

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE MODEL OF TEACHING COMPETENCY DEVELOPMENT FOR VISUAL ART TEACHERS OF
SECONDARY SCHOOLS

Miss Nuttida Pujeeb

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
โดย	นางสาวณัฐธิดา ภูจีบ
สาขาวิชา	ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษภูบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พลประเสริฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสมฉาย บุญญานันต์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนบทร วัฒนสุขชัย)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.สมพร สามทองกล้า)

ณัฐธิดา ภูจิ๊บ : รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (THE MODEL OF TEACHING COMPETENCY DEVELOPMENT FOR VISUAL ART TEACHERS OF SECONDARY SCHOOLS) อ.ที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.ปณณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. เอกชัย กี่สุขพันธ์, 323 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพอันทึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครู
 ทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับ
 มัธยมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
 ในการวิจัย คือโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด สพม.ทั่วประเทศ จำนวน 400 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือครูทัศนศิลป์ เครื่องมือที่ใช้เก็บ
 ข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
 ค่าดัชนี PNI_{Modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพอันทึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน
 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของวิธีพัฒนาพบว่า มีข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง 4 วิธี คือการ
 จัดการความรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองมาคือการฝึกอบรม การสอนงาน และระบบพี่เลี้ยง ตามลำดับ ในส่วนของ
 สมรรถนะพบข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดครบทั้ง 5 ด้าน เมื่อสังเคราะห์รูปแบบสรุปได้ว่า สมรรถนะที่ควรพัฒนาอันดับแรก คือ
 ทักษะ และ การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองลงมาคือความรู้ คุณลักษณะ และมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ตามลำดับ
 สำหรับความเหมาะสมของรูปแบบวิธีการพบว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะ ควรใช้วิธีฝึกอบรม การสอนงาน และการ
 จัดการความรู้ ด้านคุณลักษณะควรใช้การจัดการความรู้ ในส่วนของการพัฒนาสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ควรใช้การ
 จัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง และสำหรับการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรใช้การจัดการความรู้ ระบบพี่เลี้ยง และการ
 ฝึกอบรม 2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” ใน
 ด้านการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมี
 ส่วนประกอบที่สำคัญ 7 ส่วน ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของ
 รูปแบบ โดยประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนา 4 องค์ประกอบที่แตกต่างกัน คือ การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การฝึกอบรม และการจัดการ
 ความรู้ ที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะหลัก 5 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ จริยธรรมและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้
 ตลอดชีวิต 5) กลไกสนับสนุนรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ การสนับสนุน การพัฒนาตนเอง การประเมินอย่างสม่ำเสมอ และการ
 จัดการความรู้ 6) แผนภาพของรูปแบบและการนำไปใช้ 7.ประโยชน์ที่ได้รับ 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน
 สำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการทดลองมีสมรรถนะการสอนทัศนศิลป์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1) การนำรูปแบบไปใช้ควรพิจารณาบริบทของครูเพื่อกำหนดกรอบ
 ระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนา 2) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาผ่านรูปแบบที่เหมาะสมกับ
 แต่ละบริบทสมรรถนะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด 3) ควรมีการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและ
 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ และ 4) ควรมีการวัดระดับสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของครูก่อนการเข้าโปรแกรม
 พัฒนา เพื่อจะได้จัดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและตรงกับสมรรถนะที่จำเป็น

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

ลายมือชื่อนิติดี

สาขาวิชา ศิลปศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5684211927 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: MODEL OF TEACHING / COMPETENCY / VISUAL ART TEACHERS / SECONDARY SCHOOLS

NUTTIDA PUJEEB: THE MODEL OF TEACHING COMPETENCY DEVELOPMENT FOR VISUAL ART TEACHERS OF SECONDARY SCHOOLS. ADVISOR: ASSOC. PROF. POONARAT PICHAYAPAIBOON, Ed.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. EKACHAI KEESOOKPUN, 323 pp.

The purposes of this research were to 1) Analyze current and the desirable states of developing teaching competency for secondary school art teachers of 2) enhance the model of teaching competency development for visual art teachers of secondary schools. 3) to experience the use of the model of teaching competency development for the visual art teachers. Using 400 schools under the office of Secondary Education Service Area as a sample group, with visual art teachers as a key informant. The research instruments were questionnaire and interview. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation , and index $PNI_{Modified}$.

The research result indicates that 1. In recent circumstance, there are desirable conditions that could help develop teaching competency for the art teachers, as a result, there are four patterns that above median range of priority need index. Which is, knowledge management , that has the most level of priority need, and following with training, coaching and mentoring system. It was also found that all five competencies in the high of priority need index. And by analyzing, it indicates that the first competency to develop were skills and professional development and lifelong learning. Next competency to enhance is knowledge, characteristics, and Ethical standards and values. In the topic of preferred term of development model, it shows that to enhance knowledge and skill dimension, the most effective way were training, coaching, and knowledge management. For enhance the characteristic, the best way is by using knowledge management. Or even in the other case of enhancing ethical standards and values, the most preferred way is knowledge management combine with mentoring system. For Professional development and lifelong learning, it is better to use knowledge management, mentoring system, and training all together. 2. The development method is called “The Model of Teaching Competency Development for Visual Art Teachers of Secondary Schools” which scored the highest level in feasibility and suitability assessment conducted by focus group The model has seven important components, including : 1) Model’s name 2) Principle and emphasis 3) Model’s objective 4) Model’s core elements, which consist of 4 different elements. There are Coaching, Mentoring, Training and Knowledge Management. These 4 core elements are meant to develop 5 main competencies of Professional Knowledge, Skills, Characteristic, Ethical Standards and Values, and Development and Lifelong Learning. 5) Model’s supporting mechanic consist of 4 main parts which are Supporting, Self Development, Evaluate and Knowledge Management. 6) Model’s diagram and implementation. 7) Benefits 3. The result of experiment on applying this model on trails reflects that they have higher visual art teaching competency, with statistically significant at the level of 0.05.

Suggestions on implementing research’s result are 1) implementing the model should be done on a well consideration of teacher’s circumstances, in order to set the appropriate timeframe of development. 2) Administration should prioritize and focus on the most suitable model that fits each of competency’s contexts, to achieve maximum efficiency and effectiveness. 3) There should be a continuity of using knowledge management process and ICT should be used to support. 4) There should be a pre-test to evaluate each of five competencies on the teacher before introducing them to the model, in order to organize a proper development model that compatible with each competencies character.

Department: Art Music and Dance Education
 Field of Study: Art Education
 Academic Year: 2016

Student's Signature
 Advisor's Signature
 Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณา ความเอาใจใส่ การให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตลอดจน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พลประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนบทร แสงวงษ์ อาจารย์ ดร.โสมฉาย บุญญานันต์ และอาจารย์ ดร.อินทราพร มพันธ์ ผู้ให้โอกาสในการเรียนรู้งานด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถด้านการวิจัย รวมทั้งคณาจารย์ในสาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ประสบการณ์และให้คำปรึกษาตลอดการเรียนในหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาจากท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.สมพร สามทองกล้า ดร.ฐาปณัฐ อุดมศรี คุณยศรัล คุสกุล และคุณธนิช ธีรนาทสิน รวมถึงรุ่นพี่ รุ่นน้องและเพื่อนร่วมรุ่นในสาขาวิชาศิลปศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
2. คำถามการวิจัย.....	7
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	8
5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู.....	14
2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู.....	27
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูที่ศนศิลป์.....	54
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนที่ศนศิลป์.....	75
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	105
1. ตัวแปรที่ศึกษา.....	105

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	105
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	113
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	115
6. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	116
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	120
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	121
ตอนที่ 2 สภาพสมรรถนะทางการสอนและสมรรถนะที่พึงประสงค์ตามความเห็นของครู ทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	129
ตอนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	181
ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม .	189
ตอนที่ 5 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา (ฉบับร่าง).....	193
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	202
ตอนที่ 7 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	229
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย.....	246
1. สรุปผลการวิจัย	246
2. อภิปรายผลการวิจัย.....	257
3. ข้อเสนอแนะ.....	270
รายการอ้างอิง.....	273
ภาคผนวก	278

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเครื่องมือวิจัย และแบบประเมินสมรรถนะ และ รายชื่อโรงเรียนที่เข้ารับการทดลอง.....	279
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	283
ภาคผนวก ค ผลบันทึกการทดลอง.....	311
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	323

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	ตารางวิเคราะห์ข้อดีหรือจุดเด่น/จุดด้อยหรือข้อจำกัด ของแต่ละรูปแบบการพัฒนา....	43
ตารางที่ 2.2	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการพัฒนาและสมรรถนะการสอน.....	51
ตารางที่ 2.3	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะครูทัศนศิลป์และสมรรถนะการสอน	57
ตารางที่ 2.4	ตารางแสดงข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ ครูทัศนศิลป์ในปัจจุบัน	65
ตารางที่ 2.5	ตารางแสดงรูปแบบการพัฒนาครูทัศนศิลป์ของหน่วยงานต่างๆในปัจจุบัน.....	67
ตารางที่ 2.6	ตารางแสดงภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน สำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	69
ตารางที่ 2.7	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการสอนและบทบาทของผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	72
ตารางที่ 2.8	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการพัฒนากับบทบาทของผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	74
ตารางที่ 2.9	ตารางเปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างการสอนผู้ใหญ่กับการสอนเด็ก.....	88
ตารางที่ 2.10	ตารางสังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ	89
ตารางที่ 2.11	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาและสมรรถนะที่ขาดของครูทัศนศิลป์	94
ตารางที่ 3.1	ตารางกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1	106
ตารางที่ 4.1	ตารางแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	121
ตารางที่ 4.2	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการของครูทัศนศิลป์ กับ ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาสูงสุด ขนาดของโรงเรียน ภาค(ตำแหน่งที่ตั้ง)ของโรงเรียน จำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์ และงาน ที่ปฏิบัตินอกเหนือภาระงานสอน.....	125
ตารางที่ 4.3	สภาพสมรรถนะทางการสอนปัจจุบัน และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบรูปแบบหลัก 6 รูปแบบ	129
ตารางที่ 4.4	สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบสมรรถนะ 5 ด้านในแต่ละรูปแบบ	130

ตารางที่ 4.5 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบรายละเอียดปลีกย่อยใน สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ในแต่ละรูปแบบ	136
ตารางที่ 4.6 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนา สมรรถนะ.....	175
ตารางที่ 4.7 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบให้ความสำคัญกับสมรรถนะ ด้านต่างๆ.....	178
ตารางที่ 4.8 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณารายชื่อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูง.....	181
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์	189
ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อรับรองรูปแบบ.....	203
ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินสมรรถนะครูก่อนเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะโดยหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ และการประเมินตนเองโดยครูทัศนศิลป์	229
ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ภายหลังได้รับการพัฒนา.....	239
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงผลการประเมินสมรรถนะการสอนก่อน การเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะและหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครู ทัศนศิลป์.....	242
ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปลำดับการพัฒนาสมรรถนะตลอดจนรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม.....	249

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครู ทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....	13
แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของสมรรถนะ (Kaltenborn :2014).....	17
แผนภาพที่ 3 Major Strands of Teaching Competency Standards in Southeast Asia.....	20
แผนภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของสารสนเทศกับความรู้อยู่.....	39
แผนภาพที่ 5 พลวัตรของการจัดการความรู้ตามแนวคิดของ Marali.....	40
แผนภาพที่ 6 กระบวนการจัดการความรู้ตามแนวคิดของ Probst and Raub และ Romhardt.....	41
แผนภาพที่ 7 โมเดลการจัดการความรู้ตามแนวความคิดของ Turban และคณະ.....	41
แผนภาพที่ 8 องค์ประกอบ 5 ประการของการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์.....	55
แผนภาพที่ 9 แผนภาพการบูรณาการรูปแบบในการพัฒนา.....	68
แผนภาพที่ 10 ผังแสดงกิจกรรมของจิต (Mental Activity).....	83
แผนภาพที่ 11 ชั้นเตรียมการสอน(Preparatory teaching) ทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะ (Theory of Teaching Art Appreciation) ของพาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978.....	85
แผนภาพที่ 12 กระบวนการ ค. การสอนประสบการณ์ชั้นบรรลุผลด้านความซาบซึ้งในศิลปะ (Achievement in experience) ของพาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978.....	85
แผนภาพที่ 13 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีและเนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย	104
แผนภาพที่ 14 กรอบแนวทางการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน สำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	119
แผนภาพที่ 15 แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ (ร่าง).....	194
แผนภาพที่ 16 องค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ.....	195

แผนภาพที่ 17	แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครุศาสตร์ศิลป์ (ร่าง).....	197
แผนภาพที่ 18	แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครุศาสตร์ศิลป์ (ร่าง).....	198
แผนภาพที่ 19	แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบ พัฒนาสมรรถนะ การสอนสำหรับครุศาสตร์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ร่าง)	199
แผนภาพที่ 19	แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบ พัฒนาสมรรถนะ การสอนสำหรับครุศาสตร์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ร่าง)	199
แผนภาพที่ 20	แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ.....	208
แผนภาพที่ 21	แผนภาพแสดงองค์ประกอบสมรรถนะทั้ง5ด้าน ในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะใน ครุศาสตร์ศิลป์	209
แผนภาพที่ 22	แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครุศาสตร์ศิลป์ ...	211
แผนภาพที่ 23	แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอน สำหรับครุศาสตร์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	212
แผนภาพที่ 24	แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ.....	251
แผนภาพที่ 25	แผนภาพแสดงรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ	252
แผนภาพที่ 26	แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครุศาสตร์ศิลป์ ...	254

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทยในอนาคต ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องหันมาทบทวนกระบวนการพัฒนาประเทศให้พร้อมที่จะรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งในปัจจุบันซึ่งเป็นศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยและโลกกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งผลสืบเนื่องมาจากการที่โลกกำลังตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้เป็นพื้นฐานในการกระทำกิจกรรม การเรียนรู้ ตลอดจนการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ในส่วนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) ซึ่งกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “เพื่อพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อสังคมและการศึกษาและพัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นำไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึ่งประสงค์” อีกทั้งแนวคิดของสังคมฐานความรู้ยังสอดคล้องกับ ในด้านนโยบายการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ซึ่งมีวิสัยทัศน์คือ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยกรอบแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ได้แก่ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และสุดท้ายคือพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ปัจจัยเหล่านี้โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ จะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการจัดการความรู้ในองค์กรที่ดีย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษามีคุณภาพย่อมผลิตแรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) ออกสู่สังคม

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ในมาตรา 11 ว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอโดยต้องรับข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถสร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้” ดังนั้นการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้หน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ขับเคลื่อนเข้าสู่ทศวรรษที่ 21 ดังกล่าว ทำให้การพัฒนาแบบ จัดระบบ และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาครู เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2557:1) ระบุว่า การส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้และทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีเป้าหมายในการดำเนินนโยบาย (2557:3) คือ มีแนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษา และลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาตามภารกิจหลัก ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม มีแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนากระบวนการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและปรับปรุงทักษะตลอดจนสมรรถนะการทำงานของบุคลากรโดยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะเฉพาะอย่าง ซึ่งในวงการศึกษามีการใช้รูปแบบวิธีการในการพัฒนาบุคลากรหลากหลายวิธีที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง ขึ้นอยู่กับลักษณะและความเหมาะสมในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นวิธีการพัฒนาครูด้วยวิธีการชี้แนะสอนงาน (Coaching) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการให้คำปรึกษา (Counselling) วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการฝึกอบรม (Training) การนิเทศ (Supervision) ซึ่งวิธีพัฒนาต่างๆ เหล่านี้หากมีการใช้อย่างเหมาะสมก็จะสามารถดึงศักยภาพและเป็นการเสริมพลังอำนาจในตัวบุคลากรได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและส่งผลให้เกิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กรอย่างเป็นระบบได้ โดยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการพัฒนาต่างๆ ของบุคลากรที่นำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมฐานความรู้ การจะเป็นสังคมฐานความรู้ได้นั้นต้องเริ่มมาจากภายในองค์กร โดยเริ่มจากจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ให้ได้เสียก่อน ซึ่งการจัดการความรู้ที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพของบุคลากรและนำไปสู่คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของตัวนักเรียนในที่สุด ซึ่งการจัดการความรู้

ในองค์กรทางการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพราะสถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของคนในสังคมทุกระดับ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่จากการค้นพบองค์กรต้องสูญเสียความรู้ไปพร้อมๆ การที่บุคลากรลาออกหรือเกษียณอายุราชการอันส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรเป็นอย่างมาก ยิ่งจากแนวคิดที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มากแต่เพียงอย่างเดียวไม่พอเพียง จำเป็นต้องให้องค์กรได้เรียนรู้ด้วย (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี : 2556) ดังนั้นบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมได้ทุกเรื่องที่ได้รับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้โดยจำเป็นต้องนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ : 2550) สอดคล้องกับนโยบายปี 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นปัญหาในการพัฒนาครู และมุ่งปรับปรุงระบบพัฒนาครู โดยมุ่งพัฒนาระบบการพัฒนาครูจากเดิมที่มุ่งเน้นการจัดการฝึกอบรมตามสถานที่ต่างๆ ที่เกิดประโยชน์น้อยและสิ้นเปลืองงบประมาณ มาเป็นระบบการจัด Coaching Team ไปทำการฝึกอบรมให้กับครูในพื้นที่โดยตรง ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงรุกและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากกว่า (แสดงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการ รอบ 6 เดือน : 2558)

สภาพปัจจุบันกลยุทธ์ของสถานศึกษาในประเทศไทยยังไม่ชัดเจนที่จะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และในยุคศตวรรษที่ 21 ที่หลายๆสิ่งในโลกดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ในส่วนของศิลปะจะเห็นได้ว่า ครูทัศนศิลป์ในสถานศึกษายังขาดกระบวนการพัฒนาตนเองที่จะนำไปสู่การถ่ายทอดและเชื่อมโยงองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ขาดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่นักเรียนจำเป็นต้องได้ครบตามหลักสูตร และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน ทัศนศิลป์ด้วยกัน ทั้งนี้เป็นเหตุผลสืบเนื่องมาจากการวางระบบและรูปแบบการสนับสนุนและพัฒนา ผู้วิจัยเห็นว่า การวางรูปแบบการสนับสนุนและพัฒนาครูที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของตัวครู ทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางการสอนของตัวครูนี้นั้นยังเป็นเรื่องที่ห่างไกลเป็นอย่างมาก และยังเป็นเรื่องที่ยังต้องได้รับการพัฒนาจัดระบบและทำให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEMEO ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 11 ประเทศสมาชิกขององค์กร ก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสอนสำหรับครู โดยเสนอมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยระบุว่า การจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องมีองค์ประกอบของสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม และสุดท้ายคือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SEMEO : 2010)

F.Robert Sabol (2006) ภายใต้การสนับสนุนของ NAEA ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครูทัศนศิลป์โดยศึกษาถึงความต้องการ ปัญหา และข้อกั๊กวลของศิลปศึกษา ซึ่งระบุ

เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ว่าการพัฒนาวิชาชีพของครูทัศนศิลป์แนวโน้มนั้นจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเนื้อหาการเรียนการสอนมีความซับซ้อนมากขึ้น ครูทัศนศิลป์ต้องมีความกระตือรือร้นต้องการที่จะหาทางพัฒนาวิชาชีพที่มีประโยชน์ด้วยตนเอง มีความจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อที่จะสามารถเรียนรู้หลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องให้ความสำคัญและมีความรับผิดชอบต่อหลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพและในท้ายที่สุดแล้ว คุณภาพของการศึกษาทัศนศิลป์ที่นักเรียนจะได้รับ ขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ครูทัศนศิลป์จะให้ความสำคัญกับการศึกษาพัฒนาวิชาชีพตัวเองอย่างไร ซึ่งในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูทัศนศิลป์ในระดับโลก

สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในประเทศไทยเอง มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ โดยสำหรับทัศนศิลป์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งศิลปะหรือสุนทรียศาสตร์นี้ เป็นสิ่งที่อยู่คู่มนุษย์ทุกวัฒนธรรมมาช้านาน เพราะศิลปะมีคุณสมบัติในการช่วยจรรโลงให้เกิดความดีงามสามารถนำจิตใจให้เกิดศรัทธา และสร้างกำลังใจในการที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดี หลักสูตรการเรียนการสอนศิลปะระดับมัธยมศึกษา มีใช้การมุ่งสร้างศิลปินหรือการสร้างงานที่เป็นเลิศ แต่เป็นการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดการพัฒนาตน ทั้งผู้เรียนและผู้สอนผ่านกระบวนการทำงานศิลปะและการสังเกตรับรู้จากผลงานศิลปะรอบๆตัวเรา ซึ่งกว่าครูจะค้นพบวิธีการ จนเกิดการบ่มเพาะพัฒนาองค์ความรู้ได้นั้น ครูจะต้องอาศัยปัจจัยและการสังเกตต่างๆมากมาย ในการเข้าไปทำความเข้าใจทั้งกับตนเองและผู้เรียนรวมทั้งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระศิลปะที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และที่สำคัญกระบวนการทำงานศิลปะยังมีส่วนช่วยขัดเกลาจิตใจ สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามในการดำรงตนให้เป็นประโยชน์ รู้ว่าตนเองเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นที่ยอมรับความแตกต่างทางความคิด ตลอดจนจนถึงการรู้จักดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และทรัพยากร ดังนั้นศักยภาพของครูผู้สอนศิลปะจึงสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านและครบถ้วน

คุณสมบัติของครูทัศนศิลป์ที่สำคัญอย่างมากประการหนึ่ง คือการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยการเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และออกแบบการวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรม

(กระทรวงศึกษาธิการ : 5) ซึ่งครูทัศนศิลป์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการ ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณคุณค่า งานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ : 2551)

หากพิจารณาจากหลักการทางศิลปศึกษา Discipline-Based Art Education (DBAE) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ความรู้ทางศิลปะ ได้แก่ ศิลปะปฏิบัติ (Studio art) ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History of art) ศิลปะวิจารณ์ (Art criticism) และ สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) อย่างไรก็ตามพบว่าในการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง มักเน้นเฉพาะศิลปะปฏิบัติ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ เป็นต้น ซึ่งจะมีประโยชน์ในการคิดสร้างสรรค์ การแสดงออก และการพัฒนาทักษะ ในขณะที่ยังขาดการเชื่อมโยงไปอีก 3 องค์ความรู้ ซึ่งทั้ง 3 องค์ความรู้นี้จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นมา การฝึกการคิดวิเคราะห์ และ พัฒนาความซาบซึ้งในความงามของศิลปะ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทั้ง 4 องค์ความรู้ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมิติทางวัฒนธรรม และสังคม อันเป็นจุดเน้นที่กล่าวถึงในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะจึงควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กตามหลักของศาสตร์และศิลป์ ซึ่งเป็นไปอย่างมีขั้นตอน การสร้างสรรค์สู่การพัฒนาการคิดอย่างเป็นกระบวนการ และมีจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ที่สามารถแสดงออก มองเห็นอย่างเป็นรูปธรรมนำไปใช้ได้จริงไม่ใช่แค่เพียงทฤษฎีที่อยู่ในตำรา หรือหนังสือเพียงอย่างเดียวรวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้รับความรู้ไปพร้อมๆกัน โดยใช้หลักพื้นฐานของทัศนธาตุ เส้น สี แสงเงา ระยะเวลาพื้นผิว ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้วิชาต่างๆ รวมถึงชีวิตประจำวันต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การเข้าใจศาสตร์และศิลป์ของศิลปะอย่างแท้จริง (พงศพัทธ์ ไชยบุญเรือง : 2554)

ในด้านปัญหาของบุคลากรทางศิลปศึกษา จากการศึกษาความต้องการครูของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าปัจจุบันสังคมขณะนี้ยังขาดครูศิลปะจำนวนมาก ขาดในทุกระดับ ศิลปศึกษาไม่ได้ต้องการคนที่เขียนรูปสวยเพียงอย่างเดียว ครูศิลปะต้องมีกระบวนการสอน กระบวนการในการถ่ายทอด กระบวนการแก้ปัญหาสาขาศิลปศึกษาไม่ได้มองว่าทักษะต้องมาเป็นอันดับต้นๆ แต่สิ่งที่เรามองคือคนที่จะไปเป็นครูนั้นต้องถ่ายทอดได้ ในหลายโรงเรียนแม้จะใช้คนที่จบศิลปะโดยตรงมาสอนศิลปะ แต่ไม่เคยผ่านการเรียนรู้วิชาครู เขาจะมีปัญหาด้านการถ่ายทอด ตรงนี้จะเป็นปัญหาอย่างมากในการสร้างบุคคล ถ้ามามีครูที่ไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ไม่มีวิธีการถ่ายทอด เด็กๆอาจจะถูกบั่นทอน

ความคิดสร้างสรรค์ไปตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาครุศิลป์ศึกษาให้มีความพร้อมในการสอน (จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า : สัมภาษณ์ ; 2558)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานเป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา จึงมีความสมควรที่จะต้องพิจารณาถึงแนวทางการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครุทัศน์ศิลป์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รูปแบบการ สนับสนุนและพัฒนาครูที่ดีเป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนต่อประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา การพัฒนาอย่างถูกรูปแบบรวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของ บุคลากรในสถานศึกษา เมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพ ซึ่งนั่นหมายถึงคุณภาพครูย่อมส่งผลในทิศทาง เดียวกันสู่ตัวผู้เรียนทั้งในรูปธรรมและนามธรรม ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในปีการศึกษา 2555 ถึงปีการศึกษา 2557 ไม่ว่าจะ เป็นค่าเฉลี่ยจำแนกตามระดับขนาดของโรงเรียน สังกัด หรือระดับประเทศ พบว่าวิชาศิลปะเป็นวิชาที่ นักเรียนสอบได้คะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และยังพบว่ามึนักเรียนสอบได้คะแนน 0 อีกด้วย (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ : ออนไลน์ ; 2558)

นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการระบความสำเร็จในการทำงานของตัวบุคลากร วิทยฐานะของครูเป็นปัจจัยหลักในการระบความสำเร็จความก้าวหน้าทาง วิชาชีพที่เป็นรูปธรรมในระบบข้าราชการครู มีตำแหน่งวิทยฐานะ 5 ระดับ โดยมีแรงจูงใจคือ ค่าตอบแทนที่เพิ่มเติมจากเงินเดือนที่เป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง รวมทั้งโอกาสและความก้าวหน้าใน วิชาชีพต่อเนื่องถึงอนาคต ซึ่งการขอวิทยฐานะนี้มีปัจจัยสำคัญที่ทำให้การขอวิทยฐานะได้รับการ อนุมัติอยู่ 3 ส่วน คือ จรรยาบรรณวิชาชีพ ความรู้ทักษะในการสอน และผลการปฏิบัติงานอัน ประกอบไปด้วยผลงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์และด้านอื่นๆ ตลอดจนผลงาน วิชาการในรูปแบบการวิจัย ซึ่งปัจจุบันครุทัศน์ศิลป์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับครุกลุ่มสาระอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่นในสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ซึ่งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและมีบุคลากรที่มีคุณภาพ สถิติในปี 2555-2557 มีจำนวนครุกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาขาทัศนศิลป์ ที่ทำเรื่องขอให้มีหรือเลื่อนเป็น วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (คศ.3) เพียง 14 ราย โดยใน 14 รายนี้มีครูที่ได้รับมติคณะกรรมการเห็น ควรไม่อนุมัติถึง 11 ราย และได้มติคณะกรรมการ ให้ปรับปรุงภายในเวลา 6 เดือน เพียง 3 ราย เท่านั้น ซึ่งข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของครุสาขาทัศนศิลป์ ที่ได้รับจาก ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ครุทัศน์ศิลป์ได้รับมติคณะกรรมการเห็นควรไม่อนุมัติการขอให้มีหรือ เลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เนื่องมาจากครุทัศน์ศิลป์ขาดความรู้พื้นฐานอย่างรอบด้านใน เนื้อหาสาระทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 แขน ขาดทักษะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำผลงานวิชาการ การเรียบเรียงภาษา การใช้

ภาษาต่างประเทศที่ถูกต้อง ตลอดจนขาดทักษะในกระบวนการวิจัย ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 : 2558)

ในด้านรูปแบบและวิธีในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นวิธีการสอนงาน (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) การให้คำปรึกษา(Counselling) การฝึกอบรมและพัฒนา (Training) การนิเทศ(Supervision) ตลอดจนเครื่องมือในการสนับสนุนด้วยการจัดการความรู้(KM) แต่ในปัจจุบันส่วนมากมีการใช้รูปแบบการพัฒนาเพียงแค่รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือสองรูปแบบเท่านั้น ซึ่งหากนำวิธีและรูปแบบต่างๆมาผนวกบูรณาการใช้ในการพัฒนาครุร่วมกันน่าจะเป็นการเกื้อกูลกันของรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลตามทิศทางความเปลี่ยนแปลงของโลก สภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” เนื่องจากประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และผู้วิจัยเชื่อว่าการพัฒนาครูทัศนศิลป์นั้น หากมีการจัดระบบและสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่ตอบสนองและตรงกับลักษณะเฉพาะของครูทัศนศิลป์ได้ ย่อมส่งผลต่อศักยภาพและประสิทธิภาพทางการสอนของครู อันจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทัศนศิลป์ของผู้เรียนดีขึ้น และนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูทัศนศิลป์ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน และผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะทางการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อไป

2. คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรที่ทำการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

- ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ภายหลังจากที่มีการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ได้สร้างขึ้นไปใช้

ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในปีการศึกษา 2558 ถึงปีการศึกษา 2559

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากการรวมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ทศนคติ และแรงจูงใจของบุคคล และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น

ครูทัศนศิลป์ หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาทัศนศิลป์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ หมายถึง ครูผู้ซึ่งมีสมรรถนะ 5 ประการ ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านจริยธรรมและความเป็นแบบอย่างที่ดี และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สมรรถนะด้านความรู้ หมายถึง มีความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญในเนื้อหาทัศนศิลป์ (ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะวิจารณ์) มีความรู้ในมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ หลักการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ และความรู้ในพฤติกรรมต่างๆของผู้เรียน
- สมรรถนะด้านทักษะ หมายถึง ความชำนาญในทักษะการจัดการเรียนการสอนทางทัศนศิลป์(ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะวิจารณ์) ทักษะในการบริหารจัดการห้องเรียน ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการวัดประเมินผลผู้เรียน ทักษะในการใช้เทคโนโลยี และทักษะในการบูรณาการ
- สมรรถนะด้านคุณลักษณะ หมายถึง การมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดี มีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน รักในวิชาชีพครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำนึกในหน้าที่ รู้จักปรับตัว และตรงต่อเวลา
- สมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม หมายถึง ความมีจรรยาบรรณ การเป็นตัวอย่างที่ดี และนำเคารพต่อผู้เรียนและคนในชุมชน ประกอบด้วย การอุทิศตนต่อชุมชน ทัศนคติที่ดีที่มีต่อผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีการวางตัวที่ดี และมีความรับผิดชอบ
- สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาวิชาชีพ การเตรียมการสอนที่ดี การวิจัยเพื่อพัฒนา การจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และการนำเสนอผลงาน

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศนศิลป์ หมายถึง แนวทางและขั้นตอนที่ผนวกบูรณาการนำมาใช้เป็นแบบแผน วิธี และรูปแบบในการพัฒนาครุร่วมกัน อันประกอบด้วยวิธีการพัฒนาครุด้วยวิธีการชี้แนะหรือสอนงาน (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) วิธีการให้คำปรึกษา(Counselling) วิธีการพัฒนาครุด้วยการฝึกอบรมและพัฒนา (Training) วิธีการนิเทศ (Supervision) ตลอดจนเครื่องมือในการสนับสนุนวิธีการพัฒนาครุด้วยการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ครูทัศนศิลป์ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้รับการพัฒนาให้เกิดสมรรถนะทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ
3. เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านทัศนศิลป์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และสถานศึกษาเกิดการพัฒนาทางการเรียนการสอนที่ยั่งยืน

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดที่ศึกษาค้นคว้า และสังเคราะห์มาจาก ทฤษฎี และแนวคิดที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้ทำการศึกษาไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สมรรถนะทางการสอน

องค์ประกอบของสมรรถนะการสอนที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของ SEAMEO INNOTECH (2010) ทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

1. ด้านความรู้ (Professional knowledge)
2. ด้านทักษะ (Professional skills)
3. คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal characteristics)
4. มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Profession/Personal Ethical standards and values)
5. การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional development and lifelong learning)

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์ นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคุณลักษณะ 13 ประการ ของครูทัศนศิลป์ที่มีประสิทธิภาพ ของNAEA (2014) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ครูทัศนศิลป์ควรจะต้องเข้าใจในทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน
2. ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ ลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่าง
4. ครูทัศนศิลป์ควรมีความสามารถในการเลือกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน
5. ครูทัศนศิลป์ควรเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน
6. ครูทัศนศิลป์ควรรู้จักใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
7. ครูทัศนศิลป์ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน
8. ครูทัศนศิลป์ควรมีการสะท้อนกลับการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ

9. ครูทัศนศิลป์ควรมีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ
10. ครูทัศนศิลป์ควรมีความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น
11. ครูทัศนศิลป์ควรจะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน
12. ครูทัศนศิลป์ควรจะเป็นผู้ที่มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง
13. ครูทัศนศิลป์ควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพ

โดยในส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์นี้เองมีความสอดคล้องกับ มาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของ SEAMEO INNOTECH (2010) ทั้ง 5 ข้อ

3. รูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะ

รูปแบบในการพัฒนา และรูปแบบในการสนับสนุนให้เกิดสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. วิธีการพัฒนาครูด้วยวิธีการชี้แนะและการสอนงาน (Coaching)
2. วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)
3. วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการให้คำปรึกษา (Counselling)
4. วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการฝึกอบรม (Training)
5. วิธีการพัฒนาครูด้วยการนิเทศ (supervision)
6. เครื่องมือในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนา ด้วยการการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

4. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ

แนวคิดการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap analysis) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้สูตรการคำนวณค่า PNI (Priority Needs Index) ที่ปรับปรุงโดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2542)

2. การสร้าง หรือการพัฒนารูปแบบ โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

- 2.1 วิเคราะห์ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบแนวคิด

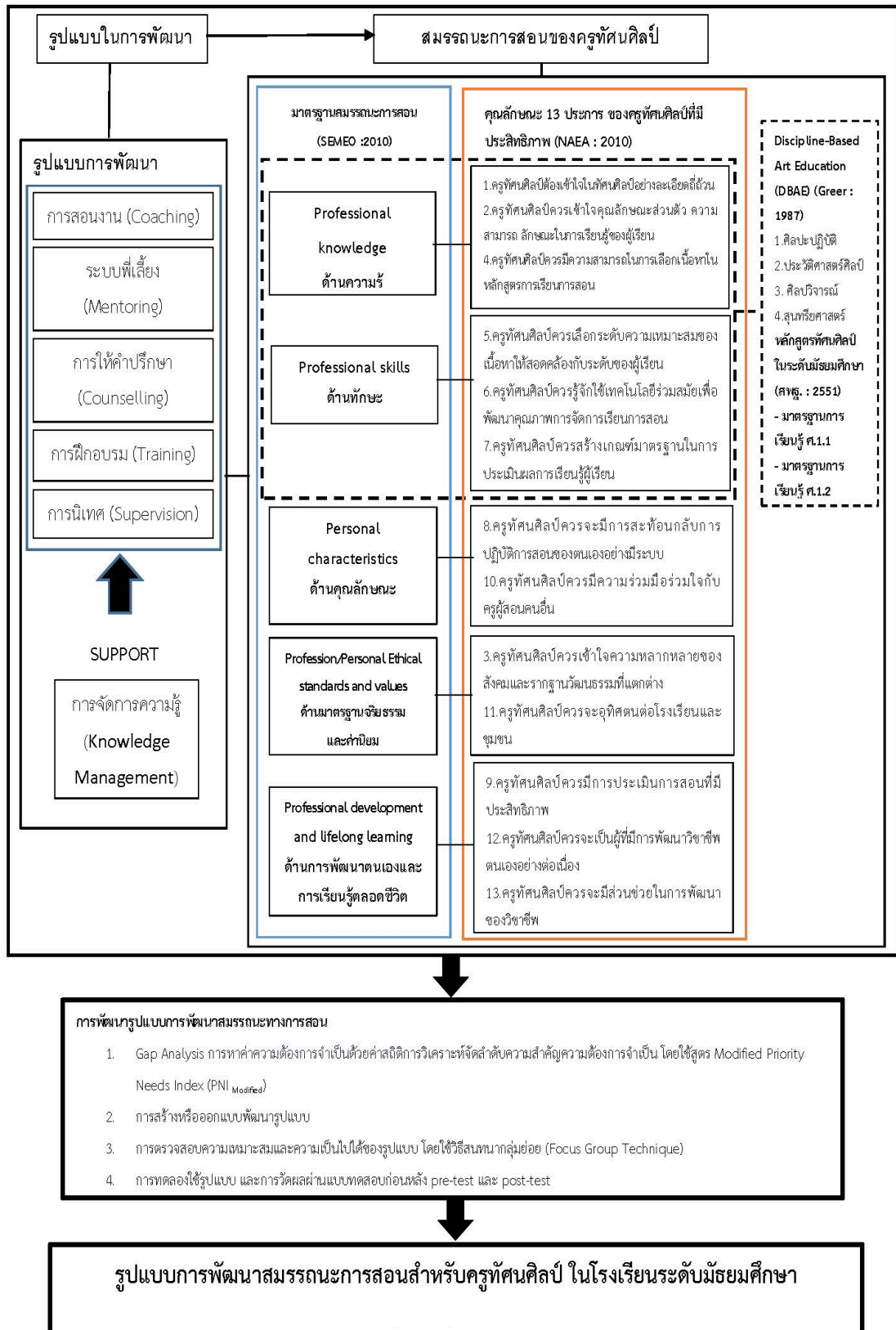
- 2.2 นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการจัดทำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาฉบับร่าง

3. ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยการประเมินและการ
สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน
สำหรับครูทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

4. การทดลองใช้รูปแบบ เพื่อศึกษาผลจากการใช้รูปแบบ

จากรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพ
แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนา
สมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยนำเสนอสาระที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 1.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 1.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู
2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 2.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู
 - 2.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์
 - 3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์
 - 3.2 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์
 - 3.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทัศนศิลป์
 - 4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนทัศนศิลป์ (ศิลปศึกษา)
 - 4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนทัศนศิลป์
 - 4.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการสอนทัศนศิลป์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู

ในการจะพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษานั้น การพัฒนาบุคลากรครูถือเป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านความรู้ความสามารถ ศักยภาพ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน วัตถุประสงค์เพื่อเอื้อต่อการดำเนินงานของบุคคลและหน่วยงาน อีกทั้งยังเป็นปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง เช่น หลักสูตรการสอน วิธีการพัฒนาวิชาชีพใหม่ๆ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูในงานวิจัยฉบับนี้จึงมีขอบเขตในการศึกษาที่ครอบคลุม 3 ส่วน ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู กฎหมายและนโยบายเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู และสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครู

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครู มีนักการศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาและความหมายของสมรรถนะ ไว้ดังนี้

ความหมายของการพัฒนา

พยอม วงศ์สารศรี (2544) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า เป็นการทำให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพ การที่จะบรรลุในผลการพัฒนา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการวางแผนจัดกิจกรรมต่างๆ ให้บุคลากรใหม่และบุคลากรที่มีอยู่เดิมที่ต้องได้รับการพัฒนา

ความหมายของสมรรถนะ

Richard Boyatzis (1982 อ้างใน ดนัย เทียนพุ่ม : 56-57) สมรรถนะ คือ กลุ่มของความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่ง กำหนดพฤติกรรม ของบุคคลเพื่อให้บรรลุถึง ความต้องการของงาน ภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร และทำให้บุคคล มุ่งมั่นไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2546 : 27) สมรรถนะ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของผู้ดำรงตำแหน่งงานที่งานนั้น ๆ ต้องการ คำว่า Competency นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะพฤติกรรมแต่จะมองลึกไปถึงความเชื่อ ทัศนคติ อุปนิสัยส่วนบุคคลของตนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) สมรรถนะ คือ กลุ่มของความรู้ ความสามารถทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่จำเป็น ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คุณลักษณะของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและผลของการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ ส่วนหนึ่ง ประกอบขึ้นจากทักษะความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ บุคลิกภาพ ค่านิยมของบุคคล หรือพฤติกรรมของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานยอดเยี่ยมในงานหนึ่ง ๆ

ประสิทธิผลของการพัฒนาบุคลากรครู

ในด้านประสิทธิผลของการพัฒนาบุคลากรครูนั้น การพัฒนาครูก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกของผู้ได้รับการพัฒนา ดังต่อไปนี้

Seyfarth (1999) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นเกณฑ์ของประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่

- 1) ความเกี่ยวเนื่อง (Relevance) กิจกรรมการพัฒนาที่จะมีประสิทธิภาพต้องมีความต่อเนื่องตอบสนองความต้องการและความสนใจของครู เชื่อมโยงกับภาระงานในชั้นเรียนของครู
- 2) วัตถุประสงค์ (Clear Objectives) ต้องรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ครูจะได้รับประโยชน์อย่างมาก ถ้าหากมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 3) มีสิ่งจูงใจที่ดึงดูด (Attractive Incentives) ครูควรจะได้รับรางวัลหรือสิ่งจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาหรือได้รับสิ่งจูงใจในการนำวิธีการใหม่ๆไปใช้
- 4) การประยุกต์ (Application) กิจกรรมการพัฒนาจะเกิดประสิทธิภาพ เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาเข้าใจวิธีการที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ในชั้นเรียน
- 5) ความต่อเนื่องของการพัฒนา (Maintenance) กิจกรรมการพัฒนาจะเกิดผล เมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้นำแนวคิดใหม่ๆไปใช้แล้วได้รับการสนับสนุนให้เกิดผล ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ
- 6) ความรู้ของผู้ให้การอบรม (Instructor Knowledge) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ให้การฝึกอบรมเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับวิธีการที่นำเสนออย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย
- 7) เหมาะสมกับชั้นเรียน (Classroom Fit) กิจกรรมการพัฒนาจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียน เนื้อหาจะต้องเหมาะสมกับลีลาการสอนและสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน
- 8) ระยะเวลา (Duration) กิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ถ้าครูได้รับร่วมกิจกรรมเป็นเวลานาน กิจกรรมที่ดำเนินหลายวันจะเปิดโอกาสให้ครูลองปฏิบัติเทคนิควิธีการใหม่ๆและได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม

องค์ประกอบของสมรรถนะครู

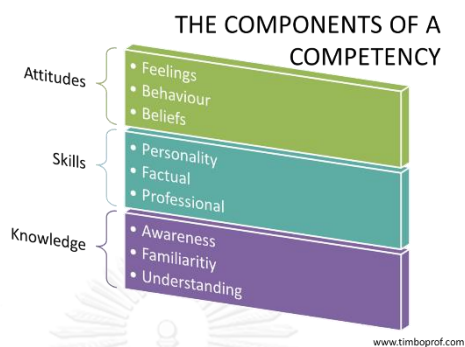
เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2554) สมรรถนะคือความสามารถที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งส่วนประกอบของ Competency ควรจะประกอบไปด้วย 4 ส่วนคือ Knowledge (ความรู้) Essential skills (ทักษะสำคัญ) Attitude (ทัศนคติ) และ Behaviors (พฤติกรรม) ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะที่ดีต้องทำให้เกิด 4 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และพฤติกรรม ซึ่งเมื่อมี 4 ส่วนนี้ จะประกอบเป็นสมรรถนะในแต่ละตัวบุคคลที่แตกต่างกันออกไป

Kaltenborn (2014) สมรรถนะคือการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ดังนี้

1. Knowledge ความรู้ความเข้าใจ ประกอบไปด้วย ความตระหนักรู้ (Awareness) ความรอบรู้ความชำนาญ (Familiarity) และความเข้าใจ (Understanding)
2. Skills ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะส่วนบุคคลหรือทักษะชีวิต (Personality/life-skills) เช่น ทักษะความสามารถในการสอน ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ ทักษะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ (Factual/Functional skills) และ ทักษะเฉพาะตามสายงาน (Professional/Entrepreneurial skills)

3. Attitudes ทศนคติ ประกอบด้วย ความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ ความสำนึกต่อหน้าที่ (Feelings) จริยธรรม พฤติกรรมทางการสอน พฤติกรรมต่อผู้เรียน (Behavior) และความเข้าใจในผู้เรียน ความเชื่อมั่น ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างผู้เรียน (Beliefs)

แผนภาพที่ 2 องค์ประกอบของสมรรถนะ (Kaltenborn :2014)

Shiny p. Kumar (2009) องค์ประกอบของสมรรถนะประกอบด้วย 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

1.skill ทักษะ: สมรรถภาพที่เกิดจากการฝึกฝน เช่นความสามารถในการนำเสนองาน ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะการพูด ที่ต้องทำการฝึกฝนให้เกิดขึ้น

2.Knowledge ความรู้ ความเข้าใจที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อใช้ทำงานของตน

3.Personal Attributes ลักษณะที่บ่งบอกถึงตัวตนแต่ละคน : ลักษณะเฉพาะของแต่ละคน (รากฐานทางความคิด) ซึ่งถูกนำมาปรับเข้าใช้กับงานของตน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ทักษะและ ความรู้สามารถพัฒนาขึ้นไปอีกได้

4. Behavior พฤติกรรม : การกระทำที่แสดงให้เห็นถึง ความรู้ ทักษะ และลักษณะเฉพาะ (เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงสมรรถนะตัวอื่น) ซึ่งสามารถสังเกต เรียนรู้ สอน และวัดประเมินได้

SEAMEO INNOTECH (2010) ผลการวิจัยขององค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization) เกี่ยวกับมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีการทำการสำรวจจากสมาชิก รวม 11 ประเทศ

จากการศึกษาได้ผลเกี่ยวกับหลักของมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ประกอบไปด้วย

1. Professional knowledge ด้านความรู้ หมายถึง ความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนและวิธีการสอน

2. Professional skills ด้านทักษะ หมายถึง ความชำนาญในทักษะการจัดการเรียนการสอน ทักษะในการบริหารจัดการห้องเรียน และทักษะในการวัดประเมินผลผู้เรียน

3. Personal characteristics คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยส่วนตัวของผู้สอน เช่น ความสำนึกในหน้าที่ ความตรงต่อเวลา

4. Profession/Personal Ethical standards and values มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม หมายถึง ความมีจริยธรรม การเป็นตัวอย่างที่ดี และนำเคารพต่อผู้เรียนและคนในชุมชน

5. Professional development and lifelong learning การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดทางสมรรถนะสำหรับครูในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งผลของการศึกษานี้ได้หลักพื้นฐานของสมรรถนะที่ครูควรจะมีในศตวรรษที่ 21 ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการสอน ประกอบด้วย

1. การสนับสนุนการพัฒนาชีวิตให้กับผู้เรียนและทักษะทางอาชีพ (Facilitating the development of learner's life and career skills) ประกอบด้วย การเตรียมพร้อมผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และคุณค่า สำหรับศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะ “รู้” “ใช้” “เป็น” และ “อยู่ร่วมกัน” ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และคุณค่า ตลอดจนวัดประเมินผลผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และคุณค่า สำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ การเรียนรู้ที่จะรู้ ใช้ เป็น และ อยู่ร่วมกัน

2. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Creating a conducive learning environment) ประกอบด้วย การเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียนที่ปลอดภัย สะอาด และเป็นระบบ การสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน การกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนเพื่อรักษามาตรฐานการเรียนรู้ที่สูง การให้ความเคารพต่อความแตกต่างของผู้เรียน และการสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการทำงานร่วมกันในผู้เรียน

3. สนับสนุนด้านการเรียนรู้ (Facilitating learning) ประกอบด้วย ส่งเสริมให้มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอน มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และให้ผู้เรียนสนใจ มีการสื่อสารกับผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม มีการใช้คำถาม และให้ผู้เรียนสะท้อนกลับ เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน มีการสอดแทรกการคิดวิเคราะห์ขั้นสูงในบทเรียน มีการสอนตามบริบทของผู้เรียนและชุมชน และมีการจัดทาและส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียน

4. มีการจัด เตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน (Preparing appropriate lesson plans in line with the school vision and mission) ประกอบด้วยมีการประเมินเนื้อหาในการสอนให้ตรงกับความต้องการผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่รวม ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และคุณค่า มีการจัดเตรียมแผนการสอนที่สอดคล้องกับประมวลรายวิชา มีการพิจารณาความแตกต่างของผู้เรียนเพื่อเตรียมแผนการสอน เลือกกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับช่วงวัยของผู้เรียน กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถจัดหาได้ สร้างแบบการวัดประเมินผลที่เหมาะสมและวัดได้ ตลอดจนนำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนไปพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. พัฒนาให้เกิดการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง (Developing higher order thinking skills (HOTS)) ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมตนเองเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ขั้นสูงและกลยุทธ์ การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล การพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ การสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ขั้นสูงแก่ผู้เรียน และการวัดประเมินผลด้านการคิดวิเคราะห์ขั้นสูงของผู้เรียน

6. มีการพัฒนาและการจัดสรรทรัพยากรทางการเรียนรู้ (Developing and utilizing teaching and learning resources) ประกอบด้วย การมีความรู้และทักษะสำหรับการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการสอนและสื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน มีการใช้สื่อการสอน และวิธีการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนมีการประเมินการใช้ทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน

7. ส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Enhancing ethical and moral values) ประกอบด้วย ส่งเสริมให้ครูเข้าใจถึงคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละประเทศ ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมในชุมชน และมีการให้ความรู้ผู้เรียนและผู้ร่วมสอนในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

8. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียน (Assessing and evaluating learner performance) ประกอบด้วย การมีทักษะและความรู้ในการวัดประเมินผล การพัฒนาเครื่องมือการวัดประเมินผล การใช้เครื่องมือในการวัดประเมินผลหลายรูปแบบในผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ประโยชน์

9. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพผู้เรียน (Engaging in professional development) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัจจัยที่จำเป็นในการพัฒนา การจัดเตรียมแผนการพัฒนาสำหรับผู้สอน การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ การสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ การนำไปใช้แบ่งปันเผยแพร่ความรู้และทักษะใหม่ที่ได้จากการพัฒนา การชี้แนะฝึกฝนครูใหม่ และการประเมินผลของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

10. มีการติดต่อประสานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน (Networking with stakeholders especially with parents) เช่น ครอบครัว ผู้ปกครอง โดยประกอบไปด้วยการส่งเสริมทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีกับครอบครัวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมและงานที่มีประโยชน์กับชุมชน

11. การจัดสวัสดิการที่ดีให้ผู้เรียน (Managing students' welfare and other tasks) ประกอบด้วย การจัดให้คำแนะนำและสนับสนุนให้คำปรึกษา การพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาและด้านวินัย การจัดทำและสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมเพิ่มเติมจากหลักสูตร การดูแลผู้เรียนที่มีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษ และการปฏิบัติงานด้านบริหาร

ซึ่งผลจากการศึกษาทั้งในส่วนของหลักของมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกรอบแนวคิดทางสมรรถนะสำหรับครูในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของศตวรรษที่ 21 นี้ ได้ทำการศึกษาจาก 11 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบไปด้วย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สหภาพเมียนมาร์ และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยถือเป็นสมาชิกขององค์กร องค์กรรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization) ดังนั้นกรอบความคิดหลักมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอน (Strands of Teaching Competency Standards in Southeast Asia) ที่ได้มีการวิจัยเกิดขึ้นนั้น สามารถนำมาปรับใช้ประยุกต์ และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบที่จะใช้พัฒนาสมรรถนะทางการสอนให้ตรงกับบริบทของครูที่ศนศิลป์ได้

แผนภาพที่ 3 Major Strands of Teaching Competency Standards in Southeast Asia

ที่มา : Teaching Competency Standards in Southeast Asian Countries: Eleven Country Audit, 2010 : 76

1.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดแนวทางที่เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในมาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และในมาตรา 53 ระบุให้มีองค์การวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหาร ของสภาวิชาชีพ ในการกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบ อนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนา วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา และต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตามที่ กฎหมายกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ได้กล่าวเอาไว้ว่า สมรรถนะ (competency) ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับการทำงาน หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการทำงานและเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของงานในองค์กร ต่าง ๆ ได้ดีกว่าระดับการศึกษาหรือเขาวนปัญญาของบุคคล ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ ทรัพยากรบุคคลในปัจจุบันจึงเน้นการพัฒนาสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based Human Resource Development)

กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้นำเอา สมรรถนะ มาเป็นตัวตั้ง ในการประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขอมือหรือขอเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะ ซึ่งสมรรถนะที่ใช้ ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น มี 3 ประเภทคือ

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนต้องมีเพราะเป็นสมรรถนะพื้นฐานของบุคลากรที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในทุกตำแหน่งหน้าที่ ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 4 สมรรถนะย่อย คือ

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึงการปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น เพื่อให้งานสำเร็จ ถูกต้อง สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.2 การบริการที่ดี หมายถึงความตั้งใจที่จะปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครองพึงพอใจ

1.3 การพัฒนาตนเอง หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ พร้อมกับ ติดตามศึกษาค้นคว้าความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆในวงวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

1.4 การทำงานเป็นทีม หมายถึงความร่วมมือร่วมใจ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้ กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้และมีภาวะผู้นำ-ผู้ตามที่ดี

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึง สมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละตำแหน่ง เช่น ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ทำให้สามารถ

ปฏิบัติงานในสายงานนั้นๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสมรรถนะประจำสายงานของครูนั้นประกอบด้วย 5 สมรรถนะคือ

2.1 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ความรู้ลึกเรื่องเนื้อหาสาระ เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนรู้ การสร้าง การเลือก การใช้ สื่อ แหล่งเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.2 การพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียน ทั้งคุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต สุขภาพพลานามัย ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นไทย รวมไปถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง ความสามารถในการกำกับดูแลชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ จัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นและประจำวิชา

2.4 การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวิจัย คือความสามารถในการคิดแยกแยะ ทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆ แล้วสรุปเป็นกฎเกณฑ์หลักการ สามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน

2.5 การสร้างความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสนับสนุน ส่งเสริมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

โดยทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ปัจจุบันได้ถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษาและในอนาคตอีกไม่นานนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องได้รับการประเมินเพิ่มขึ้น คือ การประเมินสมรรถนะเฉพาะสาขาวิชา โดยที่แต่ละสาขาวิชาจะมีสมรรถนะเฉพาะที่แตกต่างกันและมีการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขณะนี้ ก.ค.ศ.ได้จัดทำแล้ว กำลังรอพิจารณาอนุมัติ ดังนั้นสมรรถนะจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

1.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 ได้กำหนดสิทธิของผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ต้องจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาให้ความสนใจในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยมีหน่วยงานของภาครัฐที่ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เพราะการพัฒนาบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษานั้นมีความจำเป็นยิ่งต่อการยกระดับ

การศึกษาของประเทศไทย หากบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพย่อมส่งผลต่อผลต่อคุณภาพสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จากการศึกษาหน่วยงานภาครัฐที่มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1.3.1 สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพค.)

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพค.) ทำหน้าที่บริหารจัดการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเสนอนโยบาย วางแผนกลยุทธ์ ประสานการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ พัฒนาและสร้างระบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนา ตลอดจนติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพค.) จะพบว่ามีภารกิจกรมการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านบรรณารักษ์ โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการวัดผล โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : 2558)

จะเห็นได้ว่าในส่วนของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพค.) นั้นมีการให้ความสำคัญในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวม และในส่วนที่เป็นปัจจัยส่งเสริมทางการศึกษาในระบบสถานศึกษา หากแต่ยังขาดโครงการพัฒนาบุคลากรครูที่มุ่งเน้นเฉพาะส่วนรายวิชา หรือมุ่งเน้นเฉพาะบริบทของครูแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยในส่วนของสาระการเรียนรู้สุขศึกษา ศิลปะ ทัศนศิลป์นั้น สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพค.) ยังไม่มีโครงการหลักที่มุ่งเน้นการพัฒนาเฉพาะหรือตรงกับบริบทของครูทัศนศิลป์โดยตรง

1.3.2 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นความเป็นสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มีบุคลากรที่เป็นผู้นำและมีความเป็นมืออาชีพ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : ออนไลน์ , 2558)

โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) มีอำนาจหน้าที่ อันประกอบไปด้วย

1. จัดทำมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิจัยและพัฒนาสื่อต้นแบบและนวัตกรรมสื่อการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ และหลักสูตรสถานศึกษา

3. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ และดำเนินงานเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสามารถพิเศษ

4. พัฒนาระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายการเรียนรู้และการวิจัยทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและประสานการพัฒนาาระบบและมาตรฐานการแนะแนว

5. พัฒนาและส่งเสริมเกี่ยวกับภาษาไทยและการแปล

6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมายจากอำนาจหน้าที่ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่กล่าวมา

ในส่วนของยุทธศาสตร์ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) มียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. ร่วมดำเนินการบริหารจัดการการศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยเน้นการทำงานเชิงรุก การทำงานเป็นทีม ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ของ งานอย่างมีคุณภาพทันเวลาตามหลักธรรมาภิบาล

3. พัฒนางาน โดยใช้ระบบเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างทั้งภาครัฐและเอกชน

4. พัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นฐานในการพัฒนาและเผยแพร่งาน และผลงานต่อสาธารณชน

5. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพเยาวชนและสังคมไทย ให้เป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มุ่งสู่ระดับสากลบนพื้นฐานภูมิปัญญาไทย

6. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเป็นฐานในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการพัฒนางาน

7. ให้มีองค์กรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปของคณะกรรมการ

8. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้บุคลากร มีแรงจูงใจ มุ่งมั่นในการทำงานอย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าภาระหน้าที่หลักของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) นั้นจะ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา พร้อมทั้งวิจัยและพัฒนาสื่อต้นแบบและนวัตกรรม สื่อการศึกษาเป็นสำคัญ ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนนั้น สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษามุ่งเน้นไปในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยเน้นการทำงานเชิงรุก การทำงาน เป็นทีม และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้บุคลากรมีแรงจูงใจมุ่งมั่นในการทำงาน หากแต่ยัง ขาดในส่วนของการพัฒนาคุณภาพสมรรถนะทางการสอนในตัวครูในแต่ละบริบทกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.3 สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ได้นำเสนอแนวทางการยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ในงานการประชุมวิชาการหัวข้อ อภิวัตน์การเรียนรู้สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย โดยระบุว่า การจะพัฒนาครูให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันจะต้องมีการพัฒนาครูในหลากหลายประเด็นดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาครูต้นแบบ หรือการสร้างระบบครู Coach ให้ครูเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานระหว่างครูผู้มีประสบการณ์กับเพื่อนครูในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ตลอดจนการมีระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษาหารือ (Coaching & Mentoring) กับครูที่ยังขาดประสบการณ์ มีการสร้างเครือข่ายที่สามารถประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ รวมทั้งมีการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่เข้มแข็งทางวิชาชีพ

2. การผสมผสานกระบวนการวัดผลเข้ากับกระบวนการสอนให้ยืดหยุ่นหลากหลายใช้ได้หลายสถานการณ์ มีการสร้างแหล่งเรียนรู้หลากหลาย โดยมีการบูรณาการสิ่งต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการคิดที่ตลกพิลึก ตลอดจนมีทักษะในการนำเสนอผลงานได้เพื่อให้เกิดห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ (Thinking Classroom)

3. การจัดการความรู้ของครูจะต้องมีระบบ แบบแผนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง เปรียบเสมือนการจัดการเรียนการสอน ที่ครูจะต้องสามารถปรับบทบาทของตนเองได้หลากหลาย เพื่อให้เข้ากับบริบทของเหตุการณ์นั้น โดยจะต้องมีความอดทนต่อผู้บังคับบัญชา ต่อเพื่อครูด้วยกัน และสุดท้ายผู้เรียน ที่จะต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนว่าอยู่ในลักษณะแบบใด พยายามที่จะปรับตัวครูก่อนที่จะปรับเด็กเข้าหาครูเป็นเรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จได้ ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนขาดตอนได้

4. ปรับโฉมหน้าขององค์กรโดยที่ครูจะต้องทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วม และหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตครูจะต้องมีการทบทวนบทบาทของตนในด้านกระบวนการใดที่มีปัญหา ต้องดำเนินการแก้ไขที่จุดของปัญหา ไม่ใช่แก้ไขที่ปลายเหตุโดยเน้นครูให้เป็น Teacher Leader ให้มาก

5. การสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดพลังที่จะพัฒนาตนเอง หรือปรับปรุงกระบวนการพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ โดยเน้นกระบวนการ PLC ให้มากขึ้น

สรุป การยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับ “Spec ครูไทยในศตวรรษที่ 21” นั้น เน้นที่ระบบการผลิตครู การพัฒนาครู และกลไกที่จะขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่เป็นรูปธรรมต่อไป และในส่วนของการพัฒนาครูนั้นมียุทธศาสตร์ และมาตรการ ที่ตรงกับการพัฒนาครูอันประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 3 ให้พัฒนาครูให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

มาตรการที่ 1 การปฏิรูปวิธีการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21

1.1 ลด/ยกเลิกวิธีการพัฒนาที่เน้นการอบรม เป็นการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของครูที่โรงเรียน เช่น จัดระบบการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา จัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดตั้งคลินิกครูเพื่อการเรียนรู้ จัดระบบครูพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยเพื่อน การนิเทศภายใน

1.2 นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาโดย พัฒนาระบบออนไลน์เพื่อการพัฒนาครู จัดตั้งคลังเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาให้ครูสามารถใช้บริการเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและคล่องตัว

1.3 ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าประชุม สัมมนา ศึกษาต่อ ดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองรับการนิเทศ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ

1.4 สร้างเครือข่ายการพัฒนา ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น เครือข่ายเสมือนจริง (ออนไลน์) เครือข่ายครูเฉพาะสาขาวิชา เครือข่ายครูสอนดี เครือข่ายครู

1.5 พัฒนาครูแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในพื้นที่ทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น

มาตรการที่ 2 ส่งเสริมความรู้และการพัฒนาครูตามความต้องการ มีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการสอนของครูให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.2 จัดให้มีคู่มือการพัฒนาประจำปี จัดสรรให้ครูแต่ละบุคคลตามความต้องการเฉพาะให้ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาและนำเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้ครู

มาตรการที่ 1 เตรียมครูและสนับสนุนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ

1.1 จัดให้มีการปฐมนิเทศครูใหม่และทำความเข้าใจในปรัชญาจุดมุ่งหมายหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน จิตวิญญาณและความเป็นครูที่ดี

1.2 กำหนดจำนวนนักเรียนต่อครูให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเรียนการสอน

1.3 พัฒนาและจัดซื้อการสอนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชาทั้งที่เป็นสื่อเนื้อหาและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

มาตรการที่ 2 ปฏิรูปห้องเรียน

2.1 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนของครูให้เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้แทนการสอนแบบดั้งเดิม

2.2 จัดระบบเครือข่ายและนิเทศการสอน ภายในสถานศึกษา(ห้องเรียน)ให้มีประสิทธิภาพ

2.3 จัดให้มีครูต้นแบบ(master teachers) เพื่อเป็นพี่เลี้ยงและช่วยเหลือทางวิชาการ/การจัดการเรียนรู้ของครู

จะเห็นได้ว่าสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนนั้น เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ดังจะเห็นจากยุทธศาสตร์ที่

กำหนดให้มีการพัฒนาครูให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ปฏิรูปวิธีการพัฒนาครูให้เหมาะสม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาครู อันจะนำไปสู่การเป็นครูที่มีคุณภาพ เมื่อครูมีคุณภาพก็จะส่งผลต่อผู้เรียนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาของประเทศต่อไป

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาครูในประเทศไทยในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครูของภาครัฐ และมีหน่วยงานภาครัฐในส่วนของของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เล็งเห็นความสำคัญและทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา มีนโยบายและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู หากแต่ยังเป็นเพียงการพัฒนาในภาพรวม โดยไม่ได้มุ่งเน้นหรือเจาะลึกในการพัฒนาแบบเฉพาะทางของแต่ละกลุ่มสาระมากนัก อีกทั้งการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาโดยส่วนมากเป็นเพียงการจัดกิจกรรมของส่วนกลาง ซึ่งไม่สามารถทำได้กับบุคลากรทางการศึกษาทั้งประเทศอย่างทั่วถึง

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู

การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและปรับปรุงทักษะการทำงานของบุคลากร โดยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะเฉพาะอย่าง ซึ่งในวงการศึกษามีการใช้รูปแบบวิธีการในการพัฒนาบุคลากรหลากหลายวิธีที่ต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

2.1.1 วิธีการพัฒนาครูด้วยวิธีการชี้แนะและการสอนงาน (Coaching)

ในทางการศึกษา การชี้แนะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของครูประจำการให้สามารถทำงานได้ตรงตามเป้าหมาย จนเกิดประสิทธิภาพของงาน ดังนั้นความหมายของการชี้แนะ (Coaching) คือกระบวนการระหว่างการทำงานของคนสองคนหรือมากกว่านั้น เป็นการทำงานโดยระบุเป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน การอธิบายความสำคัญของการเรียนรู้โดยผู้เข้าร่วมเป็นผู้กำหนดและเปิดโอกาสในการเรียนรู้ใหม่ๆ มีปฏิสัมพันธ์และสนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่กันในการพัฒนาไปสู่สิ่งที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับความหมายของการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) ว่าเป็นเรื่องของการเรียนรู้ การพัฒนาและปรับเปลี่ยนทัศนคติความคิดและพฤติกรรม มีลักษณะเฉพาะจากการสะท้อนมุมมอง และการนำตนเองไปสู่การเรียนรู้ จากการแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (Robertson, 2011)

ความสำคัญของวิธีการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) นั้น Moran (2010) ได้กล่าวถึงการชี้แนะหรือการสอนงานว่าเป็นตัวช่วยในการสร้างวัฒนธรรมในโรงเรียนในการประเมินผลร่วมกัน การสอนจะพัฒนาความสามารถทางความรู้ และทักษะของคนเดี่ยวหรือกลุ่มคน เพื่อการแก้ปัญหา

และสะท้อนความคิดอย่างสร้างสรรค์ การสอนงานนั้นเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องด้วยความช่วยเหลือและติดตาม

Robertson (2011) กล่าวว่ากระบวนการชี้แนะหรือการสอนงานมักมีความยืดหยุ่น ผลที่ได้คือการเรียนรู้ใหม่ในตัวบุคคล อีกทั้งยังได้รับประโยชน์ร่วมกัน เกิดความเข้าใจและทักษะที่ดีในการทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ในการสอนมักจะต้องใช้ระยะเวลาที่มากในการพัฒนาให้เกิดผลที่ยั่งยืน

ระดับของการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) เป็นโครงสร้างของรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้ผสมผสานความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ โดยจัดเตรียมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการชี้แนะ กรอบมโนทัศน์จึงเป็นไปเพื่อการอบรม การจัดการ การประเมิน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความพยายามของการสอน Moran (2010) นำเสนอลำดับของการชี้แนะที่มีความแตกต่างกัน 8 ชั้น ได้แก่ 1) การบริหารทรัพยากรร่วมกัน (Collaborative Resource Management) 2) การนำเสนอข้อมูล (Literacy Content Presentation) 3) การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน (Focused Classroom Visit) 4) การวางแผนร่วมกัน (Co planning) 5) การเรียนรู้แบบกลุ่ม (Study Group) 6) การเรียนรู้แบบทเรียนสาธิต (Demonstration Lessons) 7) การเรียนรู้แบบเพื่อนร่วมเรียนรู้ (Peer Coaching) 8) การสอน (Coaching)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2554) ได้อธิบายถึงขั้นตอนและประโยชน์ของการสอนงาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมเนื้อหาวิชา ผู้สอนจะต้องศึกษารายละเอียดที่จะสอน ให้มีความเชื่อมโยงกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้รับการสอน การเตรียมเนื้อหาเรียกอีกอย่างว่า แนวทางการสอน

ขั้นที่ 2 การเตรียมอุปกรณ์การชี้แนะและการเตรียมสถานที่ การชี้แนะจะต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ครบถ้วนตามที่ควรจะมีในสถานที่จริง หลีกเลี่ยงอุปกรณ์จำลอง สถานที่มักเป็นบริเวณการทำงานหรือที่ที่สงบ

ขั้นที่ 3 ขั้นการดำเนินการชี้แนะ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือขั้นการเตรียมผู้รับการชี้แนะ (Preparation) ขั้นการลงมือชี้แนะ (Presentation) ขั้นผู้รับการชี้แนะลงมือปฏิบัติ (Application) และขั้นการติดตามผล (Follow-up) ซึ่งนอกเหนือจากทั้งวิธี 4 นี้ ผู้สอนจำเป็นต้องสนใจเทคนิค เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการชี้แนะ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นเทคนิคการสร้างความต้องการเรียนรู้ เทคนิคในการแสดงการทำงานให้ดู และเทคนิคการเร้าให้เกิดการเรียนรู้

ประโยชน์ของวิธีการชี้แนะ (Coaching) ไม่เพียงแต่เกิดโดยตรงกับผู้ได้รับการแนะแล้ว ยังมีประโยชน์ในด้านอื่นๆมากมาย ได้แก่ เป็นการกระจายงานออกไป ทำให้การควบคุมงานง่ายขึ้น เพื่อให้ผู้รับการพัฒนาได้มีส่วนร่วมในงาน เป็นการจูงใจในการทำงานไปในตัว อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน เพราะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน และเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องอีกด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูด้วยระบบการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) มีหลักและขั้นตอนที่สำคัญได้แก่แนวการชี้แนะที่เน้นการให้คำแนะนำ การสอนงานมีขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน ด้วยการสาธิตที่ละเอียดชัดเจน ผู้สอนคอยเป็นที่เลี้ยงและปล่อยให้ทำงานด้วยตนเอง ให้กำลังใจอยู่ห่างๆ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) ได้ให้ความหมายของการ Mentoring หมายถึง พี่เลี้ยงที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับ ที่สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือ ครู ให้พัฒนาศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ พี่เลี้ยงหรือ Mentor จะดูแลครู ดังนั้นครูที่ได้รับการดูแลจากพี่เลี้ยง เรียกว่า Mentee บางองค์กรจะเรียกระบบพี่เลี้ยง หรือ Mentoring System นี้ว่า Buddy System เป็นระบบที่พี่จะต้องดูแลเอาใจใส่น้อง คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำ สถานศึกษาสามารถกำหนดให้มีระบบการเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูที่เข้ามาทำงานใหม่ผู้ เป็น Mentor จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายใน ครูต้นแบบ หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ระบบพี่เลี้ยงจะช่วยพัฒนาให้ครูมีทัศนคติ หรือความคิดในเชิงบวก (Positive Thinking) มีความประพฤติดี โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนั้นจะต้องสามารถปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ Mentee ได้ บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของ Mentor ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ให้แก่ครูใหม่ได้รับรู้ รวมถึงจะต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร และการตรวจสอบและติดตามผลการให้ความรู้ ความเข้าใจกับครูใหม่ด้วย

Mentoring นอกจากจะใช้กับครูบรรจุใหม่แล้ว ยังสามารถนำวิธีการนี้มาใช้กับครูที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา โดยคุณลักษณะของผู้ที่เป็น Mentee ในสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะสำคัญคือคุณลักษณะของ Menteeเป็นผู้ที่มีประวัติในการทำงานที่ประสบความสำเร็จ มีความเฉลียวฉลาด และมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความผูกพันกับสถานศึกษาและการจัดการศึกษา มีความใฝ่ฝันและความปรารถนาที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผู้ที่ชอบความท้าทายและเต็มใจพร้อมที่จะทำงานนอกเหนือจากงานปกติ มีความปรารถนาที่จะได้รับความก้าวหน้าและเติบโตในสายอาชีพ และเป็นผู้ที่เต็มใจรับฟังคำชี้แนะและข้อมูลป้อนกลับจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาปรับปรุงตนเอง

ผู้ที่เป็น Mentor จึงเป็นเสมือนแม่แบบของ Mentee ด้วย Mentor นอกจากเป็นแม่แบบของ Mentee แล้ว ยังมีบทบาทของการเป็นผู้สอนงาน (Coach) โดยการสร้างความเข้าใจให้ตรงกันกับ Mentee ในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กร ข้อควรระวังหรือประเด็นความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในองค์กร การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น (Political Praps) รวมถึงการวิเคราะห์จุดแข็ง และข้อที่ควรพัฒนาปรับปรุงของ Mentee เพื่อที่จะได้หาวิธีการในการปรับปรุงความสามารถ และศักยภาพของ

Mentee ต่อไป นอกจากนี้ Mentor ยังมีบทบาทของการเป็นผู้สนับสนุน (Advocate) คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือให้ Mentee มีโอกาสเติบโตหรือได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยให้โอกาสหรือเวทีที่จะแสดงผลงาน แสดงฝีมือและความสามารถในการทำงาน โดยคุณลักษณะของ Mentor โดย Mentor ที่ดี ควรมีคุณสมบัติ ประกอบด้วยมีความสัมพันธ์ที่ดี (Interpersonal Skills) มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Influence Skills) มีการตระหนักถึงผลสำเร็จในการทำงานของผู้อื่น (Recognized other's accomplishment) มีทักษะของการบังคับบัญชาที่ดี (Supervisory Skills) และมีความรู้ในสาขาวิชาชีพหรือสายงานของตน (Technical Knowledge)

ประโยชน์ของ Mentoring คือ สามารถสร้างกลุ่มคนที่มีความสามารถมีศักยภาพได้เร็ว จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีผลการปฏิบัติงานดีและมีศักยภาพในการทำงานสูงให้คงอยู่กับหน่วยงาน กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานสร้างผลงานมากขึ้น สร้างบรรยากาศของการนำเสนองานใหม่ๆหรือความคิดนอกกรอบมากขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการสร้างระบบการสื่อสารแบบสองช่องทาง (Two Way Communication) ระหว่าง Mentor และ Mentee และส่งผลให้หัวหน้างานในฐานะ Mentor มีเวลาที่จะคิด วางแผน กำหนดนโยบายและวางกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของทีมได้มากขึ้น เนื่องจากได้มอบหมายงานส่วนหนึ่งให้ Mentee รับผิดชอบแล้ว

2.1.3 วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการให้คำปรึกษา (Counselling)

การให้คำปรึกษาเป็นการช่วยเหลือรูปแบบหนึ่ง ที่อาศัยความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ได้ความรู้และทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเพียงพอ มีสภาพอารมณ์และจิตใจที่พร้อมจะคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง

หลักการที่สำคัญในการให้คำปรึกษา

ส่วสดี บรรเทิงสุข (2542) เนื่องจากการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ต้องมีระบบระเบียบ มีเทคนิควิธีในการเข้าใจ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือ การวางแผน การตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงในหลายด้านในตัวผู้รับคำปรึกษา ดังนั้นในการให้คำปรึกษาจึงจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. การให้คำปรึกษาดังอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้รับคำปรึกษาต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตน
2. การให้คำปรึกษาดังอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้ให้คำปรึกษาต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อความชำนาญงานมาก่อน
3. การให้คำปรึกษาเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถพิจารณาตนเองได้ดีเช่นเดียวกับความสามารถในการพิจารณาสิ่งแวดล้อมของตน จนเกิดการตัดสินใจได้ในที่สุด
4. การให้คำปรึกษา ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. การให้คำปรึกษาเป็นทั้งศาสตร์ (Science) และศิลปะ (Art) เป็นทั้งงานวิชาการ และวิชาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจนชำนาญมากกว่าการใช้สามัญสำนึก

6. การให้คำปรึกษา เป็นความร่วมมืออันดีสำหรับผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาในอันที่จะช่วยกันค้นหาปัญหาหรือทางออกที่เหมาะสมแท้จริง

7. การให้คำปรึกษาเน้นถึงจรรยาบรรณ และบรรยากาศที่ปกปิดหรือความเป็นส่วนตัว เพื่อสนับสนุนการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงสำหรับช่วยเหลือ และรักษาผลประโยชน์ของผู้รับคำปรึกษาเป็นสำคัญ

8. การให้คำปรึกษาจะเกิดขึ้นต่อเมื่อสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา มีระดับสูงมากพอที่ผู้รับคำปรึกษาเต็มใจที่จะเปิดเผย ความรู้สึกที่แท้จริงของตน โดยไม่ปกปิดหรือซ่อนเร้น

ประเภทของการให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling)

การให้คำปรึกษาประเภทนี้เป็นแบบที่ได้รับความนิยม และถูกนำมาใช้ในหน่วยงานต่างๆ การให้คำปรึกษาจะเป็นการพบกัน ระหว่างผู้ให้คำปรึกษา 1 คน กับผู้ขอคำปรึกษา 1 คน โดยร่วมมือกัน การให้คำปรึกษาแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาให้สามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง หรือเพื่อให้สมาชิกในองค์กร ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น ทำให้คนในองค์กรเข้าใจความสำคัญของตนคิ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ พฤติกรรมต่างของบุคคล เข้าใจความสำคัญของการเสริมแรงและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง คนสามารถกำหนดเป้าหมายและการประพฤติปฏิบัติของตนเองได้ เป็นกระบวนการช่วยเหลือโดยมีการพบปะเป็น การส่วนตัว ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับบริการ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการ ได้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถวางโครงการในอนาคตได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งมีใช้เฉพาะจะสามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่เท่านั้น แต่ จะช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ด้วยตนเอง

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) มีหลักพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่มคือ

สมาชิกกลุ่มทุกคนมีสิทธิในความรู้สึกของตน ไม่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ผู้ให้คำปรึกษาจะสนับสนุนให้สมาชิกแสดงความรู้สึกของตนออกมา และให้เคารพในอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นด้วย ในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อสถานการณ์เป็นจุดที่สำคัญยิ่งกว่าสถานการณ์ เพราะความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาได้ ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน นั่นคือ ยอมรับผลที่ตามมาจากพฤติกรรมที่ตนได้กระทำไปซึ่งทำให้สมาชิกฟังฟังคนอื่นน้อยลง ซึ่งในการเผชิญปัญหา แก้ปัญหา มีวิธีการหรือทางเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกแนวทางแก้ปัญหาจากทางเลือกต่าง ๆ ที่ได้มีการนำเสนอในกลุ่มด้วยตนเอง ซึ่งการที่สมาชิกรู้จักตนเองอย่างลึกซึ้ง และยอมรับตนเอง ทำให้มีการป้องกันตนเอง

น้อยลง และทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับตน ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

2.1.4 วิธีการพัฒนาครูด้วยระบบการฝึกอบรม (Training)

บรรยงค์ โตจินดา (2543 : 194) และ พยอม วงศ์สารศรี (2544 : 148-149) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม (Training) ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของบุคคล และองค์กร โดยการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และทัศนคติ จะช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ การฝึกอบรมมีจุดประสงค์เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดความรักในองค์กร

นอกจากนี้ในทางการศึกษา ยูเนสโก (Unesco, 1980) ยังได้กล่าวถึง การฝึกอบรมครูประจำการ (In-service Training) ว่าเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

ขั้นตอนการวางแผนการฝึกอบรม (Training)

บรรยงค์ โตจินดา (2543) ได้อธิบายว่า การวางแผนการอบรมจำเป็นต้องมีการกำหนดประเภทของการฝึกอบรม โดยหากแบ่งตามลักษณะของงาน จะแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) การฝึกอบรมก่อนการทำงาน (Pre-service Training)
- 2) การฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (On the job Training)
- 3) การฝึกอบรมเพิ่มความรู้ความชำนาญ (In- service Training)
- 4) การส่งบุคลากรออกไปศึกษาดูงานภายนอกสถานที่ (Off the job Training)

ซึ่งผลดีของการจำแนกประเภทของการฝึกอบรม คือ ทราบถึงขอบข่ายที่จะบรรจุเนื้อหาลงไปในการฝึกอบรม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้นๆ ส่วนวิธีการอบรมนั้นมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้เข้ารับการอบรมวัตถุประสงค์และประเภทของการฝึกอบรม วิธีแต่ละวิธีมีความมุ่งหมายและประโยชน์ที่จะได้รับไม่เหมือนกัน

บรรยงค์ โตจินดา (2543 : 201-202) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกอบรมโดยวิธีการทำงาน ประกอบด้วย การทดลองเรียนงาน (Understudies) การหมุนเวียนงาน (Job rotation) การสอน (Coaching) และการเรียนรู้การบริหารในรูปแบบกรรมการ (Multiple management)

พยอม วงศ์สารศรี (2544) ได้สรุปถึงแนวคิดในการจัดฝึกอบรมว่าควรดำเนินการ อันประกอบด้วยขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการ (Need assessment) ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ (Training objectives) ขั้นที่ 3 กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร (Program content) ขั้นที่ 4 กำหนดวิธีการฝึกอบรมขั้นที่ 5 การดำเนินการฝึกอบรม (Actual program) ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluation) ขั้นที่ 7 การติดตามผล (Follow-up) ทั้งนี้ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ได้แก่ ประโยชน์ต่อผู้รับการอบรม ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สามารถรู้ถึงมาตรฐานการ

ทำงาน ทำให้ผู้รับการอบรมมีความก้าวหน้าในตำแหน่ง ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน ประโยชน์ต่อหัวหน้างาน ทำให้ประหยัดเวลาในการที่จะใช้สอน หรือแนะนำงานต่างๆ ประหยัดเวลาที่จะใช้ควบคุมดูแล และประโยชน์ต่อหน่วยงานองค์กร ช่วยทำให้ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน พัฒนาการทำงาน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่หน่วยงาน ดังนั้นวิธีการฝึกอบรมที่กล่าวมานั้น ในทางปฏิบัติแล้วอาจจะเลือกเพียงวิธีใดวิธีหนึ่งโดยเฉพาะหรือใช้หลายวิธีก็ได้ แต่โดยทั่วไปมักจะเลือกใช้วิธีการฝึกอบรม 2 วิธีหรือมากกว่านั้นผสมกัน นอกจากนั้นยังมีการเลือกใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการฝึกอบรมด้วย เพื่อเรียกความสนใจและไม่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความเบื่อหน่าย

การฝึกอบรมตามแนว Competency (Competency-Based Training)

คือการพัฒนาพนักงานขององค์กรให้มีความสามารถและความเชี่ยวชาญ (Employee Competency) ที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญขององค์กร (Organization Competency) ผ่าน “ระบบการฝึกอบรม” ขององค์กร โดยองค์กรต้องพยายามค้นหาว่าพนักงานแต่ละตำแหน่ง จำเป็นต้องมี Competency อะไรบ้าง และ Competency เหล่านี้จะสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ด้วยวิธีการใด

การนำแนวคิด Competency มาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมพนักงานมี 2 แนวทาง คือ

1. Competency-Based ISD Model คือ การนำ Competency มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการฝึกอบรม ISD Model ซึ่งแนวทางนี้องค์กรต่างๆทั้งที่มีการจัดทำ Competency Model แล้ว หรือยังไม่มี Competency Model ของตนเองสามารถประยุกต์ใช้ได้ โดยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามแนวทางนี้ คือ การทำให้พนักงานนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้น

2. Competency-Based Training and Development Programs หมายถึง การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่สอดคล้องกับ Competency Model ขององค์กร ซึ่งวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมและพัฒนาตามแนวทางนี้ คือ การจัดแผนฝึกอบรมและกิจกรรมการพัฒนา เพื่อพัฒนาพนักงานทุกตำแหน่งงานให้มีระดับความสามารถ (Proficiency Level) ตามที่องค์กรกำหนด ใน Competency Dictionary องค์กรที่ใช้แนวทางนี้ในการพัฒนา Competency ของพนักงาน จำเป็นต้องจัดทำ Competency Model ของตนเองให้เรียบร้อยเสียก่อน

2.1.5 วิธีการพัฒนาครูด้วยการนิเทศ (supervision)

“การนิเทศ” (Supervision) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

Spears (1953) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับครูและผู้เกี่ยวข้อง เป็นการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู ช่วยเหลือครูให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้”

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพฐ ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการกับผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนพร้อมกัน เพื่อช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ดูแลให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยการประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ และมีแนวคิดในการปรับปรุงแก้ไข สร้างสรรค์ผลงาน โดยการนิเทศนั้นจะดำเนินการระหว่างการพัฒนาและก่อนการสิ้นสุดพัฒนา

สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้มีสมรรถนะ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมาย

ความจำเป็นในการนิเทศ

บริบทของชุมชนประเทศไทย และของโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป ความรู้ในสาขาต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้นใหม่ตลอดเวลา การนิเทศจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยขึ้น การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นจะต้องได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา จากผู้อำนวยการโดยเฉพาะจึงทำให้การแก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง การจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ จะต้องมีการควบคุมคุณภาพด้วยระบบการนิเทศการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อน จำเป็นจะต้องมีการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญขององคกร แม้ครูจะได้รับการพัฒนามาแล้ว แต่ครูจำเป็นจะต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นเฉพาะศึกษานิเทศก์เท่านั้น แต่เป็นใครก็ได้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้มีหลายกลุ่มประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ คือบุคคลที่มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนครูซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงการกิจกรรมการเรียนรู้แก่เพื่อนครูด้วยกัน

ประเภทของงานนิเทศการศึกษา

ประเภทการนิเทศการศึกษา แบ่งตามวิธีปฏิบัติงานเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากการพบข้อผิดพลาดและบกพร่องแล้วหาทางช่วยแก้ไขโดยวิธีการต่างๆ
2. การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive) เป็นการนิเทศที่พยายามหาวิธีการต่างๆ มาจัดดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น
3. การนิเทศเพื่อก่อ (Construction) เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การนิเทศการเทียบระดับการศึกษา หรือการให้กำลังใจครูในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนิเทศที่พยายามจะดิตร่างสรรค์ในสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดมีขึ้นในสถานศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษา

Burton and Brueckner ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้
2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ มีระเบียบ มีการปรับปรุงและประเมินผลการนิเทศควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูลและการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้
3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

2.2 เครื่องมือในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนา

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กำหนดนโยบายไว้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน จำเป็นต้องแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะได้มาจากการประสบการณ์เดิม หรือเราอาจจะเรียนรู้ประสบการณ์ของคนอื่น จากระบบการจัดการความรู้ที่เป็นกลไกที่จะช่วยให้สามารถถอดบทเรียนและนำความรู้ วิทยาการใหม่ๆ จากภายนอกมาประยุกต์ใช้ ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะจะช่วยให้เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถจะต่อยอดความรู้ของ

ตนเองให้เกิดผลชัดเจน สามารถประมวลให้เป็นระบบ และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่นได้ โดยง่าย ดังนั้น ระบบการจัดการความรู้จึงเป็นเทคนิคที่จะช่วยทำให้ระบบต่างๆ ของโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพ และการจัดการความรู้เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะอำนวยความสะดวก ส่งเสริม และเกื้อหนุนให้เกิดระบบการจัดการความรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น

วิจารณ์ พานิช (2549: 3) กล่าวว่า การจัดการความรู้ คือ เครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน บรรลุเป้าหมายการพัฒนองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และบรรลุความเป็นชุมชน ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) ให้นิยามการจัดการความรู้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้รู้จักหาความรู้และนำความรู้มาใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ การจัดการความรู้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง(Continuous Learning) อยู่ตลอดเวลา เพราะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะทำให้มีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

Kuczka (2001) กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการของการสร้างความรู้ การจัดเก็บและการแบ่งปันความรู้ โดยทั่วไปจะรวมถึงการระบุสภาพปัจจุบัน การกำหนดความต้องการและการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการที่จะส่งผลกระทบต่อจัดการความรู้ให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุถึงความต้องการ

กล่าวโดยสรุป การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือได้เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การสร้าง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งการจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือในเอกสารต่างๆ มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้รับความรู้สามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนรูปแบบวิธีการพัฒนาทั้งระบบได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการจัดการความรู้

การบริหารองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ในยุคแห่งสังคมที่ใช้ความรู้เป็นฐาน (Knowledge-Based Society) ได้มองว่าความรู้เป็นทุนทางปัญญา ซึ่งความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งระดับบุคคล องค์กร และประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการความรู้จึงมีความสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. เป็นระบบที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างความรู้จนนำไปสู่การผลิตและพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดการได้เปรียบการแข่งขันในด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และระบบการศึกษา

2. เป็นระบบที่ช่วยพัฒนาระบบการเรียนรู้ของบุคคล กลุ่ม องค์กร และประเทศชาติ โดยเป็นรูปแบบที่ช่วยในการแสวงหาความรู้ของบุคคลสามารถทำได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดการความรู้ช่วยทำให้องค์กรต่างๆ สามารถจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไว้อย่างเป็นระบบและอยู่ในลักษณะของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

3. เป็นระบบที่มีการเผยแพร่ความรู้ของบุคคลภายในองค์กร จนนำไปสู่การสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice) ที่ทำหน้าที่ในการแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม และความรู้ขององค์กรซึ่งเป็นศูนย์กลางสำหรับการจัดการความรู้

4. เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าในการเชื่อมโยงความรู้ข้ามเขตแดนระหว่างองค์กรกับองค์กร องค์กรกับบุคคล และบุคคลกับบุคคล โดยการติดต่อสื่อสารกันในระบบเฉพาะเพื่อช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ระบบงาน และการบริการต่างๆ

องค์ประกอบของการจัดการความรู้

Marquardt (2011: 124 – 149) ที่ได้จำแนกการจัดการความรู้ไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) ด้วยการสะสมข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรที่พอเพียง ทันสมัย เป็นระบบ และเหมาะสม ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแหล่งความรู้ที่มาจากภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กรนั้นจะต้องผ่านการกรองจากมาตรฐานขององค์กร มูลค่าและกระบวนการ ตัวกรองเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจขององค์กรในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์

2. การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Creation) ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ที่มีการบูรณาการระหว่างองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมภายในองค์กรและองค์ความรู้ที่องค์กรแสวงหาขึ้นมาใหม่ มีการสร้างขึ้นโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม

3. การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage) ที่มีประสิทธิภาพ มีการเข้ารหัส (Coding) ที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย และเก็บรักษาความรู้ที่มีคุณค่าขององค์กรที่ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้นั้นได้ โดยง่ายในทุกเวลาและทุกสถานที่โดยก่อนที่องค์กรจะจัดเก็บองค์ความรู้เพื่อนำมาใช้ในภายหลังจะต้องระบุถึงข้อมูลที่สำคัญและตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการรักษาข้อมูล องค์กรด้วยการไต่ตรง การค้นคว้าวิจัยและการทดลอง การจัดเก็บความรู้จะใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยี เช่น การบันทึกและฐานข้อมูล รวมถึงกระบวนการต่างๆของบุคคล เช่นการรวบรวมและความจำส่วนบุคคล ตลอดจนความเห็นพ้องของคนส่วนใหญ่

4. การวิเคราะห์และการทำเหมืองความรู้ (Knowledge Analysis and Data Mining) Data Mining คือเครื่องมือในการวิเคราะห์ เพื่อให้องค์กรสามารถค้นหาความหมายของข้อมูลต่างๆ ด้วยการค้นพบรูปแบบที่เหมาะสมกับข้อมูล พนักงานสามารถจัดเก็บหรือนำข้อมูลออกมาใช้เพื่อการวางกลยุทธ์และตอบคำถามที่ซับซ้อนทางธุรกิจได้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นได้ถูกพัฒนาให้สามารถ

วิเคราะห์ข้อมูลในปริมาณมากและระบุถึงรูปแบบที่ซ่อนอยู่ ทั้งนี้กระบวนการ Data Mining ประกอบด้วยหลายกระบวนการ เช่น การจัดกลุ่ม การกลับคืน การจัดหมวดหมู่ ข้อสรุป รูปแบบที่ขึ้นตรงและการเปลี่ยนแปลงตลอดจนการตรวจสอบความเบี่ยงเบน กระบวนการรวมถึงกระบวนการสัมพันธ์อย่างการตัดสินใจตามลำดับขั้นและข้อกำหนดต่างๆ การถดถอยที่ไม่เป็นเชิงเส้นและการจัดกลุ่มแผนภาพความน่าจะเป็น รูปแบบที่ขึ้นตรง การศึกษาถึงความสัมพันธ์และผู้แทน

5. การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Transfer and Dissemination) ที่มีประสิทธิภาพสามารถเคลื่อนย้ายข้อมูลและความรู้ได้อย่างสะดวก การใช้เทคโนโลยีเพื่อให้องค์ความรู้สามารถเข้าถึงได้จากทุกแห่ง ทุกเวลาและในทุกรูปแบบ โปรแกรมการสื่อสารข้อมูล รวมทั้งอีเมล กระดานแจ้งข่าวและการประชุมสัมมนา ได้ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มที่ได้แพร่กระจายออกไป อีกทั้งยังมีการเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลและมีอิสระในการสื่อสาร

6. การประยุกต์ใช้และการตรวจสอบความรู้ (Knowledge Application and Validation) อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกนำมาใช้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน กระบวนการของการใช้งานองค์ความรู้นั้นสร้างมูลค่าระยะยาวให้แก่องค์กร เป็นความสำเร็จผ่านกระบวนการนำมาใช้ซ้ำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากความรู้และประสบการณ์ขององค์กรในการให้บริการแก่ลูกค้าผ่านกระบวนการวินิจฉัยและการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากความรู้และการตรวจสอบความรู้

โกศล ดีศีลธรรม (2546) ได้นำองค์ประกอบหลักของการจัดการความรู้ออกเป็น 2 ส่วน คือ สังคมวัฒนธรรมและองค์กร (Social-Cultural and Organizational Components) และ องค์ประกอบทางเทคโนโลยี (Technological Components) ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองตัวนี้ จะมีระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management System :KMS) เป็นส่วนเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนเข้าด้วยกัน โดยที่กระบวนการของการจัดการความรู้สามารถแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ ประกอบด้วย 1.การสร้างและจัดหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) 2. การจัดการและการจัดเก็บความรู้ (Knowledge Organization and Storage) 3.การกระจายความรู้ (Knowledge Distribution) และ 4.การประยุกต์ความรู้ในการใช้งาน (Knowledge Application)

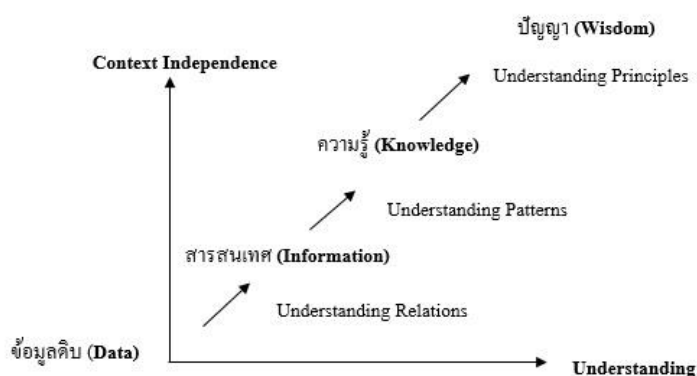
บดีนทร์ วิจารณ์ (2547) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนของการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ดังนี้

1. Define เป็นการกำหนดชนิดของทุนทางปัญญาหรือองค์ความรู้ที่ต้องการ
2. Create เป็นการสร้างทุนทางปัญญา หรือการค้นหา ศึกษาเพิ่มเติม
3. Capture เป็นการเสาะหาและจัดเก็บองค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบทั้งองค์ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบสื่อต่างๆ (Explicit Knowledge) และในรูปแบบประสบการณ์ (Tacit Knowledge)

4. Share เป็นการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้
5. Use เป็นการใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ ใช้งาน ก่อให้เกิดประโยชน์ และเกิดผลสัมฤทธิ์

วิจารณ์ พานิช (2547 : 9) ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานย่อยขององค์การ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดความรู้ที่ต้องใช้(Define) การเสาะหาและยึดกุมความรู้ (Capture) การสร้างความรู้ (Create) การกลั่นกรอง (Distill) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) (ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการยกระดับความรู้) และการประยุกต์ใช้ความรู้ (Use) ทำให้เกิดผลจากการใช้ความรู้ และมีผลเชิงป้องกันกลับต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ โดยกิจกรรมการจัดการความรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน ที่เสนอโดยวิจารณ์ พานิช ข้างต้น มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันและกันเป็นวงจร มีใส่ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก่อน-หลัง แต่เป็นวัฏจักรที่หมุนเวียน ผลิตซ้ำ พัฒนา และยกระดับขึ้นไปไม่มีที่สิ้นสุด

สารสนเทศ (Information) คือ ข้อความที่ถูกนำมาเรียบเรียงไว้ที่ผ่านการประเมินผล ความรู้ (Knowledge) คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการใช้งาน เป็นแนวทางในการกำหนดความคิด พฤติกรรมและการสื่อสารระหว่างบุคคล และสุดท้ายปัญญา(Wisdom) คือ ความเข้าใจ โดยใช้ความรู้ตามวัตถุประสงค์ (Albrecht 2003 : 191) ดังแผนภาพที่ 4 ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของสารสนเทศกับความรู้

ที่มา : The KM Concept. (2004:4). www.kit.nt/specials/html/km_the_km_concept.asp

ซึ่งกระบวนการจัดการความรู้จะประกอบด้วย การจัดหาหรือการสร้างความรู้ (Knowledge Acquisition) การแบ่งปันความรู้(Knowledge Sharing) และการใช้หรือการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Utilization)

Tannonbaum and Alliger (2000: 15-22) ได้เสนอ 4 มุมมองหลักที่จะทำให้การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพ คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ การเข้าถึงความรู้ การซึมซับความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้

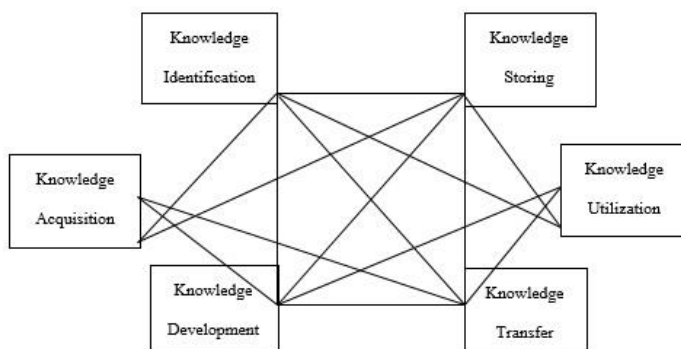
Marali (2001:44-45) เสนอว่าการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การกำหนดความรู้ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างความรู้ ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ และขั้นตอนที่ 5 การแสวงหาความรู้ใหม่ โดยทั้ง 5 ขั้นตอน มีลักษณะเป็นพลวัตร ซึ่งต้องมีการดำเนินการอยู่เสมอ เพราะความรู้เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา เนื่องจากการแข่งขันทางเทคโนโลยีสารสนเทศในเวทีโลกสูงโดยมีรูปแบบพลวัตรดังแผนภาพที่ 5 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 พลวัตรของการจัดการความรู้ตามแนวคิดของ Marali

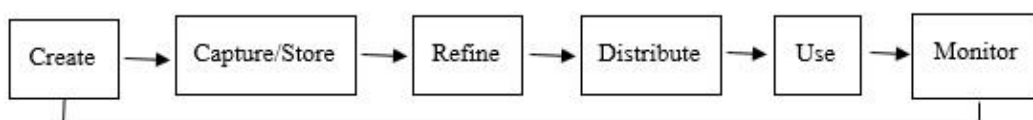
ที่มา : Marali.(2001:45). Knowledge Management and Organizational Competence

นอกจากนี้ ยังได้มีการนำเสนอการจัดการความรู้ โดยออกแบบเป็นโมเดลต่างๆที่น่าสนใจหลายรูปแบบ เช่น โมเดลกระบวนการจัดการความรู้ที่ออกแบบโดย Probst; Raub; and Romhardt (Probst; Raub; and Romhardt : 2000) และโมเดลของTurban และคณะ (Turban and Aronson : 2001) ซึ่งเป็นโมเดลที่แตกต่างกันในตัวรูปแบบ แต่ก็ต้องอาศัยความสัมพันธ์เชื่อมโยงเช่นเดียวกันทั้งสองรูปแบบ โดยโมเดลของ Probst และ Romhardt ได้แบ่งกระบวนการจัดการความรู้ เป็น 6 ขั้นตอน คือการกำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ (Knowledge Identification) การจัดหาความรู้ที่ต้องการ (Knowledge Acquisition) การสร้างพัฒนาความรู้ใหม่ (Knowledge Development) การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) การนำความรู้ไปใช้งาน (Knowledge Utilization) และการจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storing) โดยการจัดการความรู้ตามโมเดลนี้เป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของ Mesh ที่แต่ละกระบวนการมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ จะขาดช่วงหรือตอนใดตอนหนึ่งไม่ได้ (สมชาย นำประเสริฐชัย (2546: 104)) ดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 กระบวนการจัดการความรู้ตามแนวคิดของ Probst and Raub และ Romhardt

ส่วนโมเดลของ Turban และคณะ นั้น เป็นโมเดลกระบวนการจัดการความรู้ที่ออกแบบเป็นลักษณะของพลวัตร ซึ่งประกอบด้วย การสร้างความรู้ (Create) การกระจายความรู้ (Distribute) การใช้ความรู้ (Use) และการติดตาม / ตรวจสอบ (Monitor) ดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 โมเดลการจัดการความรู้ตามแนวความคิดของ Turban และคณะ

เทคโนโลยีที่สนับสนุนการจัดการความรู้

Natarajan, G และ Shekhar , S. (2001) ได้อธิบายถึงการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการความรู้ โดยสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) เพื่อแสดงถึงรายละเอียดของการใช้ข้อมูลโดยมีหลักฐานที่ถูกต้อง การสร้างความรู้สามารถนำไปใช้สำหรับในการอ้างอิงได้ อีกทั้งเทคโนโลยียังมีประโยชน์ในส่วนของงานเก็บรักษา (Storage) สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการระบบฐาน (Bedrock Systems) โดยการพัฒนาระบบเหล่านี้ให้มีความพร้อม ซึ่งองค์กรสามารถเลือกงานที่ตรงกับข้อมูลที่มีอยู่และโครงสร้างสารสนเทศ สรุปลงและทำให้เป็นมาตรฐาน แล้วจึงนำมาเก็บไว้ในฐานข้อมูลได้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการความรู้ได้

โดยลักษณะเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการความรู้ มีหลายรูปแบบ อาทิเช่นคลังข้อมูล (Data Warehousing) ปัญญาประดิษฐ์ และระบบผู้เชี่ยวชาญ (Artificial Intelligence and Expert Systems) ระบบเครือข่าย (Networking) การเผยแพร่บนเว็บและไฮเปอร์เท็กซ์ (Web Publishing and Hypertext) การค้นหาข้อมูล และเหมืองข้อมูล (Search Engines and Text Mining) การจัดการเอกสาร (Document Management) กระบวนการงาน (Workflow) การร่วมกัน (Collaboration)

เทคโนโลยีที่ใช้ในการเผยแพร่ (Dissemination Technologies) และระบบการจัดการฐานความรู้ (Knowledge-Based Management Systems: KBMSs)

สำหรับเทคโนโลยีที่ใช้ในการสนับสนุนระบบการจัดการความรู้ในปัจจุบันนี้ มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง แต่สิ่งสำคัญในการเลือกใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล หรือกลุ่มคนก็ควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ด้วย เนื่องจากในหลายหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนพบว่า บุคลากรในองค์กรบางส่วนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน หรือการสร้างความรู้ ในบางองค์กรอาจจะมีผู้ที่มีความสามารถในการสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ประเด็นดังกล่าวนี้อาจส่งผลให้องค์กรนี้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการแสวงหาผนวกกับความรู้ที่มีอยู่ของตนเองนำไปพัฒนาจนกลายเป็นความรู้ใหม่ได้ สามารถนำความรู้ใหม่ไปถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นภายในองค์กรได้รับรู้และเรียนรู้ต่อไปได้อีก สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลในองค์กร

สรุปได้ว่าการจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่มีการนำเอาความรู้ฝังลึกในคนและความรู้ชัดแจ้งมาใช้เพื่อการพัฒนาองค์กร โดยมีเป้าหมายที่ผลสัมฤทธิ์ของงานที่สูงขึ้นกว่าเดิม ส่งผลถึงผลผลิตและบริการที่เพิ่มขึ้นและดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาต่างๆ พบว่ารูปแบบและวิธีในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลากหลายวิธี ทั้งรูปแบบที่ใช้เวลานั้น คือสามารถใช้รูปแบบนั้นๆ ในการพัฒนาพร้อมทั้งสามารถทำให้เสร็จได้ในครั้งเดียว และรูปแบบที่เป็นวิธีการขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาระยะยาวและควรมีการใช้รูปแบบการพัฒนาอย่างมีขั้นตอนและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะต่างๆ ในตัวบุคคลจะเป็นการดึง Tacit Knowledge ในตัวบุคคลหนึ่งๆ ให้ออกมาเป็น Explicit Knowledge ได้และส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อระบบการพัฒนาความรู้ในองค์กร ซึ่งสามารถทำได้ผ่านกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ ในปัจจุบันผู้ศึกษาเห็นว่ามีรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา แต่ก็ทำแบบเฉพาะเจาะจงเป็นเพียงรูปแบบเดียวๆ จึงทำให้ในการพัฒนาแต่ละครั้งอาจจะเกิดช่องว่างที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์และเกิดข้อบกพร่อง

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างพลังหรือทำให้ครูเกิดสมรรถนะ การจะนำวิธีการใดวิธีการหนึ่งมาพัฒนาอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องใช้หลายๆวิธีควบคู่กัน วิธีการหนึ่งที่มีการใช้และประสบผลสำเร็จคือ การพัฒนาด้วยวิธีการเสริมพลัง (Empowered Development Approach) ซึ่งแบ่งการพัฒนาออกเป็น

4 มิติ ประกอบด้วย การอบรม (Training) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) การชี้แนะ (Coaching) และ การนิเทศ (Supervision)

ดังนั้นหากนำวิธีและรูปแบบวิธีการต่างๆ มาผนวกบูรณาการใช้ในการพัฒนาครุร่วมกัน ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการพัฒนาครุด้วยวิธีการชี้แนะหรือสอนงาน (Coaching) วิธีการนิเทศหรือระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) วิธีการให้คำปรึกษา(Counselling) วิธีการพัฒนาครุด้วยการฝึกอบรมและพัฒนา (Training) การนิเทศ (Supervision) ตลอดจนเครื่องมือในการสนับสนุนวิธีการพัฒนาครุด้วยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) โดยใช้วิธีการคัดเลือกรูปแบบต่างๆและนำจุดที่ดีของแต่ละวิธีการมาใช้และจัดลำดับเวลาขั้นตอนในการสอดแทรกวิธีการต่างๆเข้าในโมเดลการพัฒนาอย่างถูกวิธี และเหมาะสมกับ สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเมื่อได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาแบบต่างๆแล้ว พบว่าแต่ละวิธีมีข้อดีหรือจุดเด่น/จุดด้อยหรือข้อจำกัด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางวิเคราะห์ข้อดีหรือจุดเด่น/จุดด้อยหรือข้อจำกัด ของแต่ละรูปแบบการพัฒนา

วิธีการพัฒนา	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด
การชี้แนะ หรือ การสอนงาน (Coaching)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการทำงานโดยระบุเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน - เป็นตัวช่วยสร้างวัฒนธรรมในโรงเรียนในการทำงานและการประเมินผลร่วมกัน - เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องด้วยความช่วยเหลือและติดตาม - เป็นการกระจายงาน ทำให้การควบคุมงานง่ายขึ้น ภูมิใจผู้รับการพัฒนาในการทำงาน - ช่วยให้กระบวนการมอบหมายงานเกิดผลสมบูรณ์ขึ้น เกิดความมั่นใจทั้งสองฝ่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - การสอนจำเป็นต้องทำอย่างมีแบบแผนเป็นขั้นตอน ทำให้ได้ผลช้า - การชี้แนะจะต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ครบถ้วนตามที่ควรจะมีในสถานที่จริง หลีกเลียงอุปกรณ์จำลอง ซึ่งมีไม่เพียงพอ - ผู้สอนจำเป็นต้องสนใจเทคนิคเพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการชี้แนะ ซึ่งเป็นความสามารถที่ต้องฝึกฝน

วิธีการพัฒนา	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด
ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้ให้คำชี้แนะเป็นพี่เลี้ยง และปรับทัศนคติ และคุณลักษณะให้ครูใหม่ - เกิดการทำงานร่วมกันของกลุ่มคน - สร้างระบบการสื่อสารแบบสองช่องทาง - สร้างกลุ่มคนที่มีศักยภาพได้เร็วกว่าปกติ - จูงใจให้ผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานและศักยภาพในการทำงานสูงให้คงอยู่กับหน่วยงาน - กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานสร้างผลงานมากขึ้น พร้อมทั้งจะทำงานหนักและท้าทายมากขึ้น - สร้างบรรยากาศของการนำเสนอ งานใหม่ๆ หรือความคิดนอกกรอบมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - พี่เลี้ยงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทัศนคติ หรือความคิดในเชิงบวก (Positive Thinking) มีความประพฤติดี เป็นที่ยอมรับ ซึ่งมีไม่เพียงพอ - Mentor ชอบทำตัวมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น - Mentee ต้องเป็นผู้ที่ชอบความท้าทาย และเต็มใจ พร้อมทั้งจะทำงานนอกเหนือจากงานปกติ (หาได้ยาก) - Mentee ต้องเป็นผู้ที่เต็มใจรับฟังคำชี้แนะและข้อมูลป้อนกลับจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ซึ่งเป็นไปได้น้อย
การให้คำปรึกษา Counselling	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจถึงปัญหา - ผู้ปรึกษาเข้าใจปัญหาของตน และแนวทางและวิธีการในการปฏิบัติมากขึ้น - ผู้ได้รับคำแนะนำสามารถเข้าถึงปัญหาและวิธีแก้ปัญหได้ตรงประเด็น - เกิดแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหา และการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นปัญหา และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล - ใช้เวลาในการให้คำปรึกษามาก เพราะในการปฏิบัติงานจริง ย่อมมีปัญหาคือหลากหลาย - ต้องอาศัยความร่วมมืออันดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา จึงจะประสบผลสำเร็จ

วิธีการพัฒนา	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด
การฝึกอบรม และพัฒนา (Training)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้รับการอบรมมีความรู้ ทักษะ เกิดความมั่นใจ รู้ถึงมาตรฐานการทำงาน ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน - ประหยัดเวลาในการที่จะใช้สอนหรือแนะนำงานต่างๆ - ให้ความรู้ได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว - สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่หน่วยงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมทำให้เกิดความเบื่อหน่าย - หลังจากที่มีการฝึกอบรมเสร็จสิ้น ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่า ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญ แต่องค์กรส่วนใหญ่ขาดการติดตามผล - ต้องเตรียมงบประมาณและหลักสูตรในการอบรมให้เพียงพอ
การนิเทศ (Supervision)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นระบบช่วยเหลือครูให้เกิดสมรรถนะ โดยให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน - เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - สามารถพัฒนาได้ทั้งคน งาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ - บุคคลที่ทำการนิเทศสามารถเป็นใครก็ได้ ที่มีความรู้ความสามารถ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องใช้ความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย - ผู้ให้การนิเทศต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ - ผู้รับการนิเทศต้องพร้อมที่จะปรับปรุงโดยปราศจากอคติ
การจัดการ ความรู้ Knowledge Management	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างดี - ช่วยทำให้เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ - สามารถประมวลความรู้เป็นระบบ และต่อยอดความรู้ของตนเองให้เกิดผลชัดเจน - แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่นได้โดยง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการความรู้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา และประกอบด้วยงานจำนวนมาก - จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ - บุคคลจะไม่สมัครใจในการแบ่งปันความรู้ หากเขาขาดข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน - ข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน จะทำให้สารสนเทศขาดความพอดี

วิธีการพัฒนา	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด
	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการจัดการความรู้จึงเป็นเทคนิคที่ช่วยทำให้ระบบต่างๆ ของโรงเรียน และ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามีประสิทธิภาพ - สามารถนำความรู้ใหม่ไปถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้รับรู้และเรียนรู้ต่อไปได้ - เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - KM เป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน บุคลากรในองค์กรบางส่วนไม่สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้

จากตารางการวิเคราะห์ข้อดีหรือจุดเด่น/จุดด้อยหรือข้อจำกัด ของแต่ละวิธี สรุปได้ว่าควรมีการนำข้อดีของแต่ละรูปแบบการพัฒนามาบูรณาการให้เหมาะสมกับแต่ละตัวกิจกรรม และช่วงเวลา เพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.2 กฎหมายและนโยบายเกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ในมาตรา 11 ว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอโดยต้องรับข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถสร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้”

กระทรวงศึกษาธิการ (2557:1) กำหนดการส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา โดยจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้ และทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีเป้าหมายในการดำเนินนโยบายต่อนหนึ่งคือ มุ่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนา

ตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ทางกระทรวงศึกษาธิการเองได้เล็งเห็นความสำคัญของระบบการผลิตและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการจัดการประชุมกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ 2/2558 ในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู โดยได้มีการรับทราบรายงานสรุปแนวทางทางแก้ปัญหาและการปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู ที่ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ และผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตครูในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางแก้ไขปัญหาและการปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู ให้การผลิตบุคลากรสาขาวิชาชีพครูมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลต่อไป โดยมีข้อเสนอแนวคิดที่น่าสนใจใน 2 ส่วนคือ

1) การผลิตครู เช่น การผลิตครูในระบบปิดเน้นสาขาที่ขาดแคลนจำเป็น และผูกกับการมีงานทำ การจัดทำฐานข้อมูลความต้องการครูในแต่ละสาขาวิชาอย่างน้อย 5 ปี การผลิตครูบางส่วนในระบบเปิดเพื่อรองรับความต้องการครูในสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การใช้และการพัฒนาครู เช่น การสร้างเครือข่ายการพัฒนาระหว่างสถาบันฝ่ายผลิตและสถานศึกษา โดยให้มหาวิทยาลัยเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงกับสถานศึกษา เพื่อช่วยในการฝึกอบรมครู การสอนงาน และให้คำปรึกษา

ในส่วนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ล่าสุด ในงานแถลงข่าวผลงานของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 23 เมษายน 2558 โดยกล่าวว่า ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาที่สะสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน และดำเนินการควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการศึกษาไทยในระยะยาว โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ยึดนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติไว้เป็นแนวทางหลักในการดำเนินการ โดยสรุปผลงานของกระทรวงศึกษาธิการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่สำคัญประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูในสาขาที่มีความขาดแคลน การปรับปรุงหลักเกณฑ์การแต่งตั้งโยกย้ายและการเลื่อนวิทยฐานะ การปรับปรุงระบบการผลิตครู การพัฒนาระบบการผลิตครู และการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องคือการปรับปรุงระบบการผลิตครู ได้มีการดำเนินการโดยพัฒนาระบบการผลิตครูจากเดิมที่มุ่งเน้นการจัดการฝึกอบรมตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์น้อยและสิ้นเปลืองงบประมาณ มาเป็นระบบการจัด Coaching

Team ไปทำการฝึกอบรมให้กับครูในพื้นที่โดยตรง ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงรุกและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากกว่า

2.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะครู

ในปัจจุบันมีหน่วยงานรัฐที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูเป็นจำนวนมาก โดยมีรูปแบบวิธีการในการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

2.3.1 การฝึกอบรม (Traning)

การจัดอบรมเป็นระบบที่เกิดขึ้นได้บ่อยที่สุดในสถานศึกษาและมีมาตั้งแต่ในอดีตต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน มีการใช้อย่างแพร่หลายทุกหน่วยงาน ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจนถึงระดับประเทศ อันเนื่องมาจากการฝึกอบรมมีการบริหารจัดการที่คล่องตัว ทำได้ง่าย ในการฝึกอบรมนั้น มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ทำกรฝึกอบรม โดยมีทั้งการอบรมแบบบรรยาย และการอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่นโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาการเรียนการสอนด้วยเกมส์ เป็นเวลา 3 วัน จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๑ โดยในการจัดการฝึกอบรมนี้จะเป็นเพียงการฝึกอบรมระยะสั้น มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะเฉพาะเรื่อง มีการประเมินผลการฝึกอบรมหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมทันที

ทั้งนี้ ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า ในระบบการพัฒนาครูทั่วไปที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาครูด้วยการจัดการอบรมตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งให้ครูออกนอกสถานศึกษาเพื่อเข้ารับการอบรม ทำให้เสียเวลาในการเรียนการสอน เสียค่าใช้จ่ายสิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้นควรจะมีระบบการพัฒนาครูที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.2 การชี้แนะหรือสอนงาน (Coaching)

ในรูปแบบการพัฒนาครูนี้เป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการปี 2558 ที่เล็งเห็นปัญหาในการพัฒนาครู และมุ่งปรับปรุงระบบพัฒนาครู โดยมุ่งพัฒนาระบบการพัฒนาครูจากเดิมที่มุ่งเน้นการจัดการฝึกอบรมตามสถานที่ต่างๆ ที่เกิดประโยชน์น้อยและสิ้นเปลืองงบประมาณ มาเป็นระบบการจัด Coaching Team ไปทำการฝึกอบรมให้กับครูในพื้นที่โดยตรง ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงรุกและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากกว่า (แถลงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการ รอบ 6 เดือน : 2558) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการยกระดับคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ที่เสนอแนวทางมุ่งเน้นการพัฒนาครูต้นแบบ หรือการสร้างระบบครู Coach ให้ครูเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานระหว่างครูผู้มีส่วนร่วมกับเพื่อครูในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ตลอดจนการมีระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษาหารือ (Coaching & Mentoring) กับครูที่ยังขาดประสบการณ์ มีการสร้างเครือข่ายที่สามารถประสานความ

ร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ รวมทั้งมีการสร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่เข้มแข็งทางวิชาชีพ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน : 2557)

2.3.3 การบูรณาการรูปแบบ Coaching และ Mentoring

ในปี 2556 คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ ในโครงการพัฒนาครูโดยการใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) สำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ โดยมีจุดเด่นที่เข้ากับยุคสมัย มีการนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาครู เช่น มีการเปิดบล็อกสำหรับใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร , การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย รวมไปถึงการทำเว็บไซต์เพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.3.4 ระบบการพัฒนาคูครูบุคลากรทางการศึกษา ผ่าน TEPE Online

การพัฒนาคูครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online (Teachers and Educational Personnel Enhancement Based on Mission and Functional Areas as Majors) โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยระบบ TEPE Online นี้ทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะมีส่วนสำคัญต่อการก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคของการปฏิบัติงานของครูในพื้นที่ต่างๆ เพราะครูสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาผ่านระบบออนไลน์

โดยหลักการ ของระบบ TEPE Online คือ “พัฒนาคู ก้าวสู่นาคตชาติ ทุกคนเรียนรู้ได้ ทุกที่ ทุกเวลา” (Anyone, Anywhere, Anytime) ผ่านการดำเนินการด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อประหยัดเวลาของครูและบุคลากรทางการศึกษา ประหยัดงบประมาณของส่วนราชการ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลัก ของระบบ TEPE Online ได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนกว่า 4 แสนคน รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ที่จะมีการเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบนี้ในโอกาสต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พัฒนาระบบ TEPE Online ร่วมกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาสาระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการขอมิและต่อไปประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการขอมิและเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและเชี่ยวชาญ และเพื่อการพัฒนาตนเองแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง โดย หลักสูตรของแต่ละกลุ่มเป้าหมายจะแตกต่างกัน แต่แบ่งออกเป็น 3 กรอบหลักเหมือนกัน ได้แก่ 1) องค์ความรู้มาตรฐานตำแหน่ง 2) สมรรถนะหลัก และ 3) สมรรถนะสายงาน

จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาด้วยรูปแบบ ระบบ TEPE Online จะสามารถลดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทางจากการฝึกอบรมรูปแบบเดิมได้ หากแต่ควรมีการคำนึงถึงความพร้อมในด้านปัจจัยทางเทคโนโลยีของบุคลากรครู ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมด้านเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต ตลอดจนความพร้อมด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู ดังนั้นควรจะมีการเตรียมความพร้อมทางสมรรถนะครูก่อนที่จะนำไปสู่การใช้รูปแบบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครู และรูปแบบวิธีการในการพัฒนา โดยส่วนมากจะเห็นเป็นการใช้รูปแบบการฝึกอบรมเป็นส่วนมาก และมีการใช้รูปแบบเดียวๆไม่ค่อยมีการบูรณาการรูปแบบมากนัก แต่อย่างไรก็ตามจากนโยบายและแนวทางการพัฒนาครูต่างๆที่ได้ศึกษาของภาครัฐแสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาครูและรูปแบบวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะครู ที่เล็งเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมประเภทการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียวนั้นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และต้องใช้งบประมาณของภาครัฐจำนวนมาก ทั้งยังเสียเวลาและไม่สามารถที่จะมีการพัฒนาได้อย่างทั่วถึงกับบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จึงส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบในการพัฒนาครูและหาแนวทางในการพัฒนาครูในรูปแบบอื่นๆต่อไป

นอกจากนี้ในส่วนของรูปแบบการพัฒนาแต่ละรูปแบบยังมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะที่จำเป็นในลักษณะแตกต่างกันออกไป สมรรถนะที่ไม่เหมือนกันกันย่อมเหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนาที่แตกต่างกัน สามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการสอนและรูปแบบการพัฒนาได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการพัฒนาและสมรรถนะการสอน

รูปแบบการพัฒนา		สมรรถนะ					
		การชี้แนะ การสอนงาน (Coaching)	ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)	การฝึกอบรม (Training)	การให้คำปรึกษา (Counseling)	การนิเทศ (Supervision)	การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
ความรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ที่ศนศิลป์	✓		✓			✓
	หลักการจัดการเรียนการสอน	✓		✓			✓
	การใช้เทคโนโลยี	✓		✓			✓
	การใช้ภาษาอังกฤษ	✓		✓			✓
	พฤติกรรมของผู้เรียน		✓	✓	✓		✓
ทักษะ	การบริหารจัดการเรียนการสอน	✓		✓	✓	✓	✓
	การสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น	✓	✓		✓		✓
	การวัดประเมินผู้เรียน	✓		✓	✓	✓	✓
	การใช้เทคโนโลยี	✓		✓		✓	✓
	การบูรณาการ	✓		✓		✓	✓
คุณลักษณะ	ความร่วมมือร่วมใจ	✓	✓				✓
	ความรักในวิชาชีพ		✓				✓
	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์		✓				✓
	ความสำคัญต่อหน้าที่		✓				✓
	การปรับตัว		✓		✓		✓
จรรยาบรรณ/ค่านิยม	การอุทิศตน		✓				✓
	ทัศนคติต่อผู้เรียน		✓		✓		
	การปฏิบัติตน		✓		✓		✓
	การวางตัว		✓		✓		
	ความรับผิดชอบ		✓				✓
การพัฒนาตนเอง	การพัฒนาวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓		✓
	การเตรียมการสอน					✓	✓
	การวิจัย			✓		✓	✓
	การจัดหา จัดทำสื่อการสอน			✓	✓	✓	✓
	การนำเสนอผลงาน					✓	✓

จากตารางแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบมาตรฐานสมรรถนะทางการสอน (SEAMEO INNOTECH ,2010) กับรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาครูต่างๆ ซึ่งพบว่าวิธีการในการพัฒนานั้น มีความแตกต่างกันออกไปตามมาตรฐานสมรรถนะทางการสอน โดยแต่ละวิธีการนั้นก็เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะครูที่คนศิลป์ที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การชี้แนะ การสอนงาน (Coaching) เป็นกระบวนการระหว่างการทำงานของคนสองคน หรือมากกว่านั้น เป็นการทำงานโดยระบุเป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน การอธิบายความสำคัญของการเรียนรู้โดยผู้เข้าร่วมเป็นผู้กำหนดและเปิดโอกาสในการเรียนรู้ใหม่ๆ มีปฏิสัมพันธ์และสนับสนุน อำนวยความสะดวกแก่กันในการพัฒนาไปสู่สิ่งที่จะเกิดขึ้น โดยองค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วยการ Coaching สามารถพัฒนาได้นั้นส่วนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับ สมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะ

2. ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) เป็นการดูแลบุคลากรใหม่จากบุคคลที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ ที่สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือ ให้ผู้ถูกดูแลพัฒนาศักยภาพสูงขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยองค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วยการ Mentoring สามารถพัฒนาได้นั้น ส่วนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม

3. การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของบุคคลและองค์กร โดยการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และทัศนคติ จะช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ การฝึกอบรมมีจุดประสงค์เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดความรักในองค์กร โดยองค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วยการ Trainingสามารถพัฒนาได้นั้นส่วนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. การให้คำปรึกษา (Counselling) เป็นการช่วยเหลือรูปแบบหนึ่ง ที่อาศัยความสัมพันธ์ และการสื่อสารระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับการปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหา ได้ความรู้และทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเพียงพอ มีสภาพอารมณ์และจิตใจที่พร้อมจะคิดและตัดสินใจด้วยตนเองโดยองค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วยการ Counsellingสามารถพัฒนาได้นั้นส่วนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม

5. การนิเทศ (Supervision) เป็นกระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน การนิเทศจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้มีสมรรถนะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย โดย

องค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วย Supervision สามารถพัฒนาได้นั้นส่วนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นกระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือได้เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การสร้าง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งการจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือในเอกสารต่างๆ มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้รับความรู้สามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และนำไปใช้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนรูปแบบวิธีการพัฒนาทั้งระบบได้เป็นอย่างดีโดยองค์ประกอบสมรรถนะที่วิธีการพัฒนาครูด้วยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) สามารถพัฒนาได้นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะแทบทุกด้าน อันประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการความรู้สามารถช่วยสนับสนุนให้รูปแบบการพัฒนาแบบต่างๆ สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

จะเห็นได้ว่า วิธีการในการพัฒนาครูนั้นประกอบด้วยวิธีการหลากหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีการในการพัฒนานั้นก็มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ในกระบวนการวิธีการพัฒนาแต่ละวิธีนั้น มีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ในการพัฒนาสมรรถนะหนึ่งๆ อาจเหมาะสมกับวิธีการพัฒนาแบบหนึ่ง ในขณะที่ในการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างกันออกไปก็อาจจะเหมาะสมกับรูปแบบวิธีในการพัฒนาอีกวิธีหนึ่ง หากเลือกใช้เพียงแค่วิธีการใดวิธีหนึ่ง ย่อมไม่สามารถพัฒนาได้อย่างครอบคลุมหรือเกิดประสิทธิผลในองค์กรรวมได้ เนื่องจากแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อจำกัดในตัวเอง จึงควรมีการเลือกใช้วิธีในการพัฒนาที่เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบทที่ต้องการจะพัฒนา และนำวิธีการต่างๆ มาบูรณาการร่วมกัน ใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างรอบด้าน ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์

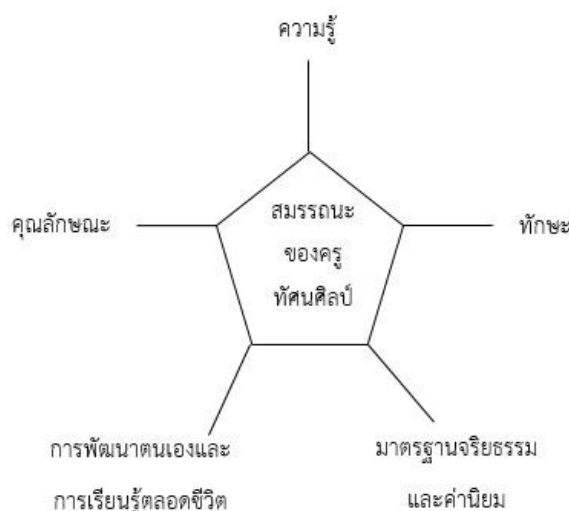
3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์

Amanda Allison (2013) กล่าวถึงการวางรูปแบบขององค์ประกอบของกิจกรรมในการพัฒนาครูควรได้รับการออกแบบโดยกลุ่มคนที่มีความคุ้นเคยกับบริบทโดยรวม (local people) และเพื่อที่จะให้ Professional Development มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจในความเชื่อมโยงของกิจกรรมและงานศิลปะของตัวครูผู้สอนเองในฐานะของครูศิลปะ ดังนั้นการวางรูปแบบกิจกรรมและแนวทางในการพัฒนาได้นั้น จะต้องเข้าใจถึงเนื้อหาที่ใส่ลงไปในการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนอย่างแท้จริง

NAEA (2014) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 13 ประการของครูทัศนศิลป์ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

14. ครูทัศนศิลป์ควรจะต้องเข้าใจในทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน
15. ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ ลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน
16. ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่าง
17. ครูทัศนศิลป์ควรมีความสามารถในการเลือกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน
18. ครูทัศนศิลป์ควรเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน
19. ครูทัศนศิลป์ควรรู้จักใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
20. ครูทัศนศิลป์ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน
21. ครูทัศนศิลป์ควรจะมีการสะท้อนกลับการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ
22. ครูทัศนศิลป์ควรมีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ
23. ครูทัศนศิลป์ควรมีความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น
24. ครูทัศนศิลป์ควรจะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน
25. ครูทัศนศิลป์ควรจะเป็นผู้ที่มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง
26. ครูทัศนศิลป์ควรจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพ

จากการศึกษาสมรรถนะการสอนของ SEMEO INNOTECH และคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 13 ประการ ของ NAEA สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครูทัศนศิลป์คือ คุณลักษณะความสามารถที่มีอยู่ในตัวครูผู้สอน ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ ทำให้สามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ซึ่งในสมรรถนะประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ มาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสมรรถนะของครูทัศนศิลป์มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 องค์ประกอบ 5 ประการของการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. Professional knowledge ด้านความรู้ หมายถึง มีความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญในเนื้อหาทัศนศิลป์ (ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปวิจารณ์) มีความรู้ในมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ หลักการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ และความรู้ในพฤติกรรมต่างๆของผู้เรียน
2. Professional skills ด้านทักษะ หมายถึง มีความชำนาญในทักษะการจัดการเรียนการสอนทางทัศนศิลป์ (ศิลปะปฏิบัติ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปวิจารณ์) ทักษะในการบริหารจัดการห้องเรียน ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการวัดประเมินผลผู้เรียน ทักษะในการใช้เทคโนโลยี และทักษะในการบูรณาการ
3. Personal characteristics ด้านคุณลักษณะ หมายถึง มีคุณลักษณะที่ดี มีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน รักในวิชาชีพครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำนึกในหน้าที่ รู้จักปรับตัว และตรงต่อเวลา
4. Profession/Personal Ethical standards and values ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยมหมายถึง ความมีจรรยาบรรณ การเป็นตัวอย่างที่ดี และนำเคารพต่อผู้เรียนและคนในชุมชน ประกอบด้วย การอุทิศตนต่อชุมชน ทัศนคติที่ดีที่มีต่อผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีการวางตัวที่ดี และมีความรับผิดชอบ

5. Professional development and lifelong learning ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาวิชาชีพ การเตรียมการสอนที่ดี การวิจัยเพื่อพัฒนา การจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และการนำเสนอผลงาน

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาสมรรถนะครูนั้นเป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงและให้ความสำคัญ และถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของหน่วยงานต่างๆ ในส่วนของทัศนศิลป์ก็เช่นกันมีการให้ความสำคัญและจัดโครงการต่างๆที่นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะในบุคลากร หากแต่ยังขาดรูปแบบการสนับสนุนและพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้การพัฒนาสมรรถนะนั้นมีความสำคัญมากต่อตัวบุคคลและองค์กร โดยการพัฒนาสมรรถนะที่ดีนั้นต้องทำให้เกิด 5 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะเกิดขึ้นและส่งผลเป็นสมรรถนะที่ดีในแต่ละตัวบุคคล เมื่อครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะตลอดจนทัศนคติที่ดีก็ย่อมจะส่งผลดีต่อกระบวนการสอนและนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน แต่จากการศึกษาค้นคว้าในปัจจุบันยังไม่พบรูปแบบวิธีการและที่เป็นกลไกในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์และการนำไปใช้ที่ชัดเจน ดังนั้นหากมีการกำหนดรูปแบบแนวทางและขั้นตอนในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ที่ชัดเจนได้ ก็ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งตัวผู้สอน ผู้เรียน และองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนและคุณลักษณะเฉพาะของครูทัศนศิลป์ ส่งผลให้เห็นถึงสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์และสมรรถนะที่สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางการสอนและคุณลักษณะเฉพาะของครูทัศนศิลป์ ดังตารางที่ 2.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะครูที่ศนศิลป์และสมรรถนะการสอน

สมรรถนะ		คุณลักษณะครูที่ศนศิลป์	
		1.ความเข้าใจในสาระทางทัศนศิลป์	2.ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน
ความรู้	มาตรฐานการเรียนรู้	✓	
	หลักการจัดการเรียนการสอน	✓	✓
	การใช้เทคโนโลยี		✓
	การใช้ภาษาอังกฤษ		✓
	พฤติกรรมผู้เรียน	✓	
ทักษะ	การบริหารจัดการเรียนการสอน		✓
	การสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น		✓
	การวัดประเมินผู้เรียน		✓
	การใช้เทคโนโลยี		✓
	การบูรณาการ	✓	✓
คุณลักษณะ	ความร่วมมือร่วมใจ		✓
	ความรักในวิชาชีพ		✓
	ความคิดสร้างสรรค์	✓	
	ความสำนึกต่อหน้าที่		✓
	การปรับตัว		✓
จริยธรรม/ค่านิยม	การอุทิศตน		✓
	ทัศนคติต่อผู้เรียน	✓	
	การปฏิบัติตน	✓	✓
	การวางตัว	✓	✓
การพัฒนาตนเอง	ความรับผิดชอบ		✓
	การพัฒนาวิชาชีพ		✓
	การเตรียมการสอน		✓
	การวิจัย		✓
	การจัดทำสื่อการสอน	✓	✓
การนำเสนอผลงาน		✓	✓

จากตารางแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของครูทัศนศิลป์ 13 ประการ (NAEA : 2014) กับมาตรฐานสมรรถนะทางการสอน (SEAMEO INNOTECH : 2010) โดยมีความเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะการสอนหลักที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์แต่ละข้อ ที่ปรากฏเป็นส่วนมากได้ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 3 ข้อ คือ

- ข้อที่ 1 ครูทัศนศิลป์ควรจะต้องเข้าใจในทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน
- ข้อที่ 2 ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ข้อที่ 4 ครูทัศนศิลป์ควรมีความสามารถในการเลือกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอน

2. สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 3 ข้อ คือ

- ข้อที่ 5 ครูทัศนศิลป์ควรเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน
- ข้อที่ 6 ครูทัศนศิลป์ควรรู้จักใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
- ข้อที่ 7 ครูทัศนศิลป์ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน

3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 2 ข้อ คือ

- ข้อที่ 8 ครูทัศนศิลป์ควรจะมีการสะท้อนกลับการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ
- ข้อที่ 10 ครูทัศนศิลป์ควรมีความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น

4. สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 2 ข้อ คือ

- ข้อที่ 3 ครูทัศนศิลป์ควรเข้าใจความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- ข้อที่ 11 ครูทัศนศิลป์ควรจะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน

5. สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional development and lifelong learning) มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ 3 ข้อ คือ

- ข้อที่ 9 ครูทัศนศิลป์ควรมีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- ข้อที่ 12 ครูทัศนศิลป์ควรจะเป็นผู้ที่มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ข้อที่ 13 ครูทัศนศิลป์ควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูทัศนศิลป์13ประการ (NAEA : 2014) มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานสมรรถนะทางการสอน (SEAMEO INNOTECH : 2010) ซึ่งพบว่าคุณลักษณะของครูทัศนศิลป์แต่ละข้อนั้นมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานสมรรถนะทางการแต่ละข้อแตกต่างกันออกไป ในบางข้อมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะเพียงด้านเดียว ในขณะที่บางข้อก็มีความสัมพันธ์ในเชิงทับซ้อน (ดังปรากฏในตาราง) ทั้งนี้เพราะว่าสมรรถนะทั้ง5ข้อนั้นมีความสัมพันธ์และเกื้อกูลในของสมรรถนะ ดังนั้นหากครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะทางการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามมาตรฐาน 5 ข้อ อันประกอบไปด้วย ด้านความรู้ , ด้านทักษะ , คุณลักษณะ , มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมส่งผลต่อการมีคุณลักษณะตรงตาม 13 ประการ อันนำไปสู่การเป็นครูทัศนศิลป์ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยต่อไป

3.2 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ พบว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานที่ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และทัศนศิลป์ดังต่อไปนี้

3.2.1 สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.)

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) ดำเนินการวิจัยพัฒนานวัตกรรมการเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ในขอบข่ายภาระหน้าที่ของสำนัก เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม 4 ด้าน คือ 1) โอกาสเข้าถึงทรัพยากร 2) โอกาสเข้าถึงแหล่งทุน 3) โอกาสในการเพิ่มพูนและฝึกฝนทักษะ และ 4) โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : ออนไลน์ , 2558)

โครงการ “โรงเรียนในฝัน นวัตกรรมการพัฒนาทั้งระบบโรงเรียนสู่คุณภาพนักเรียน “ นับว่าเป็นโครงการสำคัญของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) และได้จัดโครงการ “ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนในฝัน” เป็นนวัตกรรมที่สานต่อจากต้นแบบโรงเรียนในฝัน โดยเลือกโรงเรียนที่มีจุดเด่นและมีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ฐาน รวมถึงพร้อมที่จะร่วมพัฒนาครูพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีแนวคิดหลักคือสร้างต้นแบบโรงเรียนในฝันที่มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบสู่คุณภาพนักเรียนสามารถพัฒนาครูพัฒนาการเรียนการสอนส่งเสริมการพัฒนาวิชาการ ให้กับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งนี้ด้วยรูปแบบการพัฒนาโดยการเรียนรู้การทำงานในสถานที่ และสถานการณ์จริง ประกอบกับมีความสามารถให้การดูแล ติดตามการพัฒนาอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาครูแบบสอนแนะ

(COACHING) และการพัฒนางานในสภาวะปกติ (ON THE JOB TRAINING) อันจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพ

สำหรับศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนในฝัน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) มีความเชื่อว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่มีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีจิตใจงดงาม มีสุนทรียภาพ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ตลอดจนศิลปะวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ ควรมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และมีการพัฒนาตนเองและคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับบริบท เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยได้ดำเนินการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนในฝันเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาปรับใช้และส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

ในการพัฒนาครูภายใต้โครงการของโรงเรียนในฝัน มีการดำเนินการพัฒนาครูโดยกระจายการพัฒนาออกสู่โรงเรียนใกล้เคียง มีการนิเทศติดตามผล การให้คำปรึกษา ตลอดจนการใช้ระบบพี่เลี้ยงร่วมกับการฝึกอบรมด้วย ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนทิวธาภิเศก 2 ซึ่งเป็นหนึ่งในศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนในฝัน ได้มีการดำเนินการพัฒนาครูภายใต้โครงการ “อบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล” โดยดำเนินการใช้วิธีการพัฒนาครูด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพร้อมการใช้ระบบพี่เลี้ยง เป็นเวลา 2 วัน เพื่อพัฒนาครูให้มีสมรรถนะทางการจัดการเรียนการสอนที่ศตศิลป์สู่มาตรฐานสากล และมีการติดตามผล

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ยังได้จัดทำโครงการ Arts Education โดยมีรายละเอียดจุดเน้นของโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูคือ เพื่อให้ให้นักเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ผ่านโลกของศิลปะ โดยมุ่งเน้นที่จะยกระดับแนวทางการเรียนการสอนศิลปะแบบบูรณาการ สามารถขยายผลไปสู่การปฏิบัติในวงกว้าง และตอบสนองเป้าหมายทางการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในอนาคต โดยในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูคือ กิจกรรม การฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน Arts Education (รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2555-2556 สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ. :2557)

นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการต่อเนื่องสู่การวิจัย “การศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ” โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมสู่ความสำเร็จของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และเพื่อศึกษาผลการ

ใช้กระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในการวิจัยนี้ครูที่เป็นสาขาทัศนศิลป์เข้าร่วมทั้งสิ้น 4 คน และผลการวิจัยสามารถนำแนวทางของครูที่เป็น best practice มาใช้พัฒนาครูทัศนศิลป์ได้ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ. : 2557)

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาครูศิลปะของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษานั้น เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์และมีศักยภาพต่อการพัฒนาบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ในส่วนของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนในฝัน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นั้นน่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่นๆ นอกจากนี้โครงการ Arts Education เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน เป็นโครงการที่มีประโยชน์และเกิดผลสัมฤทธิ์กับทั้งผู้เรียน ครู ตลอดจนสถานศึกษา หากแต่เป็นกิจกรรมที่ทำได้กับบุคลากรทางการศึกษาจำนวนน้อยและเพียงเฉพาะกลุ่มที่มีประสิทธิภาพทางการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากรทางการศึกษาทางทัศนศิลป์กลุ่มอื่นๆ ในด้านรูปแบบการพัฒนาครูส่วนมากยังคงใช้รูปแบบการฝึกอบรม และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงอันเนื่องมาจากการใช้งบประมาณที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาหารูปแบบการพัฒนาครูทัศนศิลป์ที่สามารถใช้ได้ อย่างทั่วถึงและสะดวกต่อบุคลากรทางการศึกษาในองค์กรรวมต่อไป

ในส่วนของ“ การศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ” ของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษานั้น แม้ว่าจะเป็นการศึกษาเฉพาะจากครูที่ประสบความสำเร็จทางการจัดการเรียนการสอน และได้รับรางวัลในระดับชาติเท่านั้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำกระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศนี้มาเป็นทางในการออกแบบรูปแบบการพัฒนาครูทัศนศิลป์ได้เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการสอนในภาพรวมได้ต่อไป

3.2.2 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในด้านของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเองก็มีการให้ความสำคัญในการพัฒนาครู โดยจะเป็นการพัฒนาในภาพรวมคือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมมุ่งพัฒนาสมรรถนะครูในหลายโครงการ ดังต่อไปนี้

3.2.2.1 โครงการอบรมปฏิบัติการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้มีความรู้ความเข้าใจในทักษะ กระบวนการ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะทั้ง 3 สาระ (ทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์) ให้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และสอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.2.2.2 โครงการพัฒนาความเป็นไทยในหลักสูตรสถานศึกษาผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิทยากรแกนนำให้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนพัฒนาขยายผลการดำเนินการสู่พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพตามธรรมชาติของวิชา ในการจัดโครงการนี้มีการดำเนินการภายใต้กิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การอบรมวิทยากรแกนนำในการสร้างความตระหนักความเป็นไทยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ และการติดตามประเมินผลการสร้างความตระหนักความเป็นไทยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาครูสาระทัศนศิลป์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จะเป็นการดำเนินการในภาพรวมของ 3 สาระ ในด้านของรูปแบบการจัดโครงการพัฒนาโดยส่วนมากอยู่ในรูปแบบการฝึกอบรม

3.2.3 สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย (Society of The Professional Art Teachers Development of Thailand)

สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย มีภารกิจหลักในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะ อันประกอบไปด้วย ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาให้ครูเกิดสมรรถนะและความสามารถอันจะส่งผลต่อวิชาชีพครูที่พึงประสงค์ โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมมุ่งพัฒนาสมรรถนะครูในหลายโครงการ ดังต่อไปนี้

โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครูศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เรื่อง “โอเน็ตพัฒนา ซึ่งค่าความเป็นไทย ก้าวไกลสู่อาเซียน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.พัฒนาครูศิลปะให้ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดค้นสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างเพื่อนครู 2.เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์สื่อและจัดการเรียนรู้สืบทอดวัฒนธรรมความเป็นไทย และ 3.เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครู ในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างลุ่มลึกของผู้เรียน นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

โครงการเสริมสร้างศักยภาพของครูศิลปะสู่ประชาคมอาเซียน ในโครงการนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูศิลปะสาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน 2.เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน และ 3.เพื่อพัฒนาเจตคติของครูที่มีต่อมิตรภาพของประชาคมอาเซียน โดยในการจัดโครงการนี้มีการแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ส่วน คือ กิจกรรมให้ความรู้ผ่านการอบรม กิจกรรมนำเสนอผลงานถ่ายทอดกระบวนการทักษะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมประชุมสัมมนา

โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครูศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เรื่อง “ยกระดับโอเน็ต ค้นหาเพชรอีสาน ดูนานศิลป์ถิ่นเวียงจันทน์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูศิลปะ

ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดค้นสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูศิลปะในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ เสริมสร้างกระบวนการคิด นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET)

โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์การสอบโอเน็ตศิลปะโดยใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดในรูปแบบ Literacy-based Assessment โดยในโครงการนี้มีการจัดในรูปแบบการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ตลอดจนเจตคติที่ดีในการออกข้อสอบคู่ขนาน O-NET และยุทธวิธีการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่ากิจกรรมของสมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูศิลปะทั้ง 3 สาระ อันประกอบไปด้วย ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยมีการมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะครูศิลปะทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และในบางโครงการยังมุ่งเน้นไปถึงด้านเจตคติด้วย ในด้านรูปแบบการพัฒนาโดยส่วนมากใช้รูปแบบการฝึกอบรมพัฒนา ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรม และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูสาระทัศนศิลป์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยส่วนมากจะมีการพัฒนาครูโดยแยกออกจากสาระดนตรีและนาฏศิลป์ โดยผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการพัฒนาต่างๆคือ ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดกิจกรรมสำหรับครูทัศนศิลป์ในเขตพื้นที่ อันประกอบด้วยการศึกษาดูงาน และการจัดโครงการเพื่อพัฒนา โดยในการจัดโครงการเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์โดยส่วนมากมีการจัดกิจกรรมภายใต้รูปแบบของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น “โครงการพัฒนาทักษะสีน้ำขั้นสูงสำหรับครูทัศนศิลป์” ซึ่งที่จัดโครงการโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต2 มีกลุ่มเป้าหมายคือครูทัศนศิลป์ที่เป็นครูประจำการในโรงเรียนที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต2 มีการเชิญศิลปินมาเป็นผู้ให้ความรู้ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ในการนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดโครงการพัฒนาครูทัศนศิลป์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จะจัดขึ้นเพียงปีละ 1 ครั้ง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและนโยบาย

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาครูศิลปะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานั้น มีข้อดีคือมุ่งเน้นไปที่ครูสาระทัศนศิลป์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยตรง มีการประสานความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศิลปิน ตลอดจนวิทยากรผู้มีความรู้ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านความรู้และทักษะซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามุ่งให้ความสำคัญ แต่ก็มีข้อจำกัดในการจัดโครงการ ซึ่งอาจทำให้พัฒนาได้ไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง

3.2.5 ศูนย์พัฒนาวิชาการศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร

ศูนย์พัฒนาวิชาการศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะท่าทราย มีปณิธานคือเป็น ประชาคมวิชาการ แห่งผู้มีความรู้ประจักษ์นักปราชญ์ สมฐานะผู้นำทางปัญญา มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อพัฒนาวงการศิลปศึกษา โดยมุ่งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และมุ่งสร้างเครือข่ายในการพัฒนาครู ศิลปศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมทางด้านการเรียนรู้ แหล่ง การเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และบริการวิชาการศิลปศึกษาแก่ชุมชนสู่สากล

ในด้านภาระหน้าที่ของศูนย์พัฒนาวิชาการศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะท่าทราย ที่มีความ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ประกอบด้วย การพัฒนาครูศิลปศึกษาและบุคลากร ทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา การวิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ศิลปศึกษา และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และบริการวิชาการศิลปศึกษาเพื่อ พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผ่านการ ดำเนินการจัดประชุมวิชาการ เผยแพร่โครงการพัฒนาครูจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ผ่านทาง website และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู

จะเห็นได้ว่า ศูนย์พัฒนาวิชาการศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะท่าทรายจะมีลักษณะเป็น เหมือนชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครูทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาตนเอง โดยมีสื่อการจัดการเรียน การสอน การแลกเปลี่ยนผลงานวิจัย การนำเสนอวิธีการสอนที่มีประโยชน์ ซึ่งถือว่าการจัดการ ความรู้ที่ดี หากแต่ยังมุ่งเน้นไปเพียงด้านความรู้ในเนื้อหาสาระวิชาและการสอน แต่ยังขาดการ สนับสนุนพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆที่ชัดเจน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ สามารถทำเป็นตาราง วิเคราะห์ข้อดี และข้อจำกัด ของการพัฒนาครูทัศนศิลป์ในแต่ละหน่วยงานได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

หน่วยงาน	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด	รูปแบบพัฒนา
สำนักพัฒนา นวัตกรรมการจัด การศึกษา (สนก.)	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งพัฒนาสมรรถนะครูทั้งด้าน ความรู้ ทักษะ เจตคติ และการพัฒนาตนเอง - มีการจัดโครงการระยะยาว - มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ - มีการติดตามผลโครงการพัฒนา - กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาครู คือ โครงการโรงเรียนในฝัน ,ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนในฝัน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และ โครงการ Arts Education - มีการดำเนินวิจัย“การศึกษากระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ” 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดโครงการพัฒนาในเชิงภาพ 3 สาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยไม่ลงลึกเฉพาะด้านทัศนศิลป์ - ใช้งบประมาณสูง - โครงการพัฒนาไม่สอดคล้องรับความต้องการของครูทั่วประเทศได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรม - การพัฒนาครูแบบ Coaching (บางส่วน) - การนิเทศติดตาม - ระบบพี่เลี้ยง (บางส่วน) - การให้คำปรึกษา
สำนักวิชาการ และมาตรฐาน การศึกษา (สวก.)	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน - มีการติดตามผล/ประเมินผลโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดโครงการพัฒนาในเชิงภาพ 3 สาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยไม่ลงลึกเฉพาะด้านทัศนศิลป์ - เน้นพัฒนาเฉพาะด้านความรู้ และทักษะเท่านั้น - โครงการพัฒนามีจำนวนน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรม

หน่วยงาน	จุดเด่น / ข้อดี	จุดด้อย / ข้อจำกัด	รูปแบบพัฒนา
สมาคมพัฒนา วิชาชีพครูศิลปะ แห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะ - มุ่งพัฒนาให้ครูเกิดสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - มีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาครูจำนวนมาก - มีการติดตามผล/ประเมินผลโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดโครงการพัฒนาในเชิงภาพ 3 สาระ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยไม่ลงลึกเฉพาะด้านทัศนศิลป์ - ใช้งบประมาณสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรม
สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา (สพม.)	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดโครงการพัฒนาครูทัศนศิลป์โดยเฉพาะ - มีการประสานความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศิลปิน ตลอดจนวิทยากรผู้มีความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งพัฒนาเฉพาะด้านความรู้และทักษะ - การจัดโครงการไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอต่อความต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรม
ศูนย์พัฒนา วิชาการ ศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะ ท่าทราย กรุงเทพมหานคร	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งเน้นพัฒนาครูศิลปศึกษา - ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา - สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และบริการวิชาการ - มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดโครงการพัฒนาในเชิงภาพ 3 สาระ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยไม่ลงลึกเฉพาะด้านทัศนศิลป์ - ขาดงบประมาณสนับสนุน - มุ่งพัฒนาเฉพาะด้านความรู้ และการพัฒนาตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการความรู้

จากตารางเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ของหน่วยงานต่างๆ จะเห็นได้ว่า มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู เพียงแต่โดยส่วนมากจะเป็นการพัฒนาครูในภาพรวม 3 สาระ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ กล่าวคือยังไม่ค่อยมีหน่วยงานใดที่มุ่งเน้นในด้านสาระทัศนศิลป์โดยตรง (มีเพียงส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา) และการพัฒนานั้นยังทำได้ไม่ทั่วถึงมากนัก ในส่วนของรูปแบบในการพัฒนาโดยส่วนมาก จะใช้รูปแบบการฝึกอบรม และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู และมุ่งเน้นไปที่ การพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะเป็นส่วนมาก ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในปัจจุบัน ซึ่งหากพิจารณาในส่วนของรูปแบบการพัฒนาจากสภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ของหน่วยงานต่างๆ สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการพัฒนาของแต่ละหน่วยงานได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 ตารางแสดงรูปแบบการพัฒนาครูทัศนศิลป์ของหน่วยงานต่างๆในปัจจุบัน

หน่วยงาน	การแนะ การสอนงาน (Coaching)	ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)	การฝึกอบรม (Training)	การให้คำปรึกษา (Counselling)	การนิเทศ (Supervision)	การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.)	✓	✓	✓	✓	✓	
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.)			✓			
สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย			✓			
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)			✓			
ศูนย์พัฒนาวิชาการศิลปศึกษา โรงเรียนการเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร						✓

จะเห็นได้ว่าในรูปแบบการพัฒนาของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์นั้น ยังคงมุ่งเน้นใช้รูปแบบการพัฒนาผ่านการฝึกอบรม มีการใช้รูปแบบการสอนงาน (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) การนิเทศ (Supervision) และการจัดการความรู้ (KM) บ้าง แต่ก็มีเพียงส่วนน้อย ซึ่งการใช้เพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลในการพัฒนาสมรรถนะครูได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร เนื่องจากแต่ละวิธีในการพัฒนามีข้อดีและข้อจำกัด และเหมาะสมกับสมรรถนะการสอนในแต่ละด้านที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้นในการที่จะพัฒนาครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดนั้น จึงควรมีการพัฒนาแบบในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ โดยบูรณาการรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การนิเทศ ตลอดจนการจัดการความรู้ที่ดี เข้าด้วยการเพื่อตอบสนองและเหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการปี 2558 เองก็เล็งเห็นปัญหาในการพัฒนาครู และมุ่งปรับปรุงระบบพัฒนาครู โดยมุ่งพัฒนาระบบการพัฒนาครูให้ดียิ่งขึ้นจากเดิมที่มุ่งเน้นการจัดการฝึกอบรมตามสถานที่ต่างๆ ที่เกิดประโยชน์น้อยและสิ้นเปลืองงบประมาณ มาเป็นระบบการจัดการ Coaching Team ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงรุกและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากกว่า (แถลงผลงานของกระทรวงศึกษาธิการ รอบ 6 เดือน : 2558) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการบูรณาการวิธีการพัฒนาเพื่อให้สามารถสนองต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอนครบทุกด้าน และใช้รูปแบบการจัดการความรู้เป็นตัวสนับสนุนรูปแบบอื่นๆ โดยสามารถแสดงดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 9 แผนภาพการบูรณาการรูปแบบในการพัฒนา

ผู้วิจัยเชื่อว่าหากมีรูปแบบพัฒนาครูที่เหมาะสมกับบริบทครูทัศนศิลป์ที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ได้เองในสถานศึกษา ย่อมสามารถเสริมสร้างสมรรถนะการสอนให้กับครูทัศนศิลป์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ สอดรับนโยบายและพัฒนาศึกษาที่มีคุณภาพได้ต่อไป

3.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ในส่วนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholder) ผู้วิจัยเห็นว่าในกระบวนการพัฒนานั้นควรจะเป็นการร่วมมือของหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นมีทั้งผู้ที่อยู่ในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาพร้อมทั้งระบุขอบเขตความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งมีทั้งผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ภายในสถานศึกษา อันประกอบไปด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศึกษาานิเทศก์ สาขาทัศนศิลป์ เครือข่ายครูศิลปะ หอศิลป์ ศิลปินสาขาทัศนศิลป์ นักศิลปศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ บุคลากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มงานคอมพิวเตอร์ กลุ่มงานห้องสมุด ตลอดจนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์แต่ละส่วนนั้นมีความสัมพันธ์ต่อการสนับสนุนพัฒนาสมรรถนะการสอนในลักษณะแตกต่างกันออกไป ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องย่อมมีอำนาจหน้าที่ รวมทั้งความเชี่ยวชาญในสมรรถนะที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถแสดงรายละเอียดในส่วนของภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้พอสังเขป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 ตารางแสดงภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในสถานศึกษา	
ตำแหน่ง	หน้าที่
ผู้อำนวยการ โรงเรียน	กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน การใช้รูปแบบการสอนและพัฒนาสมรรถนะทางการสอนครูศิลปะภายในสถานศึกษา
ฝ่าย บุคคล	- พัฒนาคุณลักษณะครูทัศนศิลป์ รวมทั้งแนวการปฏิบัติตน ผ่านการจัดโครงการอบรม /สัมมนา - จัดการประเมินผลครูทัศนศิลป์เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าในอาชีพ - ดูแลการปฏิบัติตน การอุทิศตน และความรับผิดชอบ
ฝ่าย วิชาการ	- ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัด และDBAE พร้อมพัฒนาทักษะการสอน ผ่านการฝึกอบรม การสอนงาน การนิเทศ - จัดทำคลังข้อสอบเพื่อเป็นแนวทางให้ครูพัฒนาการสอน
กลุ่มสาระฯ ศิลปะ	- จัดระบบครูพี่เลี้ยงให้กับครูใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะ - ใช้การจัดการความรู้ - ออกแบบแผนการสอนที่เหมาะสมตามมาตรฐานและตัวชี้วัด - ทำคลังสื่อการสอนพร้อมทั้งมีการให้คำแนะนำแก่ครูใหม่
งาน คอมพิวเตอร์	- ให้ความร่วมมือในการให้ความรู้กับครูทัศนศิลป์ ในการใช้คอมพิวเตอร์และinternetเพื่อหาสื่อการสอน สืบค้นข้อมูล เพื่อพัฒนาการสอน - อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ / แสดงผลงานด้านศิลปะ

ในสถานศึกษา	
ตำแหน่ง	หน้าที่
งาน ห้องสมุด	จัดหา และรวบรวมสื่อที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ ทั้งด้านวิธีการสอน และสื่อการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	ให้ความร่วมมือ บูรณาการการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์สูงสุด
นอกสถานศึกษา	
ตำแหน่ง	หน้าที่
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน	กำหนดนโยบาย ส่งเสริมการพัฒนาครูทัศนศิลป์ การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในระดับมัธยมศึกษา
ผู้อำนวยการ เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา	กำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ศึกษานิเทศก์ (ทัศนศิลป์)	สนับสนุนส่งเสริม จัดโครงการ และกิจกรรมด้านทัศนศิลป์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ความรู้ ทักษะทางการสอน และการพัฒนาตนเอง ให้กับครูในเขตพื้นที่
เครือข่ายครูศิลปะ	จัดหาทุนพัฒนาจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนา เทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อการสอนเพื่อพัฒนา สมรรถนะด้านการสอนให้แก่ครูผู้สอนทัศนศิลป์
หอศิลป์	อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้บรรยาย ให้ข้อมูลและความรู้ประกอบการเข้าชม ให้แก่ครูทัศนศิลป์และนักเรียน
ศิลปิน สาขา ทัศนศิลป์	ร่วมโครงการ จัด workshop เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมและประติมากรรม เพื่อให้ครูนำไปเป็นแนวทางในการสอนศิลปะปฏิบัติในชั้นเรียน
นักศิลป- ศึกษา	ร่วมมือพัฒนา จัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาชี้แนะให้ความรู้ ทักษะ และแนวทางพัฒนาการสอนใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

จากตารางแสดงภาระหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละคนว่ามีอำนาจภาระหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับสมรรถนะการสอนที่แตกต่างกันออกไป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในกลุ่มของนโยบายประกอบไปด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในกลุ่มนโยบายและการปฏิบัติประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์สาขาทัศนศิลป์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ในส่วนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติประกอบด้วย ครูถ่ายภาพ (ทัศนศิลป์) หอศิลป์ ศิลปินสาขาทัศนศิลป์ นักศิลปศึกษา บุคลากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มงานคอมพิวเตอร์ กลุ่มงานห้องสมุด ตลอดจนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ทั้งนี้รายละเอียดของหน้าที่ขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถสรุปสมรรถนะการสอนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละคนสามารถพัฒนา พร้อมทั้งรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะการสอนที่สัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการสอนและบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สมรรถนะ		ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง													
		สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	ศึกษานิเทศก์ด้านทัศนศิลป์	เครือข่ายครูศิลปะ	หอศิลป์	ศิลปินสาขาทัศนศิลป์	นักศิลปศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน	รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	กลุ่มงานคอมพิวเตอร์	กลุ่มงานห้องสมุด	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
ความรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ทัศนศิลป์	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓			
	หลักการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓			
	การใช้เทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓		
	การใช้ภาษาอังกฤษ	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓			
	พฤติกรรมของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓			
ทักษะ	การบริหารจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			
	การสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓			✓
	การวัดประเมินผู้เรียน	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓			
	การใช้เทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓		
	การบูรณาการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
คุณลักษณะ	ความร่วมมือร่วมใจ	✓	✓						✓	✓	✓				✓
	ความรักในวิชาชีพ	✓	✓	✓					✓	✓	✓				
	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	✓	✓			✓			✓	✓	✓				
	ความสำคัญต่อหน้าที่	✓	✓						✓	✓	✓				
	การปรับตัว	✓	✓						✓	✓	✓				
จริยธรรม/ค่านิยม	การอุทิศตน	✓	✓						✓	✓	✓				
	ทัศนคติต่อผู้เรียน	✓	✓						✓	✓	✓				
	การปฏิบัติตน	✓	✓						✓	✓	✓				
	การวางตัว	✓	✓						✓	✓	✓				
	ความรับผิดชอบ	✓	✓						✓	✓	✓				
การพัฒนาตนเอง	การพัฒนาวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	การเตรียมการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	
	การวิจัย	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	
	การจัดทำ จัดทำสื่อการสอน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
	การนำเสนอผลงาน	✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	

จากตารางแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสมรรถนะแต่ละด้านที่มีส่วนช่วยในการพัฒนา โดยสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย คำสั่งต่างๆ ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องับสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ด้าน
2. ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความเกี่ยวข้องในเชิงนโยบาย คำสั่งต่างๆ โดยรับมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องับสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ด้าน
3. ศึกษานิเทศก์สาขาทัศนศิลป์ มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้สานต่อนโยบาย จัดโครงการ ดังนั้นจึงเกี่ยวข้องทั้งฐานะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. เครือข่ายครูศิลปะ มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
5. หอศิลป์ มีความเกี่ยวข้องในเชิงการปฏิบัติให้แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ คือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. ศิลปินสาขาทัศนศิลป์ มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ การให้ความรู้เทคนิคในการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 2 ด้าน คือ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
7. นักศิลปะศึกษา มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติ การให้ความรู้ช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้และด้านทักษะ
8. ผู้อำนวยการโรงเรียน ความเกี่ยวข้องในเชิงนโยบายคำสั่งต่างๆ โดยรับมาจากสพฐ. และเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องับสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ด้าน
9. รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้สานต่อนโยบาย จัดโครงการ ดังนั้นจึงเกี่ยวข้องทั้งฐานะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
10. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้สานต่อนโยบาย จัดโครงการ ดังนั้นจึงเกี่ยวข้องทั้งฐานะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
11. บุคลากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติ และเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดพร้อมทั้งเข้าใจบริบทครูทัศนศิลป์มากที่สุดดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องับสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ด้าน

12. กลุ่มงานคอมพิวเตอร์ มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือในด้านเทคโนโลยีและการจัดการความรู้ โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

13. กลุ่มงานห้องสมุด มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือในด้านแหล่งเรียนรู้และสื่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ คือ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

14. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ มีความเกี่ยวข้องในฐานะผู้ปฏิบัติ การให้ความช่วยเหลือและบูรณาการการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนหลักๆ 2 ด้าน คือ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการพัฒนากับบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนา					
	การชี้แนะ การสอนงาน (Coaching)	ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)	การฝึกอบรม (Training)	การให้คำปรึกษา (Counseling)	การนิเทศ (Supervision)	การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับนโยบาย)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ระดับนโยบาย)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ศึกษานิเทศก์ด้านทัศนศิลป์ (ระดับนโยบายและปฏิบัติ)	✓		✓			
เครือข่ายครูศิลปะ (ระดับปฏิบัติ)	✓		✓			
หอศิลป์ (ระดับปฏิบัติ)						✓
ศิลปินสาขาทัศนศิลป์ (ระดับปฏิบัติ)			✓			
นักศิลปศึกษา (ระดับปฏิบัติ)	✓		✓	✓		
ผู้อำนวยการโรงเรียน (ระดับนโยบาย)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล (ระดับนโยบายและปฏิบัติ)			✓	✓		✓
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (ระดับนโยบายและปฏิบัติ)	✓	✓	✓		✓	✓
บุคลากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ระดับปฏิบัติ)	✓	✓		✓	✓	✓
กลุ่มงานคอมพิวเตอร์ (ระดับปฏิบัติ)				✓		✓
กลุ่มงานห้องสมุด (ระดับปฏิบัติ)						✓
ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (ระดับปฏิบัติ)						✓

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการพัฒนาและสมรรถนะการสอนด้านต่างๆ จะเห็นได้ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละส่วนนั้น จะมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสมรรถนะการสอนและรูปแบบในการพัฒนาในด้านที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เนื่องมาจากภาระหน้าที่และความเชี่ยวชาญในสมรรถนะด้านต่างๆ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางกลุ่มมีความเกี่ยวข้องในเชิงนโยบายเพื่อการผลักดันรูปแบบแนวทางการพัฒนาต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้หลากหลายแนวทาง ไม่ว่าจะเป็นการชี้แนะสอนงาน (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) การฝึกอบรม (Training) การให้คำปรึกษา (Counselling) การนิเทศ (Supervision) ตลอดจนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในขณะที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางกลุ่มก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการพัฒนาในเชิงปฏิบัติ เฉพาะด้าน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาครูทัศนศิลป์ ย่อมสามารถพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีสมรรถนะทางการสอนที่มีประสิทธิภาพได้ เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการศึกษาและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทัศนศิลป์

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนทัศนศิลป์ (ศิลปศึกษา)

ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา

NAEA (2014) กล่าวถึงคุณค่าหลักของศิลปศึกษาที่ส่งผลต่อผู้เรียนและสังคม 3 ประการ คือ

1. ศิลปะในฐานะที่เป็นการทำงาน (Art Means Work)
2. ศิลปะในฐานะที่เป็นภาษา (Art Means Language)
3. ศิลปะในฐานะที่เป็นคุณค่า (Art Means Values)

ปุลณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2556) นำเสนอคุณค่าของศิลปะไว้ว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์โดยมนุษย์ แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นพื้นฐานของการเป็นมนุษย์มิใช่อุบัติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น หากแต่ด้วยการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกอันทำให้เราทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ผลงานศิลปะถูกนำมาใช้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ผลงานศิลปะที่มีคุณค่าไม่ใช่แค่ทำให้เหมือนจริง หากแต่ยังเป็นเครื่องปลุกเร้าอารมณ์ผู้ชมให้คล้อยตามคำอธิบายของลักษณะและคุณค่าของผลงานศิลปะซึ่งวางอยู่บนทฤษฎีการแสดงออกความรู้สึกด้วย

เทวี ประสาท (2546) ได้นำเสนอถึงความสำคัญของศิลปศึกษา โดยระบุว่าศิลปศึกษาไม่ได้มีจุดมุ่งหมายแค่สร้างผลงานศิลปะ แต่เป้าหมายสูงสุดของศิลปศึกษาคือการศึกษาเรียนรู้ให้มนุษย์เติบโตอย่างมีความอ่อนไหวต่อความงามในธรรมชาติ ต่อค่านิยมในสังคมและต่อด้านที่เป็นความงามของชีวิตโดยรวม สร้างความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความสมดุลทั้งกายและใจ ตลอดจนรสนิยมทางสุนทรียะ การวางแผนการศึกษาที่ดีและเหมาะสมโดยมีศิลปศึกษาเป็นพื้นฐาน ย่อมช่วยให้สังคม

สามารถที่จะสร้างค่านิยมและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่เคยมีอยู่ในทุกวัฒนธรรมให้กลับคืนดั้งเดิม เพราะถึงที่สุดแล้วเป้าหมายหลักของชีวิตก็คือการได้สัมผัสกับอำนาจ นั่นคือการได้สัมผัสกับความเพลิตเพลิน ปีติยินดี ความปลื้มใจ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าศิลปะจึงเป็นรากฐานของการศึกษา และเป็นรากฐานของชีวิตด้วย

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ระบุว่าจัดการเรียนรู้ศิลปะในสาระทัศนศิลป์คือการต้องการให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการ ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่า งานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักที่ผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต้องได้รับการจัดการเรียนรู้ให้มีความเข้าใจ ในประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ ศิลปะปฏิบัติและสุนทรียภาพ ตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE)

รูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE) มีการเผยแพร่และนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปะ แรกเริ่มในสหรัฐอเมริกา โดย National Art Education Association (2004) โดยมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (DBAE) มีจุดเด่นอยู่ที่เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทั้ง 4 ด้านของศิลปะศึกษาเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้จาก ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ และศิลปะปฏิบัติ อันเป็นข้อมูลพื้นฐานของการเรียนรู้ทางศิลปะ การหลอมรวมความรู้เหล่านี้จะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น

1. ประวัติศาสตร์ศิลปะ (Art History) เป็นการค้นหาประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมในเนื้อหาของศิลปะ โดยมีจุดเน้นที่ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่ ประเพณีนิยม ประโยชน์ใช้สอย และรูปแบบที่จะสร้างความเข้าใจในเงื่อนไขความเป็นมนุษย์ชนได้มากขึ้น

2. สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) เป็นการสร้างและตรวจสอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติ ความหมาย และคุณค่าของศิลปะที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่าง โดยตรวจสอบจากประสบการณ์ การพัฒนาเกณฑ์การวัดผล และการตัดสินผลงานศิลปะ

3. ศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) เป็นการตีความ การวัดผล และการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับผลงานศิลปะ ที่มีเป้าหมายคือ ความเข้าใจและการเห็นคุณค่าของความงามของศิลปะเพิ่มมากขึ้น และทำให้ทฤษฎีของสังคมศิลปะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ศิลปะปฏิบัติ (Art-making) เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ตลอดจนการใช้ความเชี่ยวชาญของประสบการณ์และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือและเทคนิคการใช้สื่อที่หลากหลาย

วิรุณ ตั้งเจริญ (2548) กล่าวว่า หลักสูตรศิลปศึกษาของไทยได้รับแนวคิดและมีความเชื่อมโยงจากการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้คำว่า Arts Education หรือทฤษฎีพหุศิลปศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนทัศนศิลป์ เกี่ยวข้องกับการสอนศิลปศึกษาแบบพัฒนาการนิยม (Progressivism) ศิลปศึกษาเชิงวัฒนธรรม (Cultural Art Education) และศิลปศึกษาแบบ DBAE (Discipline Based Art Education)

การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวางแผนการศึกษาของทุกวัฒนธรรมในโลกถูกสร้างขึ้นโดยครูที่เข้าใจอย่างชัดเจนว่า การศึกษามีเป้าหมายที่สัมพันธ์ต่อปัจเจกและชุมชนอย่างไร วิชานั้นควรจะสอนในระดับไหนให้กับคนกลุ่มใด เพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยนัยนี้และด้วยความจำเป็น ครูจะต้องมีความเข้าใจวิชาที่ตนสอนอย่างแท้จริงในแง่การนำไปปฏิบัติ ต้องเข้าใจในศักยภาพในการเสริมสร้างบุคลิกภาพทั้งที่ปรากฏชัดและที่แฝงเร้นอยู่ของวิชานั้น ดังนั้นศิลปศึกษาจึงไม่ได้มีจุดมุ่งหมายแค่เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้มือเพื่อประดิษฐ์ของสวยงามหรือเพื่อตกแต่งบ้านเรือนหรือที่ทำงานเท่านั้น แต่ความมุ่งหมายที่การเติบโตอย่างมีบูรณาการของปัจเจก หรืออีกนัยหนึ่ง การศึกษาโดยทั่วไปและเฉพาะอย่างยิ่งศิลปศึกษาควรเป็นหนทางเพื่อให้คนเราได้เติบโต และกลายเป็นคนที่มีความอ่อนไหวต่อความงามในธรรมชาติ ต่อค่านิยมของสังคม และต่อด้านที่เป็นความงามของชีวิตโดยรวม การฝึกการใช้มือและตาเป็นเพียงเครื่องมือของการศึกษาศิลปะ จุดมุ่งหมายที่แท้คือเพื่อก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่สร้างสรรค์ มีความสมดุลทางกายและใจและความอึดอึดพอใจ (เทวี ประสาท : 2546)

การเรียนการสอนศิลปศึกษาแตกต่างจากการศึกษาในศาสตร์สาขาอื่นที่มีองค์ประกอบด้านจิตพิสัยในแง่จินตนาการและสุนทรียภาพเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่เดิมมีวิธีการเรียนการสอนศิลปะจะไม่มีลักษณะและลำดับที่ชัดเจน การสอนจะเน้นหนักไปด้านฝึกฝนทักษะความชำนาญ ความแม่นยำ ในเชิงช่าง โดยครูผู้สอนจะถ่ายทอดวิชาความรู้ตามที่ตนเองเชี่ยวชาญและคัดเลือกผู้เรียนจากการสังเกตพิจารณาความสามารถก่อนจะนำมาฝึกฝนดังจะเห็นได้จากการสร้างสรรค์ของศิลปกรรมในอดีตที่ต้องอาศัยความประณีต วิจิตร บรรจง ในเชิงช่าง เช่นจิตรกรรมฝาผนัง ลายรดน้ำ ปูนปั้นประดับฝาผนัง ที่ปรากฏตามศาสนสถานต้องอาศัยผู้มีความรู้ในทางช่างศิลป์ เช่นเดียวกับการสอนศิลปะในยุโรปและอเมริกาที่มุ่งฝึกผู้เรียนในเชิงช่างอุตสาหกรรม อีกทั้งเพื่อเป็นฐานแก่การเรียนวิชาชีพอื่น (ปยุตต์ รัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ : 2547)

เมื่อมองถึงการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจน การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงศิลปะในส่วนของทักษะศิลป์ โดยมีรายละเอียดคือ

ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

กล่าวโดยสรุปคือ การจัดการเรียนการสอนศิลปะ(ทัศนศิลป์) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีพื้นฐานของDBAE อันประกอบด้วย ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ และสุนทรียศาสตร์ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

การสอนศิลปะศึกษา

การสอนมีความสำคัญสำหรับผู้ที่เป็นครู จะต้องมีความรู้ และมีทักษะ เพื่อที่จะมาใช้ในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องอาศัยการสอนที่ดีของครู ซึ่งวิธีสอนมีอยู่มากมายหลายวิธี

นวลลออ ทินานนท์ (2540) กล่าวว่า จากในอดีตถึงปัจจุบันการเรียนการสอนได้พัฒนาจนมองเห็นความสำคัญของนักเรียนหรือที่เรียกว่า เด็กเป็นศูนย์กลาง นักการศึกษาจึงคิดค้นวิธีสอนที่ตอบสนองต่อการแสดงออกของเด็กอย่างหลากหลาย รวมถึงในวิธีการสอนที่ครูจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการเลือกสรรวิธีการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะของบทเรียน และมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทักษะ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ จนถึงการเน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ ได้

ประสบการณ์ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีสอนจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายว่าจะให้ไปในทิศทางใด และควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

วิธีสอนขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของบทเรียน โดยปกติแล้วความมุ่งหมายของแต่ละวิชาย่อมมีความมุ่งหมายต่างกัน ซึ่งความต่างกันจำแนกได้ 3 ประการคือ

- 1.1 ด้านพุทธิสัย หรือสติปัญญา (Cognitive Domain)
- 1.2 ด้านเจตคติ หรืออารมณ์และสังคม (Affective Domain)
- 1.3 ด้านทักษะพิสัย หรือทางด้านร่างกาย (Psychomotor Domain)

ใช้วิธีการเรียนการสอนได้แก่ (1) การเรียนจากการปฏิบัติจริง (2) การเรียนที่เน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (3) การเรียนแบบบูรณาการ (4) การเรียนจากสภาพจริง และ (5) การเรียนจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการสอนศิลปะ คือ วิธีสอนศิลปะแบบปกติ วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบศึกษานอกสถานที่ วิธีสอนแบบแสวงหาความคิดรวบยอด วิธีสอนแบบศิลปะวิเคราะห์ เป็นต้น

หากแบ่งการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนมาจาก DBAE หรือ Discipline Base Art Education สามารถจำแนกรูปแบบการสอนได้ดังต่อไปนี้

การสอนศิลปะปฏิบัติ (Studio Art Teaching Approaches) โดยมีกระบวนการสอนคือ

1. การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ โดยการทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง และกระบวนการคิดแก้ปัญหา ซึ่งจะพัฒนาทั้งด้านทักษะและความเข้าใจ ซึ่งคุณค่าของการสอนแนวนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะและความเข้าใจแล้ว ยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการทำงาน ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. แนวการสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model) แนวความคิดนี้เกิดจากความพยายามที่จะจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ใกล้เคียงกับการทำงานศิลปะในโลกอาชีพ กล่าวคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพทางศิลปะจากศิลปินจริงๆ นักเรียนจะได้สัมผัสประสบการณ์ตรง โดยการสัมผัสนั้นจะเป็นทั้งทางด้านกระบวนการการทำงาน ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกของศิลปิน

3. แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approaches)

หลักการพื้นฐานสำหรับการสอนแนวนี้ คือ การให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือ นักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคน ในหลายด้าน โดยแนวการสอนนี้เริ่มได้รับความสนใจในยุค progressive education โดย วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Viktor Lowenfeld) โดยการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ มี 2 แบบ คือ แบบเปิดเสรี (Open classroom) และแบบแนวลึก (Indepth Approach) ทั้ง 2 แบบนี้ต่างก็เน้นความสำคัญที่ตัว

นักเรียนแต่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป โดยสรุปแล้ว บทบาทของครู คือช่วยนำทางให้นักเรียนไปสู่การขยายกรอบความคิดในตัวนักเรียนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และช่วยเจาะเข้าไปถึงศักยภาพในการเรียนศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล

4. การศึกษาแบบประสมประสาน (Interdisciplinary Studies)

ในการจัดการเรียนการสอน สู่ห้องเรียนจริงนั้น จะต้องคำนึงถึงการประสมประสานกันระหว่างศาสตร์ต่างๆอย่างแท้จริง จะต้องหาข้อตกลงถึงแก่นที่ประสมประสานแต่ละศาสตร์เข้าด้วยกัน

การสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Teaching Art History)

การสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ เป็นการสอนเรื่องราว ความเป็นมาทางศิลปะที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งเป็นการให้ความรู้จากภายนอก กล่าวคือ การถ่ายทอดข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นการสอนที่เน้นความรู้ในเชิงพุทธิปัญญา (Cognitive domain) อย่างไรก็ตาม ในการสอนจริงนั้น อาจมีการสอดแทรกเรื่องความรู้สึก และทักษะเข้าไปด้วย เพื่อเสริมความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

แนวการสอนประวัติศาสตร์ศิลป์นั้น มีหลายวิธี สมาคมศิลปศึกษาในสหรัฐอเมริกา ได้เสนอคือ (มะลิฉัตร ,2545)

1. แนวการสอนตามยุคสมัยทางศิลปะ (Chronological Survey) การสอนในแนวนี้อึดเอายุคสมัยทางศิลปะเป็นแกน ซึ่งเป็นแนวการสอนที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน

2. แนวการสอนตามประเด็น (The Thematic Approach) การสอนตามประเด็นเฉพาะ ให้อิสระกับผู้สอนในการสอนที่เน้นเฉพาะจุดมากขึ้น คุณค่าของการสอนในแนวนี้อาจจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดความคิดในเชิง เปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และหาความสัมพันธ์

3. แนวการสอนตามความสนใจ (Spontaneous Approach) เป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยผู้สอนจะนำอภิปรายให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ถึงเรื่องที่คุณเรียนสนใจ จากนั้นจึงหาข้อสรุปของชั้นเรียน และผู้สอนจะสนองตอบต่อข้อสรุปนั้นๆ โดยนำไปเป็นแนวในการจัดบทเรียน คุณค่าของการสอนแนวนี้อาจทำให้ผู้เรียนสนใจติดตามเพราะเป็นเรื่องที่ตนสนใจและมีส่วนร่วมในการ กำหนดเรื่อง

4. แนวการสอนรายบุคคล (The Independent Approach) คุณค่าของแนวการสอนรายบุคคล คือการสนองต่อความสนใจของผู้เรียนแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง เป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบ และการมีวินัยในตนเองการดำเนินงานตามขั้นตอนความพยายามในการแก้ปัญหา และการประเมินความสำเร็จของตนเอง จากโครงการที่ตนได้วางไว้

การสอนสุนทรียศาสตร์ (Teaching Aesthetics) และการสอนศิลปวิจารณ์ (Teaching Art Criticism)

การสอนสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์นั้นมีความคล้ายคลึงกันคือจะเน้นด้านจิตพิสัย (Affective domain) ได้แก่การสร้างความตระหนัก ให้รู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของงานศิลปะ และ

การเกิดความซาบซึ้ง การสอนทั้ง 2 แบบนี้ อาจใช้แนวการสอนทำนองเดียวกันกับการสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ก็ได้ นอกจากนั้นแล้วยังสามารถใช้แนวการสอนแบบอื่นๆ ได้อีก (Michael, 1983 อ้างถึงใน มะลิฉัตร ,2545) ได้เสนอแนะแนวการสอน ศิลปะนิยมหลักๆ ไว้ 5 แนว คือ

1. แนวการสอนที่เน้นความชื่นชอบ (Hedonistic Approach) การสอนในแนวนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่า คุณค่าเชิงสุนทรียะความรู้สึกรวมอยู่ในของบุคคล ทั้งนี้โดยได้รับการกระตุ้น และการเร้าจากภายนอก ในที่นี้หมายถึงตัวงานศิลปะอันเป็นการกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่เกี่ยวข้อง และผูกพันกับแต่ละบุคคล การจัดการสอนในแนวนี้จึงเป็นการจัดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนจะมีโอกาสแสวงหา และบังเกิดความรู้สึกใดหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกชอบ ไม่ซาบซึ้ง ระทึกใจ หรือความรู้สึกอื่นๆ จากจุดที่เกิดความรู้สึกเหล่านี้ ผู้สอนจะนำเสนอแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะนั้นๆ

2. แนวการสอนที่เน้นสภาพการณ์ (Contextualistic Approach) คือการสร้างสภาพให้ผู้เรียนมีความรู้สึกมีส่วนร่วม โดยมีแนวความเชื่อว่า สภาพการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมงานศิลปะ แสดงให้เห็นว่าผู้สอนจะต้องเรียนรู้คุณสมบัติของการจัดสภาพการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ และผู้สอนจะต้องสามารถคัดสรรสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกตาม เป้าหมายซึ่งคือความรู้สึกที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

3. แนวการสอนที่เน้นโครงสร้างภายในงาน (Organistic Approach) หลักการพื้นฐานคือยึดโครงสร้างภายในงานเป็นแกนในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่การเน้นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในงาน การจัดวางและความผสมผสานของส่วนย่อยๆ ซึ่งนำไปสู่ภาพความกลมกลืน

4. แนวการสอนที่เน้นความนิยม (Normistic Approach) หลักการพื้นฐานนั้น สามารถกล่าวได้ว่า มาจากแนวคิดเชิงปรัชญาแบบอุดมคตินิยม (Idealism) ซึ่งได้แก่การเน้นความเป็นสากล หรือสิ่งที่สังคมยอมรับ และถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนั้น เนื้อหา และ รูปแบบการนำเสนอจะมาจากแบบแผนซึ่งผู้ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีแบบแผน และขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วอย่างชัดเจน

5. แนวการสอนแบบผสมผสาน เป็นการผสมผสานแนวการสอนต่างๆ เข้าด้วยกัน

สรุปได้ว่าวิธีสอนนั้นมีหลากหลายรูปแบบแต่ละแบบก็จะมีจุดเด่นจุดด้อยและบทบาทที่แตกต่างกัน จึงไม่มีวิธีสอนใดที่ดีที่สุด ผู้สอนควรผสมผสานแต่ละวิธีให้เหมาะสมกับเนื้อหา จุดประสงค์ และ บทเรียนเป็นหลัก ซึ่งการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสอดแทรกและการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนแสวงหา และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ทั้งสองแบบเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบครูและนักเรียนวางแผนร่วมกัน (Teacher-Student Planning) โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ การทำกิจกรรมของผู้เรียนเน้นการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเป็นหลัก

4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนทัศนศิลป์

4.2.1 ปรัชญาประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

การเรียนรู้โดยลงมือกระทำมาจากปรัชญาหรือความเชื่อของปรัชญา พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ให้ความสำคัญอย่างมากต่อ “การปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ เด็กได้รับอิสระริเริ่มความคิดและลงมือทำตามความคิด ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์และใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเองคือ การให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่จะสืบค้นหาความรู้ (ประทุม : 2543)

นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่มีความเชื่อปรัชญาการศึกษานี้คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้นำนักปราชญ์ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์จะต้องปรับตัวเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด จึงมีวิถีที่แพร่หลายและนำมาใช้ในการจัดการศึกษาคือ “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” โดยตระหนักเรื่อง “การปรับตัว” ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญและจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษา หรือเป็นแก่นแห่งการศึกษา เพราะมีความเชื่อว่ามนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหา จึงต้องฝึกให้มนุษย์แก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ

การศึกษาตามทัศนะของจอห์น ดิวอี้คือ ความเจริญ งามงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการจัดการกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบแก้ ปัญหา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ บางครั้งก็เรียนวิธีสอนนี้ว่าการสอนแบบวิทยาศาสตร์

สรุปได้ว่าแนวความคิด Learning by doing หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ของจอห์น ดิวอี้ นั้นเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครู จึงควรให้มีครูได้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง เพื่อที่จะเกิดความรู้ละความเข้าใจต่อเนื้อหาสาระและนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนได้ต่อไป

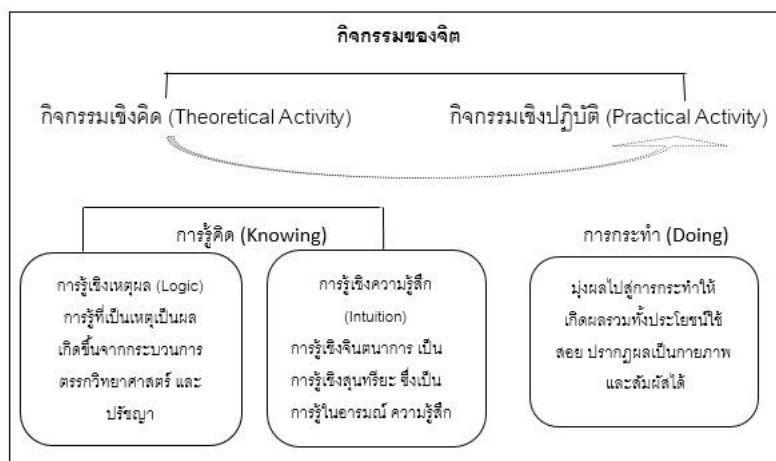
4.2.2 แนวความคิดกิจกรรมของจิต (Mental Activity)

Benedetto Croce นักสุนทรียศาสตร์และนักวิเคราะห์ศิลปะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมของจิต หรือ Mental Activity โดยแบ่งออกเป็น (Rik Peters : 2013)

1. กิจกรรมเชิงคิดหรือเชิงทฤษฎี (Theoretical Activity) ในส่วนที่เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรู้คิด แบ่งออกเป็น การรู้เชิงเหตุผล และการรู้เชิงความรู้สึก ซึ่งในส่วนนี้เมื่อเกิดขึ้นในตัวบุคคลจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการกระทำ

2. กิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Practical Activity) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ โดยส่งผลให้กิจกรรมเชิงคิดสามารถแสดงออกมาอย่างเป็นรูปธรรม

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่า ศิลปินจำเป็นต้องบ่มเพาะความรู้สึกนึกคิด และค้นหาความหมายของจินตนาการอย่างถ่องแท้เสียก่อน จึงลงมือสร้างผลงานศิลปะขึ้นมา แสดงได้ดังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 ผังแสดงกิจกรรมของจิต (Mental Activity)

แสดงให้เห็นว่าในการจะพัฒนาครุ นั้นควรพัฒนาควบคู่กันทั้งทางด้านจิตใจและการปฏิบัติ ควรมีการกระตุ้นให้ครุมีความสนใจและพร้อมที่จะพัฒนาด้านตนเองซึ่งสอดคล้องกับ กิจกรรมเชิงคิดหรือเชิงทฤษฎี (Theoretical Activity) เพื่อให้ส่งผลไปสู่กิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Practical Activity) ตามแนวคิด Mental Activity ของ Benedetto Croce

4.2.3 ทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ (Aesthetics Criticism) (Ralph A. Smith, 1968) (อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ : 2545)

ทฤษฎี สมิธ ประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ๆ 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 การบรรยาย (Description) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่ 3 การตีความ (Interpretation) และขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation)

ในทฤษฎี สมิธ นั้น ขั้นตอน การบรรยาย เป็นการแจกแจงถึงศัพท์ที่ระบุถึงชื่อ ประเภท หรือคุณสมบัติต่างๆ ที่สร้างขึ้นในผลงานศิลปะ ในขั้นที่สองการวิเคราะห์ เป็นการสำรวจถึงรายละเอียดของคุณสมบัติในผลงาน ในขั้นตอนนี้จะมีการพูดถึงส่วนประกอบทางทัศน (visual elements) ขั้นที่สามคือ ขั้นของการตีความ สมิธกล่าวว่าการพูดที่เหมาะสมในขั้นตอนนี้ต้องพูดถึงความหมายโดยรวมของผลงานศิลปะนั้น ซึ่งแตกต่างจากการตีความเป็นส่วน ๆ ดังที่ผ่านมา เนื่องจากการตีความมีความหมายและเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้ตีความกับผลงานศิลปะ ในการวางแผนการสอน ครูจึงควรระบุทั้งสิ่งที่คาดว่าผู้วิเคราะห์จะพูดหรือไม่คาดว่าจะพูด ในขั้นสุดท้าย คือ การประเมินผล นั้น สมิธ แนะนำ เป็นขั้นสรุปหาความดีงามของผลงานศิลปะ ซึ่งการประเมินนี้มีรากฐาน

มาจากคุณภาพทางสุนทรีย์ของงานนั้นความเป็นเอกภาพของผลงาน ความเข้มข้น หรือความลึกซึ่ง ประการใดประการหนึ่งหรือหลายๆ ประการผสมผสานกัน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ : 2545 ; 72-24)

สรุปได้ว่าทฤษฎีทางศิลปะวิจารณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นคือศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มีหลักการและเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน อันประกอบด้วย ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ และ ศิลปะวิจารณ์ ครูผู้สอนทัศนศิลป์ควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.2.4 ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของเอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman) 1972 (อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ : 2545)

เฟลด์แมนแถลงถึงทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของเขาว่ามุ่งที่จะสร้างหลักการในการตีความ และประเมินผลงานทางศิลปะ จุดมุ่งหมายหลักของทฤษฎีนี้คือ ความเข้าใจ (understanding) และ ความชื่นชม (delight) ในศิลปะ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ : 2545 ;78-79)

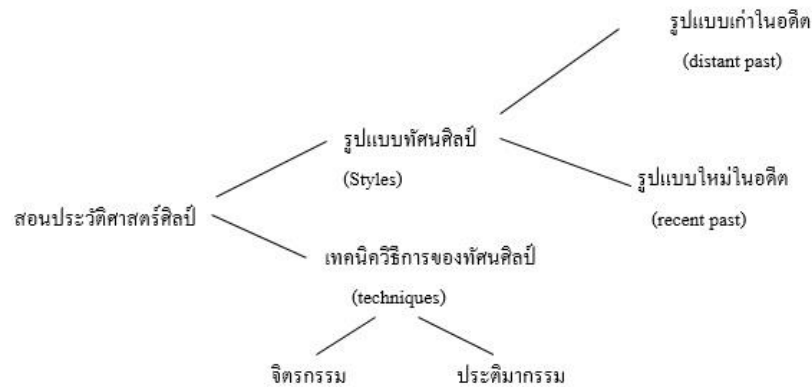
เฟลด์แมนอธิบายถึง ความเข้าใจ ว่า บุคคลที่ได้รับการฝึกฝน ให้มีความเข้าใจต่องานศิลปะสามารถ “อ่านข้อมูล” ต่างๆ ทางศิลปะออก และข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มีประโยชน์เพราะเป็นกลไกที่จะไขไปสู่การวิเคราะห์และตัดสินงานศิลปะ ข้อมูล ของเฟลด์แมนนั้น คือ ข้อมูลด้านคุณภาพของศิลปะ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และความเก่าแก่ (วันเดือนปีที่สร้าง) นั่นก็คือ ผู้เรียนหาหนทางที่จะเข้าใจถึงเหตุและผลว่างานศิลปะชิ้นนั้นให้อะไรแก่ตนเอง ส่วนในด้านความชื่นชมนั้น เฟลด์แมนอธิบายว่า เมื่อบุคคลบังเกิด ความเข้าใจในงานศิลปะชิ้นนั้นๆ บุคคลย่อมจะบังเกิด ความพึงพอใจ ชื่นชม ในผลงานศิลปะนั้นตามมาด้วย โดยเฟลด์แมน แนะนำ หนทางของการวิเคราะห์งานศิลปะ โดยแบ่งเป็นสี่ขั้นตอนคือ ขั้นที่1การบรรยาย (Description) ขั้นที่2 การวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal analysis) ขั้นที่3 การตีความ (Interpretation) และขั้นที่4 การประเมินผลหรือตัดสิน (Evaluation or Judgment)

สรุปได้ว่าควรจะมีการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะวิจารณ์อันเนื่องมาจาก หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาของเรื่องศิลปะวิจารณ์นี้เป็น 1 ใน 4 แกนหลักของการสอน การที่จะพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการสอนศิลปะวิจารณ์ได้นั้นควรมีความสอดคล้องกับหลักศิลปะวิจารณ์ที่ถูกต้องด้วย

4.2.5 ทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะ (Theory of Teaching Art Appreciation) ของพาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978 (อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ : 2545)

ทฤษฎีของโยฮันเซนนั้น เป็นทฤษฎีหลักสูตร มี 3 กระบวนการตามลำดับดังนี้

1. กระบวนการ ก. ขั้นเตรียมการสอน(Preparatory teaching)

แผนภาพที่ 11 ขั้นเตรียมการสอน(Preparatory teaching) ทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะ

(Theory of Teaching Art Appreciation) ของพาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978

2. กระบวนการ ข. การสอนขั้นเตรียมการ (Preparatory teaching) สอนสิ่งที่โยฮันเซนเรียกว่า bracketing คือการพิจารณางานศิลปะ โดยมุ่งไปที่ผลงานเพียงเดียว โดยไม่คำนึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผลงานนั้น เช่น ศิลปินผู้สร้างงาน ประชญาแรงบันดาลใจใน อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ซึ่งในกระบวนการ ข. นี้ การสอนการ bracketing จะสอนในสามขั้นตอนตามลำดับ คือการบรรยายคุณภาพโดยรวม (Description of pervasive quality) การตีความของส่วนต่าง ๆ (Interpretation of parts) และการประเมินคุณค่าทางสุนทรียภาพ (Evaluation of aesthetic worth)

3. กระบวนการ ค. การสอนประสบการณ์ขั้นบรรลุผลด้านความซาบซึ้งในศิลปะ (Achievement in experience) มีสามขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

แผนภาพที่ 12 กระบวนการ ค. การสอนประสบการณ์ขั้นบรรลุผลด้านความซาบซึ้งในศิลปะ

(Achievement in experience) ของพาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978

กระบวนการของทฤษฎีการเรียนรู้การสอนให้เกิดความซาบซึ้งในศิลปะ (Art appreciation) ของโยฮันเซน มี 3 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นเตรียมการเสีย 2 ขั้นตอน ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นประสบการณ์ด้านความซาบซึ้งในศิลปะ (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ : 2545 ; 87-89)

สรุปได้ว่าควรมีการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ อันเนื่องมาจาก หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนมีเนื้อหาของเรื่องสุนทรียศาสตร์นี้ก็เป็น 1 ใน 4 แกนหลักของการสอน การที่จะพัฒนาครู ให้มีศักยภาพในการสอนสุนทรียศาสตร์ได้นั้นต้องเริ่มจากที่ตัวครูเองมีความรู้ความเข้าใจและความซาบซึ้งในศิลปะ อันจะนำไปสู่ประสบการณ์ด้านความงามที่จะสามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่ศักยภาพในการสอนศิลปะได้ และยังสามารถนำหลักทฤษฎีเหล่านี้ไปใช้กับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เช่นเดียวกัน

4.2.6 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

จากแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง(Constructivism) ที่เป็นรากฐานสำคัญซึ่งปรากฏจากรายงานของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา คือ Jean Piaget ชาวสวิส และ Lev Vygotsky ชาวรัสเซีย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism ดังมีรายละเอียด ดังนี้ (บุญฉวีรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ : 2556)

1. Cognitive Constructivism มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยเป็นผู้สร้างความรู้ โดยการลงมือกระทำ Piaget เชื่อว่าถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) หรือเรียกว่าเกิดการเสียสมดุลทางปัญญา(Disequilibrium) ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive structuring)ให้เข้าสู่ภาวะสมดุล(Equilibrium) โดยวิธีการดูดซึม (Assimilation) ได้แก่ การรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทางปัญญา และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) คือ การเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิม หรือความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาพสมดุล หรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ หรือเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจาก Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญที่ว่า "ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา"รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญาที่อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงของการพัฒนาที่เรียกว่า Zone of Proximal Development ถ้าอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Scaffolding และVygotskyเชื่อว่าความรู้สามารถสร้างโดยผ่านทางกรณีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น เด็ก ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่อยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม(Sociocultural context)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง(Constructivism) ทั้งในส่วนของ Cognitive Constructivism และ Social Constructivism ล้วนมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาครู ในส่วนของทางปัญญานั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าหากครูสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาพสมดุล หรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ ครูก็จะเกิดการเรียนรู้และนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการพัฒนาการสอนได้ และในส่วนของทางสังคม เนื่องด้วยอาชีพครูนั้นเป็นอาชีพที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ดังนั้นการสร้างความรู้โดยผ่านทาง การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น พร้อมทั้งการช่วยเหลือในการเรียนรู้ ย่อมทำให้ครูสามารถพัฒนาความรู้และเกิดประโยชน์ต่อศักยภาพทางด้านการสอนได้

4.2.7 ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Andragogy Theory of Malcolm Knowles

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่แตกต่างจากการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์ มากกว่า ดังนั้นการเรียนการสอนต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ นั่นคือต้องรู้ หลักการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งโนลส์ (Knowles, 1985) เรียกว่าวิชาการศึกษาผู้ใหญ่นี้ว่า แอนดราโกยี (Andragogy)

อาชัญญา รัตนอุบล (2551) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าเป็น “ศิลป์และศาสตร์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้” ซึ่งประกอบด้วย

- 1) มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self –concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะที่เติบโต ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีวุฒิภาวะสูง มโนทัศน์ต่อตนเอง จะพัฒนาจากการพึ่งพาผู้อื่นไปเป็นการนำตนเอง เป็นตัวของตัวเอง
- 2) ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์อย่างกว้างขวางที่จะเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- 3) ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน เมื่อรู้สึกว่สิ่งนั้น “จำเป็น” ต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน
- 4) แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันที

Malcolm S. Knowles (1985) ได้นำทฤษฎี Andragogy มาตีพิมพ์ลงในหนังสือชื่อ "Adult leadership" เมื่อปีค.ศ. 1968 ซึ่งกลายมาเป็นคำนิยามในสหรัฐอเมริกา Knowles ทฤษฎีเป็นการแยกความแตกต่างของ Andragogy กับทฤษฎีการสอนของเด็กซึ่งเรียกว่า Pedagogy เอาไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.9 ตารางเปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างการสอนผู้ใหญ่กับการสอนเด็ก

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption)	การสอนเด็ก (Pedagogy)	การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy)
ความต้องการในการเรียนรู้ (The need to know)	<ul style="list-style-type: none"> ขึ้นอยู่กับผู้สอน ผู้เรียนมีหน้าที่เรียน สิ่งที่เรียนอาจจะไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนสามารถกำหนดความต้องการได้ด้วยตนเอง (self-directed)
มโนทัศน์แห่งตน (Self-concept)	<ul style="list-style-type: none"> ไม่เป็นอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> มีความสามารถในการนำตนเองเพิ่มขึ้น
บทบาทของประสบการณ์ (The role of learner's experience)	<ul style="list-style-type: none"> ประสบการณ์น้อย ประสบการณ์จะผ่านการอ่านเขียน และการฟัง 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีแหล่งความรู้ มีประสบการณ์มากที่ทำให้เกิดการเรียนรู้มาก่อน
ความพร้อมในการเรียนรู้ (Readiness to learn)	<ul style="list-style-type: none"> เรียนเพื่อสอบผ่านหรือได้รับการยอมรับ ความพร้อมมาจากที่ผู้สอนบอก 	<ul style="list-style-type: none"> มีความต้องการในการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือในการทำงาน
เป้าหมายการเรียนรู้ (Orientation to learning)	<ul style="list-style-type: none"> วิชาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> มี problem-base
แรงจูงใจ (Motivation)	<ul style="list-style-type: none"> เกิดจากการกระตุ้นจากภายนอก เช่น คะแนนที่จะได้รับ 	<ul style="list-style-type: none"> เกิดจากการกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก

สรุปได้ว่าการจะสร้างรูปแบบพัฒนาการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น จะต้องคำนึงถึงบริบทของผู้ถูกพัฒนาเป็นสำคัญ ซึ่งก็คือครู ครูนั้นถือเป็นวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy Theory) เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงศิลป์และศาสตร์ที่จะช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ และนำไปออกแบบรูปแบบพัฒนาการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ที่เกิดประสิทธิผลต่อไป

จากการศึกษาทฤษฎีทางการสอนศิลปศึกษาและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าทฤษฎีต่างๆมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและสามารถช่วยในการสนับสนุนการสอนทัศนศิลป์ ตลอดจนการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อนำวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับ กับมาตรฐานสมรรถนะทางการสอน (SEAMEO,2010) สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.10 ตารางสังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะ

ทฤษฎี	รายละเอียดทฤษฎี	สมรรถนะที่พัฒนาได้
การจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน(DBAE)	DBAE มีจุดเด่นอยู่ที่เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทั้ง 4 ด้านของศิลปะศึกษา ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติศาสตร์ศิลปะ (Art History) - สุนทรียศาสตร์ (Aesthetic) - ศิลปวิจารณ์ (Art Criticism) - ศิลปะปฏิบัติ (Art-making) 	<ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ
ปรัชญาประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)	<ul style="list-style-type: none"> - ยกย่องประสบการณ์ ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการกระทำในสถานการณ์จริง “Learning by doing” “หรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง” - แนวคิดของดิวอี้ ตระหนักเรื่อง “การปรับตัว” ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญและจะต้องนำไปใช้เป็นแนวคิดของการจัดการศึกษาหรือเป็นแก่นแห่งการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้านคุณลักษณะ - สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง
แนวความคิดกิจกรรมของจิต (Mental Activity) ของ Benedetto Croce	<p>Mental Activity แบ่งออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมเชิงคิดหรือเชิงทฤษฎี (Theoretical Activity) ในส่วนที่เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรู้คิดเมื่อเกิดขึ้นในตัวบุคคลจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการกระทำ 2. กิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Practical Activity) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ส่งผลให้กิจกรรมเชิงคิดสามารถแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะด้านคุณลักษณะ - สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม - สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง
ทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย (Aesthetic Criticism) (Ralph A. Smith, 1968)	ทฤษฎีทางศิลปวิจารณ์ มี 4 ขั้นตอน คือ <ol style="list-style-type: none"> ขั้นที่ 1 การบรรยาย (Description) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่ 3 การตีความ (Interpretation) ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) 	<ul style="list-style-type: none"> - สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง

ทฤษฎี	รายละเอียดทฤษฎี	สมรรถนะที่พัฒนาได้
ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของเอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman) 1972	หนทางของการวิเคราะห์งานศิลปะ มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. การบรรยาย (Description) ขั้นที่ 2. การวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal analysis) ขั้นที่ 3. การตีความ (Interpretation) ขั้นที่ 4. การประเมินผลหรือตัดสิน (Evaluation or Judgment)	- สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้านการ พัฒนาตนเอง
ทฤษฎีการสอนความ ซาบซึ้งในศิลปะ (Theory of Teaching Art Appreciation) ของ พาร์โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978	เป็นทฤษฎีหลักสูตรที่จะนำไปสู่ขั้นประสบการณ์ด้าน ความซาบซึ้งในศิลปะ มี 3 กระบวนการ ดังนี้ กระบวนการ ก. ขั้นเตรียมการสอน กระบวนการ ข. การสอนขั้นเตรียมการ กระบวนการ ค. การสอนประสบการณ์ขั้นบรรลุผล ด้านความซาบซึ้งในศิลปะ (Achievement in experience)	- สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้าน คุณลักษณะ
ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของ Piaget และ Vygotsky	1. Cognitive Constructivism มีพื้นฐานมาจาก แนวคิดของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เน้น ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยเป็นผู้สร้างความรู้ โดยการลงมือกระทำ 2. Social Constructivism เป็นทฤษฎีที่มีรากฐาน มาจาก Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญที่ว่า "ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการ พัฒนาด้านพุทธิปัญญา" เรียนสร้างความรู้โดย ผ่านทางกรมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ได้แก่ เด็ก กับ ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูและเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในบริบทของสังคมและ วัฒนธรรม(Sociocultural context)	- สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้าน คุณลักษณะ - สมรรถนะด้านการ พัฒนาตนเอง

ทฤษฎี	รายละเอียดทฤษฎี	สมรรถนะที่พัฒนาได้
ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Andragogy ทฤษฎีของ Malcolm Knowles	การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องยึดหลักให้ตอบสนองต่อธรรมชาติของผู้ใหญ่ นั่นคือต้องรู้หลักการศึกษาคือผู้ใหญ่ ซึ่ง Knowles, 1980 เรียกว่าทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ที่ว่า แอนดราโกยี (Andragogy) ประกอบด้วย 1. มโนทัศน์ของผู้เรียน (Self –concept) ผู้ใหญ่จะมีลักษณะมีวุฒิภาวะสูง เป็นตัวของตัวเอง 2. ประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ เปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ 3. ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน เมื่อรู้สึกว่าการเรียนนั้น “จำเป็น” ตอบทบาทและสถานภาพทางสังคม 4. แนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันที	- สมรรถนะด้านความรู้ - สมรรถนะด้านทักษะ - สมรรถนะด้านคุณลักษณะ - สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม - สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง

4.3 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการสอนทัศนศิลป์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กำหนดไว้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจน การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ โดยในที่นี่จะศึกษาในส่วนของทัศนศิลป์ คือ

- มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์ จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการ ของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

โดยสาระที่ 1 ทักษะศิลป์ มีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ
ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่างาน ทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

การจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในประเทศไทยในปัจจุบัน การกำหนดหลักสูตร ตัวชี้วัดใน
การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดในการจัดการ
เรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน(DBAE) มุ่งองค์ความรู้ที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน
ประกอบไปด้วยศิลปะปฏิบัติ (Art-making) ประวัติศาสตร์ศิลปะ (Art History)สุนทรียศาสตร์
(Aesthetic) และศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism)

การจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาในสาระทัศนศิลป์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
ประเทศไทย มีการจัดการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนมาจาก
DBAE หรือ Discipline Base Art Education โดยในปัจจุบันในการจัดการศึกษาศิลปะศึกษาใน
สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้มีการพัฒนารูปแบบในการเรียนการสอนขึ้นมาอย่างหลากหลาย โดย
ผสมผสานแนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษาและทฤษฎีการสอนศิลปะศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับ
ประโยชน์จากการเรียนการสอนศิลปะอย่างสูงที่สุดและเหมาะสมที่สุดตามบริบทของผู้เรียน

แสดงให้เห็นว่าศิลปะศึกษาเป็นวิชาที่มีหลักการและเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน อัน
ประกอบด้วย ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ และ ศิลปะวิจารณ์ การศึกษาก็ได้
ประโยชน์จากศิลปะมาโดยตลอดหากแต่การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่
นั้นยังมุ่งเน้นไปที่ศิลปะปฏิบัติเพียงด้านเดียว แม้ว่าแท้จริงแล้วศิลปะปฏิบัติเองนั้นก็มีความเชื่อมโยง
กับทั้ง ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ และ ศิลปะวิจารณ์ แต่ยังคงขาดการเน้นย้ำและเชื่อมโยงทั้ง
สามส่วนนี้เข้ากับศิลปะปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนนี้จะส่งผลต่อความเข้าใจและการบูรณาการความรู้
ของผู้เรียน นอกจากนี้อีกปัญหาหนึ่งของศิลปะศึกษาคือ การถูกจัดและมองว่าเป็นรายวิชาที่มี
ความสำคัญไม่มาก เป็นรายวิชาที่มีความสำคัญด้อยกว่าวิชาแกนหลักคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
และภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากวิชาศิลปะศึกษานั้นมีการวัดและประเมินผลที่จับต้องได้และเป็น
รูปธรรมน้อยกว่ารายวิชาที่กล่าวไปข้างต้น และการประเมินความรู้ที่เกิดขึ้นก็ใช้วิธีการเดียวกับวิชา
อื่นๆที่รูปแบบการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรจะมีการพัฒนาความรู้และ
สมรรถนะทางการสอนให้กับผู้สอนศิลปะผ่านรูปแบบที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสามารถในการ
พัฒนาการสอนและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในด้านของความสำเร็จและเร่งด่วนของความต้องการพัฒนาสาระต่าง ๆ หากวิเคราะห์จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในส่วนของสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับครูทัศนศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนครู ปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ที่ประสบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชาและไม่มีความรู้ความสามารถในการสอน ปัญหาในการขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน ตลอดจนในส่วนของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของวิชาศิลปะ (ทัศนศิลป์) ที่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั้งในระดับขนาดของโรงเรียน สังกัด หรือระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดและสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่ยังควรได้รับการพัฒนา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ : ออนไลน์ ; 2558) นอกจากนี้ในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับการขอมติหรือขอเลื่อนวิทยฐานะของครูทัศนศิลป์ พบว่าปัจจุบันครูทัศนศิลป์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับครูกลุ่มสาระ เนื่องมาจากครูทัศนศิลป์ขาดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาสาระทางทัศนศิลป์ขาดทักษะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำผลงานวิชาการ การเรียบเรียงภาษา การใช้ภาษาต่างประเทศที่ถูกต้อง ตลอดจนขาดทักษะในกระบวนการวิจัย ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ (ข้อมูลบุคลากรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ปีการศึกษา 2558)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาความรู้และสมรรถนะครูทัศนศิลป์ในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา และความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูทัศนศิลป์ อันมีความเกี่ยวเนื่องกับสมรรถนะทางการสอน เมื่อบุคลากรมีประสิทธิภาพ นั้นหมายถึงคุณภาพครูย่อมส่งผลในทิศทางเดียวกันสู่ตัวผู้เรียนทั้งในรูปธรรมและนามธรรม โดยผู้วิจัยได้ทำตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาและสมรรถนะที่ขาดของครูทัศนศิลป์ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.11 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาและสมรรถนะที่ขาดของครุภัณฑ์ศิลป์

ปัญหาของครุภัณฑ์ศิลป์		สมรรถนะที่ขาด					
		1.ครูขาดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชาที่ตนศิลป์	2.ครูขาดทักษะความสามารถในการสอนที่ตนศิลป์	3.การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ตรงตามตัวชี้วัด	4.ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	5.มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพต่ำ (ข้อมูลการขอมีหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ)	6.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน
ความรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ที่ตนศิลป์	✓	✓	✓	✓	✓	
	หลักการจัดการเรียนการสอน	✓	✓		✓	✓	
	การใช้เทคโนโลยี			✓		✓	✓
	การใช้ภาษาอังกฤษ			✓			
ทักษะ	พฤติกรรมของผู้เรียน			✓			
	การบริหารจัดการเรียนการสอน		✓	✓	✓	✓	✓
	การสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น						✓
	การวัดประเมินผู้เรียน			✓			
	การใช้เทคโนโลยี			✓		✓	✓
คุณลักษณะ	การบูรณาการ		✓		✓	✓	✓
	ความร่วมมือร่วมใจ						✓
	ความรักในวิชาชีพ					✓	
	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์		✓				
	ความสำนึกต่อหน้าที่					✓	✓
จริยธรรม/ค่านิยม	การปรับตัว				✓	✓	
	การอุทิศตน					✓	✓
	ทัศนคติต่อผู้เรียน		✓	✓			
	การปฏิบัติตน					✓	✓
	การวางตัว						✓
การพัฒนาตนเอง	ความรับผิดชอบ					✓	
	การพัฒนาวิชาชีพ			✓		✓	✓
	การเตรียมการสอน			✓	✓		
	การวิจัย					✓	✓
	การจัดทำสื่อการสอน			✓			
การนำเสนอผลงาน					✓		

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาและสมรรถนะที่ขาดของครูทัศนศิลป์ สามารถแสดงให้เห็นถึงปัญหาและสมรรถนะการสอนด้านที่ขาดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาครูขาดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชาทางทัศนศิลป์ พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ และหลักการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ สรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้เพียงด้านเดียว

2. ปัญหาครูขาดทักษะความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ และหลักการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ ขาดสมรรถนะการสอนด้านทักษะ ในส่วนของการบริหารจัดการเรียนการสอน และทักษะกาบูรณาการ และขาดสมรรถนะการสอนด้านคุณลักษณะในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอน 3 ด้านประกอบกัน

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพไม่ตรงตามตัวชี้วัด พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ การใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียน ขาดสมรรถนะการสอนด้านทักษะ ในส่วนของการบริหารจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และการใช้เทคโนโลยี และขาดสมรรถนะการสอนด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของการพัฒนาวิชาชีพ การเตรียมการสอน และการจัดการจัดทำสื่อการสอน สรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอน 3 ด้านประกอบกัน

4. ปัญหาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (o-net) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ ขาดสมรรถนะการสอนด้านทักษะ ในส่วนของการบริการจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการ ขาดสมรรถนะการสอนด้านคุณลักษณะ ในส่วนของการปรับตัว และขาดสมรรถนะการสอนด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของการเตรียมการสอน สรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอน 4 ด้านประกอบกัน

5. ปัญหาการมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพต่ำ พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนด้านความรู้ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ หลักการจัดการเรียนการสอน และความรู้ในการใช้เทคโนโลยี ขาดสมรรถนะการสอนด้านทักษะ ในส่วนของการบริการจัดการเรียนการสอน ทักษะการใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการ ขาดสมรรถนะการสอนด้านคุณลักษณะ ในส่วนของการความสำนึกต่อหน้าที่ และการปรับตัว ขาดสมรรถนะการสอนด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมในส่วนของ การอุทิศตน การปฏิบัติตน และความรับผิดชอบ และขาดสมรรถนะการสอนด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของการพัฒนาวิชาชีพ การวิจัย และการนำเสนอผลงานสรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอน 5 ด้านประกอบกัน

6. ปัญหาการขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน พบว่าเกิดจากการขาดสมรรถนะ การสอนด้านความรู้ ในส่วนของความรู้ในการใช้เทคโนโลยี ขาดสมรรถนะการสอนด้านทักษะ ในส่วน ของการสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการ ขาดสมรรถนะการ สอนด้านคุณลักษณะ ในส่วนของความร่วมมือร่วมใจ และความสำนึกต่อหน้าที่ ขาดสมรรถนะการ สอนด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมในส่วนของ การอุทิศตน และการปฏิบัติตน และขาด สมรรถนะการสอนด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนของการพัฒนาวิชาชีพ และ การวิจัย สรุปคือปัญหาในข้อนี้เกิดจากการขาดสมรรถนะการสอน 5 ด้านประกอบกัน

จะเห็นได้ว่าปัญหาของครูทัศนศิลป์แต่ละข้อเกิดจากการขาดสมรรถนะการสอนในแต่ละด้าน ที่แตกต่างกันออกไป อันจะแสดงให้เห็นว่าในปัญหาแต่ละข้อนั้น อาจเกิดจากการขาดสมรรถนะเพียง ข้อเดียว ในขณะที่ปัญหาบางข้อก็เกิดจากการขาดสมรรถนะหลายๆด้านประกอบกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงทับซ้อนกันระหว่างสมรรถนะการสอนแต่ละข้อ โดยจากการศึกษาเอกสารสามารถ เรียงลำดับสมรรถนะที่ครูทัศนศิลป์ควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. **Professional knowledge ด้านความรู้** เมื่อครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญในองค์ความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับทางทัศนศิลป์ย่อมทำให้ครูมีความมั่นใจและความแม่นยำในเนื้อหาที่จะสอน ครูผู้สอนควรจะมี องค์ความรู้ที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ทัศนศิลป์ หลักการจัดการเรียนการสอน การใช้ เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ อันจะนำมา ซึ่งคุณภาพการศึกษา

2. **Professional skills ด้านทักษะ** ทักษะทางการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อวิชาชีพครู โดยเฉพาะวิชาทัศนศิลป์ซึ่งเป็นวิชาเฉพาะด้านและเป็นวิชาที่ใช้การเรียนการสอนแบบลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนควรมีทักษะในการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน ทักษะในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการใช้เทคโนโลยี และทักษะในการบูรณาการเนื้อหาวิชา

3. **Professional development and lifelong learning การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ ตลอดชีวิต** ครูทัศนศิลป์เป็นครูที่มีความสามารถเฉพาะตัว หากแต่ที่ยังมีความก้าวหน้าวิชาชีพค่อนข้าง ต่ำก็เพราะครูยังขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง ประกอบกับขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการ นำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครูทัศนศิลป์ควรมีการพัฒนาวิชาชีพ มีการเตรียมการสอน มีการทำวิจัย การจัดหาจัดทำสื่อการสอน และการนำเสนอผลงานที่มีความเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนา สมรรถนะทางการสอนการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน

4. **Personal characteristics คุณลักษณะ** คุณลักษณะของครูทัศนศิลป์เป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ เช่นเดียวกัน แม้ว่าอาจจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพหรือสมรรถนะทางการสอนมากเท่าไร แต่คุณลักษณะที่ดี ของครูผู้สอนจะนำมาซึ่งการพัฒนาตนเองตลอดจนการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการสอน และในทางกลับกันก็ย่อมส่งผลต่อทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอนได้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นสิ่ง

สำคัญสำหรับครูทัศนศิลป์ นอกจากนี้กับเพื่อนร่วมงานก็เป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนควรมีความร่วมมื่อร่วมใจ ความรักในวิชาชีพ ความสำนึกต่อหน้าที่และการปรับตัวที่ดี

5. Profession/Personal Ethical standards and values มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม แม้ว่าการมีจริยธรรมจะไม่ได้เป็นสมรรถนะเร่งด่วน แต่การมีจริยธรรมและการเป็นอย่างที่ดีเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรจะมี การอุทิศตน ทศนคติต่อผู้เรียน การปฏิบัติตน การวางตัวและความรับผิดชอบ นั้นถือเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดนเฉพาะทศนคติต่อผู้เรียนนั้นถือเป็นสิ่งทำคัญที่ครูทัศนศิลป์ทุกคนพึงจะมี อันเนื่องมาจากวิชาทัศนศิลป์ เป็นวิชาที่อาศัยความชอบเฉพาะทาง สำหรับผู้เรียนที่ไม่มีความถนัดทางทัศนศิลป์ ครูควรมีความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน หาแนวทางวิธีการที่เหมาะสมใจการสอน และมีการปฏิบัติตนต่อผู้เรียนอย่างเข้าใจและเป็นธรรม

สรุปได้ว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสำหรับครูทัศนศิลป์จากการวิเคราะห์เอกสารนั้นสามารถเรียงความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของสมรรถนะจากมากไปน้อย คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านคุณลักษณะ และด้านความมีจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแต่ละด้านที่ชัดเจนนั้น ควรจะต้องมีการเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเพิ่มเติมผ่านแบบสอบถาม และใช้การวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร PNI Modified รวมถึงการสัมภาษณ์ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ดังต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

Deirdre E. Russell-Bowie (2012) ได้ศึกษาเรื่อง Developing preservice primary teachers' confidence and competence in arts education using principles of authentic learning. พบว่ากระบวนการที่จะแก้ปัญหาให้ครูมีความมั่นใจและความรู้ความสามารถในการสอนศิลปศึกษาที่ดีขึ้น สาเหตุหลักๆของปัญหาครูที่ขาดความมั่นใจและความสามารถทางการสอนแบ่งออกได้เป็น 6 ประการ คือ (1) ครูขาดประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับศิลปะ (2) ครูได้เรียนวิชาทางการสอนอย่างไม่ครอบคลุมและเพียงพอ (3) เวลาเรียนไม่เพียงพอกับศาสตร์ทางการสอนศิลปะ (4) ครูขาดเวลาเตรียมการสอนที่เพียงพอ (5) ครูขาดแหล่งข้อมูล อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ที่เพียงพอ และ (6) ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาสาระการสอน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้เป็น 3 ชั้น ประกอบด้วยชั้นที่ 1พบว่ามียุทธวิธีตัวอย่างจำนวนน้อยมากที่รู้สึกมีความ

มั่นใจและความสามารถในการสอนศิลปศึกษา มีการเสนอแนะวิธีที่พัฒนาความมั่นใจและความสามารถในการสอนที่หลากหลาย ชั้นที่ 2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบมุมมองของกลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกับ กรอบแนวคิด Authentic learning Frameworks ของ Herrington ซึ่งมันเป็นการเน้นย้ำได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ตั้งอยู่บน Authentic learning Frameworks จริง และชั้นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่าได้รับการพัฒนาความมั่นใจและความสามารถในการสอนศิลปะมากขึ้น โดยในส่วนใหญ่ที่ช่วยกลุ่มตัวอย่างให้เกิดการพัฒนา คือ การที่ได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ การทดสอบ และการเขียนสรุปเนื้อหาประจำสัปดาห์ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะ ตลอดจนการทำวิจัยที่เกี่ยวกับความสำคัญของศิลปศึกษา สรุปคือ จำเป็นต้องมี Authentic learning Frameworks ในกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เป็นรูปธรรม อีกซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถามปลายเปิดอีกด้วย

Kai Wing Chu, Minhong Wang, Allan H.K. Yuen (2011) ได้ศึกษาเรื่อง Implementing Knowledge Management in School Environment : Teachers' Perception. Knowledge Management & E-Learning การสำรวจความรู้ความเข้าใจของครูฝึกสอน ต่อการนำ Knowledge Management (KM) เข้ามาใช้ในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงความหมายของ Knowledge Management แต่ไม่เข้าใจถึงส่วนประกอบของ Knowledge Management มากนัก 2. กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าองค์ประกอบที่สำคัญของ Knowledge Management นั้นคือ การจัดเก็บ และแบ่งปันเพื่อนำไปเผยแพร่และพัฒนาต่อ 3. กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่า บุคลากร วัฒนธรรม การบริหาร และ IT เป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นในการนำ Knowledge Management มาใช้ โดยมุ่งเน้นไปที่บุคลากรและวัฒนธรรมเป็นหลัก เพราะหากจะมีการนำ Knowledge Management ไปใช้นั้น มีความจำเป็นจะต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างทัศนคติด้านบวกให้แก่บุคลากรและวัฒนธรรมในองค์กร เนื่องจาก Knowledge Management เป็นกระบวนการที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารและร่วมมือกันจากคนทั้งองค์กร และ 4. กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถรวมถึงความสามัคคีของผู้สอนภายในองค์กร หากมีการนำ Knowledge Management มาใช้

Jude Lubega (2010) ได้ศึกษาเรื่อง Using ICT to enhance Knowledge Management in higher education : A conceptual framework and research agenda. นำเสนอกรอบแนวคิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการยกระดับการจัดการความรู้ในการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยในส่วนของสารสนเทศและการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่าเทคโนโลยีที่ใช้การฟังพาและกระบวนการจัดการความรู้ต่างก็เป็นคุณูปการสำคัญที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ นั้นยังคงไม่มีความพร้อมในการปรับตัวทั้งในเชิงโครงสร้างและยุทธศาสตร์ เพราะยังไม่มีแนวทางการพัฒนาอย่างจริงจังที่มีการวิจัยรองรับ เราล้วนอาศัยอยู่ในสังคมซึ่งมีความรู้เป็นรากฐาน ในที่ซึ่งคุณค่าทางสังคมถูกสร้างขึ้นโดยพลวัตอันซับซ้อนใน

การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นจากกระบวนการร่วมมือกัน กระบวนการความร่วมมือนั้น นอกจากจะต้องใช้การเผยแพร่ แสดง หรือสรุปความข้อมูลข่าวสารแล้ว ยังจะต้องเป็นการเสริมแรงในทักษะความรู้ความสามารถของปัจเจกชนอันหลากหลาย ซึ่งจะกระทำได้อีกด้วยการค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่องเท่านั้น นอกจากนี้ผลการวิจัยสามารถบ่งชี้ถึงช่องว่างระหว่างสิ่งที่จำเป็นในการสร้างทฤษฎีและทดสอบผลเพื่อหาข้อแตกต่างในการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยผลจากมุมมองทางทฤษฎี ได้อธิบายให้เข้าใจถึงความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ict) เพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้ และพบว่าหลักสำคัญของการพัฒนาประกอบไปด้วย การสร้างความรู้ การมีส่วนร่วมช่วยในกระบวนการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ และ ผลลัพธ์ของการจัดการความรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันทั้งหมดผ่านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบ

Carol S. Jeffers (1996) ได้ศึกษาเรื่อง Professional Development in Art Education Today : A Survey of Kansas Art Teachers สํารวจความคิดเห็นของครูศิลปะ ใน Kansas ที่มีต่อการจัดหลักสูตรตามหลักของ DBAE โดยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือผู้เริ่มต้นประกอบอาชีพครู มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 6 ปีกลุ่มผู้ประกอบอาชีพครู ที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 7-17 ปี และกลุ่มผู้ประกอบอาชีพครู ที่มีประสบการณ์ทำงาน 18 ปีขึ้นไป โดยผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ 1 : demographic and descriptive information ประสบการณ์ทำงานมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกันกับระดับการศึกษา และสัดส่วนของผู้มีประสบการณ์ทำงานน้อยมีการพัฒนาตนเองผ่านการศึกษาเพิ่มเติมและเข้าร่วมอบรมต่างๆ ในส่วนของความถนัดของครู พบว่าทั้ง 3 กลุ่มให้ข้อมูลว่ามีความสามารถในทักษะการสอน drawing มากที่สุด รองลงมาคือในกลุ่มที่ 1 ให้ข้อมูลว่ามีความสามารถในด้าน painting กลุ่มที่ 2 ให้ข้อมูลว่ามีความสามารถในทักษะการส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ และในกลุ่มที่ 3 ให้ข้อมูลว่ามีความสามารถในด้านการ design มากที่สุด ส่วนที่ 2 : professional opinion open-ended questionnaire ในมุมมองของปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล อันดับที่ 1 คือขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา (ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกัน) อันดับที่ 2 คือ การที่วิชาศิลปะไม่ได้รับความสำคัญ และนอกจากนี้ในส่วนของกลุ่มที่ 2 และ 3 ยังเห็นปัญหาเพิ่มเติมคือหลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านจุดมุ่งหมายในการมาสอนศิลปะที่กลุ่มที่ 1 ตอบสูงสุดคือ เพื่อเปิดมุมมองโลกทัศน์ใหม่ให้กับผู้เรียนกลุ่มที่ 2 ตอบว่าเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา และกลุ่มที่ 3 ตอบว่า เพื่อแบ่งปันความรักในศิลปะให้กับผู้เรียน

สรุปคือไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องงบประมาณ เรื่องของการถูกมองว่าศิลปะเป็นวิชาที่ไม่สำคัญ และการที่หลักสูตรไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะว่าควรจะหาผู้ที่เป็ professional lobbyist ผู้ให้คำปรึกษาด้านสื่อสัมพันธ์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาและ

การจัดการงบประมาณ เพื่อเข้ามาทำให้ศิลปศึกษาเป็นที่รู้จักและได้รับการให้ความสำคัญมากขึ้นในวงกว้าง

งานวิจัยในประเทศ

จารุวรรณ ฤทธิเพชร (2552) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการและปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการจัดการความรู้ของโรงเรียน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายสิ่งที่ต้องเรียนรู้ มี 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนจัดประชุมผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อวางแผนงานการทำงาน 2) โรงเรียนจัดประชุมครูทั้งโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของโรงเรียนร่วมกัน 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้จัดประชุมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การจัดการความรู้ของโรงเรียน 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้นำเสนอโครงการและแนวทางในการนำการจัดการความรู้ไปพัฒนาการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 การแสวงหาความรู้ มี 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูมีการแสวงหาความรู้ 2) โรงเรียนจัดเตรียมเทคโนโลยีและแหล่งความรู้สำหรับการแสวงหาความรู้ 3) ครูมีการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ อย่างอิสระ ขั้นตอนที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) โรงเรียนจัดเตรียมเทคโนโลยีและสถานที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างความรู้ มี 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2) ครูนำความรู้จากประสบการณ์เดิมผนวกกับความรู้ใหม่เพื่อสร้างนวัตกรรม 3) ครูนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอน 4) ครูพัฒนานวัตกรรมให้มีความสมบูรณ์ ขั้นตอนที่ 5 การจัดเก็บความรู้ มี 5 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดเก็บความรู้ในรูปแบบของบล็อก 2) โรงเรียนจัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บความรู้ในรูปแบบของบล็อกแก่ครูในโรงเรียน) โรงเรียนจัดเตรียมเทคโนโลยีและสถานที่สำหรับการจัดเก็บความรู้ 4) ครูนำความรู้ไปจัดเก็บในรูปแบบต่างๆ 5) โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการจัดเก็บความรู้ ขั้นตอนที่ 6 การใช้ประโยชน์จากความรู้ มี 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้ประโยชน์จากความรู้ในการจัดการเรียนการสอน 2) ครูนำความรู้และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 3) ครูปรับปรุงความรู้และนวัตกรรมอยู่เสมอ 4) ครูนำความรู้และนวัตกรรมไปเผยแพร่/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/จัดเก็บ นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ของโรงเรียน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้มแข็งของทีมงานการจัดการความรู้ การมีสิ่งกระตุ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจ การช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอก การวางแผนงานและกิจกรรมการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนมีบรรยากาศและสถานที่เอื้อต่อการจัดการความรู้และมีงบประมาณที่เพียงพอ

จิตรา ศาสนัส (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การสอนของครูสอนศิลปศึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ โดยการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการฝึกอบรม เพื่อพัฒนา สมรรถภาพการสอนของครูสอนศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการใช้หลักสูตร การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล โดยจำแนกตัวแปร ตาม วุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์การสอน และภาระงานสอนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสอนศิลปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 370 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่าวัดความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา สมรรถภาพการสอนของครูสอนศิลปศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test statistic) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test statistic) ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูสอนศิลปศึกษา มีความ ต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการใช้ หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและ ประเมินผล โดยรวมทุกด้านและแต่ละด้านต่างก็ อยู่ในระดับมาก 2. ครูสอนศิลปที่มีวุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์สอน และภาระงานสอนแตกต่างกัน มีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม การเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

เนาวนิตย์ สงคราม (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ด้วยการเรียนรู้ จากการปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษาคณะครุ ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสร้าง ความรู้ด้วยการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาวะผู้นำ บรรยากาศ ผู้ประสานงาน กลุ่ม ปัญหา โครงการ และการประเมินผล ซึ่งมี 8 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากร การ กำหนดประเด็นปัญหา การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็น การสร้างความรู้และ การพิจารณาความถูกต้องของความรู้ การสร้างผลงานที่เป็นนวัตกรรม การตรวจสอบความก้าวหน้า ของผลงานที่เป็นนวัตกรรม การทดลองใช้ผลงานที่เป็นนวัตกรรม และการประเมินผลและสรุปผล

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มี 8 ข้อ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีผู้บริหาร ที่เห็นความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ โดยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถแปลงความต้องการไปสู่การปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน 2) ผู้บริหารมียุทธวิธี

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผลสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครู
 3) ผู้บริหารมียุทธวิธีในการบริหารจัดการปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อการพัฒนาครบวงจร 4) โรงเรียนมีครูที่มีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหาร 5) ครูมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้อยู่เสมอ 6) ครูมีการเตรียมการสอนโดยนำความรู้ที่ได้มาจากการสืบค้นมาใช้ 7) ครูมีแนวคิด และสามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง และ
 8) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

สรุปข้อมูลที่ศึกษาในมุมมองของผู้วิจัย

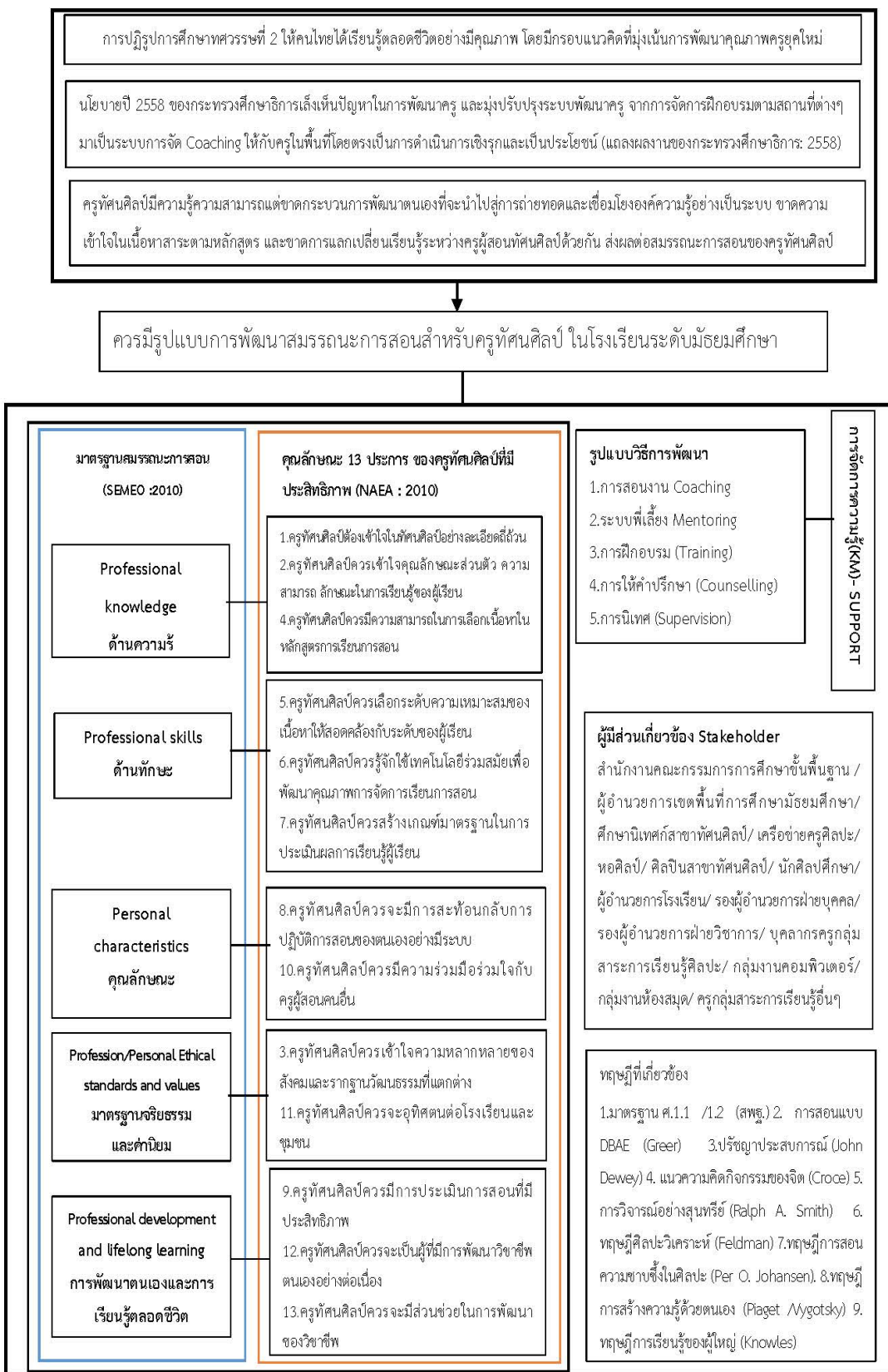
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจุบันมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในรูปแบบของการจัดการศึกษา โดยโลกของเรากำลังเผชิญปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งปัญหาของสมรรถนะการสอนของครูก็เป็นหนึ่งในองค์ประกอบปัจจัยอันจะนำไปสู่ปัญหาดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ระบบการศึกษามีความตื่นตัวในการพัฒนาความสามารถด้านการสอนสำหรับครู ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ซึ่งมีวิสัยทัศน์คือ ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีกรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องต่อเนื่องกับทางด้านองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEMEO ก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสอน โดยระบุเกี่ยวกับมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าการจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 นั้น ต้องมีองค์ประกอบของสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับศิลปศึกษาถือเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนในด้านต่างๆอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ และการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้นวิชาที่ศนศิลป์จึงเป็นวิชาที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ และบทบาทกับการสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในด้านของครูที่ศนศิลป์ของประเทศไทยผู้วิจัยเห็นว่าครูที่ศนศิลป์ในโรงเรียนนั้นมีความแตกต่างจากครูกลุ่มสาระอื่น เป็นผู้มีความรู้ความสามารถแต่ขาดกระบวนการพัฒนาตนเองที่จะนำไปสู่การถ่ายทอดและเชื่อมโยงองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาครูให้เกิดทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครูที่ศนศิลป์ที่ทำการศึกษาถึงความต้องการ ปัญหา และข้อกัังวลของศิลปศึกษา ของ F.Robert Sabol (2006) ภายใต้การสนับสนุนของ NAEA โดยระบุเกี่ยวกับความจำเป็นในการพัฒนาครูที่ศนศิลป์ไว้ว่าการพัฒนาวิชาชีพของครูที่ศนศิลป์แนวโน้มจะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเนื้อหาการเรียนการสอนมีความซับซ้อนมากขึ้น ครูที่ศนศิลป์ต้องมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และต้องให้ความสำคัญและมีความรับผิดชอบต่อหลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพ และในท้ายที่สุดแล้วต้องตระหนักให้ได้ว่าคุณภาพของการศึกษาที่ศนศิลป์ที่นักเรียนจะได้รับขึ้นอยู่กับ การให้ความสำคัญกับการศึกษาพัฒนาวิชาชีพของครูที่ศนศิลป์เอง

ในปัจจุบันมีการพัฒนาครูในภาพรวม ในด้านการพัฒนาครูทัศนศิลป์ก็ถูกรวมอยู่ใน 3 สาขารวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อันประกอบไปด้วย ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งอาจส่งผลให้ครูทัศนศิลป์ไม่ได้รับการพัฒนาที่ตรงกับบริบทของครูทัศนศิลป์โดยตรง ดังนั้นควรมีการวางระบบและรูปแบบการสนับสนุนและพัฒนาครูที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของตัวครูทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางการสอนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และจากการศึกษาวิธีการพัฒนารูปแบบต่างๆ พบว่ารูปแบบการพัฒนามีหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ และการจัดการความรู้ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีข้อดีและข้อจำกัดที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนด้านต่างๆที่แตกต่างกันออกไป

ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรจะเป็นการบูรณาการวิธีการพัฒนาต่างๆหลากหลายวิธีเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยควรจะต้องสรรรูปแบบกระบวนการวิธีพัฒนาแต่ละวิธีที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในแต่ละด้าน ประกอบการใช้ทฤษฎีที่สนับสนุนการสอนทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสอน 5 ด้าน อันประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจริยธรรม และค่านิยม และสุดท้ายคือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อนำมาซึ่งการเป็นครูทัศนศิลป์ที่มีสมรรถนะการสอนแต่ละด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ 13 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎีและเนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีวิจัยแบบ Sequential Transformative ผู้วิจัยจะเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วจึงต่อด้วยการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม(Focus Group) โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกต เก็บบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และนำรูปแบบไปทดลองใช้ (Experimental Research) เพื่อนำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

1. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

- ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์
- ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ภายหลังจากที่มีการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ได้สร้างขึ้นไปใช้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ระยะที่ 1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ประชากรในการวิจัย โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 2,361 โรงเรียนทั่วประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ผ่านแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำนวนประมาณ 2,361 โรงเรียนทั่วประเทศไทยแบบหลายขั้นตอน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดอย่างแท้จริง โดยวิเคราะห์ตามตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ที่กำหนดให้ประชากรจำนวน 2,400 หน่วย ให้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 331 หน่วยโดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 โรงเรียนแบ่งตามภูมิภาค และขนาดโรงเรียน (ตามเกณฑ์การจัดแบ่งขนาดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ)

ตารางที่ 3.1 ตารางกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1

โรงเรียน	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	รวม
โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียน 1- 499 คน (ตามเกณฑ์ สพฐ.)	25	25	25	25	100
โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียน 500 – 1499 คน (ตามเกณฑ์ สพฐ.)	25	25	25	25	100
โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียน 1500 – 2499 คน (ตามเกณฑ์ สพฐ.)	25	25	25	25	100
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ นักเรียน 2500 คนขึ้นไป (ตามเกณฑ์ สพฐ.)	25	25	25	25	100
รวม	100	100	100	100	400

โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ครูที่สอนศิลป์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนๆ ละ 1 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 400 คน

จากผลการวิจัยในการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะสามารถสรุปได้ว่าช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นอย่างไร หลังจากนั้นจะมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมผ่านการสัมภาษณ์ เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูทัศนศิลป์ และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกจากโรงเรียนที่เป็น best practice ด้านทัศนศิลป์ ที่ได้รับรางวัลด้านทัศนศิลป์ หรือได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต (สพม.2) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนวัดราชพิพิธ (สพม.1) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา (สพม.9) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนหนองน้ำส้มวิทยาคม (สพม.3) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ระยะเวลาที่ 2 ขั้นพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในการการวิเคราะห์คุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบรายบุคคล และการประชุมกลุ่มพิจารณารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลผ่านการทำ focus group คือผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกคือกลุ่มนักวิชาการทางด้านการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา 2 ท่าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู 3 ท่าน ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านทัศนศิลป์ 2 ท่าน และกลุ่มนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูทัศนศิลป์ 3 ท่าน

2.3 ระยะเวลาที่ 3 ขั้นทดลองใช้รูปแบบ และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูทัศนศิลป์โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยเลือกเฉพาะครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 4 ปี จากโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากตัวแปร และตัวบ่งชี้ตามกรอบแนวคิด ส่งผลให้ได้ข้อคำถามจำนวน 89 ข้อ โดยในแบบสอบถามแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำนิยามศัพท์ในการวิจัยที่จำเป็นต่อการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ภูมิภาค และระยะเวลาในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า (rating scale) 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสมรรถนะที่คาดหวังของ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีการกำหนดเกณฑ์การตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยเพื่อกำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 2 ท่าน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาครูทัศนศิลป์ จำนวน 2 ท่าน และครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานด้านทัศนศิลป์จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา(content validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ระหว่าง 0.5 – 1.0 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยมีผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของนิยามศัพท์ อยู่ที่ 0.911 ผลการประเมินความตรงของข้อคำถามในส่วนของข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบ อยู่ที่ 0.875 และผลการประเมินความ

ตรงของข้อความในส่วนของสภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อยู่ที่ 0.973

โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

2.1 ผศ. ดร.ปองสิน วิเศษศิริ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2.2 ดร. กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา
2.3 ดร. นุติยาพร วงศ์เนตร	ผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาครูทัศนศิลป์
2.4 คุณจิตรา สิริภูบาล	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
ผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาครูทัศนศิลป์
2.5 อาจารย์สังคม ทงมี	ครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานด้านทัศนศิลป์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ระยะเวลาในการทำงาน โดยการวิเคราะห์จำนวน และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย(CV) ค่าต่ำสุด(Min) และค่าสูงสุด(Max)

3. ตรวจสอบความเที่ยง โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเชิงประจักษ์ (empirical approach) แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย ด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Cronbach's Alpha Coefficient) จากครูทัศนศิลป์จำนวน 30 คน ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงพบว่า แบบสอบถามเรื่องรูปแบบการพัฒนสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .977

3.2 ขั้นพัฒนารูปแบบการพัฒนสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2.1 การสร้าง หรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมา ก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

2. วิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

3. การจัดทำร่างรูปแบบครั้งที่ 1

3.2.2 การวิเคราะห์คุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน โดยการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัย แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบผ่านการ Focus Group ว่ามีความเหมาะสมและเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกคือกลุ่มนักวิชาการทางด้านการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา 2 ท่าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู 3 ท่าน ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านทัศนศิลป์ 2 ท่าน และกลุ่มนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูทัศนศิลป์ 3 ท่าน โดยมีเครื่องมือคือแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรวัด 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ค่าความเหมาะสมของรูปแบบ

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ค่าความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังต่อไปนี้

1. ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 3. ดร.นุติยาพร วงศ์เณร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษศิลปศึกษา
 4. คุณวิจิตร วิทยาราชพงศ์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการด้านการพัฒนาบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
 5. คุณภาณุภณ กล้าผจญ ตำแหน่ง นายกสมาคมวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย
 6. ครูสุดใจ ขวัญดำ ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 7. คุณนิภาพร บินสัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโฉลกหล้า และได้รับรางวัลครูดีในดวงใจด้านศิลปศึกษา ปี 2555
 8. คุณจิตรา สิริภูบาล ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษานำงานวิชาการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
 9. ดร.กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
 10. ดร.ศาลินา บุญเกิดตำแหน่ง นักวิจัยอิสระ ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพครู
- 3.3 ขั้นตอนการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในการทดลองรูปแบบฯ นั้นเป็นการทดลองการใช้รูปแบบบางส่วน โดยเครื่องมือที่ใช้สำหรับทดลองรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยแบบวัดสมรรถนะก่อน-หลัง (pretest และ post-test) สำหรับใช้วัดสมรรถนะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.3.1 ออกแบบร่างแบบประเมินก่อน-หลัง (pre-test และ post-test) ให้มีเนื้อหาในการทดสอบสอดคล้องกับสมรรถนะที่พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อใช้ในการวัดสภาพสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของผู้เข้ารับการทดลอง และนำผลที่ได้จากการทำแบบประเมินก่อน (pre-test) ไปใช้ในการออกแบบการทดลอง รวมทั้งใช้ในการเปรียบเทียบผลการประเมินก่อน-หลัง (pre-test และ post-test)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินสมรรถนะมาตรฐานค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากตัวแปร และตัวบ่งชี้ตามกรอบแนวคิด ส่งผลให้ได้ข้อคำถามในแบบประเมินสมรรถนะมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยในแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า (rating scale) 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีอยู่ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3.2 ตรวจสอบความตรง โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาก่อนจำนวน 2 ท่าน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาครูทัศนศิลป์ จำนวน 2 ท่าน และครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานด้านทัศนศิลป์จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ระหว่าง 0.5 – 1.0 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยผลการประเมินความตรงของข้อคำถาม อยู่ที่ 0.936

โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

1. ผศ. ดร.ปองสิน วิเศษศิริ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2. ดร. กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาศึกษาและสถานศึกษา
3. ดร. นุติยาพร วงศ์เณร	ผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาครูทัศนศิลป์
4. คุณจิตรา สิริภูบาล	นักวิชาการศึกษานำงานพิเศษ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
ผู้มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาครูทัศนศิลป์
5. อาจารย์สังคม ทองมี	ครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานด้านทัศนศิลป์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์จำนวน และร้อยละ และการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย(CV) ค่าต่ำสุด (Min) และค่าสูงสุด(Max)

3.3.3 ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงแบบประเมินสมรรถนะ

3.3.4 ตรวจสอบความเที่ยง โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเชิงประจักษ์ (empirical approach) แล้ววิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย จากครูทัศนศิลป์ จำนวน 30 คน ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงพบว่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .981

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. วิจัยเอกสาร (Document Research) โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. เก็บข้อมูลจากครูทัศนศิลป์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผ่านแบบสอบถาม
3. สอบถามความคิดเห็นและแนวการพัฒนา กับหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารสถานศึกษาผ่านแบบสัมภาษณ์
4. ออกแบบร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
5. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบร่างรูปแบบฯ
6. ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำร่างรูปแบบฯ
7. นำร่างรูปแบบฯ ไปจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อหาฉันทามติของรูปแบบฯ โดยแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยร่าง จำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
 - 7.1 กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ ความสามารถด้านการสอนทัศนศิลป์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อหาฉันทามติของร่างรูปแบบฯ ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการทางด้านการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา 2 ท่าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู 3 ท่าน ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านทัศนศิลป์ 2 ท่าน และกลุ่มนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูทัศนศิลป์ 3 ท่าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน
 - 7.2 ผู้วิจัยเลือกผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงาน 1 ราย ที่สามารถสร้างบรรยากาศในการสนทนาและควบคุมการสนทนาได้อย่างดี โดยไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยเลือกผู้จดบันทึก (Note taker) 1 ราย เพื่อทำหน้าที่จดบันทึกเพียงอย่างเดียวและเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่จดบันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน และเลือกผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) มีหน้าที่คอยควบคุมบันทึกเสียง ถ่ายรูปและถ่ายเทปวิดีโอ ในขณะที่กำลังดำเนินการสนทนาและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึกเพื่อให้แต่ละคนได้ทำงานอย่างเต็มที่
 - 7.3 ผู้วิจัยจัดส่ง 1) เค้าโครงวิจัยฉบับย่อ 2) ร่างรูปแบบฯ นำเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มล่วงหน้า 1 สัปดาห์ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

7.4 ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาได้จากการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการ อย่างพอสังเขปในเสนอรูปแบบฯ และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมสนทนากลุ่ม

7.5 ผู้วิจัยขออนุญาตจดบันทึก ถ่ายรูป บันทึกเสียง และบันทึกวิดีโอ การประชุมปฏิบัติการเชิงวิชาการ มาถอดเทปบันทึกเสียงและจัดพิมพ์

7.6 ผลการสนทนากลุ่มสรุปออกมาเป็นฉันทามติของกลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบฯ และนำผลสรุปกลับไปให้สมาชิกยืนยันตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

7.7 วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดความสอดคล้องของเนื้อหา

8. ผู้วิจัยสรุปและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบฯ ก่อนนำไปทดลองใช้

9. ทดลองใช้รูปแบบบางส่วนโดยดำเนินการดังนี้

9.1 ผู้วิจัยนำรูปแบบฯบางส่วน ไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นการทดลองรูปแบบฯ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ, สื่อ และแบบประเมินสมรรถนะสำหรับใช้ในการประเมินก่อนหลัง

2) ทำ pre-test สมรรถนะก่อนใช้รูปแบบฯ โดยมีการทำ pre-test กับครูทัศนศิลป์ผู้เข้ารับการทดลอง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อนำผลสมรรถนะมาเป็นข้อมูลในการเลือกทดลองบางส่วน และนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับผลการประเมินสมรรถนะหลังเข้ารับการพัฒนา

3) ประชุมปฏิบัติการใช้รูปแบบฯ กับผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเลือกวิทยากรในการทดลองที่มีความเชี่ยวชาญหรือความเหมาะสมกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา โดยเลือกจากครูทัศนศิลป์ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี หรือมีตำแหน่งทางวิชาการในระดับชำนาญการพิเศษ (คศ.3) ขึ้นไป หรือครูและบุคลากรผู้ผ่านการพัฒนาและมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อสมรรถนะเฉพาะด้านที่ต้องการพัฒนา

4) ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมตามคู่มือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

5) ทำ post-test หลังการใช้รูปแบบฯ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t-test dependent samples)

6) ผู้วิจัยติดตามการใช้รูปแบบฯ เป็นเวลา 1 เดือน ผ่านการสังเกต สัมภาษณ์ และการติดตามผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social network)

7) ประชุมครูเพื่อสรุปบทเรียนและชื่นชมผู้มีส่วนร่วม

9.2 ผู้วิจัยสรุป และนำเสนอผลการทดลองใช้รูปแบบฯ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการคำนวณค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Alpha coefficient)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k = จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวน

4. สถิติที่ใช้ในการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum (x - \bar{x})^2$ = ผลรวมของคะแนนลบด้วยคะแนนเฉลี่ย

N = จำนวน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) โดยใช้สูตรดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2548 : 279)

$$(PNI_{Modified}) = (I-D) / D$$

เมื่อ (PNI _{Modified}) แทน	ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I	แทน ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวัง
D	แทน ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริง

5. สถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t-test dependent samples)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
n แทน จำนวนคู่

6. การหาค่าความถี่ (Frequency)
7. การหาค่าร้อยละ (Percentage)
8. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

6.1 การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับ ครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

6.1.1 วิจัยเอกสาร

6.1.2 แบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์ และหาค่าความ ต้องการจำเป็นด้วยค่าสถิติการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

6.1.3 สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการสอบถามหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้เกณฑ์

คัดเลือกจากโรงเรียนที่เป็น best practice ด้านทัศนศิลป์ ที่ได้รับรางวัลด้านทัศนศิลป์ หรือได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ จำนวน 4 โรงเรียน (4 ขนาด)

6.1.4 ผู้วิจัยสรุปช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และทำการพัฒนาร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

6.2 การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

6.2.1 การจัดทำร่างรูปแบบ หรือขั้นพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยมีขั้นตอนคือ วิเคราะห์ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย เพื่อการจัดทำร่างรูปแบบ

6.2.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฉบับร่าง โดยผู้วิจัยใช้วิธีสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Technique) โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องที่มีความรู้ ความสามารถด้านการสอนทัศนศิลป์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อหาฉันทามติของร่างรูปแบบฯ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกจาก กลุ่มนักวิชาการทางด้านการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา 2 ท่าน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู 3 ท่าน ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านทัศนศิลป์ 2 ท่าน และกลุ่มนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูทัศนศิลป์ 3 ท่าน รวม 10 เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบฯ ฉบับร่าง

6.2.3 นำร่างรูปแบบฯ ที่ผ่านการหาฉันทามติแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขและเตรียมทดลองใช้

6.3 การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองและศึกษาผลการใช้ในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยนำรูปแบบฯ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้บางส่วนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

6.3.1 ทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ สื่อ ในส่วนที่จะทำการทดลองใช้ และแบบประเมินสมรรถนะก่อนหลัง

6.3.2 ทำ pre-test สมรรถนะก่อนใช้รูปแบบฯ โดยมีการทำ pre-test กับครูทัศนศิลป์ผู้เข้ารับการทดลอง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อนำผลสมรรถนะมาเป็นข้อมูลในการเลือกทดลองบางส่วน และนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับผลการประเมินสมรรถนะหลังเข้ารับการพัฒนา

6.3.3 ประชุมปฏิบัติการใช้รูปแบบฯ กับผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเลือกวิทยากรในการทดลองที่มีความเชี่ยวชาญหรือความเหมาะสมกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา โดยเลือกจากครุทัศน์ศิลป์ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี หรือมีตำแหน่งทางวิชาการในระดับชำนาญการพิเศษ (คศ.3) ขึ้นไป หรือครูและบุคลากรผู้ผ่านการพัฒนาและมีความเชี่ยวชาญในหัวข้อสมรรถนะเฉพาะด้านที่ต้องการพัฒนา

6.3.4 ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมตามคู่มือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

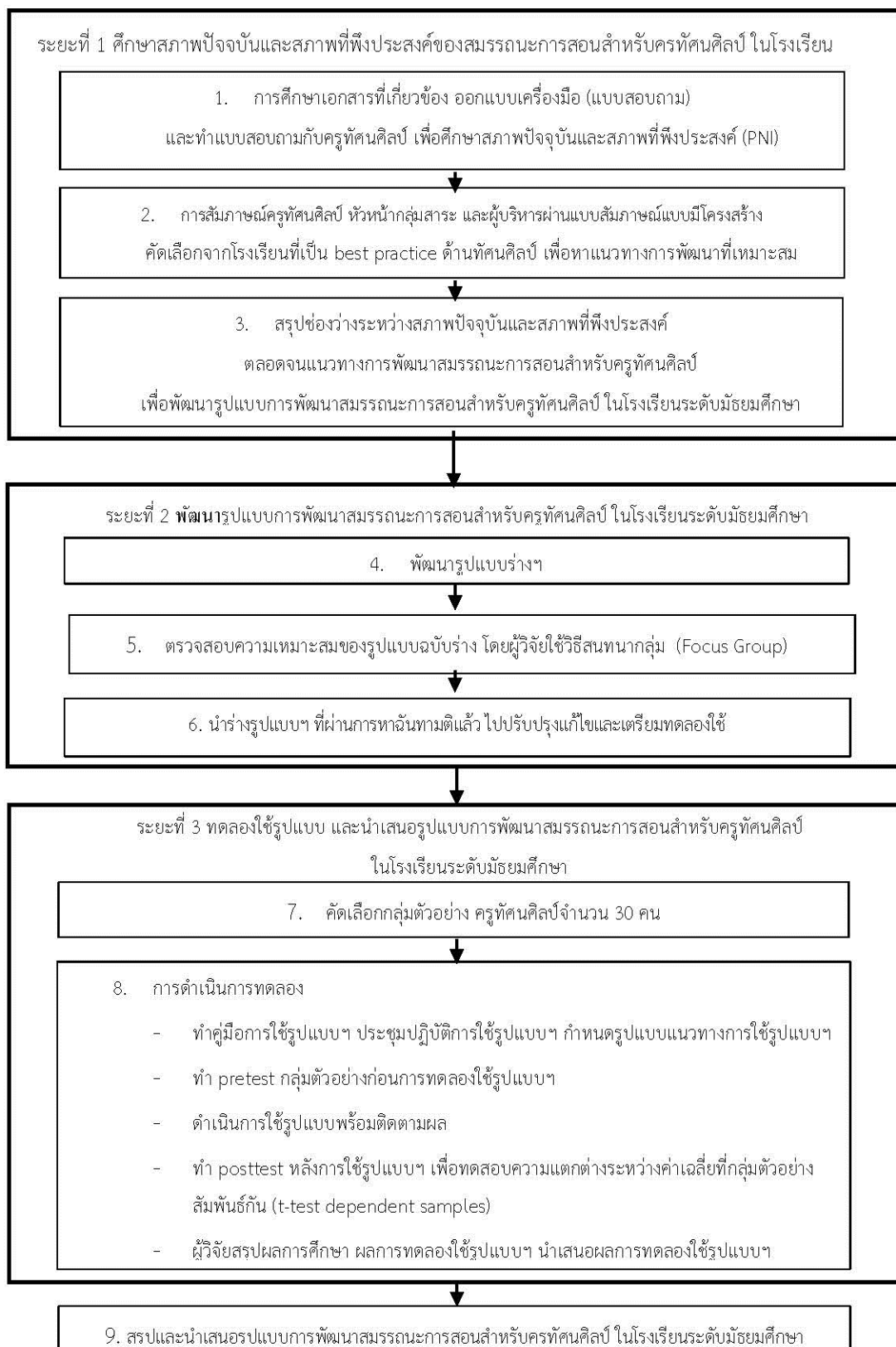
6.3.5 ทำ post-test หลังการใช้รูปแบบฯ ผ่านแบบประเมินสมรรถนะ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t-test dependent samples)

6.3.6 ผู้วิจัยติดตามการใช้รูปแบบฯ เป็นเวลา 1 เดือน ผ่านการสังเกต สัมภาษณ์ และการติดตามผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social network)

6.3.7 ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ นำเสนอผลการทดลองใช้รูปแบบฯ

6.3.8 ผู้วิจัยสรุปและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

โดยแสดงเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาดังแผนภาพที่ 14 ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 14 กรอบแนวทางการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน
สำหรับครุทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ และ 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพสมรรถนะทางการสอนและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 4 การสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม

ตอนที่ 5 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ฉบับร่าง)

ตอนที่ 6 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 7 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จากการการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 คน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และส่งกลับมาในระยะเวลาที่กำหนดจำนวนทั้งสิ้น 380 คน (คิดเป็นร้อยละ 95 ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้ในครั้งแรก) ทั้งนี้จากวิเคราะห์ตามตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ที่กำหนดให้หน่วยประชากรจำนวน 2,400 หน่วย ให้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 331 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยในครั้งนี้ยังครอบคลุมตามจำนวนที่กำหนด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	220	57.89
หญิง	160	42.11
รวม	380	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 30	82	21.58
30-39 ปี	155	40.79
40-49 ปี	91	23.95
50 ปีขึ้นไป	52	13.68
รวม	380	100.00
ตำแหน่งทางวิชาการ		
ครูผู้ช่วย	66	17.37
ครู คศ.1	149	39.21
ครู คศ.2	95	25.00
ครู คศ.3	68	17.89
ครู คศ.4	2	0.53
รวม	380	100.0
ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน		
น้อยกว่า 5 ปี	144	37.89
5-9 ปี	53	13.95
10-14 ปี	46	12.11
15-19 ปี	87	22.89
20 ปีขึ้นไป	50	13.16
รวม	380	100.00

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาระดับสูงสุด		
ปริญญาตรี	219	57.63
ปริญญาโท	161	42.37
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	380	100.00
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	95	25.00
ขนาดกลาง	94	24.74
ขนาดใหญ่	95	25.00
ขนาดใหญ่พิเศษ	96	25.26
รวม	380	100.00
ภาค (ตำแหน่งที่ตั้ง) ของโรงเรียน		
ภาคเหนือ	96	25.26
ภาคกลาง	93	24.47
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	96	25.26
ภาคใต้	95	25.00
รวม	380	100.00
จำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์		
14-15	49	12.89
16-17	17	4.47
18-19	201	52.89
20-21	84	22.11
22-23	29	7.63
มากกว่า 24 ชั่วโมง	0	0.00
รวม	380	100.00

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มงานที่ปฏิบัติงานนอกเหนือภาระงานสอน		
บริหารวิชาการ	99	26.05
บริหารงานบุคคล	202	53.16
บริหารงานงบประมาณ	23	6.05
บริหารงานทั่วไป	56	14.74
รวม	380	100.00
ภาระงานที่ปฏิบัติงานนอกเหนือภาระงานสอน (ชั่วโมง/สัปดาห์)		
น้อยกว่า 5 ชม	1	0.26
5-10 ชม	376	98.95
มากกว่า 10 ชม	3	0.79
รวม	380	100.00
ประวัติการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง		
ไม่เคย	24	6.32
เคย	356	93.68
รวม	380	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 57.90 และเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10

ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดอายุ 30-39 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 40.79 รองลงมาอายุ 40-49 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.95 อันดับสามอายุ น้อยกว่า 30 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.58 และอันดับสุดท้ายอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68

ด้านตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นครู คศ.1 จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 39.21 รองลงมามีตำแหน่งทางวิชาการครู คศ.2 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อันดับสามมีตำแหน่งทางวิชาการ ครู คศ.3 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.89 รองลงมาใกล้เคียงกันมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นครูผู้ช่วย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.37 รองลงมาตำแหน่งทางวิชาการครู คศ.4 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.53 และไม่มีผู้เลือกตำแหน่งทางวิชาการ คศ.5

ด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมีระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.89 อันดับสองปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลา 15-19 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.89 อันดับสามปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลา 5-9 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.95 รองลงมาใกล้เคียงกันคือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.16 และอันดับสุดท้ายคือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลา 10-14 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.11

ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.63 อันดับสองจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.37 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

ด้านขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม กระจายคำตอบในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 อันดับสองอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนผู้ตอบเท่ากัน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอันดับสุดท้ายคืออยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.74

ด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้ง) ของโรงเรียนของท่าน ผู้ตอบแบบสอบถามกระจายกันไปตามภาคต่างๆใกล้เคียงกัน โดยอยู่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 รองลงมาภาคใต้ ภาคใต้ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอันดับสุดท้ายภาคกลาง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.47

ด้านจำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีคาบสอน 18-19 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 52.89 รองลงมามีคาบสอน 20-21 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.11 อันดับสามมีคาบสอน 14-15 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.89 อันดับสี่ มีคาบสอน 22-23 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 รองลงมามีคาบสอน 16-17 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.47 และไม่มีผู้เลือกตอบคาบสอนมากกว่า 24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ด้านผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนกลุ่มงานอื่น โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนในกลุ่มงานบริหารงานบุคคล จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 53.16 อันดับสองคือ ปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนในกลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 26.05 รองลงมาคือปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนในกลุ่มงานบริหารงานทั่วไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.74 และอันดับสุดท้ายคือปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนในกลุ่มงานบริหารงบประมาณ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.05

ด้านการปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนก็ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 5-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 98.95 อันดับสองคือมีภาระงานสอนมากกว่า 10 ชม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.79 และน้อยที่สุดคือมีภาระงานสอนน้อยกว่า 5 ชม. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26

ด้านการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่เคยเข้าร่วมการอบรม จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 93.68 และไม่เคยเข้าร่วมการอบรมจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการของครุภัณฑ์ศิลป์ กับระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาสูงสุด ขนาดของโรงเรียน ภาค(ตำแหน่งที่ตั้ง)ของโรงเรียน จำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์ และงานที่ปฏิบัตินอกเหนือภาระงานสอน

	ตำแหน่งทางวิชาการ									
	ครูผู้ช่วย		ครู คศ.1		ครู คศ.2		ครู คศ.3		ครู คศ.4	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน										
น้อยกว่า 5 ปี	63	16.6%	81	21.3%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
5-9 ปี	3	0.8%	49	12.9%	1	0.3%	0	0.0%	0	0.0%
10-14 ปี	0	0.0%	19	5.0%	25	6.6%	2	0.5%	0	0.0%
15-19 ปี	0	0.0%	0	0.0%	57	15.0%	30	7.9%	0	0.0%
20 ปีขึ้นไป	0	0.0%	0	0.0%	12	3.2%	36	9.5%	2	0.5%
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%
วุฒิการศึกษา										
สูงสุด										
ปริญญาตรี	46	12.1%	85	22.4%	56	14.7%	32	8.4%	0	0.0%
ปริญญาโท	20	5.3%	64	16.8%	39	10.3%	36	9.5%	2	0.5%
ปริญญาเอก	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%
ขนาดของ รร										
ขนาดเล็ก	19	5.0%	52	13.7%	24	6.3%	0	0.0%	0	0.0%
ขนาดกลาง	21	5.5%	44	11.6%	24	6.3%	5	1.3%	0	0.0%
ขนาดใหญ่	11	2.9%	31	8.2%	21	5.5%	30	7.9%	2	0.5%
ขนาดใหญ่มาก	15	3.9%	22	5.8%	26	6.8%	33	8.7%	0	0.0%
พิเศษ										
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%

	ตำแหน่งทางวิชาการ									
	ครูผู้ช่วย		ครู คศ.1		ครู คศ.2		ครู คศ.3		ครู คศ.4	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาคของโรงเรียน										
ภาคเหนือ	19	5.0%	41	10.8%	17	4.5%	19	5.0%	0	0.0%
ภาคกลาง	21	5.5%	34	8.9%	28	7.4%	10	2.6%	0	0.0%
ภาคตะวันออก	14	3.7%	41	10.8%	19	5.0%	21	5.5%	1	0.3%
เฉียงเหนือ										
ภาคใต้	12	3.2%	33	8.7%	31	8.2%	18	4.7%	1	0.3%
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%
จำนวนคาบสอน ต่อสัปดาห์										
14-15	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	47	12.4%	2	0.5%
16-17	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	17	4.5%	0	0.0%
18-19	0	0.0%	102	26.8%	95	25.0%	4	1.1%	0	0.0%
20-21	37	9.7%	47	12.4%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
22-23	29	7.6%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
24 ขึ้นไป	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%	0	0.0%
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%
ภาระงานนอกเหนือการสอน										
บริหารวิชาการ	0	0.0%	9	2.4%	32	8.4%	56	14.7%	2	0.5%
บริหารงาน	66	17.4%	109	28.7%	24	6.3%	3	0.8%	0	0.0%
บุคคล										
บริหารงาน	0	0.0%	0	0.0%	15	3.9%	8	2.1%	0	0.0%
งบประมาณ										
บริหารงาน	0	0.0%	31	8.2%	24	6.3%	1	0.3%	0	0.0%
ทั่วไป										
รวม	66	17.4%	149	39.2%	95	25.0%	68	17.9%	2	0.5%

จากตาราง 4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางวิชาการของครูที่สมัครปี กับระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาสูงสุด ขนาดของโรงเรียน ภาค(ตำแหน่งที่ตั้ง)ของโรงเรียน จำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์ และงานที่ปฏิบัตินอกเหนือภาระงานสอน โดยมีความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งครูผู้ช่วยมีจำนวนทั้งสิ้น 66 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 โดยมีครูผู้ช่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 63 คน (ร้อยละ 16.6) และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5-9 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.8) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 46 คน (ร้อยละ 12.1) และวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโทจำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.3) ในขณะที่ตำแหน่งครูผู้ช่วยอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

จำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.5) อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก 19 คน (ร้อยละ 5) ขนาดใหญ่พิเศษ 15 คน (ร้อยละ 3.9) และสุดท้ายคือขนาดใหญ่ 11 คน (ร้อยละ 2.9) ในด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน) ของครูผู้ช่วย อยู่ในภาคกลาง 21 คน (ร้อยละ 5.5) ภาคเหนือจำนวน 19 คน (ร้อยละ 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 คน (ร้อยละ 3.7) และภาคใต้ 12 คน (ร้อยละ 3.2) ในส่วนของจำนวนคาบสอนของครูผู้ช่วยต่อสัปดาห์ ส่วนมากมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 20-21 คาบ จำนวน 37 คน (ร้อยละ 9.7) และมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 22-23 คาบ 29 คน (ร้อยละ 7.6) ในด้านภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูผู้ช่วยทั้งหมดอยู่ในกลุ่มงานบริหารงานบุคคล จำนวน 66 คน (ร้อยละ 17.4)

ตำแหน่งครู คศ.1 มีจำนวนทั้งสิ้น 149 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 โดยมีครู คศ. 1 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 81 คน (ร้อยละ 21.3) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5-9 ปี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 12.9) และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 10-14 ปี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 5) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 85 คน (ร้อยละ 22.4) และวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโทจำนวน 64 คน (ร้อยละ 16.8) ในขณะที่ตำแหน่งครู คศ.1 นั้น อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 52 คน (ร้อยละ 13.7) อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง 44 คน (ร้อยละ 11.6) ขนาดใหญ่ 31 คน (ร้อยละ 8.2) และสุดท้ายคือขนาดใหญ่พิเศษ 22 คน (ร้อยละ 5.8) ในด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน) ของครูคศ.1 อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนเท่ากัน คือภาคละ 41 คน (ร้อยละ 10.8) ภาคกลาง 34 คน (ร้อยละ 8.9) และภาคใต้ 33 คน (ร้อยละ 8.7) ในส่วนของจำนวนคาบสอนของครู คศ.1 ต่อสัปดาห์ ส่วนมากมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 18-19 คาบ จำนวน 102 คน (ร้อยละ 26.8) และมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 20-21 คาบ 47 คน (ร้อยละ 12.4) ในด้านภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูคศ.1 ส่วนมากอยู่ในกลุ่มงานบริหารงานบุคคล จำนวน 109 คน (ร้อยละ 28.7) และอยู่ในกลุ่มบริหารทั่วไป 31 คน (ร้อยละ 8.2)

ตำแหน่งครู คศ.2 มีจำนวนทั้งสิ้น 95 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน คิดเป็นร้อยละ 25 โดยมีครู คศ. 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 15-19 ปี จำนวน 57 คน (ร้อยละ 15) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 10-14 ปี จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.6) ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน (ร้อยละ 3.2) และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5-9 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.3) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.7) และวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโทจำนวน 39 คน (ร้อยละ 10.3) ในขณะที่ตำแหน่งครู คศ.2 นั้น อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 26 คน (ร้อยละ 6.8) อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางเท่าๆกัน คือขนาดละ 24 คน (ร้อยละ 6.3) และสุดท้ายคือขนาดใหญ่ 21 คน (ร้อยละ 5.5) ในด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน) ของครูคศ.2 อยู่ในภาคใต้จำนวน 31 คน (ร้อยละ 8.2) ภาคกลาง 28 คน (ร้อยละ 7.4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน

19 คน (ร้อยละ 5) และภาคเหนือ จำนวน 17 คน (ร้อยละ4.5) ในส่วนของจำนวนคาบสอนของครู คศ.2 ต่อสัปดาห์ ทั้งหมดมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 18-19 คาบ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 25) ในด้าน ภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูคศ.2 อยู่ในกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ จำนวน 32 คน (ร้อยละ 8.4) อยู่ในกลุ่มบริหารงานบุคคลและกลุ่มบริหารงานทั่วไปเท่าๆกัน คือกลุ่มละ 24 คน (ร้อยละ6.3) และอยู่ในกลุ่มบริหารงานงบประมาณ จำนวน 15คน (ร้อยละ 3.9)

ตำแหน่งครู คศ.3 มีจำนวนทั้งสิ้น 68 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 โดยมีครู คศ. 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน (ร้อยละ9.5) และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 15-19 ปี จำนวน 30 คน (ร้อยละ 7.9) มีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่วุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโทจำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.5) และในระดับปริญญาตรีจำนวน 32 คน (ร้อยละ 8.4) ในขณะที่ตำแหน่งครู คศ.3 นั้น อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 33 คน (ร้อยละ 8.7) อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 30 คน (ร้อยละ 7.9) และสุดท้ายคือขนาดกลาง 5 คน (ร้อยละ 1.3) ในด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน) ของครูคศ.3 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน21คน (ร้อยละ 5.5) ภาคเหนือ จำนวน 19 คน (ร้อยละ5) ภาคใต้จำนวน 18 คน (ร้อยละ 4.7) ภาคกลาง 10 คน (ร้อยละ2.6) และ ในส่วนของจำนวนคาบสอนของครู คศ.3 ต่อสัปดาห์ ส่วนมากมีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 14-15 คาบ จำนวน 47 คน (ร้อยละ 12.4) และมีคาบสอนอยู่ที่ 16-17 คาบ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 4.5) ในด้านภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูคศ.3 ส่วนมากอยู่ในกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ จำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.7) อยู่ในกลุ่มบริหารงานงบประมาณ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.1) อยู่ในกลุ่มบริหารงานบุคคลจำนวน 3 คน (ร้อยละ0.8) และ อยู่ในกลุ่มบริหารงานทั่วไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.3)

ตำแหน่งครู คศ.4 มีจำนวนทั้งสิ้น 2 คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยมีครู คศ. 4 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน (ร้อยละ0.5) ทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่วุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาโทจำนวน 2 คน (ร้อยละ0.5) ในขณะที่ตำแหน่งครู คศ.4 นั้นอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้ง 2 คน (ร้อยละ0.5) ในด้านภาค (ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียน) ของครูคศ.4 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.3) และภาคใต้จำนวน 1 คน (ร้อยละ0.3) ในส่วนของจำนวนคาบสอนของครู คศ.4 ต่อสัปดาห์ ทั้ง 2 คน มีจำนวนคาบสอนอยู่ที่ 14-15 คาบ (ร้อยละ0.5) ในด้านภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครูคศ.4 อยู่ในกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ ทั้ง 2 คน (ร้อยละ0.5)

และไม่มีครูทัศนศิลป์ที่มีตำแหน่งครู คศ. 5

ตอนที่ 2 สภาพสมรรถนะทางการสอนและสมรรถนะที่พึงประสงค์ตามความเห็นของครุทัศน์ศิลป์
ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 4.3 สภาพสมรรถนะทางการสอนปัจจุบัน และสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครุทัศน์ศิลป์ ใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณารายการประกอบรูปแบบหลัก 6 รูปแบบ

หัวข้อ	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การสอนงาน	3.97	.54	มาก	2.82	.65	ปานกลาง	.41	3
การใช้ระบบพี่เลี้ยง	4.11	.51	มาก	2.95	.60	ปานกลาง	.40	4
การให้คำปรึกษา	3.91	.55	มาก	3.01	.63	ปานกลาง	.32	6
การฝึกอบรม	4.22	.55	มาก	2.65	.64	ปานกลาง	.64	2
การนิเทศ	3.94	.56	มาก	2.94	.65	ปานกลาง	.36	5
การจัดการความรู้	4.58	.45	มากที่สุด	2.46	.65	น้อย	.88	1

จากตารางที่ 4.3 พบว่ารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่คาดหวังของครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.45$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.55$) การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.51$) การสอนงาน ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.54$) การนิเทศ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.56$) และการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.91$, $SD = 0.55$) ตามลำดับ ส่วนรูปแบบในการพัฒนาสภาพสมรรถนะทางการสอนปัจจุบันหรือสมรรถนะที่ปฏิบัติจริงของครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.63$) การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.60$) การนิเทศ ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.65$) การสอนงาน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.65$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 2.65$, $SD = 0.64$) และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 2.46$, $SD = 0.65$) ตามลำดับ เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนามาหาลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าการจัดการความรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรก (PNI = 0.88) รองลงมาคือ การฝึกอบรม (PNI = 0.64) การสอนงาน (PNI = 0.41) การใช้ระบบพี่เลี้ยง (PNI = 0.40) การนิเทศ (PNI = 0.64) และการให้คำปรึกษาเป็นลำดับสุดท้าย (PNI = 0.32)

เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนาหลักทั้ง 6 รูปแบบดังตารางที่ 4.3 มาพิจารณาการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสอนที่ศนศิลป์ย่อยในแต่ละรูปแบบ อันประกอบไปด้วย 1)สมรรถนะด้านความรู้ 2)สมรรถนะด้านทักษะ 3)สมรรถนะด้านคุณลักษณะ 4)สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม 5)สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบสมรรถนะ 5 ด้านในแต่ละรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนา	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การสอนงาน								
1. ด้านความรู้	4.36	0.57	มาก	2.55	0.56	ปานกลาง	0.72	1
2. ด้านทักษะ	4.23	0.53	มาก	2.60	0.62	ปานกลาง	0.63	2
3. ด้านคุณลักษณะ	3.74	0.52	มาก	2.95	0.73	ปานกลาง	0.28	3
4. ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม	3.62	0.46	มาก	2.94	0.80	ปานกลาง	0.24	5
5. ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.88	0.58	มาก	3.14	0.62	ปานกลาง	0.26	4
การใช้ระบบพี่เลี้ยง								
1. ด้านความรู้	4.09	0.46	มาก	2.75	0.65	ปานกลาง	0.49	2
2. ด้านทักษะ	4.09	0.48	มาก	2.73	0.66	ปานกลาง	0.51	1
3. ด้านคุณลักษณะ	4.02	0.50	มาก	3.34	0.54	ปานกลาง	0.23	5
4. ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม	4.12	0.60	มาก	3.08	0.54	ปานกลาง	0.39	4
5. ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.25	0.54	มาก	3.00	0.55	ปานกลาง	0.49	3

รูปแบบการพัฒนา	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
ชีวิต								
การให้คำปรึกษา								
1. ด้านความรู้	3.82	0.56	มาก	2.92	0.62	ปานกลาง	0.31	3
2. ด้านทักษะ	3.98	0.50	มาก	2.88	0.73	ปานกลาง	0.38	2
3. ด้านคุณลักษณะ	4.09	0.65	มาก	2.69	0.56	ปานกลาง	0.52	1
4. ด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม	4.12	0.58	มาก	3.33	0.51	ปานกลาง	0.29	4
5. ด้านการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	3.69	0.49	มาก	3.21	0.68	ปานกลาง	0.16	5
การฝึกอบรม								
1. ด้านความรู้	4.72	0.46	มากที่สุด	2.35	0.64	น้อย	1.01	1
2. ด้านทักษะ	4.50	0.54	มากที่สุด	2.51	0.67	ปานกลาง	0.82	2
3. ด้านคุณลักษณะ	3.66	0.67	มาก	3.05	0.63	ปานกลาง	0.21	5
4. ด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม	3.58	0.58	มาก	2.89	0.76	ปานกลาง	0.24	4
5. ด้านการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	4.23	0.53	มาก	2.68	0.52	ปานกลาง	0.63	3
การนิเทศ								
1. ด้านความรู้	4.13	0.64	มาก	3.10	0.66	ปานกลาง	0.36	3
2. ด้านทักษะ	4.09	0.57	มาก	2.82	0.66	ปานกลาง	0.46	1
3. ด้านคุณลักษณะ	3.70	0.59	มาก	2.98	0.57	ปานกลาง	0.26	4

รูปแบบการพัฒนา	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
4. ด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม	3.65	0.45	มาก	3.00	0.72	ปานกลาง	0.22	5
5. ด้านการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	3.94	0.54	มาก	2.81	0.64	ปานกลาง	0.41	2
การจัดการความรู้								
1. ด้านความรู้	4.48	0.56	มาก	2.53	0.64	ปานกลาง	0.81	4
2. ด้านทักษะ	4.75	0.45	มากที่สุด	2.39	0.62	น้อย	1.12	1
3. ด้านคุณลักษณะ	4.65	0.50	มากที่สุด	2.52	0.74	ปานกลาง	0.84	3
4. ด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม	4.44	0.38	มาก	2.56	0.60	ปานกลาง	0.75	5
5. ด้านการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	4.56	0.36	มากที่สุด	2.35	0.65	น้อย	0.95	2

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสมรรถนะที่คาดหวัง ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบสมรรถนะ 5 ด้านในแต่ละรูปแบบ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ผลดังต่อไปนี้

ด้านรูปแบบการสอนงาน พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 0.62$) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.73$) ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.80$) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.62$) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.55$, $SD = 0.56$) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการสอนงาน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.57$) ด้านทักษะ

($\bar{X} = 4.23$, SD = 0.53) ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.88$, SD = 0.58) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.74$, SD = 0.52) และด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.62$, SD = 0.46) ตามลำดับ

ด้านรูปแบบการใช้ระบบพี่เลี้ยง พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.34$, SD = 0.54) รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.08$, SD = 0.54) ลำดับต่อไปคือ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.00$, SD = 0.55) ลำดับต่อมาคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.75$, SD = 0.65) และด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.73$, SD = 0.66) เป็นลำดับสุดท้าย ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการใช้ระบบพี่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.25$, SD = 0.54) รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 4.12$, SD = 0.60) ลำดับต่อมาพบค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ส่วนคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.46) และด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.48) และ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.02$, SD = 0.50) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านรูปแบบการให้คำปรึกษา พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.33$, SD = 0.51) ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.21$, SD = 0.68) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.92$, SD = 0.62) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.88$, SD = 0.73) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 2.69$, SD = 0.56) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 4.12$, SD = 0.58) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.65) ลำดับถัดไปคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.98$, SD = 0.50) ลำดับต่อไปคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.82$, SD = 0.56) และ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.69$, SD = 0.49) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านรูปแบบการฝึกอบรม พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.05$, SD = 0.63) รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 2.89$, SD = 0.76) ลำดับต่อมาคือด้านพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 2.68$, SD = 0.52) ลำดับต่อมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.51$, SD = 0.67) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.35$, SD = 0.64) เป็นลำดับสุดท้าย ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.72$, SD = 0.46) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.50$, SD = 0.54) ลำดับต่อมาคือ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.23$, SD = 0.53) ลำดับต่อมาคือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.50$, SD = 0.54) และด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.58$, SD = 0.58) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านรูปแบบการนิเทศ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.10$, SD = 0.66) ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.00$, SD = 0.72) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 2.98$, SD = 0.57) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.82$, SD = 0.66) ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 2.81$, SD = 0.64) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.13$, SD = 0.64) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.09$, SD = 0.57) ลำดับต่อมาคือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.94$, SD = 0.54) ลำดับถัดมาคือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.70$, SD = 0.59) และ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 3.65$, SD = 0.45) เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านรูปแบบการจัดการความรู้ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 2.56$, SD = 0.60) ลำดับต่อมาคือ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.53$, SD = 0.64)รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 2.52$, SD = 0.74) ลำดับต่อมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.39$, SD = 0.62) และ ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 2.35$, SD = 0.65) เป็นลำดับสุดท้ายดับ ส่วนสมรรถนะที่คาดหวังของรูปแบบการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.75$, SD = 0.45) ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.65$, SD = 0.50) ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.56$, SD = 0.36) ด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.48$, SD = 0.56) ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ($\bar{X} = 4.44$, SD = 0.38) ตามลำดับ

สำหรับด้านความต้องการจำเป็น จากตารางที่ 4.4 พบว่าเมื่อนำองค์ประกอบสมรรถนะในแต่ละด้านมาหาลำดับความต้องการจำเป็น ได้ผลดังนี้

รูปแบบการสอนงาน องค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.72) รองลงมาคือสมรรถนะด้านทักษะ (PNI = 0.63) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.28) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.26) และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.24) เป็นลำดับสุดท้าย

รูปแบบการใช้ระบบพีเลียง องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.51) รองลงมาคือสมรรถนะด้านความรู้ (PNI = 0.49) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.49) และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.39) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.23) เป็นลำดับสุดท้าย

รูปแบบการให้คำปรึกษา องค์ประกอบสมรรถนะด้านคุณลักษณะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.52) รองลงมาคือสมรรถนะด้านทักษะ(PNI = 0.38) สมรรถนะด้านความรู้ (PNI = 0.31)สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.29) และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.16) เป็นลำดับสุดท้าย

รูปแบบการฝึกอบรม องค์กรประกอบสมรรถนะด้านความรู้มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.01) รองลงมาคือสมรรถนะด้านทักษะ (PNI = 0.82) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.63) สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.24) และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.21) เป็นลำดับสุดท้าย

รูปแบบการนิเทศ องค์กรประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.46) รองลงมาคือสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.41) สมรรถนะด้านความรู้ (PNI = 0.36) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.26) และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.22) เป็นลำดับสุดท้าย

รูปแบบการจัดการความรู้ องค์กรประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.12) รองลงมาคือสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PNI = 0.95) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.84) สมรรถนะด้านความรู้ (PNI = 0.81) และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (PNI = 0.75) เป็นลำดับสุดท้าย

และเมื่อนำองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านสมรรถนะจากตารางที่ 4.4 มาพิจารณา รายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละด้านสมรรถนะ ได้ผลดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุฑศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบรายละเอียดปลีกย่อยในสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ในแต่ละรูปแบบ

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การสอนงาน									
ด้านความรู้									
1.	มีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ ครุฑศนศิลป์มีความรู้ ความ เข้าใจในเนื้อหา ทางทัศนศิลป์ทั้ง 4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ ศิลป์ ศิลป์วิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ชั้นปีของ หลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน	4.49	.614	มาก	2.42	.604	น้อย	0.86	1
2.	จัดให้มีผู้ชี้แนะแก่ครู ทัศนศิลป์ เพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจใน คุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และ ลักษณะการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	4.22	.517	มาก	2.70	.537	ปานกลาง	0.56	3

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
3. มีการจัดให้มีการสอน งานให้กับครุทัศนศิลป์ เพื่อให้มีความรู้ความ สามารถในการ วิเคราะห์/สังเคราะห์ เนื้อหาในหลักสูตร ทัศนศิลป์ และ เลือกให้ สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อใช้ในการ จัดการ เรียนรู้	4.36	.576	มาก	2.52	.541	ปานกลาง	0.73	2
ด้านทักษะ								
4. จัดให้มีผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะครุทัศนศิลป์ให้ เกิดทักษะในการ วิเคราะห์เพื่อเลือก ระดับ	4.25	.628	มาก	2.52	.579	ปานกลาง	0.69	2
5. สอนงานผ่านการสาธิตวิธี ขั้นตอนการปฏิบัติที่ ชัดเจนในการใช้ เทคโนโลยี เพื่อให้เกิด ทักษะในการใช้ เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้ทั้งใน4ด้าน ของทัศนศิลป์	4.42	.642	มาก	2.59	.568	ปานกลาง	0.71	1

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
6. จัดผู้สอนงาน ให้ คำแนะนำแก่ครู ทัศนศิลป์ ให้เกิดทักษะ และสามารถสร้างเกณฑ์ มาตรฐานเพื่อ ประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนได้	4.03	.355	มาก	2.68	.729	ปานกลาง	0.50	3
ด้านคุณลักษณะ								
7. จัดผู้สอนงานและให้ คำแนะนำครูทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูสามารถ สะท้อนกลับ และ ตรวจสอบการปฏิบัติการ สอนของตนเองอย่างมี ระบบได้	4.13	.543	มาก	2.80	.614	ปานกลาง	0.47	1
8. สอนงานให้ครูทัศนศิลป์ สามารถทำงานร่วมกับ ครูผู้สอนคนอื่นได้	3.35	.494	ปาน กลาง	3.10	.854	ปานกลาง	0.08	2
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม								
9. จัดผู้ชี้แนะพร้อมให้ คำแนะนำกับครู ทัศนศิลป์ ให้เข้าใจและ ตระหนักในความ หลากหลายของสังคม และรากฐานวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน	3.95	.445	มาก	2.82	.742	ปานกลาง	0.40	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
10.	มีการให้คำแนะนำ และ เน้นย้ำการปฏิบัติตน ของครูทัศนศิลป์ ให้เป็น ผู้รู้จักอุทิศตนต่อ โรงเรียนและชุมชน	3.29	.474	มาก	3.06	.853	ปานกลาง	0.08	2
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต									
11.	จัดผู้ให้คำชี้แนะขั้นตอน การปฏิบัติงานให้ครู ทัศนศิลป์สามารถ ประเมินการสอนที่มี ประสิทธิภาพเพื่อ นำไปสู่การพัฒนา ตนเองได้	4.01	.539	มาก	3.72	.684	มาก	0.08	1
12.	สอนงานและให้ คำแนะนำแก่ครู ทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้ ที่สามารถพัฒนาวิชาชีพ ตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.24	.690	มาก	2.71	.533	ปานกลาง	0.56	2
13.	จัดผู้ชี้แนะและสอนงาน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ เข้าใจถึงความสำคัญ และมีส่วนช่วยพัฒนา วิชาชีพให้มีคุณค่าและ เป็นที่ยอมรับ	3.39	.505	ปาน กลาง	3.00	.656	ปานกลาง	0.13	3

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การใช้ระบบพี่เลี้ยง									
ด้านความรู้									
14.	จัดครูพี่เลี้ยงคอย ช่วยเหลือดูแลครู ทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนา ความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาทัศนศิลป์ 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และ ความเข้าใจในมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี ของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน	3.99	.388	มาก	2.83	.727	ปานกลาง	0.41	3
15.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจ ในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และ ลักษณะในการเรียนรู้ ของผู้เรียน ให้กับครู	4.08	.500	มาก	2.56	.523	ปานกลาง	0.59	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
16.	ใช้ผู้มีความรู้ความสามารถ มาเป็นพี่เลี้ยงให้ครู ทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถใน การวิเคราะห์/สังเคราะห์ เนื้อหาในหลักสูตร ทัศนศิลป์ และเลือกให้ สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.22	.506	มาก	2.87	.702	ปานกลาง	0.47	2
ด้านทักษะ									
17.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงช่วยเหลือ ครูทัศนศิลป์ ให้พัฒนา ทักษะในการวิเคราะห์และ เลือกระดับความ เหมาะสมของเนื้อหา ทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่ สอดคล้องกับระดับของ ผู้เรียน	4.06	.384	มาก	2.81	.747	ปานกลาง	0.45	3
18.	จัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีความรู้ ความสามารถด้าน เทคโนโลยีช่วยครู ทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะใน การใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน	4.14	.604	มาก	2.60	.560	ปานกลาง	0.59	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
19.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อ พัฒนาช่วยเหลือครู ทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะ ในการสร้างเกณฑ์ มาตรฐานในการ ประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียน	4.08	.425	มาก	2.79	.678	ปานกลาง	0.46	2
ด้านคุณลักษณะ									
20.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อให้ คำแนะนำและพัฒนาให้ ครูมีคุณลักษณะส่วน บุคคลที่รู้จักตรวจสอบ การปฏิบัติการสอนของ ตนเองอย่างมีระบบ	4.10	.662	มาก	2.84	.686	ปานกลาง	0.44	1
21.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อ ส่งเสริมให้ครูรู้จัก ร่วมมือร่วมใจกับ ครูผู้สอนคนอื่น	3.94	.335	มาก	3.85	.402	มาก	0.02	2
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม									
22.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแล และปลูกฝังครูทัศนศิลป์ ให้เกิดความเข้าใจและ ยอมรับในความ หลากหลายของสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.27	.716	มาก	2.49	.579	น้อย	0.71	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
23.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงดูแลและส่งเสริมครูทัศนศิลป์ให้ตระหนักและรู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน	3.97	.494	มาก	3.67	.491	มาก	0.08	2
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต									
24.	ใช้ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้สามารถประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	4.34	.581	มาก	2.54	.573	ปานกลาง	0.71	1
25.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง	4.39	.702	มาก	2.54	.591	ปานกลาง	0.73	2
26.	จัดครูพี่เลี้ยงเพื่อแนะนำสร้างความตระหนักให้ครูทัศนศิลป์เห็นถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ	4.01	.348	มาก	3.93	.480	มาก	0.02	3

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การให้คำปรึกษา									
ด้านความรู้									
27.	ให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน	3.96	.517	มาก	2.93	.758	ปานกลาง	0.35	2
28.	ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ต่างๆของผู้เรียน	4.03	.645	มาก	2.77	.634	ปานกลาง	0.45	1
29.	ให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ สามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตร ทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.48	.516	ปานกลาง	3.07	.471	ปานกลาง	0.13	3

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
ด้านทักษะ									
30.	ให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาทักษะในการเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน	3.91	.435	มาก	2.87	.770	ปานกลาง	0.36	3
31.	ให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อเพิ่มพูนทักษะการใช้เทคโนโลยี และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน	3.83	.391	มาก	2.78	.691	ปานกลาง	0.38	2
32.	ให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน	4.19	.688	มาก	2.97	.744	ปานกลาง	0.41	1
ด้านคุณลักษณะ									
33.	ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูทัศนศิลป์สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบยิ่งขึ้น	4.08	.615	มาก	2.69	.560	ปานกลาง	0.52	2

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
34. มีการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยสัมพันธ์กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น	4.10	.676	มาก	2.68	.554	ปานกลาง	0.53	1
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม								
35. ให้คำปรึกษาแก่ครูทัศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน	4.20	.577	มาก	2.68	.520	ปานกลาง	0.57	1
36. ให้คำปรึกษาเพื่อสร้างค่านิยมและให้แนวทางในการอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน	4.04	.582	มาก	3.98	.503	มาก	0.01	2
ด้านการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต								
37. ให้คำปรึกษาแก่ครูทัศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมให้เกิดการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	3.83	.453	มาก	2.77	.690	ปานกลาง	0.38	1

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
38. ให้คำปรึกษาเพื่อสร้าง ค่านิยมครูให้เป็นผู้ที่ พัฒนาวิชาชีพอย่าง ต่อเนื่อง	3.26	.454	ปาน กลาง	3.04	.701	ปานกลาง	0.07	2
39. มีผู้ให้คำปรึกษาเพื่อ ช่วยเหลือ ผลักดันให้ครู ทัศนศิลป์ตระหนักถึง ความสำคัญและมีส่วน ช่วยในการพัฒนา วิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ	3.99	.551	มาก	3.83	.636	มาก	0.04	3
ด้านการฝึกอบรม								
ด้านความรู้								
40. จัดฝึกอบรมครู ทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจใน เนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดชั้นปีของ หลักสูตรทัศนศิลป์อย่าง ละเอียด	4.88	.382	มาก ที่สุด	2.22	.682	น้อย	1.20	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
41.	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.62	.492	มากที่สุด	2.38	.628	น้อย	0.94	2
42.	จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.66	.491	มากที่สุด	2.46	.609	น้อย	0.89	3
ด้านทักษะ									
43.	จัดฝึกอบรมครูให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์ และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน	4.50	.560	มากที่สุด	2.44	.602	น้อย	0.85	2

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
44. จัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน	4.88	.395	มากที่สุด	2.26	.707	น้อย	1.15	1
45. จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน	4.12	.678	มาก	2.82	.693	ปานกลาง	0.46	3
ด้านคุณลักษณะ								
46. จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานของครูทัศนศิลป์ให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบได้	4.00	.866	มาก	2.93	.764	ปานกลาง	0.36	1
47. จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความร่วมมือร่วมใจในการทำงานกับครูผู้สอนอื่น	3.33	.481	ปานกลาง	3.17	.494	ปานกลาง	0.05	2

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
52. จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ	3.33	.542	ปานกลาง	3.15	.367	ปานกลาง	0.06	3
การนิเทศให้ครูทัศนศิลป์								
ด้านความรู้								
53. มีการนิเทศครู เพื่อประเมินและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน	4.25	.648	มาก	2.68	.560	ปานกลาง	0.59	1
54. มีการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.98	.574	มาก	2.92	.758	ปานกลาง	0.36	2

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
55.	มีการนิเทศเพื่อประเมิน พร้อมทั้งพัฒนาให้ครูมี ความรู้ในการวิเคราะห์/ สังเคราะห์เนื้อหาใน หลักสูตรทัศนศิลป์ และ เลือกให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ใน การจัดการเรียนรู้	4.18	.703	มาก	3.71	.653	มาก	0.12	3
ด้านทักษะ									
56.	มีการนิเทศเพื่อประเมิน และพัฒนาให้ครูมีทักษะ ในการวิเคราะห์และ สามารถเลือกระดับ ความเหมาะสมของ เนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4 ด้าน ที่สอดคล้องกับ ระดับของผู้เรียน	4.23	.622	มาก	2.68	.527	ปานกลาง	0.58	1
57.	มีการนิเทศเพื่อประเมิน และพัฒนาทักษะในการ ใช้เทคโนโลยีให้พร้อม นำไปใช้กับการจัดการ เรียนรู้ในเนื้อหา ทัศนศิลป์ทั้ง4ด้านให้ เกิดคุณภาพ	3.92	.516	มาก	2.84	.691	ปานกลาง	0.38	2

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
58. มีการนิเทศครูที่ศนศิลป์ เพื่อประเมินและพัฒนา ให้เกิดทักษะในการ สร้างเกณฑ์มาตรฐานใน การประเมินผลการ เรียนรู้ผู้เรียนได้	4.13	.567	มาก	2.93	.757	ปานกลาง	0.41	3
ด้านคุณลักษณะ								
59. มีการนิเทศเพื่อประเมิน และพัฒนาครู ให้มี ความสามารถในการ ตรวจสอบ ปรับปรุงการ ปฏิบัติการสอนของ ตนเองได้อย่างมีระบบ	3.91	.607	มาก	2.74	.628	ปานกลาง	0.43	1
60. มีการนิเทศครูที่ศนศิลป์ เพื่อประเมินและพัฒนา คุณลักษณะในการทำงาน ร่วมกัน ให้เกิดความ ร่วมมือร่วมใจกับ ครูผู้สอนคนอื่น	3.49	.565	ปาน กลาง	3.21	.518	ปานกลาง	0.09	2
ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม								
61. มีการนิเทศเพื่อประเมิน และพัฒนาครูที่ศนศิลป์ให้ เข้าใจและยอมรับความ หลากหลายของสังคมและ วัฒนธรรมที่แตกต่างของ ผู้เรียน	4.12	.504	มาก	2.90	.760	ปานกลาง	0.42	1

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
62.	มีการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน	3.19	.404	มาก	3.11	.676	ปานกลาง	0.02	2
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต									
63.	มีการนิเทศเพื่อประเมินพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพและนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง	4.31	.494	มาก	2.77	.627	ปานกลาง	0.55	2
64.	มีการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.24	.697	มาก	2.67	.529	ปานกลาง	0.59	1
65.	มีการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ	3.26	.438	ปานกลาง	3.00	.770	ปานกลาง	0.09	3

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
การจัดการด้านความรู้									
ด้านความรู้									
66.	มีระบบการจัดการ ความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ เพื่อ ช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดชั้นปีของ หลักสูตรทัศนศิลป์อย่าง ละเอียด	4.90	.368	มาก ที่สุด	2.12	.602	น้อย	1.31	1
67.	มีการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อ พัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจใน คุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และ ลักษณะการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	4.27	.699	มาก	2.72	.593	ปานกลาง	0.57	2

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
68.	มีการสร้าง การจัดเก็บ การถ่ายโอนและ เผยแพร่ความรู้ที่ดี ที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/ สังเคราะห์เนื้อหาใน หลักสูตรทัศนศิลป์ และ เลือกให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดชั้นปีในการ จัดการเรียนรู้	4.27	.612	มาก	2.76	.720	ปานกลาง	0.55	3
ด้านทักษะ									
69.	มีการจัดการความรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะที่ส่งเสริมให้ครูมี ทักษะในการ ประยุกต์ใช้และเลือกร ะดับความเหมาะสม ของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับ ระดับการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้	4.63	.500	มากที่สุด	2.51	.597	ปานกลาง	0.84	3

		คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
		Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
70.	มีการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มี ทักษะในการใช้ เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อ ใช้ในการพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้ที่ศตศิลป์ทั้ง 4 ด้าน	4.91	.335	มากที่สุด	2.17	.667	น้อย	1.26	1
71.	มีการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ เพื่อ พัฒนาให้ครูที่ศตศิลป์มี ทักษะในการสร้าง เกณฑ์มาตรฐานในการ ประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียน	4.71	.526	มากที่สุด	2.49	.606	น้อย	0.89	2
ด้านคุณลักษณะ									
72.	มีระบบการจัดการ ความรู้เพื่อส่งเสริมให้ ครูมีการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการ ปฏิบัติการสอนของ ตนเองอย่างมีระบบ	4.81	.447	มากที่สุด	2.60	.830	ปานกลาง	0.85	1

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
73. มีการจัดการความรู้ใน โรงเรียน เพื่อสร้างระบบ ในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความ ร่วมมือร่วมใจกับ ครูผู้สอนคนอื่น	4.50	.560	มากที่สุด	2.44	.641	น้อย	0.84	2
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม								
74. มีการจัดการความรู้ให้ครู ทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจและยอมรับ ในความหลากหลายของ สังคมและวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน	4.86	.407	มากที่สุด	2.45	.586	น้อย	0.99	1
75. มีการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน โรงเรียน เพื่อส่งเสริมและ พัฒนาให้ครูทัศนศิลป์ เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อ โรงเรียนและชุมชน	4.03	.355	มาก	2.68	.622	ปานกลาง	0.50	2
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต								
76. มีการจัดการความรู้อย่าง เป็นระบบ มีการถ่ายโอน ความรู้เพื่อพัฒนาให้ครู ทัศนศิลป์มีการประเมิน การสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ตนเองได้	4.87	.385	มากที่สุด	2.19	.695	น้อย	1.22	1

	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
77. มีการจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้และ ตรวจสอบความรู้เพื่อ ส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์ มีการพัฒนาวิชาชีพ ตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.87	.377	มากที่สุด	2.45	.625	น้อย	0.99	2
78. มีระบบการจัดการ ความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ ตระหนักถึงความสำคัญ และมีส่วนช่วยในการ พัฒนาของวิชาชีพให้ เป็นที่ยอมรับ	3.95	.305	มาก	2.40	.628	น้อย	0.65	3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสภาพสมรรถนะที่คาดหวัง ของรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณา องค์ประกอบรายละเอียดปลีกย่อยในสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ในแต่ละรูปแบบ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไป น้อยที่สุด มีผลดังต่อไปนี้

ในด้านรูปแบบการสอนงาน พบว่าด้านความรู้ที่มีสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดให้มีผู้ชี้แนะแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน คุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.70$, $SD = 0.54$) รองลงมาคือการจัดให้มีการสอนงานให้กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาใน หลักสูตรทัศนศิลป์ และ เลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการ จัดการ เรียนรู้ ($\bar{X} = 2.52$, $SD = 0.54$) และต่อมาคือการมีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครู ทัศนศิลป์มีความรู้ความ เข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ ศิลป์

ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน (\bar{X} = 2.42 , SD = 0.60) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด คือ การมีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน (\bar{X} = 4.49, SD = 0.61) รองลงมาคือ การจัดให้มีการสอนงานให้กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และ เลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการ จัดการเรียนรู้อื่น (\bar{X} = 4.36 , SD = 0.58) และ การจัดให้มีผู้ชี้แนะแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน คุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และ ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนเรียนรู้ (\bar{X} = 4.22 , SD = 0.52) เป็นลำดับสุดท้าย ในสมรรถนะด้านทักษะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดผู้สอนงาน ให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ ให้เกิดทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ (\bar{X} = 2.68 , SD = 0.73) รองลงมาคือ การสอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ (\bar{X} = 2.59 , SD = 0.57) และลำดับสุดท้ายคือ การจัดให้มีผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ ครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกกระดပ် (\bar{X} = 2.52 , SD = 0.58) ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการสอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ (\bar{X} = 4.42 , SD = 0.64) รองลงมาคือการจัดให้มีผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกกระดပ် (\bar{X} = 4.25 , SD = 0.63) และการจัดผู้สอนงาน ให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ ให้เกิดทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ (\bar{X} = 4.03 , SD = 0.36) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสอนงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้ (\bar{X} = 3.10 , SD = 0.85) และการจัดผู้สอนงานและให้คำแนะนำครูทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูสามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ (\bar{X} = 2.80 , SD = 0.61) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด คือการจัดผู้สอนงานและให้คำแนะนำครูทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูสามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ (\bar{X} = 4.13 , SD = 0.54) และการสอนงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้ (\bar{X} = 3.35 , SD = 0.49) ตามลำดับ ในส่วนของของสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมพบว่าสภาพสมรรถนะ

ปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้คำแนะนำ และเน้นย้ำการปฏิบัติตนของครูทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 0.85$) รองลงมาคือการจัดผู้ชี้แนะพร้อมให้คำแนะนำกับครูทัศนศิลป์ ให้เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.84$) ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดผู้ชี้แนะพร้อมให้คำแนะนำกับครูทัศนศิลป์ ให้เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.45$) และ การให้คำแนะนำและเน้นย้ำการปฏิบัติตนของครูทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.47$) เป็นลำดับต่อมา ในส่วนของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดผู้ให้คำชี้แนะขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 3.72$, $SD = 0.68$) รองมาคือการจัดผู้ชี้แนะและสอนงานเพื่อให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.00$, $SD = 0.66$) และการสอนงานและให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.71$, $SD = 0.53$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสอนงานและให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.69$) รองลงมาคือการจัดผู้ให้คำชี้แนะขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.54$) และสุดท้ายคือการจัดผู้ชี้แนะและสอนงานเพื่อให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.39$, $SD = 0.51$) เป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับรูปแบบการใช้ระบบพี่เลี้ยง ในสมรรถนะด้านความรู้ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นพี่เลี้ยงให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.70$) รองลงมาคือการจัดครูพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือดูแลครูทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.73$) และสุดท้ายคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้กับครู ($\bar{X} = 2.56$, $SD = 0.52$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นพี่เลี้ยงให้ครู

ทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.22 , SD = 0.51) รองลงมาคือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนบุคคล ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้กับครู (\bar{X} = 4.08 , SD = 0.50) และ การจัดครูพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือดูแลครูทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน (\bar{X} = 3.99 , SD = 0.39) เป็นลำดับสุดท้าย สำหรับสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านทักษะ พบว่าทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ ให้พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และเลือกกระบวนความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียนแล้ว (\bar{X} = 2.81 , SD = 0.75) รองลงมาคือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนแล้ว (\bar{X} = 2.79 , SD = 0.68) และการจัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีช่วยครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง4ด้านแล้ว (\bar{X} = 2.60 , SD = 0.56) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการจัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีช่วยครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง4ด้านแล้ว (\bar{X} = 4.14 , SD = 0.60) ลำดับต่อมาคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนแล้ว (\bar{X} = 4.08 , SD = 0.43) และการใช้ระบบพี่เลี้ยงช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ ให้พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์และเลือกกระบวนความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียนแล้ว (\bar{X} = 4.06 , SD = 0.38) เป็นลำดับสุดท้าย ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมให้ครูรู้จักร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น (\bar{X} = 3.85 , SD = 0.40) และรองลงมาคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำและพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่รู้จักตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ (\bar{X} = 3.84 , SD = 0.69) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำและพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่รู้จักตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ (\bar{X} = 4.10 , SD = 0.66) และถัดมาคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อส่งเสริมให้ครูรู้จักร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น (\bar{X} = 3.94 , SD = 0.34) ตามลำดับ สำหรับในสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงดูแลและส่งเสริมครูทัศนศิลป์ให้

ตระหนักและรู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแลและปลูกฝังครูทัศนศิลป์ ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแลและปลูกฝังครูทัศนศิลป์ ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.72$) และการใช้ระบบพี่เลี้ยงดูแลและส่งเสริมใ้ครูทัศนศิลป์ให้ตระหนักและรู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.49$) ตามลำดับ และสุดท้ายในสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดครูพี่เลี้ยงเพื่อแนะนำสร้างความตระหนักให้ครูทัศนศิลป์เห็นถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.48$) ลำดับต่อมาพบค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ส่วนคือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.54$, $SD = 0.59$) และการใช้ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้สามารถประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 2.54$, $SD = 0.57$) ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.70$) รองลงมาคือ การใช้ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้สามารถประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.58$) และการจัดครูพี่เลี้ยงเพื่อแนะนำสร้างความตระหนักให้ครูทัศนศิลป์เห็นถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.35$) เป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับรูปแบบการให้คำปรึกษาพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ สามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$, $SD = 0.47$) ลำดับต่อมาคือการให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.76$) และการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ต่างๆของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 0.63$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ต่างๆของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03$,

SD = 0.65) ต่อมาคือการให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี ของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 3.96$, SD = 0.52) และสุดท้ายคือ การให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ สามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$, SD = 0.52) ตามลำดับ ในส่วนของสมรรถนะด้านทักษะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 2.97$, SD = 0.74) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาทักษะในการเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.87$, SD = 0.77) และลำดับสุดท้ายคือ การให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อเพิ่มพูนทักษะการใช้เทคโนโลยี และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 2.78$, SD = 0.69) ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.19$, SD = 0.69) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาทักษะในการเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.91$, SD = 0.44) และการให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อเพิ่มพูนทักษะการใช้เทคโนโลยี และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 3.83$, SD = 0.39) เป็นลำดับสุดท้าย สำหรับสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูทัศนศิลป์สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.69$, SD = 0.56) รองลงมาคือ การมีการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยสัมพันธ์กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น ($\bar{X} = 2.68$, SD = 0.55) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยสัมพันธ์กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น ($\bar{X} = 4.10$, SD = 0.68) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูทัศนศิลป์สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.08$, SD = 0.62) ตามลำดับ ในสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างค่านิยมและให้แนวทางในการอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.98$, SD = 0.50) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแก่ครูทัศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.68$, SD = 0.52) ตามลำดับ ในด้านสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้าน

มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้คำปรึกษาแก่ครูที่ศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.58$) และรองลงมาคือการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างค่านิยมและให้แนวทางในการอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.58$) ตามลำดับ สำหรับด้านสุดท้ายคือสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีผู้ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ ผลักดันให้ครูที่ศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.64$) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาเพื่อสร้างค่านิยมครูให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.04$, $SD = 0.70$) และการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เกิดการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 0.69$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีผู้ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือ ผลักดันให้ครูที่ศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.55$) รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแก่ครูที่ศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เกิดการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.45$) และการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างค่านิยมครูให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.26$, $SD = 0.45$) เป็นลำดับสุดท้าย

ในส่วนของรูปแบบด้านการฝึกอบรมพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการจัดฝึกอบรมครูที่ศนศิลป์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรที่ศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.46$, $SD = 0.61$) รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.38$, $SD = 0.63$) และสุดท้ายคือ การจัดฝึกอบรมครูที่ศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ศนศิลป์ทั้ง4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรที่ศนศิลป์อย่างละเอียด ($\bar{X} = 2.22$, $SD = 0.68$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมครูที่ศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ศนศิลป์ทั้ง4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรที่ศนศิลป์อย่างละเอียด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.38$) รองลงมาคือ การจัดฝึกอบรมครูที่ศนศิลป์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรที่ศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.66$, $SD = 0.49$) และการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้

ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.49$) เป็นลำดับสุดท้าย สำหรับสมรรถนะด้านทักษะพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.69$) รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมครูให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.60$) และ การจัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 2.26$, $SD = 0.71$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.39$) รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมครูให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.56$) และการจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.68$) เป็นลำดับสุดท้าย ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความพร้อมใจในการทำงานกับครูผู้สอนอื่น ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานของครูทัศนศิลป์ ให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบได้ ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.76$) ตามลำดับ ในด้านสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานของครูทัศนศิลป์ ให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบได้ ($\bar{X} = 4.00$, $SD = 0.87$) และการจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความพร้อมใจในการทำงานกับครูผู้สอนอื่น ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.48$) ตามลำดับ ในสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.91$, $SD = 0.78$) รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.75$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.74$) รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.22$, $SD = 0.42$) ตามลำดับ สำหรับ

ส่วนสุดท้ายคือสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 0.37$) รองมาคือ การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 2.46$, $SD = 0.61$) และการมีกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.42$, $SD = 0.59$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.52$) ลำดับต่อมาคือ การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.52$) และการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.54$) เป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับรูปแบบการนิเทศพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินพร้อมทั้งพัฒนาให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.71$, $SD = 0.65$) รองลงมาคือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.92$, $SD = 0.76$) และการนิเทศครู เพื่อประเมินและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 0.56$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศครู เพื่อประเมินและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.65$) ลำดับต่อมาคือ การมีกิจกรรมนิเทศเพื่อประเมินพร้อมทั้งพัฒนาให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.70$) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.57$) เป็นลำดับสุดท้าย ในสมรรถนะด้านทักษะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศครูทัศนศิลป์เพื่อประเมินและพัฒนาให้เกิดทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 2.93$, $SD = 0.76$) ลำดับต่อมาคือ การนิเทศเพื่อประเมินและ

พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยี ให้พร้อมนำไปใช้กับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้านให้เกิดคุณภาพ(\bar{X} = 2.84 , SD = 0.69) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาให้ครูมีทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน(\bar{X} = 2.68 , SD = 0.53) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาให้ครูมีทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน(\bar{X} = 4.23 , SD = 0.62) รองลงมาคือการนิเทศครูทัศนศิลป์เพื่อประเมินและพัฒนาให้เกิดทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้(\bar{X} = 4.13 , SD = 0.57) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยี ให้พร้อมนำไปใช้กับการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้านให้เกิดคุณภาพ(\bar{X} = 3.92 , SD = 0.52) เป็นลำดับสุดท้าย ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศครูทัศนศิลป์ เพื่อประเมินและพัฒนาคุณลักษณะในการทำงานร่วมกัน ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น(\bar{X} = 3.21 , SD = 0.52) รองลงมาคือการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการตรวจสอบ ปรับปรุงการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบ(\bar{X} = 2.74 , SD = 0.63) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการตรวจสอบ ปรับปรุงการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบ(\bar{X} = 3.91 , SD = 0.61) และการนิเทศครูทัศนศิลป์ เพื่อประเมินและพัฒนาคุณลักษณะในการทำงานร่วมกัน ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น (\bar{X} = 3.49 , SD = 0.57) ตามลำดับ ในสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน(\bar{X} = 3.11 , SD = 0.68) และรองลงมาคือการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เข้าใจและยอมรับความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน(\bar{X} = 2.90 , SD = 0.76) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เข้าใจและยอมรับความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน (\bar{X} = 4.12 , SD = 0.50) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน (\bar{X} = 3.19 , SD = 0.40) ตามลำดับ ในสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ(\bar{X} = 3.00 , SD = 0.77) ลำดับต่อมาคือ การนิเทศเพื่อประเมินพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง(\bar{X} =

2.77 , SD = 0.63) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครุฑทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง(\bar{X} = 2.67 , SD = 0.53) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนิเทศเพื่อประเมินพัฒนาให้ครุฑมีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเอง(\bar{X} = 4.31 , SD = 0.49) รองมาคือ การนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครุฑทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง(\bar{X} = 4.24 , SD = 0.49) และการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครุฑทัศนศิลป์ให้ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ (\bar{X} = 3.26 , SD = 0.44) เป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับส่วนสุดท้ายคือรูปแบบการจัดการความรู้ พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการสร้าง การจัดเก็บ การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ที่ดี ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้ครุฑทัศนศิลป์มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีในการจัดการเรียนรู้(\bar{X} = 2.76 , SD = 0.72) รองลงมาคือ การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครุฑมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน(\bar{X} = 2.72 , SD = 0.59) และการมีระบบการจัดการความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อช่วยเหลือให้ครุฑมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียด(\bar{X} = 2.12 , SD = 0.60) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านความรู้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีระบบการจัดการความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อช่วยเหลือให้ครุฑมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียด(\bar{X} = 4.90 , SD = 0.37) ลำดับต่อมาพบค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 ส่วนคือ การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครุฑมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน(\bar{X} = 4.27 , SD = 0.70) และการสร้าง การจัดเก็บ การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ที่ดี ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาให้ครุฑทัศนศิลป์มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีในการจัดการเรียนรู้(\bar{X} = 4.27 , SD = 0.61) สำหรับด้านทักษะพบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการจัดการความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ส่งเสริมให้ครุฑมีทักษะในการประยุกต์ใช้และเลือกกระตือรือร้นของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้(\bar{X} = 2.51 , SD = 0.60) รองลงมาคือ การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครุฑทัศนศิลป์มีทักษะในการสร้างเกณฑ์

มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.61$) และ การจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 2.17$, $SD = 0.67$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวัง ของด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้ เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 4.91$, $SD = 0.34$) ลำดับต่อมาคือ การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีทักษะในการ สร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.53$) และสุดท้ายคือ การจัดการความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการประยุกต์ใช้และเลือกระดับ ความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.50$) ตามลำดับ สำหรับสภาพสมรรถนะปัจจุบันในด้านคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีระบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการสะท้อนกลับและตรวจสอบการ ปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 2.60$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือการจัดการความรู้ใน โรงเรียน เพื่อสร้างระบบในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคน อื่น ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.64$) ตามลำดับ ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านคุณลักษณะที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีระบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการสะท้อนกลับและ ตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ ($\bar{X} = 4.81$, $SD = 0.45$) และรองลงมาคือ การจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อสร้างระบบในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ กับครูผู้สอนคนอื่น ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.56$) ตามลำดับ สำหรับด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม พบว่าสภาพสมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน โรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 0.62$) รองลงมาคือ การจัดการความรู้ให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับใน ความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 2.45$, $SD = 0.59$) ตามลำดับ ในส่วน ของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การ จัดการความรู้ให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและ วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.86$, $SD = 0.41$) และการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน โรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.36$) ตามลำดับ ในส่วนของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสภาพ สมรรถนะปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้และตรวจสอบความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.45$, $SD = 0.63$) ลำดับ ต่อมาคือ การมีระบบการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมี

ส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 2.40$, $SD = 0.64$) และการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายโอนความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่มี ประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 2.19$, $SD = 0.70$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของ สภาพสมรรถนะที่คาดหวังของด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พบค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ส่วน คือ การจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้และตรวจสอบความรู้เพื่อ ส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.38$) และการ จัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายโอนความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่ มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.39$) ต่อมาคือ การมีระบบการ จัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของ วิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.31$) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อนำรายละเอียดปลีกย่อยในสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน ในแต่ละรูปแบบ จากตารางที่ 4.5 มาหา ลำดับความต้องการจำเป็นได้ผลดังนี้

รูปแบบการสอนงาน (Coaching) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการมีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน มี ลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 0.86$) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของการสอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 0.71$) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการจัดผู้สอนงานและให้คำแนะนำครูทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูสามารถสะท้อน กลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ มีลำดับความต้องการจำเป็นมาก ที่สุด ($PNI = 0.47$) ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการจัดผู้ชี้แนะพร้อมให้คำแนะนำกับครูทัศนศิลป์ ให้เข้าใจและตระหนักในความ หลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 0.40$) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการสอนงานและให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนา วิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 0.56$)

รูปแบบการใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว

ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้กับครู มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.59) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของจัดให้มีพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีช่วยครูที่ศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.59) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อให้คำแนะนำและพัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่รู้จักตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเอง อย่างมีระบบมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.44) ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแลและปลูกฝังครูที่ศนศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.71) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูที่ศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.73)

รูปแบบการให้คำปรึกษา (Counselling) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ต่างๆของผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.45) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของการให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.41) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยสัมพันธ์กับครูที่ศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.53) ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.57) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ศนศิลป์เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมให้เกิดการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.38)

รูปแบบการฝึกอบรม (Training) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการจัดฝึกอบรมครูที่ศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการ

เรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.20) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของการจัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้านมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.15) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานของครูทัศนศิลป์ ให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบได้ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.36) ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.36) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการมีการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.98)

รูปแบบการนิเทศ (Supervision) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการนิเทศครู เพื่อประเมินและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.59) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาให้ครูมีทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.58) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูให้มีความสามารถในการตรวจสอบ ปรับปรุงการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.43) ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.42) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการนิเทศเพื่อประเมินและพัฒนาครูทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.59)

รูปแบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มีผลคือ ในสมรรถนะด้านความรู้ (Professional Knowledge) พบว่าในด้านของการมีระบบการจัดการความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร

ทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.31) สมรรถนะด้านทักษะ (Professional Skills) พบว่าในส่วนของกรณีการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.26) ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) พบว่าการมีระบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.85) ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) พบว่าการจัดการความรู้ให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 0.99) และในด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) พบว่าการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.22)

เมื่อพิจารณาการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และการให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านต่างๆ ได้ผลดังตารางที่ 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.6 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
พิจารณาองค์ประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ

Q	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank	
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล			
การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ									
79.	โรงเรียนมีการใช้การ จัดการความรู้(KM) เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาแบบ การสอนงาน (Coaching)	4.48	.713	มาก	2.32	.820	น้อย	0.93	3
80.	โรงเรียนมีการใช้การ จัดการความรู้(KM) เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาแบบ ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)	4.64	.631	มากที่สุด	2.60	.827	ปานกลาง	0.79	4
81.	โรงเรียนมีการใช้การ จัดการความรู้(KM) เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาแบบ การให้คำปรึกษา (Counselling)	4.55	.666	มากที่สุด	2.62	.576	ปานกลาง	0.74	6
82.	โรงเรียนมีการใช้การ จัดการความรู้(KM) เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาแบบ การฝึกอบรม (Training)	4.41	.726	มาก	2.24	.846	น้อย	0.97	2

Q	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank	
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล			
การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ									
83.	โรงเรียนมีการใช้การ จัดการความรู้(KM) เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการพัฒนาแบบ การนิเทศ (Supervision)	4.63	.596	มาก ที่สุด	2.65	.563	ปาน กลาง	0.75	5
84.	โรงเรียนมีการบูรณาการ รูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการ พัฒนาสมรรถนะการ สอนสำหรับครูทัศนศิลป์ (การสอนงาน ระบบพี่ เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ การจัดการความรู้) เพื่อให้เกิดการพัฒนา	4.75	.521	มาก ที่สุด	2.13	.680	น้อย	1.23	1

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสมรรถนะที่คาดหวัง ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบ การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด มีผลดังต่อไปนี้

สำหรับสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ในการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ พบว่าโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการนิเทศ (Supervision) (\bar{X} = 2.65 , SD = 0.56) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษา (Counselling) (\bar{X} = 2.62 , SD = 0.58) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบ

ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ($\bar{X} = 2.60$, SD = 0.83) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการสอนงาน (Coaching) ($\bar{X} = 2.32$, SD = 0.82) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการฝึกอบรม (Training) ($\bar{X} = 2.24$, SD = 0.85) และโรงเรียนมีการบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ (การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ การจัดการความรู้) เพื่อให้เกิดการพัฒนา ($\bar{X} = 2.13$, SD = 0.68) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสมรรถนะที่คาดหวังที่พบค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือโรงเรียนมีการบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ (การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ การจัดการความรู้) เพื่อให้เกิดการพัฒนา ($\bar{X} = 4.75$, SD = 0.52) รองลงมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ($\bar{X} = 4.64$, SD = 0.63) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการนิเทศ (Supervision) ($\bar{X} = 4.63$, SD = 0.59) รองลงมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษา (Counselling) ($\bar{X} = 4.55$, SD = 0.67) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการสอนงาน (Coaching) ($\bar{X} = 4.48$, SD = 0.71 0.73) และโรงเรียนมีการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการฝึกอบรม (Training) ($\bar{X} = 4.41$, SD = 0.73) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็น ในองค์ประกอบของการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ (การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ การจัดการความรู้) เพื่อให้เกิดการพัฒนา มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.23) รองลงมาคือการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการฝึกอบรม (Training) (PNI = 0.97) ลำดับต่อมา คือการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการสอนงาน (Coaching) (PNI = 0.93) การใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) (PNI = 0.79) การใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการนิเทศ (Supervision) (PNI = 0.75) และการใช้การจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษา (Counselling) มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI = 0.74)

ตารางที่ 4.7 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบการให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านต่างๆ

Q	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank			
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล					
85-89											
85	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้			4.52	.569	มากที่สุด	2.25	.677	น้อย	1.01	3
86	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ			4.53	.655	มากที่สุด	2.25	.691	น้อย	1.02	2
87	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะ			4.51	.710	มากที่สุด	2.45	.633	น้อย	0.84	4
88	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม			4.45	.719	มาก	2.44	.611	น้อย	0.83	5

Q	คาดหวัง			ปัจจุบัน			PNI	Rank
	Mean	Std. Deviation	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	การแปลผล		
	85-89							
89	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต							
	4.64	.601	มากที่สุด	2.10	.761	น้อย	1.21	1

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพสมรรถนะปัจจุบัน และสมรรถนะที่คาดหวัง ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณาองค์ประกอบ การให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านต่างๆ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด มีผลดังต่อไปนี้

สำหรับสภาพสมรรถนะปัจจุบัน ของการให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านต่างๆ พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 2.45$, $SD = 0.63$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.61$) ลำดับต่อมาคือค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 อันดับคือ โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ($\bar{X} = 2.25$, $SD = 0.68$) และโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ ($\bar{X} = 2.25$, $SD = 0.69$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 2.10$, $SD = 0.76$) เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนของสภาพสมรรถนะที่คาดหวังที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.60$) รองลงมาคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.66$) ลำดับต่อมาคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้าน

ความรู้ ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.57$) ต่อมาคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.71$) และโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.72$) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็น ในด้านของการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ พบว่า การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.21) รองลงมาคือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ (PNI = 1.02) ลำดับต่อมาคือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ (PNI = 1.01) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะ (PNI = 0.84) และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม มีลำดับความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย (PNI = 0.83)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมรายชื่อของสมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ 5 ประการ อันได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในทั้ง 6 รูปแบบการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย การสอนงานระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ ตลอดจนการจัดการความรู้ โดยจากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และค่าความต้องการจำเป็น พบว่า เมื่อพิจารณารายชื่อสมรรถนะซึ่งรวมทั้งสิ้น 78 ข้อ สามารถจัดลำดับความต้องการจำเป็น และแบ่งเป็นกลุ่มที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงและกลุ่มที่มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำ โดยจัดกลุ่มข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง คือกลุ่มที่มีผลค่าความต้องการจำเป็นมากกว่า 0.65 โดยมี 24 ข้อที่จะเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อไป

ตอนที่ 3 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) มีทั้งสิ้น 24 ข้อ ซึ่งข้อที่มีความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลางนี้จะเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 สภาพสมรรถนะปัจจุบัน สมรรถนะที่คาดหวัง และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พิจารณารายข้อที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูง

Q	คาดหวัง		ปัจจุบัน		PNI	Rank	Degree	
	Mean	SD	Mean	SD				
66.	4.90	.368	2.12	.602	1.31	1	High (>=0.65)	
มีระบบการจัดการความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียด								
70.	4.91	.335	2.17	.667	1.26	2		
มีการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน								
76.	4.87	.385	2.19	.695	1.22	3		
มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบถ่ายโอนความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้								
40.	4.88	.382	2.22	.682	1.20	4		
จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจใน								

Q	คาดหวัง		ปัจจุบัน		PNI	Rank	Degree
	Mean	SD	Mean	SD			
	เนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียด						
44.	จัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน	4.88	.395	2.26	.707	1.15	5
77.	มีการจัดการความรู้ ประยุกต์ใช้ และตรวจสอบความรู้เพื่อส่งเสริมครูทัศนศิลป์ให้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	4.87	.377	2.45	.625	0.99	6
74.	มีการจัดการความรู้ให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	4.86	.407	2.45	.586	0.99	7
51.	มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.81	.518	2.42	.592	0.98	8
41.	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.62	.492	2.38	.628	0.94	9
42.	จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหา	4.66	.491	2.46	.609	0.89	10

Q	คาดหวัง		ปัจจุบัน		PNI	Rank	Degree	
	Mean	SD	Mean	SD				
	ในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้							
71.	มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน		4.71	.526	2.49	.606	0.89	11
1.	มีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน		4.49	.614	2.42	.604	0.86	12
50.	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง		4.56	.523	2.46	.609	0.85	13
72.	มีระบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ		4.81	.447	2.60	.830	0.85	14
43.	จัดฝึกอบรมครูให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้อง		4.50	.560	2.44	.602	0.85	15

Q	คาดหวัง		ปัจจุบัน		PNI	Rank	Degree	
	Mean	SD	Mean	SD				
	กับระดับของผู้เรียน							
69.	มีการจัดการความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการประยุกต์ใช้และเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้		4.63	.500	2.51	.597	0.84	16
73.	มีการจัดการความรู้ในโรงเรียนเพื่อสร้างระบบในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น		4.50	.560	2.44	.641	0.84	17
3.	มีการจัดให้มีการสอนงานให้กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และ เลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการ จัดการเรียนรู		4.36	.576	2.52	.541	0.73	18
25.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง		4.39	.702	2.54	.591	0.73	19
22.	ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแลและปลูกฝังครูทัศนศิลป์ ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง		4.27	.716	2.49	.579	0.71	20
24.	ใช้ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ		4.34	.581	2.54	.573	0.71	21

Q	คาดหวัง		ปัจจุบัน		PNI	Rank	Degree
	Mean	SD	Mean	SD			
5.	4.42	.642	2.59	.568	0.71	22	ช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้สามารถ ประเมินการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพ และนำไปสู่การ พัฒนาตนเอง
4.	4.25	.628	2.52	.579	0.69	23	สอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอน การปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้ เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะใน การใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์
78.	3.95	.305	2.40	.628	0.65	24	จัดให้มีผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะครู ทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการ วิเคราะห์เพื่อเลือกกระดัด
							มีระบบการจัดการความรู้ใน โรงเรียน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ ตระหนักถึงความสำคัญและมี ส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพ ให้เป็นที่ยอมรับ

จากตารางที่ 4.8 พบว่ามี 24 ข้อที่มีระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ประกอบด้วย 1) การมีระบบการจัดการความรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ศิลปะวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI = 1.31) 2) การจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (PNI = 1.26) 3) การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายโอนความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ (PNI = 1.22) 4) การจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ศิลปะวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียด (PNI = 1.20) 5) การจัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วม

สมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (PNI = 1.15) 6) การจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้และตรวจสอบความรู้เพื่อส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง (PNI = 0.99) 7) การจัดการความรู้ให้ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (PNI = 0.99) 8) การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง (PNI = 0.98) 9) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ของผู้เรียน (PNI = 0.94) 10) การจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (PNI = 0.89) 11) การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ครูทัศนศิลป์มีทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน (PNI = 0.89) 12) การมีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน (PNI = 0.86) 13) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง (PNI = 0.85) 14) การมีระบบการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบ (PNI = 0.85) 15) การจัดฝึกอบรมครูให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์และสามารถเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน (PNI = 0.85) 16) การจัดการความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ส่งเสริมให้ครูมีทักษะในการประยุกต์ใช้และเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (PNI = 0.84) 17) มีการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อสร้างระบบในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น (PNI = 0.84) 18) การจัดให้มีการสอนงานให้กับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (PNI = 0.73) 19) การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง (PNI = 0.73) 20) การใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อดูแลและปลูกฝังครูทัศนศิลป์ ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (PNI = 0.71) 21) การใช้ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูทัศนศิลป์ให้สามารถประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง (PNI = 0.71) 22) การสอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ (PNI = 0.71) 23) การจัดให้มีผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะครูทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความ

เหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน (PNI = 0.69) และ 24) การมีระบบการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ครูทัศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ (PNI = 0.65)

ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ทั้ง 24 ข้อในรายรูปแบบการพัฒนา พบว่า อยู่ในรูปแบบการจัดการความรู้มากที่สุด (จำนวน 10 ข้อ) รองลงมาคืออยู่ในรูปแบบการฝึกอบรม (จำนวน 7 ข้อ) รองลงมาคือ อยู่ในรูปแบบของการสอนงาน (จำนวน 4 ข้อ) สุดท้ายคืออยู่ในระบบพี่เลี้ยง (จำนวน 3 ข้อ) และไม่พบข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ที่อยู่ในรูปแบบการให้คำปรึกษา และการนิเทศ

เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ทั้ง 24 ข้อแยกตามสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่าสมรรถนะที่พบอยู่ในกลุ่มลำดับความต้องการจำเป็นสูงมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสมรรถนะด้านทักษะ (จำนวนด้านละ 7 ข้อ) รองลงมาคือสมรรถนะด้านความรู้ (จำนวน 6 ข้อ) และสุดท้ายคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (จำนวนด้านละ 2 ข้อ)

ซึ่งเมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดความสัมพันธ์ของรูปแบบและสมรรถนะ พบว่าข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ทั้ง 24 ข้อที่อยู่ในรูปแบบการจัดการความรู้มากที่สุด จำนวน 10 ข้อนั้น ประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจำนวน 3 ข้อ รองลงมาคือด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มีจำนวนด้านละ 2 ข้อเท่าๆกัน และสุดท้ายคือด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม มีจำนวน 1 ข้อ ในส่วนของรูปแบบการฝึกอบรม จำนวน 7 ข้อนั้นประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านความรู้มีจำนวนมากที่สุด คือ 3 ข้อ รองลงมาคือ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีจำนวนด้านละ 2 ข้อเท่าๆกัน ในส่วนของรูปแบบการสอนงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ 2 ข้อ และ ด้านทักษะ 2 ข้อ ในรูปแบบสุดท้ายคืออยู่ในรูปแบบของระบบพี่เลี้ยง มีจำนวน 3 ข้อนั้น ประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมีมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ รองลงมาคือด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม มีจำนวน 1 ข้อ และไม่พบข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง อยู่ในรูปแบบการให้คำปรึกษา และการนิเทศ

ดังนั้นสรุปได้ว่า สมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ที่ควรพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองลงมาคือ สมรรถนะด้านความรู้ และสุดท้ายคือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสมรรถนะด้านมาตรฐาน

จริยธรรมและค่านิยม โดยเมื่อพิจารณา ความเหมาะสมของรูปแบบวิธีการที่จะใช้พัฒนาสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ให้กับครูทัศนศิลป์ สามารถสรุปได้ว่า

- 1) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการฝึกอบรม การสอนงาน และการจัดการความรู้
- 2) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการฝึกอบรม การสอนงาน และการจัดการความรู้
- 3) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้
- 4) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง
- 5) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการจัดการความรู้ การฝึกอบรม และระบบพี่เลี้ยง

จะเห็นได้ว่าในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น ควรจะประกอบไปด้วยรูปแบบทั้งสิ้น 4 รูปแบบ คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การฝึกอบรม (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และรูปแบบการสอนงาน (Coaching) ซึ่งทั้ง 4 รูปแบบนี้จะมุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งการสอนทางทัศนศิลป์ให้กับครูทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน อันประกอบไปด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม

สำหรับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมผ่านการสัมภาษณ์ จากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หัวหน้าหมวด และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกจากโรงเรียนที่เป็น best practice ด้านทัศนศิลป์ ที่ได้รับรางวัลด้านทัศนศิลป์ หรือได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต (สพม. 2) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนวัดราชพิพิธ (สพม. 1) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา (สพม. 9) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนหนองน้ำส้มวิทยาคม (สพม. 3) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูทัศนศิลป์ ผู้ทำการสอนศิลปะ และฝึกซ้อมเด็กเพื่อเข้าแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

ชื่อโรงเรียน	วันที่สัมภาษณ์	ขนาดโรงเรียน
โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต	16 ก.พ. 2559	ใหญ่พิเศษ
โรงเรียนวัดราชพิพิธ	3 มี.ค. 2559	ใหญ่
โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา	22 ก.พ. 2559	กลาง
โรงเรียนหนองน้ำส้มวิทยาคม	9 ก.พ. 2559	เล็ก

โดยผลการสัมภาษณ์สามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การพัฒนาสมรรถนะมีความสำคัญมาก ครูจะต้องมีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถและความชำนาญในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นพื้นฐานและจะเป็นการพัฒนาขีดความสามารถจากที่มีอยู่ขึ้นไปทีละระดับ สำหรับครูที่มีสมรรถนะหรือความสามารถที่ดีอยู่แล้ว ก็จะเป็นการพัฒนาต่อยอดขึ้นไปให้มีสมรรถนะในการทำงานมากยิ่งขึ้น หากไม่มีการพัฒนาความสามารถตัวครูก็จะหยุดอยู่กับที่และเสื่อมถอยลงไป โดยในส่วนของ การพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ ก็มีความสำคัญเหมือนกัน มีความสำคัญเทียบเท่ากับกลุ่มสาระอื่นๆ นโยบายของโรงเรียนมุ่งให้ความสำคัญเท่าๆกัน ให้การสนับสนุนทั้งด้านการพัฒนาครูงบประมาณ และปัจจัยอื่นๆที่ครูต้องการ โดยจะต้องพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน เพราะเมื่อครูมีความรู้แล้วก็จะส่งผลต่อผู้เรียนได้ดี

2. สภาพการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในปัจจุบัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนเน้นการพัฒนาครูให้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอันดับ 1 พัฒนาให้ครูมีคุณลักษณะในการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน พัฒนาให้เกิดวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยส่วนมากจะพัฒนาครูผ่านการฝึกอบรม โดยให้ตัวครูเป็นผู้เลือกหัวข้อในการฝึกอบรมตามใจปรารถนา มีการอำนวยความสะดวกทุกด้าน หลังจากการอบรมครูจะต้องมีการบันทึก สรุปสิ่งที่ได้จากการฝึกอบรม นำมาเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูคนอื่นที่สนใจ และนำเทคนิคที่ได้จากการอบรมมาใช้กับเด็กนักเรียนโดยตรง โดยในส่วนของครูทัศนศิลป์จะมุ่งเน้นที่การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีประเด็นที่แตกต่างออกไป คือโรงเรียนที่มีจำนวนครูไม่มากจะมีงบประมาณไม่มากในการพัฒนาครูจึงมีการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ผ่านเครือข่ายครูทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นการร่วมมือกันกับครูทัศนศิลป์ในจังหวัด เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอน ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู เช่น การอบรมผ่านระบบ online นอกจากนี้ในตัวบุคคล หรือตัวครูเองจะมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกหัดปฏิบัติกิจกรรมต่างๆก่อนที่จะนำไปสอนผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในส่วนของตัวครูทัศนศิลป์เอง ทั้ง 4 โรงเรียนครูจะมีบุคลิกลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในวิชาชีพครู โดยเฉพาะทักษะในการทำวิจัย นอกจากนี้ยังแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งแสวงหาความรู้เพิ่มเติมผ่านการค้นหาข้อมูลทาง internet

3. องค์ประกอบของลักษณะของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรจะเป็นอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ควรจะมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และระบบพี่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ก็ควรมีด้วย ที่สำคัญควรมีการให้ขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอนด้วย ในส่วนของการนิเทศเราก็มีทำกันอยู่แล้วเพราะเป็นนโยบายของกระทรวง ในด้านการใช้คำปรึกษานั้นคงไม่จำเป็นต้องถึงขั้นทำให้เป็นรูปแบบ เพราะเป็นการให้คำปรึกษากันอย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้วในระบบโรงเรียน

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะว่า ควรจะใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการบูรณาการรูปแบบในการพัฒนา และเห็นว่าการจัดการความรู้มีความสำคัญมาก แต่ควรจะให้พัฒนาให้ระบบมากยิ่งขึ้น ควรจะปลูกฝังให้ครูเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการควบคู่ไปกับการจัดการความรู้ คือเมื่อมีการอบรมแล้วจะมีการบันทึกสิ่งที่ได้จากการฝึกอบรม และ

กระจายความรู้ให้กับเพื่อนร่วมงาน และที่สำคัญคือครูควรจะมีความรู้ ทักษะ และการพัฒนาตนเอง ควบคู่กันไป และควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะทั้ง 5 ด้านไปพร้อมๆกัน

สำหรับระบบพี่เลี้ยง ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่าควรมีระบบพี่เลี้ยงให้กับทั้งครูใหม่และครูเก่าในบริบทที่แตกต่างกัน เช่นครูใหม่มีพี่เลี้ยงเรื่อง การเขียนแผนการสอน การสอน การปฏิบัติตน ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กร ในส่วนของครูเก่าก็ควรมีระบบพี่เลี้ยงที่ช่วยเหลือเรื่องการทำวิจัย และการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล

4. รูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์

ผู้ให้สัมภาษณ์โดยรวมมีความคิดเห็นว่า ควรมีการบูรณาการรูปแบบเข้าด้วยกัน ซึ่งควรใช้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นสำคัญ ไม่ควรให้ครูทัศนศิลป์นั่งฟังวิชาการเฉยๆเพราะครูจะไม่ให้ความร่วมมือ และควรมีการฝึกความรู้ควบคู่กับทักษะ เพราะทักษะก็สำคัญมากในการนำไปใช้สาธิตให้กับผู้เรียน โดยอาจจะนำการสอนงานและระบบพี่เลี้ยงเข้ามาช่วยระหว่างการทำกิจกรรมและภายหลังด้วย ในด้านการให้คำปรึกษานั้นคิดว่าควรทำแบบไม่เป็นทางการมากกว่า

สำหรับการจัดการความรู้ นั้น ควรมีการจัดบันทึก และถ่ายทอดให้กลับครูในกลุ่มสาระ โดยการถ่ายทอดอาจจะใช้ระบบพี่เลี้ยงและการสอนงานในการถ่ายทอด เพื่อให้เกิดการส่งต่อความรู้ และการแลกเปลี่ยนรู้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. ระยะเวลาที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์

ผู้ให้สัมภาษณ์โดยรวมมีความคิดเห็นว่า ควรทำการพัฒนาในช่วงปิดภาคเรียน เพราะจะไม่ตรงกับช่วงเวลาสอนเพื่อจะได้ไม่กระทบชั่วโมงสอน อีกทั้งถ้าจัดกิจกรรมในช่วงเสาร์อาทิตย์ ครูอาจจะไม่ให้ความร่วมมือเพราะเป็นเวลาพักผ่อนกับครอบครัว ดังนั้นเวลาที่เหมาะสมควรเป็นเวลาปิดภาคเรียนในช่วงก่อนเปิดเทอมประมาณ 1-2 สัปดาห์ เพื่อที่ครูจะได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองได้ทันที โดยส่วนมากมีความเห็นว่า ในการจัดการพัฒนาไม่ควรใช้เวลาเกิน 5 วัน ประมาณ 3 วันคือเวลาที่เหมาะสมที่สุด

6. แนวทางในพัฒนาครูทัศนศิลป์ของโรงเรียน ที่ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะทางการสอนจนประสบความสำเร็จทางทัศนศิลป์ (คำถามสำหรับผู้บริหาร)

ผู้บริหารให้ข้อมูลว่าโรงเรียนทุ่มเทกับการสนับสนุนครูทัศนศิลป์ ให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระศิลปะ และตัววิชาทัศนศิลป์เองเทียบเท่ากับกลุ่มสาระอื่นๆ อำนวยความสะดวก ให้การสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ให้ความสำคัญกับความรู้ของครู สนับสนุนส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง ประสานให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ พร้อมทั้งมีการให้กำลังใจและให้รางวัล ซึ่งปัจจัยสนับสนุนเหล่านี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการวิธีการพัฒนาสมรรถนะ

7. แนวทางและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน (คำถามสำหรับครูทัศนศิลป์)

ครูทัศนศิลป์ให้ข้อมูลว่า มีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน หากความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาทั้งจากหนังสือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ คุงานจากต่างประเทศ ฝึกซ้อมตัวเองให้เข้าใจถึงเทคนิควิธีการ และการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆก่อนที่จะปฏิบัติให้นักเรียนดู เน้นการสอนผ่านการสาธิต นำพาตัวเองเข้าไปพัฒนาตนเองตลอดเวลา ทั้งการฝึกอบรม (ส่วนมากจะเป็นเชิงปฏิบัติการ) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูทัศนศิลป์ด้วยกัน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ทั้งในการปฏิบัติตน และการทำงานศิลปะ ให้ความสำคัญกับการทำวิจัย และนำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนาชั้นเรียน

จากผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า รูปแบบในการพัฒนาควรใช้การบูรณาการ สำหรับการอบรมนั้นควรใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูทัศนศิลป์ มีการพัฒนาความรู้ ควบคู่กับทักษะ เมื่อครูนำไปใช้ก็ควรมีระบบการจัดการความรู้ที่ดี และมีครูที่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือและติดตามผลในระยะแรกๆ ซึ่งในส่วนของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ 5 ด้านนั้น มีความเห็นว่าแต่ละด้านจะมีรูปแบบที่เหมาะสมที่แตกต่างกัน โดยอาจจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

7.1 กลุ่มสมรรถนะด้านความรู้ / ทักษะ / การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

โดยในกลุ่มนี้ จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ (DBAE) ตลอดจนทักษะ เพื่อให้ครูสามารถนำทั้งความรู้และทักษะไปจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้ รวมทั้งควรพัฒนาให้เกิดสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยควรเน้นพัฒนาความรู้ให้กับครูให้มาก ซึ่งการพัฒนาความรู้และทักษะที่ดีจะเป็นพื้นฐานที่ดีที่นำครูไปสู่ความสามารถในการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยทั้ง 3 สมรรถนะนี้ควรเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบท ไม่ว่าจะเป็น การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การฝึกอบรม และการจัดการความรู้ โดยเฉพาะ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ และการจัดการความรู้ ควบคู่กันไป

7.2 กลุ่มสมรรถนะด้านคุณลักษณะ / มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม

โดยในกลุ่มนี้ ครูน่าจะมีสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว แต่ก็ไม่ควรละเลย ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาด้วย เพื่อให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน มีความร่วมมือร่วมใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อ 3 ด้านข้างต้น ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมก็น่าจะเป็น การจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการสอนและสมรรถนะที่คาดหวังของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาหาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนการสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบในการพัฒนาควมมีรูปแบบใหญ่รูปแบบเดียว คือเป็นการบูรณาการรูปแบบในการพัฒนา ให้ตรงกับบริบทของสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ เพื่อให้สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน อันประกอบด้วยการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ มาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังนี้

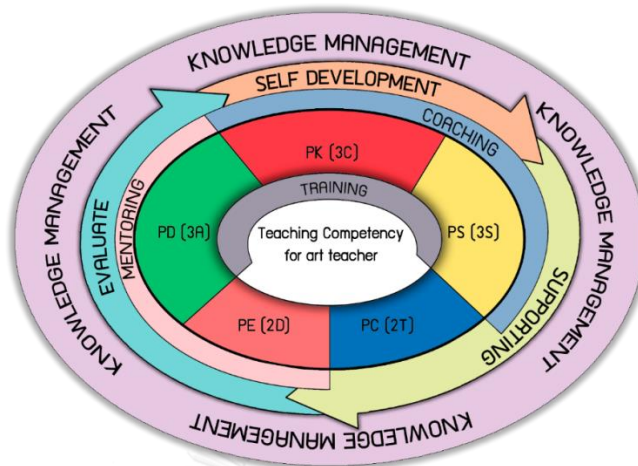
1. สมรรถนะด้านความรู้ รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้
2. สมรรถนะด้านทักษะ รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้
3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม คือการจัดการความรู้
4. สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม คือ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้
5. สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้

ดังนั้นสำหรับการสร้างรูปแบบในการพัฒนานั้น รูปแบบควรเป็นรูปแบบที่สามารถอธิบายได้ถึงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับสมรรถนะแต่ละสมรรถนะ มีการแบ่งสีการใช้งานรูปแบบ นอกจากนี้ควมมีระบบสนับสนุนรูปแบบ โดยเป็นระบบสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง โดยเลือกใช้รูปร่างที่มีลักษณะวนมาบรรจบกันได้ เช่น วงกลม วงรี เพื่อสื่อถึงระบบสนับสนุนที่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อการพัฒนาสมรรถนะที่เต็มประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

ตอนที่ 5 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ฉบับร่าง)

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการสอนและสมรรถนะที่คาดหวังของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาหาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนการสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม จากโรงเรียนที่เป็น best practice ด้านทัศนศิลป์ สามารถ

วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

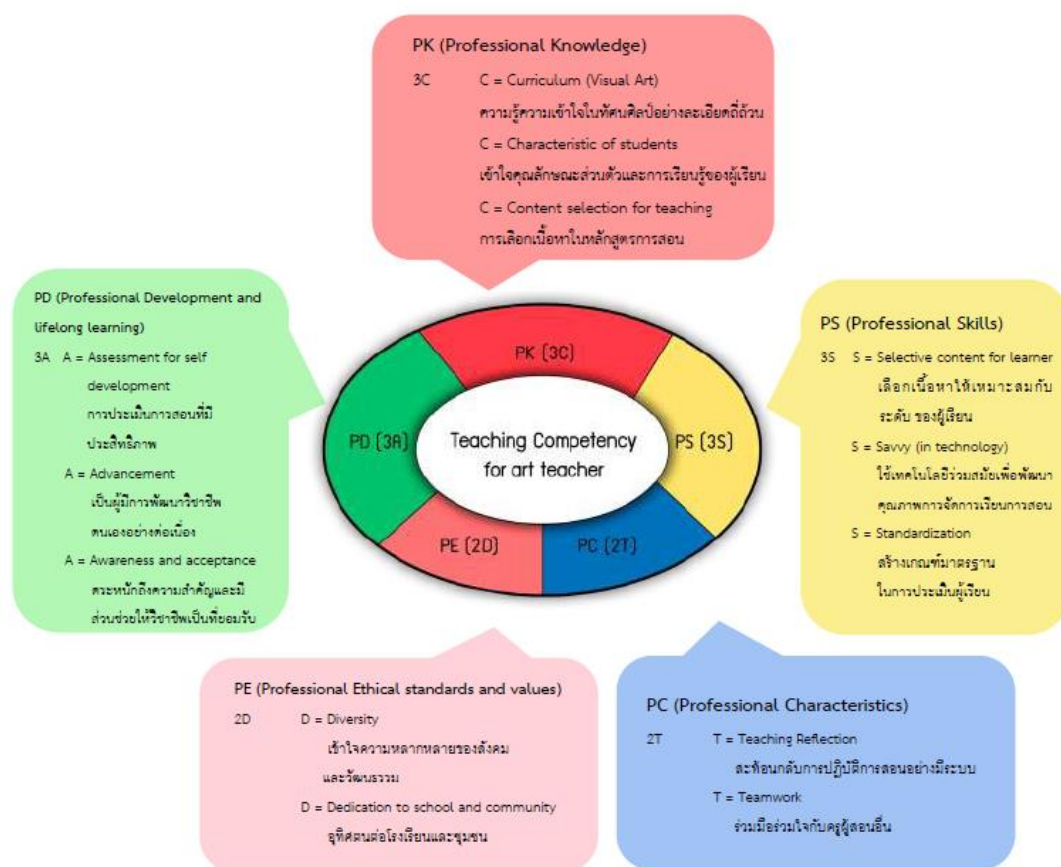

แผนภาพที่ 15 แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ (ร่าง)

จากแผนภาพแสดงร่างรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

1. **Professional Knowledge (PK)** สมรรถนะด้านความรู้ เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้
2. **Professional Skills (PS)** สมรรถนะด้านทักษะ เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้
3. **Professional Characteristics (PC)** สมรรถนะด้านคุณลักษณะ เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้
4. **Professional Ethical standards and values (PE)** สมรรถนะด้านมาตรฐาน จริยธรรมและค่านิยม เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง
5. **Professional Development and lifelong learning (PD)** สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เหมาะสมกับรูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้

โดยมีร่างรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 16 องค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ

องค์ประกอบของแต่ละสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. สมรรถนะด้านความรู้ PK (Professional Knowledge) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ

1.1 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน (C_1 = Curriculum for Visual Art)

1.2 ความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน (C_2 = Characteristic of students)

1.3 ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (C_3 = Content Selection for teaching)

2. สมรรถนะด้านทักษะ PS (Professional Skills) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ

- 2.1 ทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($S_1 = \text{Selective content for learner}$)
- 2.2 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ ($S_2 = \text{Savvy (in technology)}$)
- 2.3 ทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($S_3 = \text{Standardization}$)

3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ PC (Professional Characteristics) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ

- 3.1 ความสามารถในการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ ($T_1 = \text{Teaching Reflection}$)
- 3.2 ความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น ($T_2 = \text{Teamwork}$)

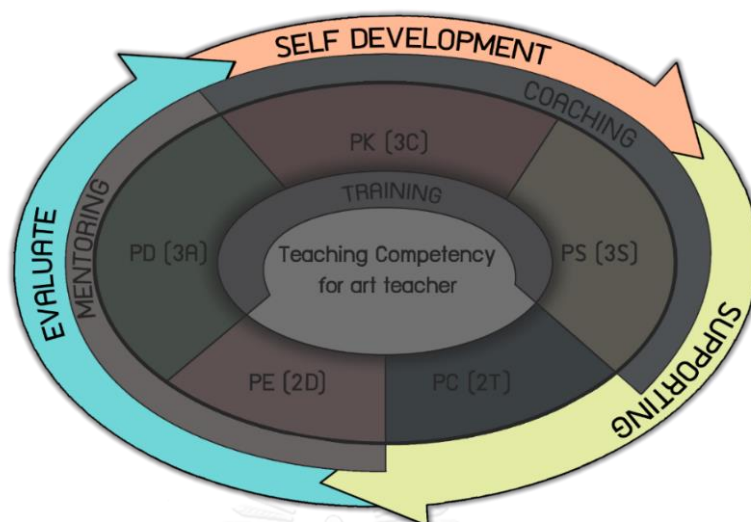
4. ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม PE (Professional Ethical standards and values) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ

- 4.1 ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ($D_1 = \text{Diversity}$)
- 4.2 การอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($D_2 = \text{Dedication to school and community}$)

5. ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต PD (Professional Development and lifelong learning) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ

- 5.1 ความสามารถในการประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($A_1 = \text{Assessment for self development}$)
- 5.2 เป็นผู้รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง ($A_2 = \text{Advancement}$)
- 5.3 ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($A_3 = \text{Awareness and acceptance}$)

และจากผลการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพบว่า อีกส่วนที่สำคัญคือควรมีระบบสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังร่างกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครูทัศนศิลป์ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 17 แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครุทัศน์ศิลป์ (ร่าง)

ผลการวิจัยจากทั้งแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์ พบว่าสำหรับกลไกในการสนับสนุนนั้นควรจะเป็นการสนับสนุนที่เกิดจากตัวครุทัศน์ศิลป์เอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร โดยมีรายละเอียด 3 ส่วน ประกอบด้วย

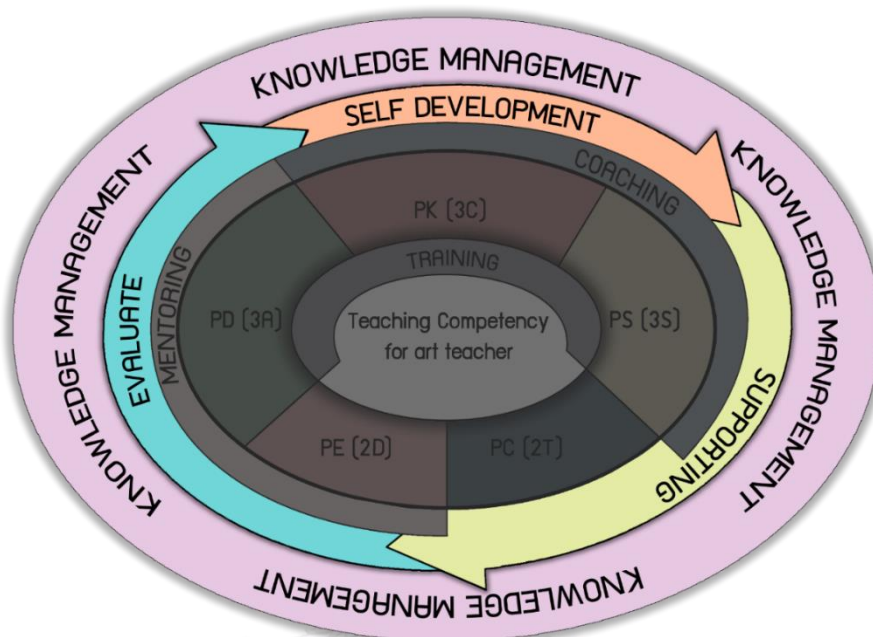
การสนับสนุน (Supporting) ควรจะมีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงงบประมาณ ผู้บริหารควรให้การอำนวยความสะดวกครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สร้างขวัญและกำลังใจให้ครู แรงสนับสนุนนี้ยังรวมไปถึงการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาตนเอง (Self Development) ครุทัศน์ศิลป์ควรมีนิสัยรักในการพัฒนาตนเอง มีความใฝ่รู้ และหาโอกาสเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งความต้องการในการพัฒนาตนเองนั้นถือเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะอย่างต่อเนื่อง

การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) ครูควรได้รับการประเมินสมรรถนะอยู่เสมอ ทั้งการประเมินโดยตนเอง ซึ่งครูควรที่จะมีการประเมินตนเองเพื่อหาจุดบกพร่องและดำเนินการหาสาเหตุเพื่อนำมาแก้ไขพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และการประเมินผู้บังคับบัญชาตามสายงาน ไม่ว่าจะเป็นการประเมินโดยหัวหน้ากลุ่มสาระ และระดับผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมพัฒนาศมรรถนะการสอนของครุทัศน์ศิลป์ และเกิดพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากกลไกสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาศมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของการสนับสนุน (Supporting) การพัฒนาตนเอง (Self

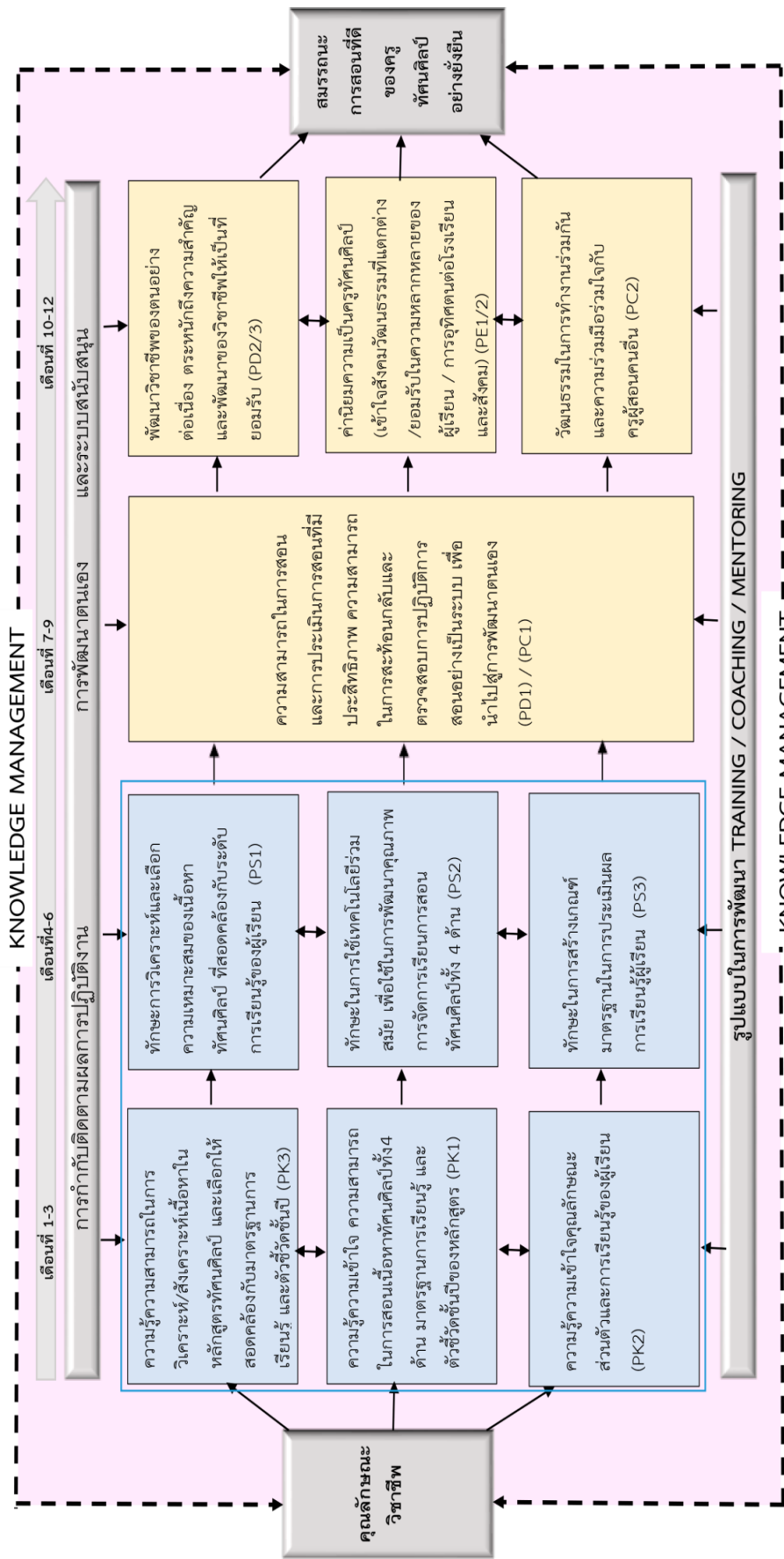
Development และ การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) แล้ว กลไกสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา คือ การจัดการความรู้ Knowledge Management ซึ่งจะอยู่ภายนอกสุดของรูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 18 แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครูทัศนศิลป์ (ร่าง)

สำหรับการจัดการความรู้ Knowledge Management (KM) ถือเป็นทั้งรูปแบบและกลไกสนับสนุนที่สำคัญ เพราะเหมาะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน ดังนั้นจึงเป็นตัวที่วนอยู่รอบๆ เพราะ Knowledge Management จะช่วยสนับสนุนในทุกสมรรถนะ โดยการจัดการความรู้นี้จะทำให้สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เกิดการพัฒนาต่อยอด มีการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สมรรถนะด้านต่างๆสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โดยมีขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ดังนี้

แผนภาพที่ 20 แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ตนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (ร่าง)

ร่างขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษานี้ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและการนำไปใช้ และช่วงระยะเวลาในการใช้รูปแบบ (รวม 1 ปี) เพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ โดยจากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะที่พบอยู่ในกลุ่มลำดับความต้องการจำเป็นสูงมากที่สุด คือสมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสมรรถนะด้านความรู้ ซึ่งจากผลการสัมภาษณ์พบว่า สิ่งที่จะช่วยให้ครูทัศนศิลป์เกิดสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น จะต้องเริ่มจากการมีความรู้และความชำนาญในสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะ เมื่อมีสองส่วนนี้แล้วจะนำไปสู่สมรรถนะด้านอื่นๆ โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของร่างขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

ช่วงเดือนที่ 1-3 การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ PK = Professional Knowledge สำหรับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ นั้น เป็นการพัฒนาผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน โดยสามารถเลือกพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งก่อนก็ได้ มีรายละเอียดคือ 1) ด้านที่ 1 เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ($C_1 = \text{Curriculum for Visual Art}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching) และการจัดการความรู้ (KM) 2) ด้านที่ 2 เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน ($C_2 = \text{Characteristic of students}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) และการจัดการความรู้ (KM) และ 3) ด้านที่ 3 เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี ($C_3 = \text{Content selection for teaching}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching) และการจัดการความรู้ (KM)

ช่วงเดือนที่ 4-6 การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ PS = Professional Skills สำหรับการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน โดยสามารถเลือกพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งก่อนก็ได้ มีรายละเอียดคือ 1) ด้านที่ 1 เป็นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($S_1 = \text{Selective content for learner}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching) และการจัดการความรู้ (KM) 2) ด้านที่ 2 เป็นการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($S_2 = \text{Savvy in technology}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching) และการจัดการความรู้ (KM) 3) ด้านที่ 3 เป็นการพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ($S_3 = \text{Standardization}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) และการจัดการความรู้ (KM) สำหรับช่วงการพัฒนาความรู้และทักษะนั้นมีความสัมพันธ์

กัน และควรทำควบคู่กัน โดยเมื่อผ่านการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้แล้วจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ตามแผนภาพที่มีความเชื่อมโยงกันคือ สำหรับการพัฒนาสมรรถนะความรู้ด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน ($C_2 = \text{Characteristic of students}$) มีความเชื่อมโยงกับด้านทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($S_3 = \text{Standardization}$) ส่วนการพัฒนาสมรรถนะความรู้ด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ($C_1 = \text{Curriculum for Visual Art}$) มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ($S_2 = \text{Savvy in technology}$) และสำหรับการพัฒนาสมรรถนะความรู้ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี ($C_3 = \text{Content selection for teaching}$) นั้นมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ด้านทักษะการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($S_1 = \text{Selective content for learner}$) โดยเมื่อมีการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะแล้ว จะส่งผลให้ครูทัศนศิลป์มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆต่อไป

สำหรับการพัฒนาสมรรถนะช่วงเดือนที่ 7-9 และเดือนที่ 10-12 นั้น จะเป็นการบูรณาการสมรรถนะด้านอื่นๆ ที่สำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีรายละเอียดคือ ช่วงที่ 3 เป็นการบูรณาการ การพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($PD = \text{Professional Development and lifelong learning}$) และสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($PC = \text{Professional Characteristic}$) เข้าด้วยกัน โดยจะเป็นการพัฒนาในส่วนของความสามารถในการสอนและการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ ($A_1 = \text{Assessment for self development}$) ตลอดจนความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ ($T_1 = \text{Teaching Reflection}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM) ซึ่งเมื่อครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาช่วงที่ 3 แล้ว จะมีความพร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนาในสมรรถนะช่วงที่ 4 ซึ่งคือช่วงสุดท้าย โดยจะเป็นการพัฒนาสมรรถนะ 3 ส่วน แบบการบูรณาการ ประกอบด้วยการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($PC = \text{Professional Characteristics}$) ในด้านนี้จะเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันและความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น ($T_2 = \text{Teamwork}$) เป็นการพัฒนาโดยใช้การจัดการความรู้ (KM) ต่อมาคือด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี ($PE = \text{Professional Ethical standards and values}$) โดยในด้านนี้จะเป็นการพัฒนาค่านิยมความเป็นครูทัศนศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง การยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียน ตลอดจนการอุทิศ

ต้นต่อโรงเรียนและสังคม ($D_1 = \text{Diversity}$ and $D_2 = \text{Dedication to school and community}$) ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM) และสุดท้ายคือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PD = Professional Development and lifelong learning) ซึ่งจะเป็นการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาให้ครูที่ศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($A_2 = \text{Advancement}$ and $A_3 = \text{Awareness and acceptance}$) เป็นการพัฒนาโดยใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM)

เมื่อครูที่ศนศิลป์ได้รับการพัฒนาครบทั้ง 10 องค์ประกอบในแผนภาพ จะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการสอนครบทั้ง 5 ด้าน ไม่ว่าจะสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านการบูรณาการรูปแบบที่มีความเหมาะสมที่แตกต่างกันตามแต่ละด้านการพัฒนา ซึ่งเมื่อครูที่ศนศิลป์ผ่านการพัฒนาครบแล้ว จะนำไปสู่การเป็นครูที่ศนศิลป์ที่มีสมรรถนะการสอนที่ดีอย่างยั่งยืนภายใน 1 ปี

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในการสนทนากลุ่มประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อรับรองรูปแบบ (Focus group) เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่มทั้งสิ้น 10 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการทางการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านที่ศนศิลป์ และกลุ่มนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูที่ศนศิลป์ โดยรูปแบบที่เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิคือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งรูปแบบคือวิธีการพัฒนาสมรรถนะ 5 ด้าน ด้วยรูปแบบวิธีการพัฒนาที่แตกต่างกันตามผลการวิจัย โดยในรูปแบบนี้ควรมีกลไกในการสนับสนุนรูปแบบ อันประกอบไปด้วย การพัฒนาตนเอง (Self Development) การสนับสนุน (Supporting) การประเมินสมรรถนะ (Evaluate) และควรมีการจัดการความรู้ (KM) อย่างสม่ำเสมอ ตามผลการวิจัยในตอนต้นที่ 5 พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้รูปแบบมีดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อรับรองรูปแบบ

หัวข้อ	ความเหมาะสม				ความเป็นไปได้			
	Mean	Std. Deviation	ร้อยละ	การแปลผล	Mean	Std. Deviation	ร้อยละ	การแปลผล
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชื่อรูปแบบ	4.8	.75	96	มากที่สุด	4.9	.80	98	มากที่สุด
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวรูปแบบในการพัฒนา	4.9	.80	98	มากที่สุด	4.7	.80	94	มากที่สุด
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของสมรรถนะแต่ละด้าน	5	.85	100	มากที่สุด	5	.85	100	มากที่สุด
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไกในการสนับสนุนรูปแบบ	4.9	.80	98	มากที่สุด	4.7	.70	94	มากที่สุด
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของขั้นตอนของรูปแบบ	4.7	.65	94	มากที่สุด	4.3	.60	86	มาก
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระยะเวลาการใช้รูปแบบแต่ละช่วง	4.1	.55	82	มาก	4.0	.65	80	มาก
ภาพรวม	4.73	.73	94.67	มากที่สุด	4.6	.73	92	มากที่สุด

จากตาราง ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.67 ($\bar{X} = 4.73$, SD = 0.73) และผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 92 ($\bar{X} = 4.6$, SD = 0.73)

1) เมื่อพิจารณารายด้าน มีผลดังนี้ 1) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชื่อรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 96 ($\bar{X} = 4.80$, SD = 0.75) และในส่วนของความเป็นไปได้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 98 ($\bar{X} = 4.90$, SD = 0.80)

2) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 98 ($\bar{X} = 4.90$, SD = 0.80) และในส่วนของความเป็นไปได้ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94 ($\bar{X} = 4.70$, SD = 0.80)

3) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 5.00$, SD = 0.85) และในส่วนของความเป็นไปได้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 5.00$, SD = 0.85)

4) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไกในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 98 100 ($\bar{X} = 4.90$, SD = 0.80) และในส่วนของความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94 ($\bar{X} = 4.70$, SD = 0.70)

5) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของขั้นตอนและระยะเวลาของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์มีความเหมาะสมของขั้นตอนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94 ($\bar{X} = 4.70$, SD = 0.65) และในส่วนของความเป็นไปได้มีความเหมาะสมของขั้นตอนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 86 ($\bar{X} = 4.30$, SD = 0.60)

6) เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลาในการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์มีความเหมาะสมของระยะเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 82 ($\bar{X} = 4.10$, SD = 0.55) และเมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของระยะเวลา อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ร้อยละ 80 ($\bar{X} = 4.00$, SD = 0.65)

สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชื่อรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าชื่อของรูปแบบมีความเหมาะสมดีแล้ว มีทั้งความกระชับ และเข้าใจวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้ชัดเจนดี

2) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวรูปแบบในการพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ดร.นุติยาพร วงศ์เนตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการนิยามแต่ละรูปแบบการพัฒนาให้ชัดเจน โดยมีการให้ความหมายของคำสำคัญของแต่ละรูปแบบในคู่มือของรูปแบบ เพื่อให้ผู้นำโมเดลไปใช้อย่างต่อการนำไปใช้ และเข้าใจถึงบริบทของผู้ใช้โมเดล และผู้รับโมเดล นอกจากนี้ ดร.ศาลินา บุญเกื้อ หนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเรื่องระบบเทคนิคในการพัฒนาครูอาจจะบูรณาการได้ เช่น การ Coaching & mentoring ไปด้วยกันได้เลย อาจจะจับคู่เป็นพี่เลี้ยงเพื่อสอนงานซึ่งกันและกัน และอาจจะนำการให้คำปรึกษามาเป็นส่วนประกอบด้วย โดยอาจจะใช้ระบบ reflective thinking จับคู่สะท้อนกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรด้วยก็ได้

3) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของสมรรถนะแต่ละด้าน ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับผู้วิจัย โดยให้ความเห็นว่าองค์ประกอบย่อยของแต่ละสมรรถนะออกแบบมาดีและมีความชัดเจนมาก โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าเรื่องของการอุทิศตนนั้นสำคัญมาก และจะอย่างไรให้ครูเห็นว่าสำคัญ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในส่วนนี้ และนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จ

4) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไกในการสนับสนุนรูปแบบ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าการใช้ KM ควรวางแผนการใช้ให้ชัดเจน ควรระบุเลยว่าใช้การจัดการความรู้ หรือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีใด ใช้โดย ict หรือไม่ ควรพิจารณาให้ดีว่าจะเอาไปใช้ตอนไหน ก่อน-หลัง โดยผู้วิจัยควรระบุลงไปในแนวทางการใช้รูปแบบ นอกจากนี้ คุณภาพคุณ กล้าผจญ และครูสุดใจ ขวัญดำ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าในเรื่องของกลไกในการสนับสนุนนั้น ควรระวังด้าน Evaluate ว่าจะเป็นการประเมินที่ทำให้ครูเกิดความรู้สึกในทางลบ และควรเป็นการประเมินเชิงบวกเพื่อสร้างแรงจูงใจ

5) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของขั้นตอนของรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า การจัดลำดับขั้นมีความเหมาะสมดีมาก เพราะการจะพัฒนาให้ครูเกิดสมรรถนะการพัฒนาตนเองตลอดจนคุณลักษณะนั้นจะต้องมีความรู้และทักษะเป็นพื้นฐานเสียก่อน ทั้งนี้คู่มือขั้นตอนของรูปแบบการใช้ที่ผู้วิจัยร่างไว้มีความเหมาะสมดีในตัวหลักการ รายละเอียด รูปแบบ ตลอดจนวิธีการและเนื้อหาที่ใช้ และควรเพิ่มในส่วนของค่านิยมคัมภีร์ วัตถุประสงค์ และประโยชน์ของรูปแบบ เพื่อให้ผู้ที่จะนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่ศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ได้อย่างถูกต้องและตอบวัตถุประสงค์ผู้วิจัย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเพิ่มเติมว่าคู่มือนี้ควรพัฒนาให้มีความสวยงามและเข้าใจง่าย เหมาะกับการนำไปใช้

6) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระยะเวลาการใช้รูปแบบแต่ละช่วง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าควรตัดกรอบระยะเวลาออก ให้ยืดหยุ่นขึ้น โดย ดร.กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน คุณวิจิตร วิทยาวราพงศ์ และคุณนิภาพร บินสัน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในทิศทางเดียวกันว่า ในโรงเรียนแต่ละภาคแต่ละชุมชน มีลักษณะและความพร้อมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมของผู้บริหาร ความพร้อมของครู และความพร้อมของงบประมาณในการจัดสรรอุปกรณ์ที่สามารถช่วยพัฒนาสมรรถนะครูได้ ดังนั้นเรื่องของระยะเวลาในการใช้รูปแบบที่แบ่งเป็นช่วงเดือนและปีนั้น ผู้วิจัยควรปรับให้มีความยืดหยุ่น ในรูปแบบไม่จำเป็นต้องระบุกรอบเวลา เพราะบางบริบทที่มีความพร้อมอาจจะสามารถพัฒนาได้ไวกว่า 1 ปี ในขณะที่บางบริบทก็อาจจะใช้เวลาในการพัฒนามากกว่า 1 ปี ดังนั้นควรให้ปรับระยะเวลาตามความเหมาะสมของบริบทผู้รับการพัฒนา

7) ด้านความคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นในภาพรวมว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์นั้นออกแบบมาดี มีประโยชน์มาก และเห็นว่านำไปใช้กับครูทัศนศิลป์ได้จริง โดยสมรรถนะที่ออกแบบมานั้นครอบคลุมสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานได้ดี ซึ่งเอื้อต่อครู และสามารถตอบโจทย์การพัฒนาวิทยฐานะได้ คิดว่าหลังจากครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาผ่านรูปแบบนี้แล้วจะสามารถพัฒนาวิทยฐานะได้ดี เพราะครูทุกคนมุ่งหวังความก้าวหน้าในวิชาชีพตน สำหรับการนำรูปแบบไปใช้นั้นควรดูบริบทของครูด้วย แต่ละที่มีรายละเอียดต่างกัน ในด้านการใช้สี และการจัดองค์ประกอบของโมเดลอาจมีการปรับให้ชัดเจนและมีความเหมาะสมมากขึ้นโดยใช้สีที่อ่านง่ายสบายตา และควรมีคู่มือการใช้รูปแบบประกอบด้วยซึ่งควรเป็นวิธีการกว้างๆ ให้ผู้บริหารและครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้เอง โดยควรมีแบบประเมินสมรรถนะครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบด้วยว่ามีการพัฒนาสมรรถนะที่ดีขึ้นอย่างไร

ดังนั้นสามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ฉบับสมบูรณ์ โดยประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 7 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ชื่อรูปแบบ

“รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา”

2. หลักการและความสำคัญ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ในมาตรา 11 ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้กรอบแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ในส่วนขององค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEMEO ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสอนสำหรับครู โดยระบุว่าครูจะเป็นครูที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีองค์ประกอบของสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SEMEO : 2010) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้สามารถขับเคลื่อนเข้าสู่บทบัญญัติดังกล่าว ทำให้การพัฒนารูปแบบ จัดระบบ และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาครู เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา ซึ่งสำหรับวิชาทัศนศิลป์ในปัจจุบันประสบปัญหาในคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอันจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอน

วิชาทัศนศิลป์ยังประสบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชา อันเนื่องมาจากครูจบไม่ตรงสาย และไม่มีความรู้ความสามารถในการสอน นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูทัศนศิลป์นั้น มีค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับครูกลุ่มสาระอื่นๆ เนื่องมาจากครูทัศนศิลป์ขาดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาสาระทาง ทัศนศิลป์ ขาดทักษะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำผลงาน วิชาการ การเรียบเรียงภาษา การใช้ภาษาต่างประเทศที่ถูกต้อง ตลอดจนขาดทักษะในกระบวนการวิจัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา : 2558)

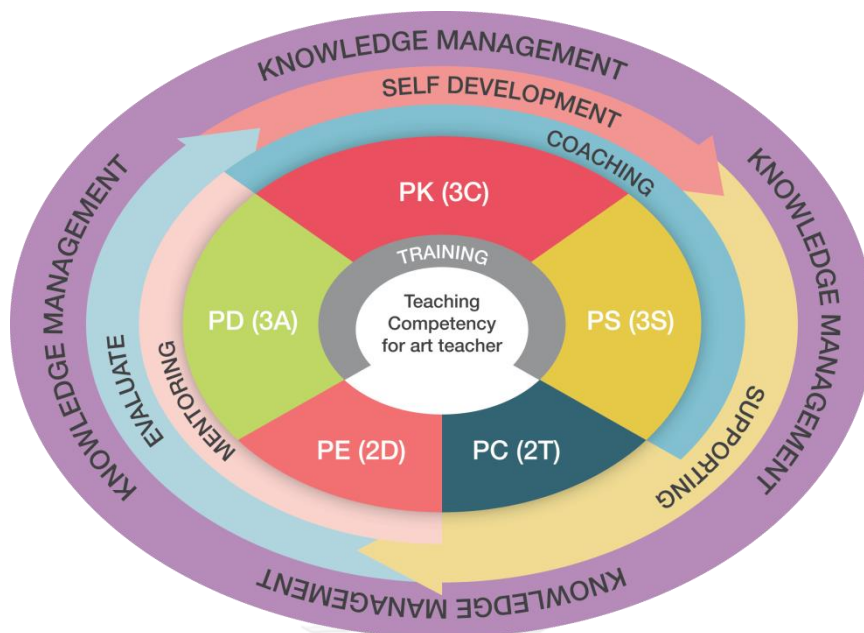
รูปแบบและวิธีในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลากหลายวิธี หากนำวิธีและรูปแบบต่างๆ มาผนวก บูรณาการใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูร่วมกันน่าจะเป็นการเกื้อกูลกันของรูปแบบ และหากมีรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่ตอบสนองและตรงกับลักษณะเฉพาะของครูทัศนศิลป์ ย่อมส่งผล ต่อประสิทธิภาพทางการสอน และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูทัศนศิลป์ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา

เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ให้มีสมรรถนะ การสอนที่ดีขึ้น เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านทัศนศิลป์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนดีขึ้น ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และสถานศึกษาเกิดการพัฒนาทางการเรียนการสอนที่ยั่งยืน

4. องค์ประกอบของรูปแบบ

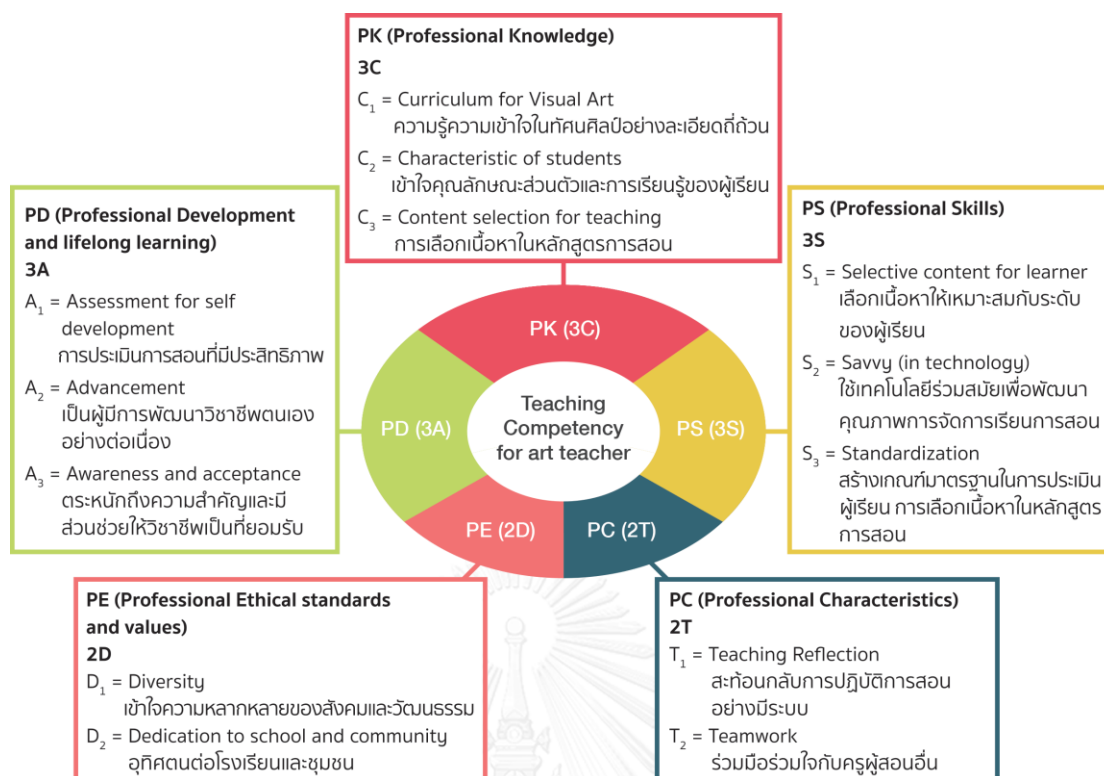
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาควร ประกอบไปด้วยรูปแบบทั้งสิ้น 4 รูปแบบ คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การ ฝึกอบรม (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และรูปแบบการสอนงาน (Coaching) โดยมีความ แตกต่างกันอย่างออกไป ซึ่งจะมุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งการสอนทางทัศนศิลป์ให้กับครูทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน อันประกอบไปด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะ ด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แผนภาพที่ 21 แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ

ตัวรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้น เป็นรูปแบบการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะการสอน 5 ด้าน อันประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ (PK = Professional Knowledge) สมรรถนะด้านทักษะ (PS = Professional Skills) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (PC = Professional Characteristics) สมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (PE = Professional Ethical standards and values) และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PD = Professional Development and lifelong learning) โดยในแต่ละสมรรถนะมีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมแตกต่างกัน สำหรับสมรรถนะด้าน ความรู้ และ ทักษะ รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การฝึกอบรมเชิงพัฒนา การสอนงาน และการจัดการความรู้ ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะ รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การจัดการความรู้ สำหรับสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้ และสำหรับสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้

โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

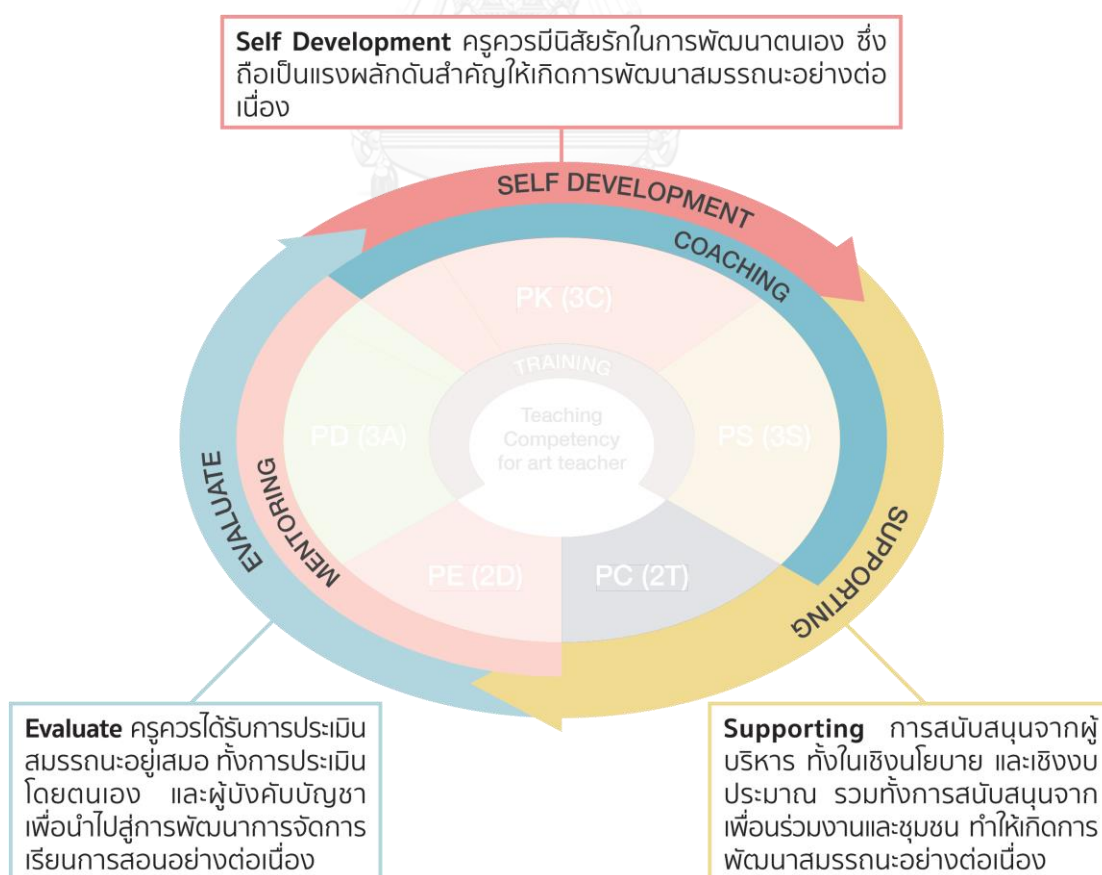
แผนภาพที่ 22 แผนภาพแสดงองค์ประกอบสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน

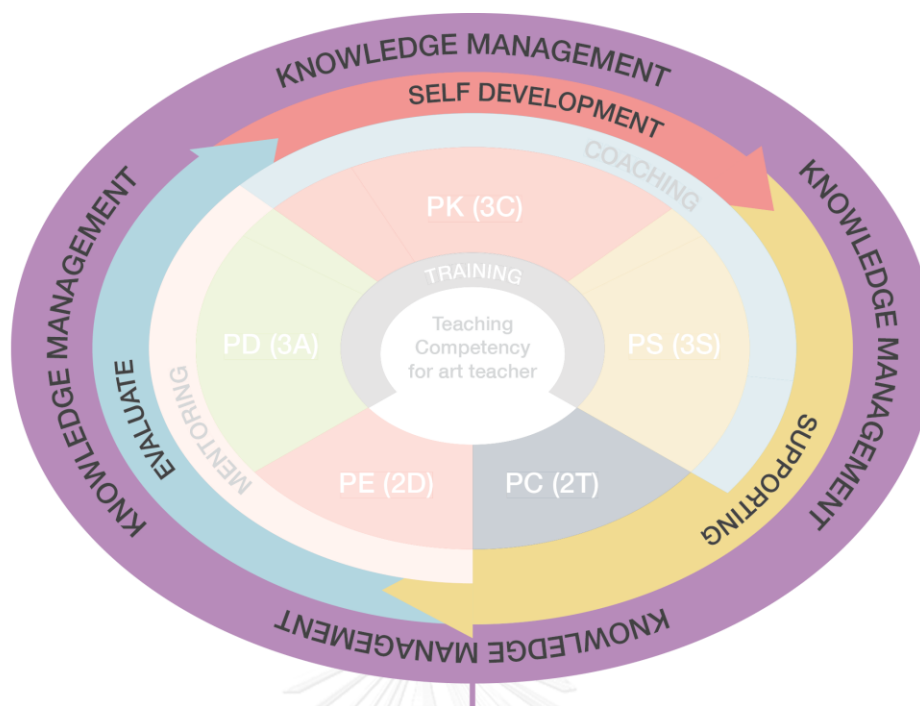
ในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในครูทัศนศิลป์

โดยในแต่ละสมรรถนะมีองค์ประกอบย่อยที่ระบุถึงสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับหรับครูทัศนศิลป์ สำหรับสมรรถนะด้านความรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน (C₁ = Curriculum for Visual Art) 2) ความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน (C₂ = Characteristic of students) และ 3) ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ (C₃ = Content Selection for teaching) ในส่วนของสมรรถนะด้านทักษะ PS (Professional Skills) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ 1) ทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน (S₁ = Selective content for learner) 2) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ (S₂ = Savvy in technology) และ 3) ทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ (S₃ = Standardization) สำหรับสมรรถนะ

ด้านคุณลักษณะ PC (Professional Characteristics) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ 1) ความสามารถในการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ ($T_1 =$ Teaching Reflection) และความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น ($T_2 =$ Teamwork) ในส่วนของ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม PE (Professional Ethical standards and values) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ 1) ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ($D_1 =$ Diversity) และ 2) การอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ($D_2 =$ Dedication to school and community) และสำหรับด้านสุดท้าย คือด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต PD (Professional Development and lifelong learning) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ 1) ความสามารถในการประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($A_1 =$ Assessment for self development) 2) เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง ($A_2 =$ Advancement) และ 3) ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($A_3 =$ Awareness and acceptance)

5. กลไกสนับสนุนรูปแบบ

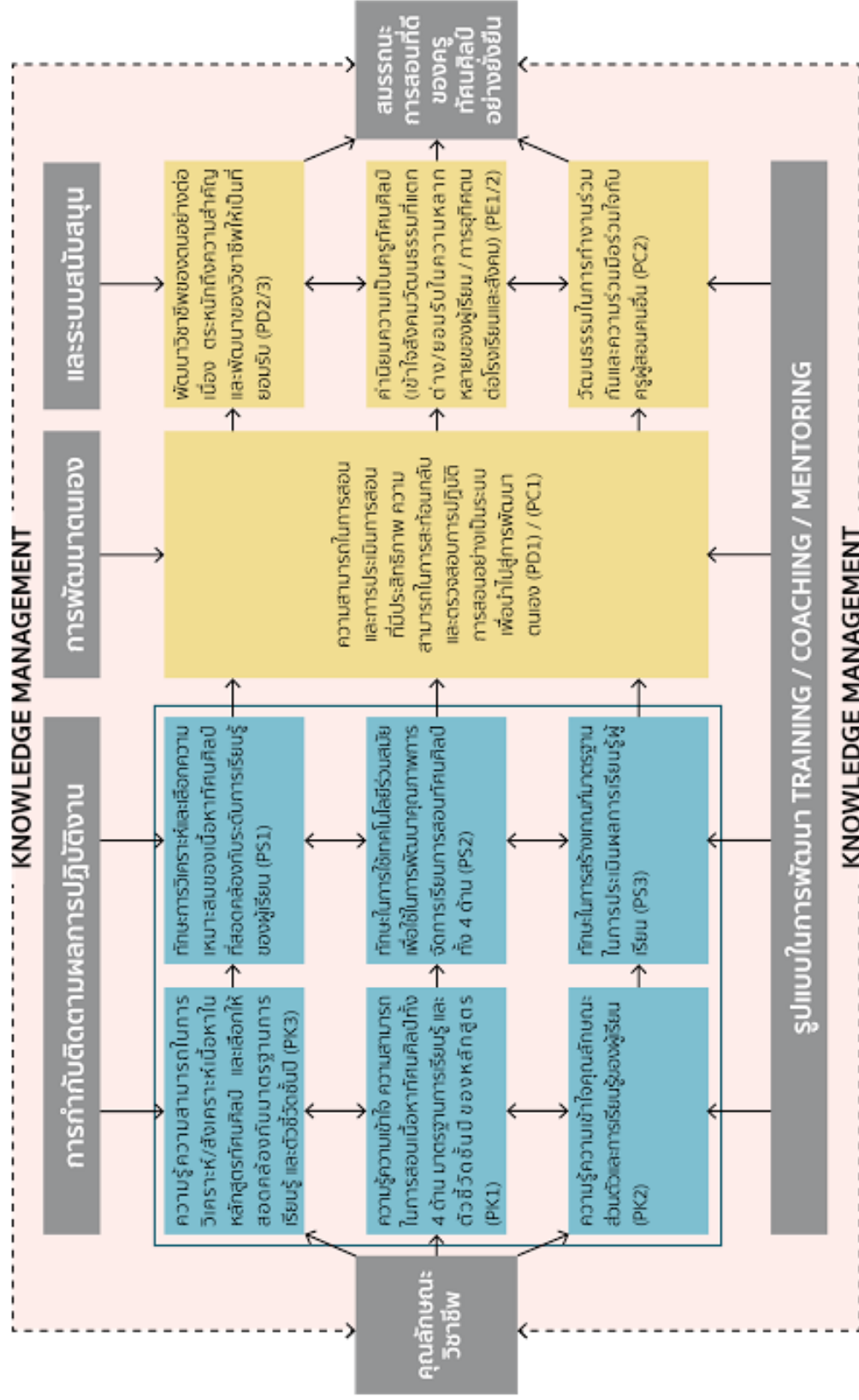
Knowledge Management (KM) เหมาะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน ดังนั้นจึงเป็นตัวที่วนอยู่รอบๆ เพราะ Knowledge Management จะช่วยสนับสนุนในทุกสมรรถนะ โดยการจัดการความรู้นี้จะทำให้สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เกิดการพัฒนาต่อยอด มีการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สมรรถนะด้านต่างๆสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แผนภาพที่ 23 แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครูทัศนศิลป์

ในด้านของกลไกในการสนับสนุน มี 4 ส่วน คือ 1) การสนับสนุน (Supporting) ควรจะมีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงงบประมาณ การอำนวยความสะดวก การให้ขวัญกำลังใจ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน 2) การพัฒนาตนเอง (Self Development) คือความใฝ่รู้ ความต้องการในการพัฒนาตนเองของตัวครูทัศนศิลป์เอง 3) การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) โดยในการประเมินสมรรถนะการสอนจากผู้บริหารควรเป็นการประเมินเชิงบวก และครูควรที่จะมีการประเมินตนเองด้วย และ 4) การจัดการความรู้ (Knowledge Management ,KM) ถือเป็นทั้งรูปแบบและกลไกสนับสนุนที่สำคัญ เพราะเหมาะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน โดยจะช่วยสนับสนุนในทุกสมรรถนะ และทำให้สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เกิดการพัฒนาต่อยอด มีการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สมรรถนะด้านต่างๆสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

6. แผนภาพของรูปแบบและการนำไปใช้

โดยมีแนวทางการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ไปใช้ดังแผนภาพที่ 23

แผนภาพที่ 23 แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ตนสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

สำหรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีแนวทางและวิธีการในการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ไปใช้ ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ PK (Professional Knowledge)

ด้านที่ 1 : ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี

ของหลักสูตร ($C_1 = \text{Curriculum for Visual Art}$)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (สพฐ. 2551)
2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของทัศนศิลป์ มาตรฐาน ศ.1.1 / 1.2
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดชั้นปีของสาระทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา
4. ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี DBAE
5. แนวทางและวิธีการทำแผนการจัดการเรียนรู้

(*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนงาน (coaching)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching) การจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. ประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร	1. ใช้แบบประเมินสมรรถนะเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร

แนวทาง	วิธีการ
2.พัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร	2.จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร โดยมีครูผู้เชี่ยวชาญคอยสอนงาน (coaching) ระหว่างอบรมเป็นรายบุคคล
3.มีการประเมินผลหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ	3.ให้ครูออกแบบและนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
4.มีระบบติดตามผลหลังการอบรม	4.ให้มีการถามตอบปัญหา ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือ จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ใน page facebook โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตอบ
5.ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ มีการสร้างและจัดเก็บความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง	5.มีการรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ ข้อคำถามที่พบบ่อย มาทำเป็นใบความรู้ หรือคู่มือเพื่อเผยแพร่ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรครูทัศนศิลป์
2. ครูทัศนศิลป์สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง4ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรครูทัศนศิลป์
3. ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ด้านที่ 2 : ความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน

(c₂= Characteristic of students)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ และสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ของเด็ก
2. ธรรมชาติและพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยมัธยมศึกษา
3. ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปแบบการพัฒนา

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ)
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยฝึกอบรม
3. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. ประเมินความรู้ครูทัศนศิลป์ว่าอยู่ในระดับใด	1. ประเมินผ่านแบบประเมินสมรรถนะ
2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน	2. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา
3. มีระบบติดตามผลหลังการอบรม	3. มีการถามตอบปัญหา ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือ จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ใน page facebook โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตอบ
4. ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบและนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง	4. มีการรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ ข้อคำถามที่พบบ่อย มาทำเป็นใบความรู้ หรือคู่มือเพื่อเผยแพร่เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ครูทัศนศิลป์สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ด้านที่ 3 : ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี

(C₃ = Content selection for teaching)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (สพฐ. 2551)
2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของทัศนศิลป์ มาตรฐาน ศ.1.1 /1.2
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดชั้นปีของสาระทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (ศึกษาจากคู่มือหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ)

(*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนงาน (coaching)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน (Coaching)

การจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. ประเมินความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และความสามารถในการเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี	1. ใช้แบบประเมินสมรรถนะ เพื่อประเมินความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และความสามารถในการเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี
2. พัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์	2. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ โดยมีครูผู้เชี่ยวชาญคอยสอนงาน (coaching) ระหว่างอบรมเป็นรายบุคคล

แนวทาง	วิธีการ
3. มีการประเมินผลหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ	3. ให้ครูทัศนศิลป์นำเสนอวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และแนวทางการเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี หรือตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 1 ตัวอย่าง
4. มีระบบติดตามผลหลังการอบรม	4. ให้มีการถามตอบปัญหา ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือ จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ใน page facebook โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตอบ
5. ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ มีการสร้างและจัดเก็บความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง	5. มีการรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ ข้อคำถามที่พบบ่อย มาทำเป็นใบความรู้ หรือคู่มือเพื่อเผยแพร่เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และความสามารถในการเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี
6. มีการ Coaching อย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น	6. จัดผู้ที่ผ่านการอบรมด้านความรู้ ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ ให้เป็นผู้สอนงานในรุ่นต่อไป

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์
2. ครูทัศนศิลป์สามารถเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีได้
3. ครูทัศนศิลป์สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี
4. ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ช่วงที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ (PS = Professional Skills)

ด้านที่ 1 ทักษะการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($S_1 = \text{Selective content for learner}$)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (สพฐ. 2551)
2. ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดชั้นปีของสาระทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (ศึกษาจากคู่มือหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ)
4. ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE) (*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนงาน (coaching)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

** มีการพัฒนาต่อเนื่องจากองค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ ด้านที่ 3 คือความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี ($C_3 = \text{Content selection for teaching}$)

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน(Coaching)
และการจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

** ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหา
ในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี
(C_3 = Content selection for teaching)

แนวทาง	วิธีการ
1. พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และเลือกความ เหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับ ระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน	1. มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะ การวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของ เนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการ เรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งมีการสอนงาน (coaching) ผู้เข้ารับการอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จะให้การดูแลเป็นรายบุคคล
2. มีการประเมินผลหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ	2. ให้ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ระดับชั้นของผู้เรียนที่สอน
3. ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้และการ พัฒนาที่ยั่งยืน	3. ระบบให้ครูทัศนศิลป์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ครูผู้สอนอื่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์มีทักษะในการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่
สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ครูทัศนศิลป์สามารถสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีเนื้อหาเหมาะสมและสอดคล้องกับ
ระดับของผู้เรียนได้
3. ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ด้านที่ 2 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (S₂ = Savvy in technology)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE)
2. ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เช่นคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

(*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพ (คอมพิวเตอร์) หรือครูที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สอนงาน (coaching)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การสอนงาน(Coaching)
และการจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน	1. มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน และใช้ในการสืบค้น จัดเก็บเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์
2. มีการพัฒนาผู้เข้ารับการพัฒนาฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด	2. มีการสอนงาน (coaching) ผู้เข้ารับการพัฒนา โดยผู้เชี่ยวชาญจะให้การดูแลเป็นรายบุคคล
3. มีการประเมินผลหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	3. ให้ครูทัศนศิลป์นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการค้นหาสื่อการสอน สร้างสื่อการสอน และจัดเก็บสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ
4. มีระบบติดตามผลหลังการอบรม	4. ให้มีการถามตอบปัญหา ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และ Facebook

แนวทาง	วิธีการ
5.สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน	5.จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ใน page facebook และ มีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับแนวทางการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน

ผลที่คาดหวัง

1. ครูที่ศนศิลป์มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน
2. ครูที่ศนศิลป์สามารถค้นหา สร้าง และจัดเก็บสื่อการสอน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตนเอง ผ่านการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยได้
3. ครูที่ศนศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ด้านที่ 3 ทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน

(S₃ = Standardization)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่ศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (สพฐ. 2551)
2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของที่ศนศิลป์ มาตรฐาน ศ.1.1 / 1.2
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดชั้นปีของสาระที่ศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา (ศึกษาจากคู่มือหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ) มหาวิทยาลัย
4. ความรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (ศึกษาเพิ่มเติมจากแนวปฏิบัติการวัดผลการประเมินผลการเรียนรู้ : เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครูที่ศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกอบรม (Training)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูที่ศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) การจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1.ให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน	1.ให้ครุทัศน์ศิลป์เข้ารับการพัฒนาผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ พร้อมทั้งมีการทดลองสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน
2.ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครุทัศน์ศิลป์	2.แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการนำเสนอ (present) และระดมความคิด
3.ส่งเสริมให้ครูสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนอย่างถูกต้อง	4.มีการรวบรวมเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้ครุทัศน์ศิลป์ใช้เป็นตัวอย่างในการสร้างเกณฑ์ของตนเองในอนาคต

ผลที่คาดหวัง

1. ครุทัศน์ศิลป์มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน
2. ครุทัศน์ศิลป์สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ถูกต้อง
3. ครุทัศน์ศิลป์นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้

ช่วงที่ 3 การบูรณาการ : การพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

PD = Professional Development and lifelong learning

และ สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง

PC = Professional Characteristic

ด้านที่ 1 : ความสามารถในการสอนและการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ

(A₁ = Assessment for self development)

ตลอดจนความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็น

ระบบ (T₁ = Teaching Reflection)

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ในการประเมินการสอนอย่างเป็นระบบ
2. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลักสูตรทัศน์ศิลป์ มาตรฐาน ศ1.1 และ ศ 1.2 ตัวชี้วัด และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE) (จากการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ในช่วงที่ 1)

3. ทักษะในการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน (จากการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ในช่วง 2)
4. ความรู้ความเข้าใจในแนวทางในการพัฒนาตนเองของครุทัศน์ศิลป์
(*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครุทัศน์ศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง (Mentor)
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครุทัศน์ศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. พัฒนาความสามารถในการสอนและการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ	1. มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลและชี้แนะระหว่างอบรม เป็นรายบุคคล
2. มีการประเมินผลท้ายการอบรมเชิงปฏิบัติการ	2. ให้ครุทัศน์ศิลป์ลองนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประเมินการสอนที่ผ่านมาของตนเอง ผ่านการนำเสนอ
3. มีระบบติดตามผลหลังการอบรม	3. ให้มีการถามตอบปัญหา ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) หรือ จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ใน page facebook โดยให้ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ตอบ

แนวทาง	วิธีการ
4. ส่งเสริมให้เกิดการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ มีการสร้างและจัดเก็บความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองของครูที่ศนศิลป์	4. มีการรวบรวมสังเคราะห์ความรู้ ข้อคำถามที่พบ บ่อย มาทำเป็นใบความรู้ หรือคู่มือเพื่อเผยแพร่ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนและการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบ การปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ
5. ส่งเสริมให้ครูที่ศนศิลป์มีการต่อยอดความรู้	5. การตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทุกภาคเรียน และทำการบันทึกผล จัดเก็บ ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
6. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	6. นำครูที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องครบปี การศึกษา จัดให้เป็นครูพี่เลี้ยงต่อไป

ผลที่คาดหวัง

1. ครูที่ศนศิลป์มีการประเมินการสอนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
2. ครูที่ศนศิลป์นำผลการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบไปใช้ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในครูที่ศนศิลป์
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนดีขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่วงที่ 4 การบูรณาการ : การพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Professional Characteristics = PC)ด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี Professional Ethical standards and values = PE และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต Professional Development and lifelong learning = PD

ด้านที่ 1 สมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

วัฒนธรรมในการทำงานร่วมกัน และความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น

(T₂ = Teamwork)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ความรู้ในการแก้ปัญหา

3. ความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยี (พัฒนามาจากสมรรถนะด้านทักษะ)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา
5. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนอื่น และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกัน	1. มีการสร้าง community ในการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในส่วนของ เนื้อหา สื่อการสอน มีการระดมความคิดและแลกเปลี่ยนกัน
2. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูท่านอื่น	2. มีการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับ ครูผู้สอนรายวิชาอื่น โดยเลือกเนื้อหาที่มีความ สอดคล้องและมีประโยชน์เกื้อกูลกัน
3. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการทำงานร่วมกัน อย่างยั่งยืน	3. มีการสร้างความรู้ และจัดเก็บความรู้อย่างเป็น ระบบ เพื่อง่ายต่อการค้นคืน และนำไปใช้ต่อยอด ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ผลที่คาดหวัง

1. เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ที่เป็นระบบและยั่งยืน
2. เกิดความสามัคคีในกลุ่มครูผู้สอน เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน
3. ความรู้ได้รับการต่อยอด เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในครูทัศนศิลป์

ด้านที่ 2 สมรรถนะด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี

ค่านิยมความเป็นครูทัศนศิลป์ (เข้าใจสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง / ยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียน / การอุทิศตนต่อโรงเรียนและสังคม)

$D_1 = \text{Diversity}$ and $D_2 = \text{Dedication to school and community}$

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรม

(*รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานบุคคล)
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในผู้เรียนที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	1. มีระบบพี่เลี้ยงคอยให้การชี้แนะ ให้ความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในผู้เรียนที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
2. ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	2. ครูพี่เลี้ยงชี้แนะและแนะนำแนวทาง หรือรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
3. ปลุกฝังให้ครูทัศนศิลป์เห็นถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ และรู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียน	3. มีครูพี่เลี้ยงชี้แนะให้ครูเห็นถึงความสำคัญของประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นตัวอย่างที่ดี

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์เกิดความเข้าใจในความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรม และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมได้
2. ครูทัศนศิลป์เสียสละ และรู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียน

ด้านที่ 3 สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ

(A₂ = Advancement and A₃ = Awareness and acceptance)

องค์ความรู้พื้นฐาน

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูทัศนศิลป์ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน (มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี อยู่ในระดับ คศ3 ขึ้นไป หรือผ่านการพัฒนาสมรรถนะมาแล้ว) เพื่อเป็นผู้ชี้แนะ
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูในกลุ่มสาระศิลปะ
4. ครูทัศนศิลป์ ผู้เข้ารับการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง : การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ(Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และการจัดการความรู้ (KM)

แนวทางและวิธีการในการพัฒนา

แนวทาง	วิธีการ
1. พัฒนาความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน และ การทำผลงานวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ	1. มีการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับ การพัฒนาความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน และ การทำผลงานวิชาการ และเทคนิคในการทำ ผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
2. ส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนและ ผลงานวิชาการได้ด้วยตนเอง	2. ระหว่างการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการจัดครู พี่เลี้ยงเพื่อคอยกำกับดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับการ พัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ เทคนิควิธีการทำ

	วิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนแนวทางการทำวิทยฐานะ โดยเป็นการให้คำชี้แนะรายบุคคล
3. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ	3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถามตอบข้อสงสัยระหว่างครูทัศนศิลป์ กับผู้ชี้แนะ
4. ส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์สามารถพัฒนาวิชาชีพของตนให้เป็นที่ยอมรับ	4. มีการรวบรวมองค์ความรู้ เทคนิควิธีการในการพัฒนาวิชาชีพ ตลอดจนตัวอย่างที่ถูกต้อง เพื่อให้ครูทัศนศิลป์สามารถศึกษาและนำไปพัฒนาวิชาชีพ

ผลที่คาดหวัง

1. ครูทัศนศิลป์เกิดความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำผลงานทางวิชาการ
 2. ครูทัศนศิลป์สามารถนำความรู้ที่ได้ มาใช้ในการสร้างผลงาน และพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และทำให้วิชาชีพของตนเป็นที่ยอมรับ
- จะเห็นได้ว่ารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะแต่ละสมรรถนะนั้นมีแนวทางและวิธีการในการพัฒนาตลอดจนการใช้รูปแบบในการพัฒนาและกลไกในการสนับสนุนที่แตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆผ่านรูปแบบพัฒนาที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้ครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนทางทัศนศิลป์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ยั่งยืน

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) ครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสอนอย่างเต็มที่ และเกิดสมรรถนะการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ครูทัศนศิลป์ มีโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ จริยธรรมและค่านิยม ตลอดจนการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากผู้บริหารสามารถทำให้การดำเนินงานตาม “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน จะส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างร่วมมือจะช่วยให้เกิดการกระตุ้นการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูได้อีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 7 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น เป็นการทดลองใช้รูปแบบบางส่วน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ ครูทัศนศิลป์โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยเลือกเฉพาะครูที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 4 ปี จากโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง

โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถนะก่อนเข้าทดลอง (pre-test)

ในการดำเนินการทดลอง เบื้องต้นผู้วิจัยได้มีการให้ผู้ทดลองทำ pre-test เพื่อเลือกรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินสมรรถนะครูก่อนเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และการประเมินตนเองโดยครูทัศนศิลป์

สมรรถนะ	หัวหน้ากลุ่มสาระ		ครูทัศนศิลป์	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
1. มีความรู้ความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์)	2.53	0.51	2.60	0.50
2. มีความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์)	2.40	0.50	2.53	0.51
3. มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์	2.87	0.43	3.03	0.49
4. สามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้	2.80	0.61	2.90	0.55
5. สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น	3.00	0.59	3.00	0.59
6. มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.50	0.57	2.60	0.56

สมรรถนะ	หัวหน้ากลุ่มสาระ		ครูทัศนศิลป์	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
7. วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	2.33	0.55	2.57	0.50
8. มีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน	2.50	0.57	2.53	0.57
9. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์	3.13	0.51	3.23	0.50
10. สามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้	3.77	0.73	3.90	0.66
11. มีการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน)	2.27	0.74	2.50	0.63
12. สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้	2.67	0.61	2.80	0.55
13. ทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ	2.20	0.66	2.60	0.50
14. มีความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ	2.30	0.47	2.70	0.60
15. มีความร่วมมือร่วมใจ สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี	3.83	0.59	3.87	0.57
16. ให้การช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน	3.47	0.68	3.57	0.63
17. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน	3.70	0.53	3.60	0.50
18. มีการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี	3.77	0.68	3.73	0.64
19. เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคม และรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	3.47	0.91	3.40	0.97
20. อุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ	3.70	0.60	3.80	0.61

สมรรถนะ	หัวหน้ากลุ่มสาระ		ครูทัศนศิลป์	
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
21. มีการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง	3.37	0.49	3.43	0.50
22. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนา ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.53	0.57	3.77	0.63
23. มีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ	3.53	0.63	3.80	0.71
24. รักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู	4.07	0.87	4.10	0.84
25. มีความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มี ประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้	2.47	0.51	2.63	0.49
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.85	3.17	0.80

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากหัวหน้ากลุ่มสาระ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, $SD = 0.85$) เมื่อพิจารณาแยกรายด้านสมรรถนะของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากหัวหน้าหมวด พบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.72$) รองลงมาคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.68$) รองมาคือสมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, $SD = 0.94$) ลำดับต่อมาคือสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, $SD = 0.78$) และลำดับสุดท้ายคือสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.53$)

เมื่อพิจารณารายข้อของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ผลดังนี้ 1) สมรรถนะด้านความรักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.87$) รองลงมาคือ 2) สมรรถนะด้านความร่วมมือร่วมใจ สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.59$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.73$) และ 4) สมรรถนะด้านการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.68$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 5) สมรรถนะด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.53$) และ 6) สมรรถนะด้านการอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.60$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 7) สมรรถนะด้านการให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.57$) และ

8) สมรรถนะด้านการมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.53$, SD = 0.63) 9) สมรรถนะด้านการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน ($\bar{X} = 3.47$, SD = 0.68) 10)สมรรถนะด้านความเข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.47$, SD = 0.91) 11) สมรรถนะด้านการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.37$, SD = 0.49) 12) สมรรถนะด้านการมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน4ด้านของทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 3.13$, SD = 0.51) 13) สมรรถนะด้านการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น ($\bar{X} = 3.00$, SD = 0.59) 14) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 2.87$, SD = 0.43) 15) สมรรถนะด้านการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้ ($\bar{X} = 2.80$, SD = 0.61) 16) สมรรถนะด้านการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 2.67$, SD = 0.61) 17) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) ($\bar{X} = 2.53$, SD = 0.51) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน2อันดับคือ 18) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.50$, SD = 0.57) และ 19) สมรรถนะด้านการมีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.50$, SD = 0.57) 20) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 2.47$, SD = 0.51) 21) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) ($\bar{X} = 2.40$, SD = 0.51) 22) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.33$, SD = 0.55) 23) สมรรถนะด้านความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ($\bar{X} = 2.30$, SD = 0.47) 24) สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน) ($\bar{X} = 2.27$, SD = 0.74) และลำดับสุดท้ายคือ 25) สมรรถนะด้านการทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($\bar{X} = 2.20$, SD = 0.66)

ในส่วนของผลการประเมินสมรรถนะการสอนก่อนเข้ารับการพัฒนาของครูทัศนศิลป์เอง จากผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์(ตนเอง)ก่อนการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะในภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, SD = 0.80) เมื่อพิจารณาแยกรายด้านสมรรถนะของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากตัวครูทัศนศิลป์เอง พบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรมและ

ค่านิยม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$, SD = 0.69) รองลงมาคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, SD = 0.68) รองมาคือสมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, SD = 0.86) ลำดับต่อมาคือสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, SD = 0.77) และลำดับสุดท้ายคือสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$, SD = 0.55)

เมื่อพิจารณารายชื่อของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากตัวครูทัศนศิลป์เอง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ผลดังต่อไปนี้ 1) สมรรถนะด้านความรักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.10$, SD = 0.84) 2) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 3.90$, SD = 0.66) 3) สมรรถนะด้านความร่วมมือร่วมใจ สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.87$, SD = 0.57) 4) สมรรถนะด้าน การมีส่วนร่วมพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 3.80$, SD = 0.71) 5) สมรรถนะด้านการอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ($\bar{X} = 3.80$, SD = 0.61) 6) สมรรถนะด้านความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ($\bar{X} = 3.77$, SD = 0.63) 7) สมรรถนะด้านการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 3.73$, SD = 0.64) 8) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้($\bar{X} = 2.63$, SD = 0.49) 9) สมรรถนะด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.60$, SD = 0.50) 10) สมรรถนะด้านการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน ($\bar{X} = 3.57$, SD = 0.63) 11)สมรรถนะด้านการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.43$, SD = 0.50) 12) สมรรถนะด้านความเข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 3.40$, SD = 0.97) 13) สมรรถนะด้านการมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน4ด้านของทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 3.23$, SD = 0.50) 14) มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 3.03$, SD = 0.49) 15) สมรรถนะด้านการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น ($\bar{X} = 3.00$, SD = 0.59) 16) สมรรถนะด้านการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้($\bar{X} = 2.90$, SD = 0.55) 17) สมรรถนะด้านการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 2.80$, SD = 0.55) 18) สมรรถนะด้านความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ($\bar{X} = 2.70$, SD = 0.60) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 3 อันดับคือ19) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ

ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) ($\bar{X} = 2.60$, SD = 0.50) 20) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.60$, SD = 0.56) และ 21) สมรรถนะด้านการทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.60$, SD = 0.50) 22) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.57$, SD = 0.50) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 23) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) ($\bar{X} = 2.53$, SD = 0.51) และ 24)สมรรถนะด้านการมีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.53$, SD = 0.57) และลำดับสุดท้ายคือ 25) สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน) เป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 2.50$, SD = 0.63)

เมื่อหาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากหัวหน้ากลุ่มสาระและตัวครูทัศนศิลป์เอง พบว่าผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์ก่อนการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$, SD = 0.83) เมื่อพิจารณาแยกรายด้านสมรรถนะ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ สมรรถนะด้านจรรยาธรรมและค่านิยม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$, SD = 0.71) รองลงมาคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, SD = 0.68) รองมาคือสมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, SD = 0.71) ลำดับต่อมาคือสมรรถนะด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, SD = 0.78) และลำดับสุดท้ายคือสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$, SD = 0.54)

2. การเลือกรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ (บางส่วน) ไปใช้ในการทดลอง

จากผลการประเมินสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ก่อนเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะการสอน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ในการทดลองผู้วิจัยจึงเลือกทดลองการพัฒนาสมรรถนะการสอนในช่วงที่ 1 และ 2 คือเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ โดยมีองค์ประกอบ 6 ส่วน คือ 1) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร 3) การพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี 4) การพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน 5) การพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน และ 6) การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน

ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะ ช่วงที่ 1-2 นั้น จะมีการสอดแทรกเรื่องจริยธรรม คุณลักษณะ และการพัฒนาตนเองร่วมด้วย และการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะ ช่วงที่ 1-2 นั้น จะเป็นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะช่วงที่ 3 และ 4 และส่งผลให้ครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนทางทัศนศิลป์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ยั่งยืน โดยลักษณะการทดลองเป็นการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ตาม model โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) ร่วมกับการใช้การสอนงาน (Coaching) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มีการเข้ากลุ่มทำกิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การ workshop และการนำเสนอผลงาน และแสดงความคิดเห็นสะท้อนคิดร่วมกัน โดยมีการวางแผนแบ่งการทดลองออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 : เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาผู้เรียน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์การประเมินผลเรียนการการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) โดยลงมือปฏิบัติแบบกลุ่ม เพื่อทดลองออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามคุณลักษณะผู้เรียน ผสมผสานกับการสอนงาน (Coaching) โดยมีทีมวิทยากรให้คำชี้แนะรายกลุ่มและบุคคล มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน คุณลักษณะที่ดีของครู การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการจัดการความรู้ (KM) เพื่อต่อยอดความรู้ ร่วมด้วย

ช่วงที่ 2 : เป็นการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ และการส่งเสริมการจัดการความรู้ ผ่านรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Training) มีการปฏิบัติสร้าง Page Facebook โดยให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนาลง

มีอทำ โดยมวีทยาการคอยให้คำชี้แนะ และผสมผสานกับการสอนงาน (Coaching) และมีการจัดการความรู้ (KM) ร่วมด้วย

ช่วงที่ 3 : เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร เพื่อนำไปออกแบบการจัดการเรียนการสอน มีการให้ความรู้ความเข้าใจในตัวชี้วัดและให้ผู้เข้าร่วมทดลองปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตามตัวชี้วัด นำเสนอผลงาน และรับข้อเสนอแนะ (Training & Coaching) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำผลจากการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องเผยแพร่เข้ากลุ่ม Facebook เพื่อให้ครูสามารถนำไปศึกษาและเป็นตัวอย่าง และเกิดการจัดการความรู้ (KM) อย่างมีระบบ

ช่วงที่ 4 : เป็นกิจกรรม AAR (After Action Report) ประมวลความรู้ การสะท้อนคิด และการวางแผนการจัดการความรู้ แนวทางการนำความรู้และทักษะที่ได้รับการพัฒนาไปต่อยอดความรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. ผลการทดลองจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะ

จากการทดลองพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สามารถสรุปผลการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้ดังนี้

3.1 ช่วงที่ 1 : การพัฒนาความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาผู้เรียน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์การประเมินผลเรียนการการเรียนรู้

รูปแบบการพัฒนา : เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบกับการสอนงาน ผ่านการบรรยายโดยใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆประกอบเนื้อหาบรรยาย เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง ให้มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองกับครูทัศนศิลป์ท่านอื่นๆ และมีกิจกรรมเชิงปฏิบัติการผ่านการแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่มย่อย โดยให้วิเคราะห์ตัวชี้วัดและเลือกออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียนและการออกแบบเกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนตามลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน พร้อมทั้งนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยระหว่างที่มีการวิเคราะห์นั้นจะมีครูเข้าไปช่วยชี้แนะ Coaching และตอบข้อสงสัย และมีการให้ผู้เข้าร่วมการอบรมนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งวิทยากรได้ให้ความรู้และข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล

ผลการพัฒนาสมรรถนะ : ครูทัศนศิลป์ที่เข้ารับการพัฒนาสมรรถนะให้ความสนใจกับการบรรยายและกิจกรรมเป็นอย่างมาก โดยลักษณะการบรรยายเป็นการบรรยายให้ความรู้ประกอบคลิปวิดีโอ การถามตอบและการทดลองให้เขียนการจัดการเรียนรู้ที่วิทยากรได้จัดขึ้น สามารถพัฒนาให้เกิด

สมรรถนะด้านความรู้และทักษะได้ กล่าวคือ เกิดความรู้ความเข้าใจในทัศนศิลป์ เข้าใจลักษณะส่วนตัว และการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสามารถเลือกเนื้อหาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผู้เรียนได้ โดยผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และมีการตอบโต้ถามตอบที่ชัดเจน มีการสะท้อนคิด รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ทัศนศิลป์ เกิดการพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และส่งผลต่อคุณลักษณะ จริยธรรม และนำไปสู่การพัฒนาตนเองของครูทัศนศิลป์

3.2 ช่วงที่ 2 : การพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ และการส่งเสริมการจัดการความรู้

รูปแบบการพัฒนา : เป็นการให้ความรู้ผ่านการทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติ และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านการบรรยายประกอบตัวอย่าง และการเรียนรู้การสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ (page Facebook) ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยมีทีมวิทยากรคอยให้คำชี้แนะถึงแนวทางการปฏิบัติ

ผลการพัฒนาสมรรถนะ : ในการทดลองช่วงนี้ ครูให้ความสนใจในระดับหนึ่ง เนื่องจากเบื้องต้นผู้เข้ารับการทดลองมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่แล้ว ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะครั้งนี้ช่วยเสริมพัฒนาให้ครูนำทักษะทางเทคโนโลยีร่วมสมัยที่มีอยู่แล้วไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะทั้ง 4 แขน สิ่งที่น่าสนใจชัดจากการทดลองช่วงนี้คือการพัฒนาสมรรถนะส่งผลให้ครูทัศนศิลป์มีชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองปฏิบัติกิจกรรมการสร้างชุมชนออนไลน์ (page Facebook) ด้วยความตั้งใจ

3.3 ช่วงที่ 3 : การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร เพื่อนำไปออกแบบการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการพัฒนา : เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร และตัวชี้วัด ผ่านการบรรยายและยกตัวอย่าง พร้อมทั้งผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้และทักษะในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะทดลองปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด การกำหนดกิจกรรม กำหนดภาระงาน และเกณฑ์ในการประเมิน พร้อมออกมานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับข้อเสนอแนะ (Training & Coaching) โดยขณะที่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติวิทยากรก็ได้เดินดูและแนะนำการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ผลการพัฒนาสมรรถนะ : การบรรยายประกอบการถามตอบและการทดลองให้เขียนการจัดการเรียนรู้ที่วิทยากรได้จัดขึ้น ผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และมีการตอบโต้ถามตอบที่ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความสนใจและเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจจนสามารถนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้จริง ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจในความเป็นมาของหลักสูตร เข้าใจตัวชี้วัด และ

สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามสาระ DBAE มาตรฐานช่วงชั้นพร้อมทั้งตัวชี้วัดได้เป็นอย่างดี

3.4 ช่วงที่ 4 : กิจกรรม AAR (After Action Report) การทำ Post-test ประมวลความรู้ การวางแผนการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปแบบการพัฒนา : เป็นการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ โดยให้ผู้เข้าทดลองร่วมเสนอสะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้รับและองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาสมรรถนะครั้งนี้ พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่วางแผนในการประสานงานเพื่อสานต่อการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ที่สร้างจากการพัฒนาในช่วงที่ 2 เพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการพัฒนาสมรรถนะ : ผู้เข้ารับการทดลองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ โดยจากภาพรวมพบว่า ผู้เข้ารับการทดลองแสดงความเห็นว่าการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะรูปแบบนี้มีประโยชน์มาก และทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ และทักษะ ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของการทดลอง เช่น นายพลเทพ ดำรงตระกูลกิจ ครูผู้ช่วยโรงเรียนพุทธจักรวิทยา กล่าวว่า “ตั้งแต่ผมเป็นครูมา ผมเข้าอบรมมาเยอะมาก แต่โครงการนี้เป็นโครงการที่ได้พัฒนาสมรรถนะการสอนด้านทัศนศิลป์สำหรับผมจริงๆ หากเทียบกับที่ผมเคยไปเข้าร่วมอบรมมาเขามักจะเอาศิลปินมาทำการ workshop นั่งอยู่หน้าห้องแล้วให้ผมปฏิบัติงานถ้าครูเยอะบางที่เขาก็ไม่ทั่วถึง แต่ครั้งนี้ผมสามารถนำสิ่งที่ผมเรียนรู้ไปใช้ได้จริง มีความรู้ มีความมั่นใจที่จะออกแบบจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน โครงการนี้ได้นำวิทยากรที่เป็นครูจริงๆ เหมือนกับผมมาสอน มาให้คำชี้แนะ อย่างครูวิรุยุทธ เขาทำให้ผมเห็นว่าการเข้าใจผู้เรียนเป็นอย่างไร เราสามารถประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องการสอนนักเรียน และความก้าวหน้าในอาชีพครู ทำให้ผมเห็นภาพรวมของอนาคตของผม และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาวิชาชีพตนเองต่อไป” และ นายอุทัย นุ่นดำ ครูโรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ กล่าวว่า “โครงการนี้ได้ทำให้ผมมีความรู้มากขึ้น มีความเข้าใจในสิ่งที่รู้สึคว่าตนเองเข้าถึงยากมาตลอดหลายปี นั่นคือ หลักสูตรและตัวชี้วัด รู้แนวทางการทำผลงาน การสร้างผลงาน การเก็บผลงาน การพัฒนาตน ได้เห็นทัศนคติของนักเรียนสายวิทย์ที่มาเล่าในการทำงานของครูศิลป์ การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่ความสำเร็จ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ครูหลายท่านที่มาวันนี้ ก็เป็นแรงบันดาลใจให้ผมเป็นครูทัศนศิลป์ที่ดีต่อไป” เป็นต้น

4. ผลการประเมินสมรรถนะหลังเข้ารับการพัฒนา (post test)

จากผลการประเมินสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะ การสอนของครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ภายหลังจากได้รับการพัฒนา

สมรรถนะ	ค่าเฉลี่ย	SD
1. มีความรู้ความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์)	4.37	0.49
2. มีความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน	4.30	0.60
3. มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์	4.80	0.41
4. สามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้	4.20	0.55
5. สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น	4.43	0.50
6. มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.30	0.53
7. สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.40	0.50
8. มีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกกระตบความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน	4.43	0.50
9. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์	4.37	0.61
10. สามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้	4.83	0.38
11. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้	3.87	0.51
12. สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้	4.47	0.51
13. สามารถทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนได้	3.83	0.65
14. มีความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ	4.30	0.47
15. สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี	4.67	0.48

สมรรถนะ	ค่าเฉลี่ย	SD
16. สามารถช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน	4.87	0.35
17. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน	4.60	0.50
18. สามารถปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี	4.63	0.49
19. เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน	4.53	0.57
20. มุ่งมั่นที่จะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ	4.60	0.50
21. เห็นความสำคัญของการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง	4.67	0.55
22. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	4.87	0.35
23. คิดว่าตนเองมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ	4.60	0.56
24. รักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู	4.70	0.47
25. มีความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้	4.30	0.53
เฉลี่ย	4.48	0.57

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์หลังการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาแยกรายด้านสมรรถนะของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากตัวครูทัศนศิลป์เอง พบว่าสมรรถนะทุกตัวมีการพัฒนาขึ้น โดยสมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.52$) ลำดับต่อมาคือสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.53$) รองมาคือสมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.63$) อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.53$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายข้อของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากตัวครูทัศนศิลป์เองหลังเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะการสอน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ผลดังนี้ ลำดับแรกมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 1) สมรรถนะด้านการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.35$) และ 2) สมรรถนะด้านความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.87$, $SD = 0.35$) รองลงมา

ค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.38$) และ 4) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.41$) 5) สมรรถนะด้านความรักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.47$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 6) สมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.48$) และ 7) สมรรถนะด้านความสำคัญของการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.55$) 8) สมรรถนะด้านการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.49$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 3 อันดับคือ 9) สมรรถนะด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.50$) 10) สมรรถนะด้านความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.50$) และ 11) สมรรถนะด้านการคิดว่าตนเองมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.56$) 12) สมรรถนะด้านความเข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.57$) 13) สมรรถนะด้านการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.51$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 14) สมรรถนะด้านการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.50$) และ 15) สมรรถนะด้านการมีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.50$) 16) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.50$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 2 อันดับคือ 17) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจ ขำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.49$) และ 18) สมรรถนะด้านการมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.61$) ลำดับต่อมามีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 4 อันดับคือ 19) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.60$) 20) สมรรถนะด้านความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.53$) 21) สมรรถนะด้านความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.47$) และ 22) สมรรถนะด้านความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.53$) 23) สมรรถนะด้านการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.55$) 24) สมรรถนะด้านการทำ

วิจัยในชั้นเรียนได้ ($\bar{X} = 3.87$, SD = 0.51) และ 25) สมรรถนะด้านการทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 3.83$, SD = 0.65) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการประเมินสมรรถนะการสอนก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะและหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ที่ทัศนศิลป์ พบว่า

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงผลการประเมินสมรรถนะการสอนก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะและหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์

ผลการประเมินสมรรถนะ	จำนวน	\bar{x}	SD	t	P
ก่อนอบรม	30	3.17	.26	20.623**	.00
หลังอบรม	30	4.48	.28		

** p<.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนทัศนศิลป์หลังการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอน สูงกว่าก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ผ่านแบบประเมินสมรรถนะ (ปลายเปิด) หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา ครูทัศนศิลป์ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนฯ

ครูทัศนศิลป์มีความเห็นว่าเป็นประโยชน์มากเพราะทำให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูด้วยกัน ช่วยให้ครูผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ และความรู้ และช่วยสร้างเครือข่ายครูให้รู้จักกันมากขึ้น และทำให้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของครูศิลปะ รวมทั้งได้แชร์ประสบการณ์ที่ดีจากวิทยากรที่เป็นตัวอย่างที่ดีและครูผู้เข้าร่วมอบรมด้วยกัน การเข้าโครงการครั้งนี้ครูมีความเห็นว่าจะส่งผลให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมและได้กิจกรรมใหม่ๆเพื่อไปสอนนักเรียน มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนของตนเองให้มีความหลากหลายและมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการสอนศิลปะ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน และสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาศักยภาพตนเองและผู้เรียน การเข้าโครงการครั้งนี้ยังส่งผลให้ครูเห็นถึงความสำคัญในการวัดผลประเมินผลและสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง ได้เรียนรู้มุมมองใหม่ๆจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ ได้ปรับทัศนคติในการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น เกิดการ

เรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีจิตสำนึกและนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้น

2. สมรรถนะที่ครูได้รับการพัฒนา จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนฯ

ครูทัศนศิลป์มีความเห็นว่า ได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ที่มาที่ไปของหลักสูตร เพื่อเชื่อมโยงกับตัวชี้วัด รวมทั้งความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผล ความรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัด ความรู้ในศิลปะ 4 แกน เกิดทักษะในการวิเคราะห์เนื้อหาที่จะใช้สอน และทักษะการนำตัวชี้วัดไปใช้ออกแบบการจัดการเรียนการสอน เกิดความรู้และทักษะการเขียนหน่วยการเรียนรู้และแผนการสอนที่ตรงตามตัวชี้วัดและมีความละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น มีความสามารถในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับเทคโนโลยีในปัจจุบันจนสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ได้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มเติม เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อนำไปเผยแพร่ให้ครูในกลุ่มสาระ เกิดความเข้าใจในตัวผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าถึงหัวใจของนักเรียนวัยรุ่นยุคใหม่ เกิดสมรรถนะในการทำงาน เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่ม และการสร้างเครือข่ายการศึกษาทัศนศิลป์ ได้พัฒนาความคิด การเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบท สถานการณ์ที่พบเจอ สืบเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการดึงดวงความรู้จากวิทยากรระหว่างกรอบรม ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดี รู้แนวทางในการพัฒนาตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองต่อไป

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ต้องการให้มีการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนแบบนี้อีก เพราะเป็นการสอนในสิ่งที่ครูทัศนศิลป์ไม่ถนัด และมีประโยชน์มาก ทำให้เข้าใจบทบาทการสอนของครูทัศนศิลป์มากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โครงการนี้ส่งผลให้มีพื้นที่ในการเพิ่มพูนความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกัน และเห็นว่าควรมีการพัฒนาสมรรถนะอีกอย่างน้อยมีปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ซึ่งเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการสอนและการพัฒนาตนเองและผู้เรียน โดยครูทัศนศิลป์มีความเห็นอีกว่าชอบโครงการที่มีทั้งวิชาการ และปฏิบัติการแบบนี้เพราะได้รับความรู้และเข้าใจ ได้รับฟังประสบการณ์และความรู้จากวิทยากรผู้เข้าร่วมที่หลากหลาย ได้แรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองและความรู้ต่างๆในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยอยากให้มีการพัฒนาสมรรถนะครูเรื่อยๆ เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้และการกระจายเครือข่าย การเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆที่ช่วยส่งเสริมทักษะในการสอน ทัศนศิลป์กับนักเรียน และเห็นว่าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนรูปแบบนี้เป็นโครงการที่ดี ทำให้ครูได้พัฒนาตนเองและสมรรถนะการสอนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูทัศนศิลป์ให้ความเห็นว่า ควรให้วิทยากรที่เชี่ยวชาญบรรยาย สอนเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ใช้ด้วย และอยากให้มีการสอนเทคนิคสีต่างๆแบบ workshop เพิ่มเติมด้วย

5. ผลจากการติดตามผลผู้เข้าร่วมทดลอง

จากการติดตามผลสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะ การสอนของครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา และมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องหลังเข้ารับการศึกษาทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ผ่านการสังเกต และสัมภาษณ์ พบว่า ครูทัศนศิลป์ที่เข้าร่วมทดลองมีการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ครูทัศนศิลป์สามารถนำความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ 4 แกน ความรู้ความเข้าใจในตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะของผู้เรียนตลอดจนการวัดประเมินผลผู้เรียน ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ดีขึ้น ครูทัศนศิลป์ส่วนมากสามารถเข้าใจถึงแก่นของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดทางทัศนศิลป์ ส่งผลให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนได้ดีขึ้น โดยสามารถสรุปผลแยกตามการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆได้ดังนี้

5.1 สมรรถนะด้านความรู้ ครูทัศนศิลป์ส่วนมากคิดว่ารูปแบบในการทดลองที่ได้รับมีความเหมาะสม การที่มีผู้ชี้แนะขณะทดลองทำส่งผลให้มีความเข้าใจมากขึ้นและได้รับความรู้ทันที การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านสังคมออนไลน์ (Social network) มีประโยชน์เป็นอย่างมาก เพราะเป็นความรู้ที่มีการสื่อสารสองทาง มีการต่อยอดขึ้นเรื่อยๆและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที และมีการแลกเปลี่ยนกันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

5.2 สมรรถนะด้านทักษะ ครูทัศนศิลป์ให้ความเห็นว่า มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนดีขึ้น สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดได้ สามารถทำแผนการจัดการเรียนการสอน ออกแบบกิจกรรมและการวัดประเมินผลที่ตรงตามตัวชี้วัด และคุณลักษณะผู้เรียนได้ดีขึ้น ในส่วนของเทคโนโลยีครูส่วนมากมีความรู้พื้นฐานก่อนการเข้ารับการศึกษาทดลองอยู่แล้ว มีความเห็นว่าสามารถนำความรู้ทางเทคโนโลยีที่มี มาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ได้ดีขึ้น

5.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะ ครูทัศนศิลป์มีความเห็นว่า การได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะ ส่งผลต่อความสามารถในการตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบมากขึ้น เนื่องจากได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ถูกต้อง จึงสามารถสะท้อนกลับการจัดการเรียนการสอนของตนเองและนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของตนเองได้ นอกจากนี้การได้รับการพัฒนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดตั้งกลุ่ม ชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ออนไลน์นั้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนครูทัศนศิลป์ด้วยกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้น

5.4 สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ครูทัศนศิลป์มีความเห็นว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียนได้ดีขึ้น แต่ควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากผู้เรียนมีบริบทที่แตกต่างกัน ในส่วนของการอุทิศตนครูทัศนศิลป์เห็นว่า วิทยาการที่ให้ความรู้ในช่วงของการทดลองนั้นสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูทัศนศิลป์ที่เข้ารับการทดลอง และคิดว่าครูทุกคนรู้จักอุทิศตนให้กับโรงเรียนและสังคมอยู่แล้วตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพครู

5.5 ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูทัศนศิลป์เห็นว่า การที่ได้รับความรู้ความเข้าใจตลอดจนทักษะในสร้างผลการจัดการเรียนรู้นั้น ส่งผลให้ครูทัศนศิลป์สามารถเข้าใจและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ และในส่วนของภาระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนางานวิชาชีพของตนให้เป็นที่ยอมรับนั้น ครูทัศนศิลป์มีความเห็นว่าตนเองมีความตระหนักในส่วนนี้อยู่แล้วตั้งแต่เข้าสู่วิชาชีพครู และพร้อมที่จะพัฒนางานวิชาชีพอย่างต่อเนื่องต่อไป

ซึ่งนอกจากนี้ จากการติดตามผลหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ครูทัศนศิลป์มีความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากประเด็นการได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ครูทัศนศิลป์เห็นว่าควรมีการพัฒนาสมรรถนะโดยเฉพาะสมรรถนะด้านความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องทุกๆ 1 ปีการศึกษา เพราะสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเองได้
2. ครูทัศนศิลป์เห็นว่าควรมีการจัดให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการชี้แนะแนวทางให้ตัวอย่างเพื่อให้ครูสามารถเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
3. ครูทัศนศิลป์อยากให้ผู้บริหารสนับสนุนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ทัดเทียมสาระการเรียนรู้อื่นๆ
4. ครูทัศนศิลป์เห็นว่า การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ (Social network) มีประโยชน์อย่างมาก สามารถทำให้ได้รับความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และนำความรู้ไปใช้ได้ทันที และส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู เกิดความสัมพันธ์อันดีและรู้จักเพื่อนครูทัศนศิลป์ด้วยกันมากขึ้น ถือว่ามีประโยชน์มากและอยากให้มากยิ่งขึ้น

สรุปคือ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ช่วยให้ครูทัศนศิลป์สามารถพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนทัศนศิลป์หลังการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอน สูงกว่าก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบ Sequential Transformative โดยประชากร กลุ่มตัวอย่าง และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการวิจัย และ 3) ครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 4) ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอนขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และลักษณะข้อมูลที่ต้องการได้รับในขั้นตอนนั้น ๆ เป็นสำคัญ การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีการใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง 2) แบบสัมภาษณ์สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม 3) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ 4) แบบประเมินสมรรถนะการสอน การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน คือ การวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 3) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้การวิเคราะห์ Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 3 ส่วน ได้แก่ 1) สภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

1.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่คาดหวังของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.45$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.55$) การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.51$) การสอนงาน ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.54$) การนิเทศ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.56$) และการให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.91$, $SD = 0.55$) ตามลำดับ ส่วนรูปแบบในการพัฒนาสภาพสมรรถนะทางการสอนปัจจุบันหรือสมรรถนะที่ปฏิบัติจริงของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ การให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.63$) การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($\bar{X} = 2.95$, $SD = 0.60$) การนิเทศ ($\bar{X} = 2.94$, $SD = 0.65$) การสอนงาน ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.65$) การฝึกอบรม ($\bar{X} = 2.65$, $SD = 0.64$) และการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 2.46$, $SD = 0.65$) ตามลำดับ เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนา มาหาลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าการจัดการความรู้ มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับแรก ($PNI = 0.88$) รองลงมาคือ การฝึกอบรม ($PNI = 0.64$) การสอนงาน ($PNI = 0.41$) การใช้ระบบพี่เลี้ยง ($PNI = 0.40$) การนิเทศ ($PNI = 0.64$) และการให้คำปรึกษาเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI = 0.32$)

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการใช้รูปแบบ พบว่า การบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์เพื่อให้เกิดการพัฒนา มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ในด้านของการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ พบว่า การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI = 1.21$) รองลงมาคือทักษะ ($PNI = 1.02$) ลำดับต่อมาคือความรู้ ($PNI = 1.01$) ด้านคุณลักษณะ ($PNI = 0.84$) และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม มีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ($PNI = 0.83$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมรายชื่อของสมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ 5 ประการ อันได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในทั้ง 6 รูปแบบการพัฒนา พบว่ามี 24 ข้อที่มีระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ซึ่งเมื่อพิจารณาเฉพาะข้อที่ระดับความต้องการจำเป็นสูงในรายรูปแบบการพัฒนาพบว่า อยู่ในรูปแบบการจัดการความรู้มากที่สุด (จำนวน 10 ข้อ) รองลงมาคืออยู่ในรูปแบบการฝึกอบรม (จำนวน 7 ข้อ) รองลงมาคือ อยู่ในรูปแบบการสอนงาน (จำนวน 4 ข้อ) สุดท้ายคืออยู่ในระบบพี่เลี้ยง (จำนวน 3 ข้อ) และไม่พบข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลางที่อยู่ในรูปแบบการให้คำปรึกษา และการนิเทศ

ในส่วนขอข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลางทั้ง 24 ข้อแยกตามสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน พบว่าสมรรถนะที่พบอยู่ในกลุ่มลำดับความต้องการจำเป็นสูงมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสมรรถนะด้านทักษะ (จำนวนด้านละ 7 ข้อ) รองลงมาคือสมรรถนะด้านความรู้ (จำนวน 6 ข้อ) และสุดท้ายคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (จำนวนด้านละ 2 ข้อ) ซึ่งเมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดความสัมพันธ์ของรูปแบบและสมรรถนะ พบว่าอยู่ในรูปแบบการจัดการความรู้มากที่สุดจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3 ข้อ รองลงมาคือด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ด้านละ 2 ข้อเท่าๆกัน และสุดท้ายคือด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม 1 ข้อ ในส่วนของการฝึกอบรมนั้น มี 7 ข้อ ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้มีจำนวนมากที่สุด คือ 3 ข้อ รองลงมาคือ ด้านทักษะ และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านละ 2 ข้อเท่าๆกัน ในส่วนของการสอนงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ข้อ ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ 2 ข้อ และ ด้านทักษะ 2 ข้อ ในรูปแบบสุดท้ายที่พบว่าข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงคือระบบพี่เลี้ยง ที่มีจำนวน 4 ข้อ นั้น ประกอบด้วยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งมีมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ และด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม 1 ข้อ และไม่พบข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลางที่อยู่ในรูปแบบการให้คำปรึกษา และการนิเทศ

เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนาหลักที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง มาพิจารณารายด้าน และรายชื่อของการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ย่อยในแต่ละรูปแบบ พบว่า 1) รูปแบบการสอนงาน องค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งพบว่า พบว่าในด้านของการมีผู้ให้การสอนงาน ชี้แนะ แนะนำ เพื่อให้ครูทัศนศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด 2) รูปแบบการใช้ระบบพี่เลี้ยง องค์ประกอบสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยพบว่าการใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูทัศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3) รูปแบบการฝึกอบรม องค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ซึ่งพบว่าในด้านของการจัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วนมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด และ 4) ด้านรูปแบบการจัดการความรู้ องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด พบว่าในส่วน

ของการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่ศตศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด

ดังนั้นสามารถสรุปลำดับการพัฒนาสมรรถนะตลอดจนรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม ได้ดังตาราง

ตารางที่ 5.1 ตารางสรุปลำดับการพัฒนาสมรรถนะตลอดจนรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม

ลำดับ	ลำดับสมรรถนะที่ต้องพัฒนา	รูปแบบวิธีการที่เหมาะสม
1	สมรรถนะด้านทักษะ	Training / Coaching / KM
	สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	Training / Mentoring / KM
2	สมรรถนะด้านความรู้	Training / Coaching / KM
3	สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	KM
4	สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม	Mentoring / KM

ในส่วนของผลการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นว่า ควรมีการบูรณาการรูปแบบร่วมกัน คือ การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การฝึกอบรม และการจัดการความรู้ โดยในการฝึกอบรมสำหรับครูที่ศตศิลป์นั้น ควรใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเท่านั้น เพราะจะทำให้ครูเกิดความเข้าใจสามารถประยุกต์ใช้ได้ และตรงกับบริบทของครูที่ศตศิลป์ ในด้านของเวลาที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนั้น ส่วนมากมีความเห็นว่าควรทำในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน และควรมีการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศตศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศตศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ 7 ส่วน ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศตศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) กลไกสนับสนุน 6) แผนภาพของรูปแบบและการนำไปใช้ และ 7) ประโยชน์ที่ได้รับ

โดยมีเนื้อหาโดยสรุปของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูที่ศตศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ชื่อรูปแบบ

“รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา”

2. หลักการและความสำคัญ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ใน มาตรา 11 ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้กรอบแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ ครูยุคใหม่ ในส่วนขององค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ SEMEO ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสอนสำหรับครู โดยระบุว่า การจะเป็น ครูที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีองค์ประกอบของสมรรถนะการสอนทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความมีจริยธรรมและการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SEMEO : 2010) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้สามารถขับเคลื่อนเข้าสู่บทบัญญัติดังกล่าว ทำให้การพัฒนา รูปแบบ จัดระบบ และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาครู เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา ซึ่งสำหรับวิชา ทัศนศิลป์ในปัจจุบันประสบปัญหาในคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอันจะเห็นได้จากผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งในการจัดการเรียนการสอน วิชาทัศนศิลป์ยังประสบปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจต่อเนื้อหาวิชา อันเนื่องมาจากครูจบไม่ตรงสาย และไม่มีความรู้ความสามารถในการสอน นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูทัศนศิลป์นั้น มี ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับครูกลุ่มสาระอื่นๆ เนื่องมาจากครูทัศนศิลป์ขาดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาสาระทาง ทัศนศิลป์ ขาดทักษะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำผลงาน วิชาการ การเรียบเรียงภาษา การใช้ภาษาต่างประเทศที่ถูกต้อง ตลอดจนขาดทักษะในกระบวนการวิจัย (ข้อมูลบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2558)

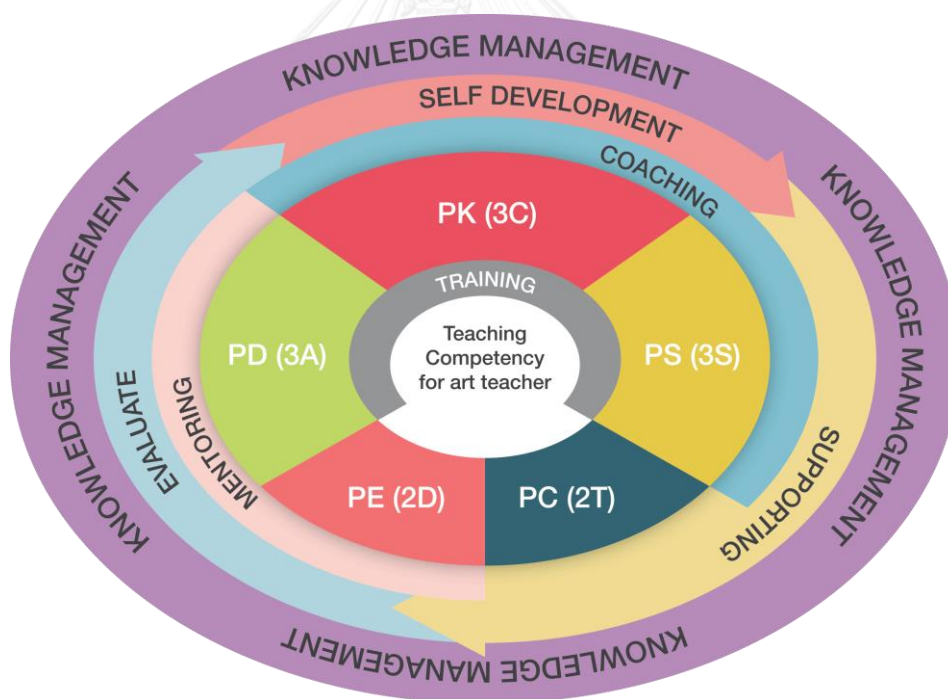
รูปแบบและวิธีในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลากหลายวิธี หากนำวิธีและรูปแบบต่างๆ มาผนวก บูรณาการใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครุร่วมกันน่าจะเป็นการเกื้อกูลกันของรูปแบบ และหากมีรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่ตอบสนองและตรงกับลักษณะเฉพาะของครูทัศนศิลป์ ย่อมส่งผล ต่อประสิทธิภาพทางการสอน และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูทัศนศิลป์ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ให้มีสมรรถนะการสอนที่ดีขึ้น เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนด้านทัศนศิลป์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และสถานศึกษาเกิดการพัฒนาทางการเรียนการสอนที่ยั่งยืน

4. องค์ประกอบของรูปแบบ

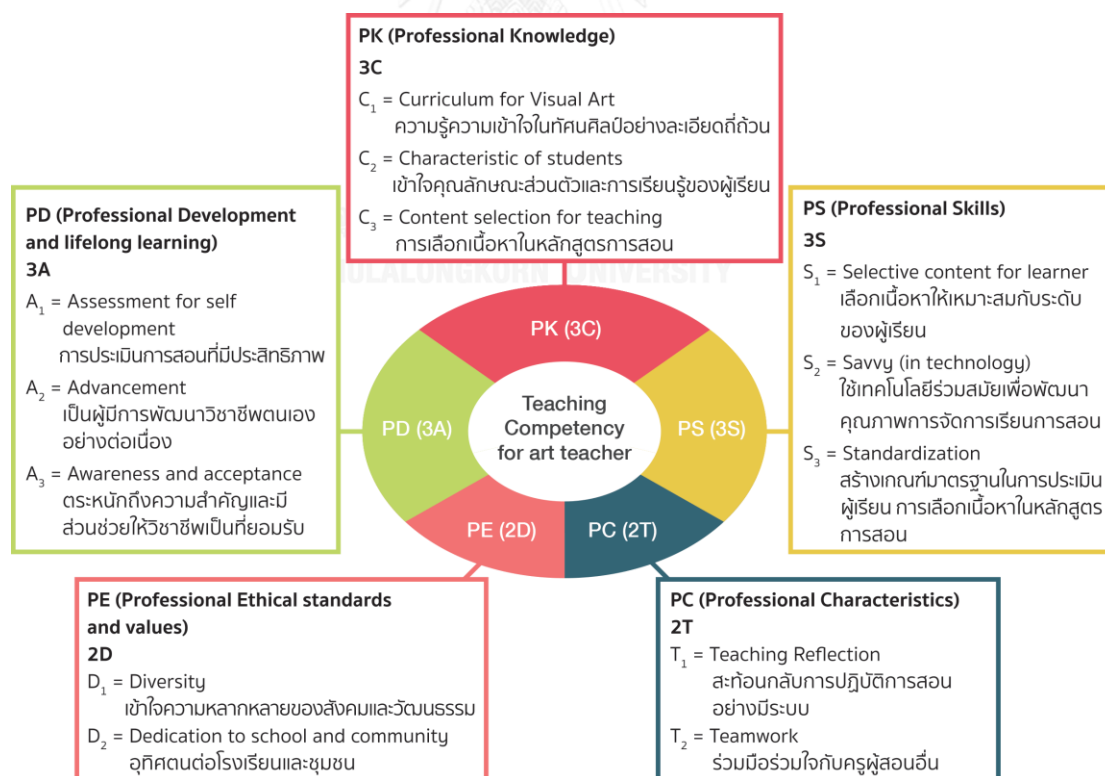
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาควรประกอบไปด้วยรูปแบบทั้งสิ้น 4 รูปแบบ คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การฝึกอบรม (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และรูปแบบการสอนงาน (Coaching) โดยมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งการสอนทางทัศนศิลป์ให้กับครูทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน อันประกอบไปด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แผนภาพที่ 25 แผนภาพแสดงรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ

ตัวรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้น เป็นรูปแบบการพัฒนาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะการสอน 5 ด้าน อันประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ (PK = Professional Knowledge) สมรรถนะด้านทักษะ (PS = Professional Skills) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (Pc = Professional Characteristics) สมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม (PE = Professional Ethical standards and values) และ) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (PD = Professional Development and lifelong learning) โดยในแต่ละสมรรถนะมีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมแตกต่างกัน สำหรับสมรรถนะด้าน ความรู้ และ ทักษะ รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การฝึกอบรมเชิงพัฒนา การสอนงาน และการจัดการความรู้ ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะ รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การจัดการความรู้ สำหรับสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้ และสำหรับสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนี้คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการความรู้

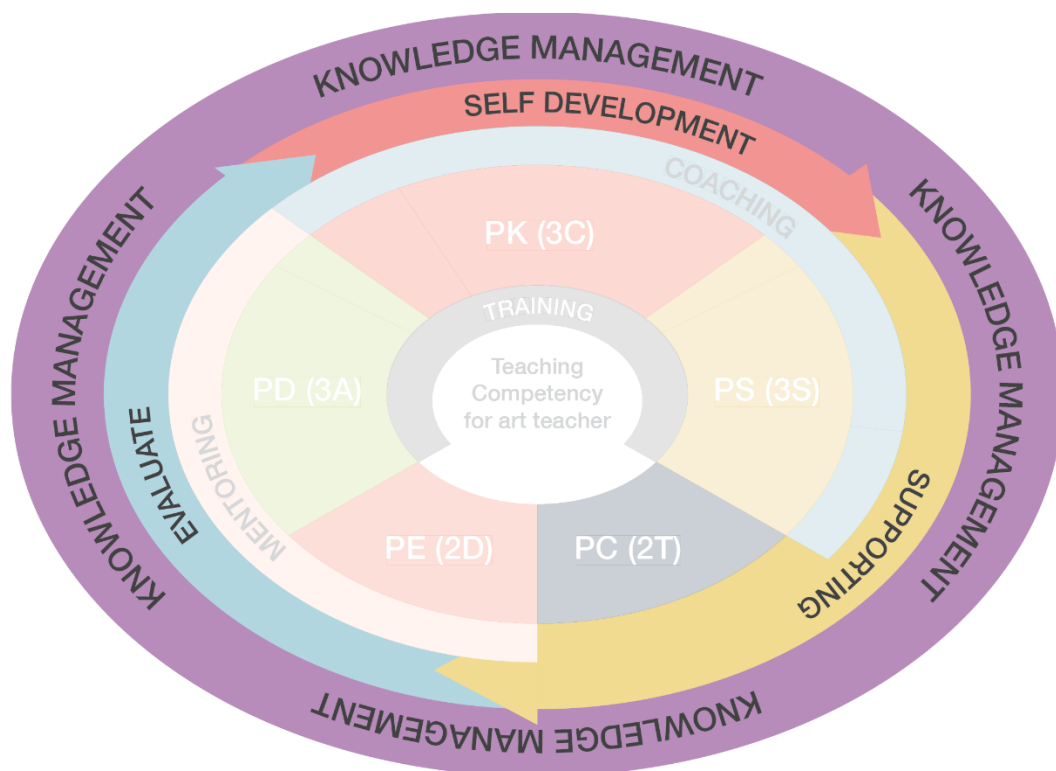
โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 26 แผนภาพแสดงรายละเอียดขององค์ประกอบในแต่ละสมรรถนะ

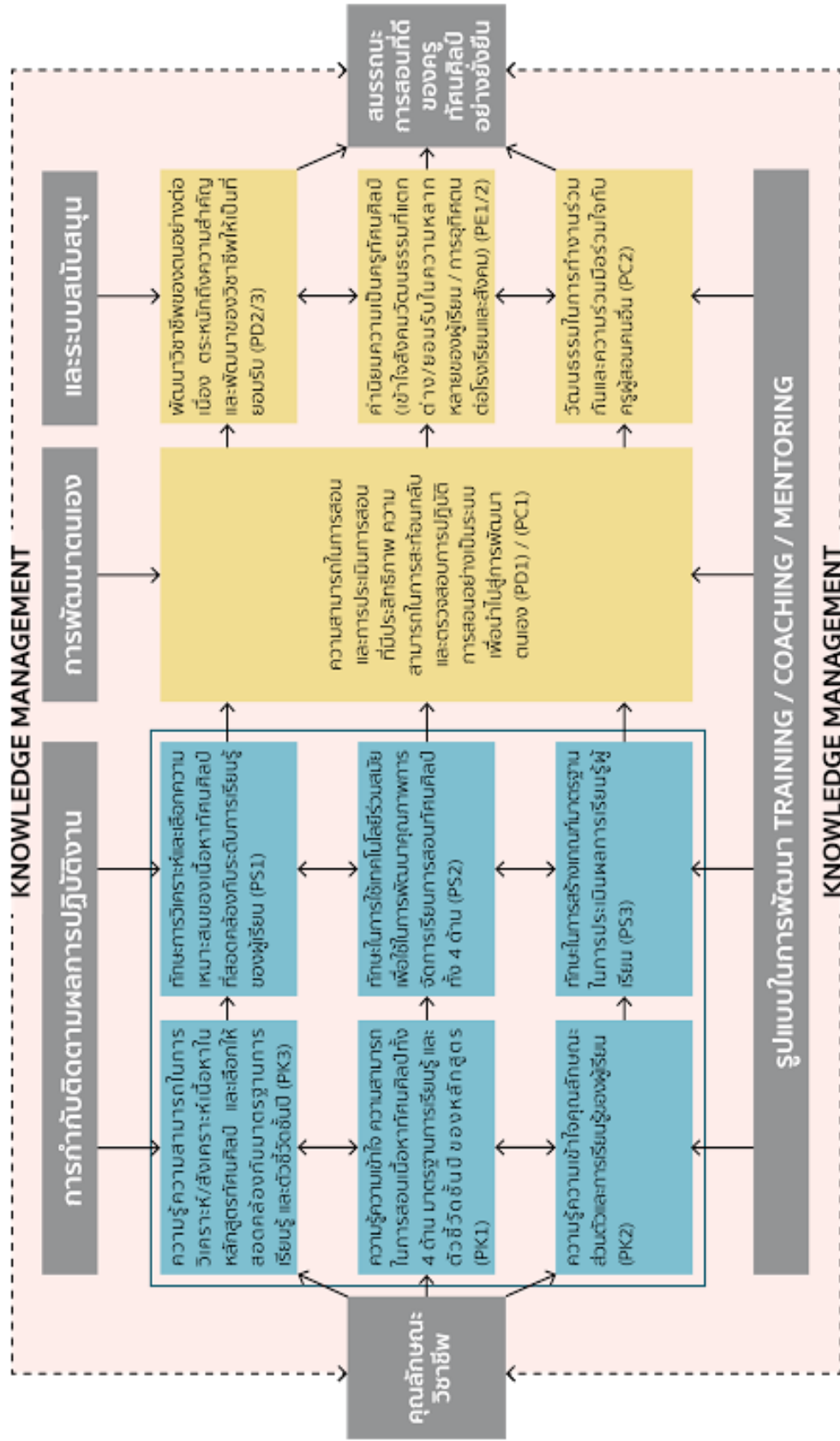
โดยในแต่ละสมรรถนะมีองค์ประกอบย่อยที่ระบุถึงสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูทัศนศิลป์ สำหรับสมรรถนะด้านความรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ทั้ง 4ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ($C_1 = \text{Curriculum for Visual Art}$) 2) ความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($C_2 = \text{Characteristic of students}$) และ 3) ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($C_3 = \text{Content Selection for teaching}$) ในส่วนของสมรรถนะด้านทักษะ PS (Professional Skills) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ 1) ทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ($S_1 = \text{Selective content for learner}$) 2) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ ($S_2 = \text{Savvy in technology}$) และ 3) ทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้ ($S_3 = \text{Standardization}$) สำหรับสมรรถนะด้านคุณลักษณะ PC (Professional Characteristics) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ 1) ความสามารถในการสะท้อนกลับ และตรวจสอบการ ปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้ ($T_1 = \text{Teaching Reflection}$) และความร่วมมือร่วมกับ ครูผู้สอนคนอื่น ($T_2 = \text{Teamwork}$) ในส่วนของด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม PE (Professional Ethical standards and values) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ 1) ความเข้าใจและยอมรับ ในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ($D_1 = \text{Diversity}$) และ 2) การอุทิศตนต่อ โรงเรียนและชุมชน ($D_2 = \text{Dedication to school and community}$) และสำหรับด้านสุดท้าย คือด้าน การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต PE (Professional Development and lifelong learning) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ส่วน คือ 1) ความสามารถในการประเมินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ($A_1 = \text{Assessment for self development}$) 2) เป็นผู้ใฝ่รู้จักพัฒนา วิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง ($A_2 = \text{Advancement}$) และ 3) ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยใน การพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ($A_3 = \text{Awareness and acceptance}$)

5. กลไกสนับสนุนรูปแบบ

แผนภาพที่ 27 แผนภาพแสดงกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในครูทัศนศิลป์

ในด้านของกลไกในการสนับสนุน มี 4 ส่วน คือ 1) การสนับสนุน (Supporting) ควรจะมีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงงบประมาณ การอำนวยความสะดวก การให้ขวัญ กำลังใจ การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน 2) การพัฒนาตนเอง (Self Development) คือความใฝ่รู้ ความต้องการในการพัฒนาตนเองของตัวครูทัศนศิลป์เอง 3) การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) โดยในการประเมินสมรรถนะการสอนจากผู้บริหารควรเป็นการประเมินเชิงบวก และครูควรที่จะมีการประเมินตนเองด้วย และ 4) การจัดการความรู้ (Knowledge Management (KM)) ถือเป็นทั้งรูปแบบและกลไกสนับสนุนที่สำคัญ เพราะเหมาะสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน โดยจะช่วยสนับสนุนในทุกสมรรถนะ และทำให้สมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เกิดการพัฒนาต่อยอด มีการจัดเก็บ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สมรรถนะด้านต่างๆสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แผนภาพที่ 27 แผนภาพแสดงขั้นตอนและความเชื่อมโยงของการนำรูปแบบ

พัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุภัณฑ์ที่ค้นคว้าในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) ครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสอนอย่างเต็มที่ และเกิดสมรรถนะการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2) ครูทัศนศิลป์ มีโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ จริยธรรมและค่านิยม ตลอดจนการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน มีแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากผู้บริหารสามารถทำให้การดำเนินงานตาม “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน จะส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างร่วมมือจะช่วยให้เกิดการกระตุ้นการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูได้อีกทางหนึ่ง

1.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์หลังการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาแยกรายด้านสมรรถนะของผลการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์จากตัวครูทัศนศิลป์เอง พบว่าสมรรถนะทุกตัวมีการพัฒนาขึ้น โดยสมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือสมรรถนะด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.52$) ลำดับต่อมาคือสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.53$) รองลงมาคือสมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.63$) อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.53$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ช่วยให้ครูทัศนศิลป์สามารถพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูทัศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนที่ทัศนศิลป์หลังการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอน สูงกว่าก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สามารถนำข้อค้นพบที่น่าสนใจมาสรุปและอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ 7 ข้อ ได้แก่

2.1 ความแตกต่างของของผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง

2.2 แนวโน้มค่าความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.3 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ตลอดจนสมรรถนะการสอนที่ควรพัฒนา

2.4 การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาด้านต่างๆ

2.5 ความแตกต่างขององค์ประกอบ และรูปแบบวิธีการการพัฒนาที่เหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.6 ความสอดคล้องของผลการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังเข้ารับการทดลอง

2.7 ความแตกต่างของผลการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังเข้ารับการทดลอง

โดยมีรายละเอียดของการอภิปรายผลในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 ความแตกต่างของของผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง

จากผลการวิเคราะห์ความถี่ที่สูงสุดในแต่ละด้านของการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการจัดการความรู้ โดยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนปัจจุบันหรือสมรรถนะที่ปฏิบัติจริงของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าการจัดการความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับรูปแบบการพัฒนาอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์ ในปัจจุบัน ซึ่งพบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ไม่ค่อยมีการพัฒนาสมรรถนะครูด้วยการจัดการความรู้ มีเพียงการพัฒนาครูผ่านการฝึกอบรมเท่านั้น โดยผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการความรู้ที่แท้จริงมีอยู่แล้วแต่ไม่ถูกจัดทำให้เป็นระบบ ซึ่งระบบการจัดการความรู้ที่นั้นอาจจะทำได้ยากในระยะแรกสำหรับคนกลุ่มใหญ่ และอาจเนื่องมาจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้ที่เป็น

ระบบ และขาดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาสมรรถนะครู ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่คาดหวังของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าความต้องการจำเป็นเฉลี่ยมากที่สุดก็คือ การจัดการความรู้ แสดงให้เห็นว่าครูทัศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้การจัดการความรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนทัศนศิลป์ และต้องการให้มีการจัดการความรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนเอง

2.2 แนวโน้มความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนาหลัก มาพิจารณารายด้าน และรายข้อของการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ย่อยในแต่ละรูปแบบ พบว่าแต่ละสมรรถนะมีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมแตกต่างกันออกไป ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการฝึกอบรม การสอนงาน และการจัดการความรู้ ในการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการจัดการความรู้ ในการพัฒนาสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ควรใช้รูปแบบวิธีการจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง ในขณะที่การพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรใช้รูปแบบการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ การฝึกอบรม และระบบพี่เลี้ยง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจะพัฒนาสมรรถนะการสอนให้ครบทั้ง 5 ส่วนนั้นควรใช้การบูรณาการรูปแบบเข้าด้วยกัน ซึ่งการบูรณาการรูปแบบนั้นจะทำให้สามารถใช้รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาสมรรถนะแต่ละส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่พบว่า การบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการสอน มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ที่สุด โดยจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบเกี่ยวกับองค์ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่พบว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนแต่ละรูปแบบมีความเหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ที่เหมาะสมนั้นควรจะประกอบไปด้วยรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายที่เหมาะสมกับสมรรถนะแต่ละส่วน และใช้การบูรณาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการสอนได้อย่างสูงสุด

โดยจากผลการวิจัยในส่วนของจากผลการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ทางด้านทัศนศิลป์ เพื่อหาสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการบูรณาการวิธีการพัฒนาครูหลายแบบร่วมกัน คือ การสอนงาน ระบบพี่

เลี้ยง การฝึกอบรม และการจัดการความรู้ โดยในการฝึกอบรมสำหรับครูทัศนศิลป์นั้น ควรใช้การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเท่านั้น เพราะจะทำให้ครูเกิดความเข้าใจ สามารถประยุกต์ใช้ได้ และตรงกับธรรมชาติของครูทัศนศิลป์ที่ชอบเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนั้น น่าจะสอดคล้องกับบริบทของครูทัศนศิลป์และบริบทของสาระวิชามากที่สุด เนื่องจากได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้าใจที่ดีและเกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนนี้สอดคล้องกับปรัชญาประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey : 1998) ซึ่งการศึกษาตามทัศนะของจอห์น ดิวอี้คือ ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการจัดการกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ ร่วมกันเป็นกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็นอีกด้วย

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผลการวิจัยในส่วนของการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ทางด้านทัศนศิลป์ พบว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรมีกลไกในการสนับสนุนรูปแบบ อันประกอบไปด้วย การพัฒนาตนเอง การสนับสนุน การประเมินอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการจัดการความรู้ (KM) อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่ได้นำเสนอแนวทางยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดพลังที่จะพัฒนาตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการจัดให้มีครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อเป็นพี่เลี้ยงและช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และสอดคล้องกับจากรัฐธรรมนูญ (2552) ที่กล่าวว่าปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ของโรงเรียน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้มแข็งของทีมงานการจัดการความรู้ การมีสิ่งกระตุ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจ การช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอก การวางแผนงานและกิจกรรมการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนมีบรรยากาศและสถานที่เอื้อต่อการจัดการความรู้และมีงบประมาณที่เพียงพอ

2.3 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา กับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ตลอดจนสมรรถนะการสอนที่ควรพัฒนา

จากผลการวิเคราะห์เมื่อนำรูปแบบในการพัฒนาหลักทั้ง 6 รูปแบบ มาพิจารณารายด้าน และรายชื่อของการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสอนทัศนศิลป์ย่อยในแต่ละรูปแบบ พบว่ามีองค์ประกอบการสร้างสมรรถนะครูที่เด่นชัด ขอนำอภิปราย ดังนี้

ด้านรูปแบบการจัดการความรู้นั้น พบว่าองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PNI=1.12$ โดยในส่วนของกรมมีการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครูให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PNI=1.26$ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวครูทัศนศิลป์เองนั้นก็มีความตระหนกว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีความจำเป็นอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน และมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะดังกล่าวผ่านการจัดการความรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ทักษะในการใช้เทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ซึ่งหากมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการความรู้แล้ว การจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องก็จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ Natarajan, G และ Shekhar, S. (2001) ที่กล่าวถึงเทคโนโลยีที่ใช้ในการสนับสนุนระบบการจัดการความรู้ในปัจจุบัน ว่ามีความสำคัญและมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง ซึ่งในการเลือกใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ นั้น ควรคำนึงถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ด้วย นอกจากนี้การจัดการความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหา สร้าง จัดเก็บ หรือการค้นคืนความรู้ สามารถกระทำได้ผ่านเทคโนโลยีทั้งสิ้น ดังนั้นการจัดการความรู้และเทคโนโลยีจึงส่งผลเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน การจัดการความรู้จึงเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะทำให้การพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีนั้นเกิดขึ้นได้ในระยะยาวและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปวิธีการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้เกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผ่านการนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาระบบออนไลน์เพื่อการพัฒนาครู จัดตั้งคลังเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาให้ครูสามารถใช้บริการเพื่อจัดการการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและคล่องตัว พร้อมทั้งมุ่งเน้นลดวิธีการพัฒนาที่เน้นการอบรม มาเป็นการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของครูผ่านระบบการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน : 2557)

นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนรูปแบบการสอนงาน พบว่าข้อที่มีค่าระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง(มากกว่า 0.65) ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ 2 ข้อ และด้านทักษะ 2 ข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาด้วยวิธีการสอนงานนั้นเหมาะกับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และด้านทักษะมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Moran (2010) ที่กล่าวถึงการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) ว่าเป็นการพัฒนาความสามารถทางความรู้และทักษะของคนเดียวหรือ

กลุ่มคน เพื่อการแก้ปัญหาและสะท้อนความคิดอย่างสร้างสรรค์ การสอนงานนั้นเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องด้วยความช่วยเหลือและติดตาม และยังสอดคล้องกับแนวทางยกระดับคุณภาพครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูต้นแบบ หรือการสร้างระบบครูสอนงาน (Coach) ให้ครูเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานระหว่างครูผู้มีประสบการณ์สู่เพื่อนครูด้วยกัน

เมื่อพิจารณาในส่วนของข้อที่มีระดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ผลการวิจัยพบว่ามีทั้งสิ้น 24 ข้อ โดยสมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ที่ควรพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองลงมาคือสมรรถนะด้านความรู้ และสุดท้ายคือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ซึ่งเหตุผลที่การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะมีความสำคัญเป็นอันดับแรกนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะวิธีการสอนศิลปะที่ตื้นเขินส่วนมากเป็นการสอนผ่านการสาธิต หรือสอนผ่านการลงมือปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ นวลลอ ทินานนท์ (2540) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนแบบสาธิตเป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และเกิดทักษะทางศิลปะได้ จึงทำให้การพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูทัศนศิลป์ ในขณะที่เดียวกันสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม นั้นมีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะมนุษย์ทุกคนมีความพึงพอใจในตัวเอง เชื่อว่าตนเองเป็นคนดี ครูส่วนมากคิดว่ามาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมนั้นเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นสิ่งที่ครูสามารถพัฒนาได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ แต่ถึงอย่างไรก็ดีแม้ว่าเรื่องของจริยธรรมและค่านิยมจะถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าสมรรถนะด้านอื่นๆ แต่ก็ยังคงได้รับความสำคัญ และพบอยู่ในข้อที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนจำเป็นต้องมีสมรรถนะครบทุกด้าน สอดคล้องกับ Kaltborn (2014) ที่กล่าวไว้ว่า สมรรถนะคือการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ Knowledge ความรู้ความเข้าใจ Skills ทักษะ และAttitudes หรือทัศนคติ ซึ่งส่วนนี้จะรวมไปถึงความเห็นอกเห็นใจ ความสำนึกต่อหน้าที่ (Feelings) พฤติกรรมทางการสอน และความเข้าใจในผู้เรียน ความเชื่อมั่น ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างผู้เรียน (Beliefs) ตลอดจนเรื่องของจริยธรรมทางวิชาชีพด้วย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ SEAMEO (2010) เกี่ยวกับมาตรฐานทางสมรรถนะของการสอน ว่าควรจะประกอบไปด้วย สมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ จริยธรรมและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นเดียวกัน

ในส่วนของการละเอียดความสัมพันธ์ของรูปแบบและสมรรถนะ พบว่าข้อที่มีค่าลำดับความ ต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงกว่าค่ากลาง (มากกว่า 0.65) ทั้ง 24 ข้อ มีข้อที่อยู่ในรูปแบบการ จัดการความรู้มากที่สุด จำนวน 10 ข้อนั้น ประกอบไปด้วยสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการ เรียนรู้ตลอดชีวิต มีจำนวน 3 ข้อ รองลงมาคือด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ มีจำนวน ด้านละ 2 ข้อเท่าๆกัน และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการ สอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการ พัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์เพื่อให้เกิดการพัฒนา มีลำดับความต้องการจำเป็นมาก ที่สุด $PN I = 1.23$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการความรู้จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอนทุก ด้าน และจำเป็นกับการสนับสนุนการพัฒนาในรูปแบบอื่นๆผ่านการบูรณาการ สอดคล้องกับนโยบาย การยกระดับคุณภาพครู “Spec ครูไทยในศตวรรษที่ 21” ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่กล่าวไว้ว่าการจัดการความรู้ของครูจะต้องมีระบบ แบบแผนที่ชัดเจน และควรมีการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดการพัฒนาศึกษา การเรียนรู้ของครูที่โรงเรียน เช่น จัดระบบการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษา จัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดตั้งคลินิกครูเพื่อการ เรียนรู้ จัดระบบครูพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยเพื่อน และสอดคล้องกับ อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้รู้จักหาความรู้และนำความรู้มาใช้ในการ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ การจัดการความรู้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continuous Learning) อยู่ตลอดเวลา เพราะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะทำให้มีโลกทัศน์และ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

2.4 การให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาด้านต่างๆ

ในด้านการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า การให้ ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาคณะและการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด $PN I = 1.21$ แสดงให้เห็นว่าครูมีแนวโน้มในการ พัฒนาตนเองจากความต้องการของจิตใจตนเอง และเห็นได้ชัดว่าครูทัศนศิลป์เห็นความสำคัญของการ พัฒนาตนเองเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าครูทัศนศิลป์นั้นมีความพร้อมสู่การพัฒนาตนเองให้มี สมรรถนะการสอนหากได้รับแนวทางการพัฒนาที่ดี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับทฤษฎี กิจกรรมของจิต (Mental Activity) ของ Benedetto Croce นักสุนทรียศาสตร์และนักวิเคราะห์ศิลปะ (Rik Peters : 2013) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมเชิงคิดหรือเชิงทฤษฎี (Theoretical Activity) นั้นจะส่งผลไปสู่กิจกรรม เชิงปฏิบัติ (Practical Activity) แสดงให้เห็นว่าในการจะพัฒนาครูนั้นควรพัฒนาควบคู่กันทั้งทางด้าน จิตใจและการปฏิบัติ ควรมีการกระตุ้นให้ครูมีความสนใจและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้วย และผู้วิจัย เห็นว่าการที่ผลการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนา

ตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุดนั้น น่าจะเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะในคุณค่าของบทบาทที่ตนถือครองของตัวครุทัศน์ศิลป์เองอีกด้วย สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Andragogy Theory ของ Malcolm Knowles (Knowles, 1985) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน เมื่อรู้สึกว่สิ่งนั้น “จำเป็น” ต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ในด้านปัจจัยสนับสนุนของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ประกอบไปด้วยการสนับสนุน (Supporting) การพัฒนาตนเอง (Self Development) การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น มีความสอดคล้องกับวาริรัตน์ แก้วอุไร (2547) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของครูนั้นคือผู้บริหาร โดยโรงเรียนควรมีผู้บริหารที่เห็นความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ สามารถแปลงความต้องการไปสู่การปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน โดยผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้ของครูและมียุทธวิธีในการบริหารจัดการปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อการพัฒนาครบวงจร

2.5 ความแตกต่างขององค์ประกอบ และรูปแบบวิธีการการพัฒนาที่เหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

“รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครุทัศน์ศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของรูปแบบฯ ว่าการพัฒนาสมรรถนะครูประกอบไปด้วยรูปแบบทั้งสิ้น 4 รูปแบบ คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) การฝึกอบรม (Training) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และรูปแบบการสอนงาน (Coaching) โดยมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมุ่งพัฒนาสมรรถนะทั้งการสอนทางทัศน์ศิลป์ให้กับครุทัศน์ศิลป์ทั้ง 5 ด้าน อันประกอบไปด้วย สมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ สมรรถนะด้านคุณลักษณะ สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม และสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านของกลไกในการสนับสนุน มี 4 ส่วน คือ การสนับสนุน (Supporting) การพัฒนาตนเอง (Self Development) การประเมินอย่างสม่ำเสมอ (Evaluate) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ากลไกสนับสนุนจะทำให้การพัฒนาสมรรถนะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากลไกสนับสนุนรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีความสำคัญมากกับสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาที่เป็นลักษณะการทำงานของระบบราชการที่ต้องอาศัยนโยบายและการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นหลัก ซึ่งหากมีกลไกในการสนับสนุนที่ดีจะส่งผลให้รูปแบบในการพัฒนานั้นเป็นไปมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ที่ได้นำเสนอแนวทางยกระดับ

คุณภาพครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูเกิดพลังที่จะพัฒนาตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายการพัฒนา ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการจัดให้มีครูต้นแบบ (Master Teachers) เพื่อเป็นที่เลี้ยงและช่วยเหลือด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และสอดคล้องกับจากรุวรรณ ฤทธิเพชร (2552) ที่กล่าวว่าปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ของโรงเรียน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ความเข้มแข็งของทีมงานการจัดการความรู้ การมีสิ่งกระตุ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจ การช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอก การวางแผนงานและกิจกรรมการจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนมีบรรยากาศและสถานที่เอื้อต่อการจัดการความรู้และมีงบประมาณที่เพียงพอด้วย

ในความแตกต่างของรูปแบบการพัฒนากับสมรรถนะด้านต่าง ๆ นั้น ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะแต่ละสมรรถนะมีรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบการสอนงาน เหมาะกับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับ Robertson (2011) ที่กล่าวว่าการพัฒนาด้วยกระบวนการชี้แนะหรือการสอนงาน ผลที่ได้คือการเรียนรู้ใหม่ในตัวบุคคล อีกทั้งยังได้รับประโยชน์ร่วมกัน เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ดีในการทำงานร่วมกัน และยังสอดคล้องกับ Moran (2010) ที่กล่าวถึงการชี้แนะหรือการสอนงาน (Coaching) ว่าเป็นการพัฒนาความสามารถทางความรู้และทักษะของคน เพื่อการแก้ปัญหาและสะท้อนความคิดอย่างสร้างสรรค์ การสอนงานนั้นเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องด้วยความช่วยเหลือและติดตาม

รูปแบบการพัฒนาผ่านระบบพี่เลี้ยง เหมาะกับสมรรถนะด้านมาตรฐานจรรยาบรรณและค่านิยม และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าระบบพี่เลี้ยงจะเป็นรูปแบบการพัฒนาที่สำคัญที่จะพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เกิดความประพุดิที่ตีทั้งในเรื่องของจรรยาบรรณ การอุทิศตน และแนวทางในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) ที่กล่าวว่าระบบพี่เลี้ยงที่จะเป็นระบบที่ให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือครู ให้พัฒนาศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งช่วยเหลือให้ครูเกิดทัศนคติ หรือความคิดในเชิงบวก (Positive Thinking) ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร และการตรวจสอบและติดตามผลการให้ความรู้ ความเข้าใจกับครูใหม่ด้วย

รูปแบบการพัฒนาผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เหมาะกับสมรรถนะด้าน ความรู้ ทักษะ และการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การฝึกอบรมโดยเฉพาะการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นมีความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ตลอดจนส่งผลให้ครูเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ เพราะการฝึกอบรมเป็นการทำให้ครูสามารถเข้าใจในเรื่องที่ได้รับ การอบรมและสามารถทดลองปฏิบัติและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ทันที และสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับ ยูเนสโก (Unesco, 1980) ที่ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมครูประจำการ (In-service Training) ว่าเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติ เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน และยิ่งสอดคล้องกับบรยองค์ โตจินดา (2543 : 194) ที่ได้กล่าวถึงการฝึกอบรม (Training) ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของบุคคลและองค์กร เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และทัศนคติ จะช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ในขณะที่รูปแบบการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้เหมาะกับการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการความรู้นั้นเป็นทั้งรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพและยังเป็นตัวช่วยสนับสนุนการพัฒนาแบบอื่นๆได้อีกด้วย โดยการจัดการความรู้นั้นควรทำอย่างมีระบบและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ความรู้ถูกส่งต่ออย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอนและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูทัศนศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการสร้างความรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Constructivism) ของ Vygotsky ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญที่ว่า "ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านพุทธิปัญญา" และ Vygotsky เชื่อว่าความรู้สามารถสร้างขึ้นโดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ในขณะที่อยู่ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural context) (บุญฉัตรณ์ พิชญ์ไพบุลย์ : 2556)

2.6 ความสอดคล้องของผลการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนา

จากผลการวิเคราะห์ในส่วนของการประเมินสมรรถนะครูทัศนศิลป์(ตนเอง)ก่อนการเข้ารับการพัฒนสมรรถนะ และหลังเข้ารับการพัฒนสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น พบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดเมื่อเทียบกับสมรรถนะด้านอื่นๆเหมือนกันทั้งก่อนและหลังเข้ารับการทดลอง โดยผู้วิจัยเห็นว่าที่ครูทัศนศิลป์ประเมินตนเองว่ามีสมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยมอยู่ในระดับมากที่สุดนั้น น่าจะเป็นเพราะ ครูทัศนศิลป์ส่วนมากมีความพึงพอใจในตัวเอง และเชื่อว่าตนเองเป็นคนดี และสอดคล้องกับผลการหาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม ที่พบอยู่ในระดับต่ำที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะส่วนนี้นั้นมีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ และสัมพันธ์กับที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า ครูทัศนศิลป์ส่วนมากคิดว่ามาตรฐานจริยธรรมและค่านิยมนี้เป็นเรื่องของจิตใจ เป็นสิ่งที่ครูสามารถพัฒนาได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ที่มีความเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นคนดีด้วยตนเอง มนุษย์ทุกคนจะต้องมีคุณค่าและความต้องการความพึงพอใจในตนเอง โดย Carl R. Rogers นักจิตวิทยาให้คำปรึกษาที่มีชื่อเสียงผู้หนึ่งของกลุ่มมนุษยนิยม กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ว่า มนุษย์โดยพื้นฐานแล้วเป็นผู้มีเหตุผลสามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้ มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีความดี

เชื่อถือและไว้วางใจได้ มนุษย์ยังมีความเฉลียวฉลาดในการปรับตัว และต้องการความเป็นอิสระในการที่จะพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของสมรรถนะด้านคุณลักษณะนั้น พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในลำดับที่ 2 เมื่อเทียบกับสมรรถนะด้านอื่น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะของครูไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง จนไปถึงความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ครูที่ศนศิลป์มีอยู่แล้ว และจะส่งผลดีกับการพัฒนาตนเองของครู ให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะอื่นๆควบคู่กันไปอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับวาริรัตน์ แก้วอุไร (2547) ที่กล่าวว่า การที่ครูมีการพัฒนาตนเองและเรียนรู้อยู่เสมอ นั้นจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผลการวิจัยจึงค้นพบประเด็นที่น่าสนใจอีกว่า ตัวครูที่ศนศิลป์เองนั้นมีคุณลักษณะส่วนบุคคลและมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน และบทบาททางวิชาชีพครูที่ดีเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ซึ่งหากได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมย่อมส่งผลต่อการเป็นครูที่ศนศิลป์ที่มีสมรรถนะการสอนที่ดีอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับวาริรัตน์ แก้วอุไร (2546) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า หนึ่งในปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครู คือการที่ครูมีเจตคติที่ดี ตลอดจนมีแนวคิด และสามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงได้

2.7 ความแตกต่างของผลการประเมินสมรรถนะก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนา

เมื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการประเมินสมรรถนะการสอนก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะและหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครูที่ศนศิลป์ที่ศนศิลป์ พบว่าครูที่ศนศิลป์มีสมรรถนะการสอนที่ศนศิลป์หลังการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอน สูงกว่าก่อนการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสำหรับการทดลองพัฒนาสมรรถนะการสอนครูที่ศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้น มีการออกแบบการทดลองโดยอ้างอิงจากผลการประเมินสมรรถนะการสอนของครูที่ศนศิลป์ก่อนเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะการสอน ซึ่งพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นในการทดลองจึงเลือกทดลองการพัฒนาสมรรถนะการสอนในช่วงที่ 1 และ 2 คือเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลการประเมินสมรรถนะครูที่ศนศิลป์ก่อนการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ในขณะที่ผลการประเมินสมรรถนะครูที่ศนศิลป์หลังการเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะ ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ซึ่งพบว่าสมรรถนะทุกตัวมีการพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยแม้ว่าสมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยมนั้นจะมีค่าเฉลี่ยก่อนเข้ารับการพัฒนาอยู่ในระดับมากอยู่แล้ว ภายหลังเข้ารับการพัฒนา ก็ยังมีความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกเป็นระดับมากที่สุดเช่นกัน ในส่วนของสมรรถนะด้านอื่นๆ ประกอบด้วย ด้าน

คุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากที่สุด สมรรถนะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากที่สุด สมรรถนะด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากที่สุด และสมรรถนะด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากที่สุด โดยแม้ว่าการทดลองจะมีการพัฒนาสมรรถนะในส่วนของคุณลักษณะด้านความรู้และด้านทักษะเพียงสองส่วน แต่จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการทดลองก็แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านความรู้และทักษะที่ดีนั้นส่งผลเชิงบวกต่อสมรรถนะด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านคุณลักษณะ ด้านจริยธรรมและค่านิยม และด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เกิดการพัฒนาตามไปด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสมรรถนะด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะนั้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ โดยจะส่งผลให้เกิดความรู้ภายในตัวรวมทั้งความมั่นใจ และนำไปสู่การต่อยอดความรู้และการพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆ สอดคล้องกับ Deirdre E. Russell-Bowie (2012) ที่พบว่าสาเหตุหนึ่งของปัญหาครูที่ขาดความมั่นใจและความสามารถทางการสอน คือ การที่ครูได้เรียนวิชาทางการสอนอย่างไม่ครอบคลุมและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อสาระการสอน ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะจึงความเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ โดยจากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าขั้นตอนและความเชื่อมโยงของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้นมีความเป็นไปได้และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามผลสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา และมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องหลังเข้ารับการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ผ่านการสังเกต และ สัมภาษณ์นั้นมีความสอดคล้องกันกับที่อภิปรายข้างต้น คือ ครูทัศนศิลป์ที่เข้ารับการทดลองให้ความเห็นว่าได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะเป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะ จริยธรรมและค่านิยม ตลอดจนการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย เนื่องจากมีความมั่นใจในความรู้และทักษะของตนเองมากขึ้นส่งผลให้มีความมั่นใจและมีแรงขับไปสู่การพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Deirdre E. Russell-Bowie (2012) ที่พบว่ากระบวนการที่จะแก้ปัญหาให้ครูมีความมั่นใจและความรู้ความสามารถในการสอนศิลปศึกษาที่ดีขึ้น คือการช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อสาระการสอน การให้ครูได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะ ตลอดจนการทำวิจัยที่เกี่ยวกับความสำคัญของศิลปศึกษา

โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะส่งผลต่อความสามารถในการตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของครูได้อย่างมีระบบมากขึ้น อีกทั้งการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียนส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านจริยธรรม

และคำนิยาม กล่าวคือเกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียนได้ดีขึ้น และนอกจากนี้ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทดลองยังส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย ดังที่ครูพลเทพ ดำรงตระกูลกิจ ครูผู้ช่วยโรงเรียนพุทธจักรวิทยา กล่าวในช่วงของกิจกรรม AAR (After Action Report) ว่า “ตั้งแต่ผมเป็นครูมา ผมเข้าอบรมมาเยอะมาก แต่โครงการนี้เป็นโครงการที่ได้พัฒนาสมรรถนะการสอนด้านทัศนศิลป์สำหรับผมจริงๆ หากเทียบกับที่ผมเคยไปเข้าร่วมอบรมมาเขามักจะเอาศิลปินมาทำการ workshop นั่งอยู่หน้าห้องแล้วให้ผมปฏิบัติงานถ้าครูเยอะบางที่เขาก็ดูไม่ทั่วถึง แต่ครั้งนี้ผมสามารถนำสิ่งที่ผมเรียนรู้ไปใช้ได้จริง มีความรู้ มีความมั่นใจที่จะออกแบบจัดการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพให้กับผู้เรียน โครงการนี้ได้นำวิทยากรที่เป็นครูจริงๆ เหมือนกับผมมาสอน มาให้คำชี้แนะ เขาทำให้ผมเห็นว่าการเข้าใจผู้เรียนเป็นอย่างไร เราสามารถประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องการสอนนักเรียน และความก้าวหน้าในอาชีพครู ทำให้ผมเห็นภาพรวมของอนาคตของผม และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาวิชาชีพตนเองต่อไป” ซึ่งจากความสัมพันธ์กันของผลการวิเคราะห์ทั้งในส่วนของการประเมินสมรรถนะการสอนหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ ผลการทำกิจกรรม AAR (After Action Report) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามผลสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนา และมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง หลังเข้ารับการทดลองเป็นเวลา 1 เดือนนั้น แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะนั้นควรดำเนินการตามขั้นตอนและความเชื่อมโยงของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะ นั้น มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ และเป็นพื้นฐานสำคัญไปสู่การพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Knowles,1980) ในส่วนของประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์อย่างกว้างขวางที่จะเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าของการเรียนรู้ ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง (อ้างอิงในอาชญญา รัตนอุบล, 2542)

ผลการประเมินสมรรถนะการสอนหลังการรับการพัฒนาสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ทัศนศิลป์แบบปลายเปิด และผลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการทดลอง พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยระบุว่าควรมีการพัฒนาสมรรถนะอีกอย่างน้อยมีการศึกษาระยะ 1 ครั้ง ซึ่งเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการสอนและการพัฒนาตนเองและผู้เรียน สอดคล้องกับจิตรา ศาสน์ส (2542) ที่พบว่าครูสอนศิลปศึกษา มีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการใช้หลักสูตรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลในระดับมาก และ นอกจากนี้ครูสอนศิลป์ที่มีวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์สอน และภาระงานสอนแตกต่างกัน มีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัด

กิจกรรม การเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าครูทุกคนมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาสมรรถนะการสอนของตนผ่านรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และยังสอดคล้องกับ Rogers นักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม ที่เชื่อว่าลักษณะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีแนวโน้มที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของอินทรีย์ ที่จะพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ทั้งหมดหรือสร้างเสริมให้ดียิ่งขึ้น โดยการปรับตัว การขัดเกลา การพัฒนา การพึ่งตนเอง และการเป็นตัวของตัวเอง

ในส่วนของผลการประเมินสมรรถนะหลังเข้ารับการทดลองของครูทัศนศิลป์ การที่ผลการประเมินสมรรถนะหลังเข้ารับการทดลองของครูทัศนศิลป์ (post-test) แตกต่างจากผลการประเมินสมรรถนะก่อนเข้ารับการทดลอง (pre-test) อย่างชัดเจนมาก ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะในช่วงของการทดลองนั้นมีการออกแบบกิจกรรมในการทดลองตามผลการประเมินสมรรถนะก่อนเข้ารับการทดลองของครูทัศนศิลป์ (pre-test) จึงส่งผลให้ครูทัศนศิลป์ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านที่ตนเองต้องการ เกิดความรู้สึกด้านบวกต่อรูปแบบการพัฒนา และรู้สึกเหมือนได้เติมเต็มในสิ่งที่ตัวครูทัศนศิลป์เองสนใจ ซึ่งหากศึกษานิตยสารที่มีกรนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์นี้ไปใช้ ก็ควรจะมีการวัดระดับสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ที่จะเข้ารับการพัฒนา ก่อนว่ามีความต้องการพัฒนาสมรรถนะในส่วนใด เพื่อที่จะได้ออกแบบกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะให้กับครูทัศนศิลป์ได้สอดคล้องกับความพร้อม ความต้องการ และบริบท รวมทั้งส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ Andragogy Theory of Malcolm Knowles ที่อาชัญญา รัตน์อุบล (2551) ได้ให้คำนิยามไว้ว่าเป็น “ศิลป์และศาสตร์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ ” จะต้องประกอบด้วยความพร้อมที่จะเรียน (Readiness) กล่าวคือผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียน เมื่อรู้สึกว่สิ่งนั้น “จำเป็น” ตอบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน และแนวทางการเรียนรู้ (Orientation to learning) คือ ผู้ใหญ่จะยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มุ่งนำความรู้ไปใช้ทันที ซึ่งในการออกแบบการทดลองนั้นผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่จำนวน 30 คน หากแต่ในกระบวนการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาไปใช้จริงนั้น สามารถใช้รูปแบบนี้กับการพัฒนาครูทัศนศิลป์เฉพาะคนหรือกลุ่มที่มีขนาดเล็กลงได้ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนในส่วนที่จำเป็นต่อครูทัศนศิลป์ผู้เข้ารับการพัฒนาจริงๆ และสามารถออกแบบการพัฒนาให้สอดคล้องตามความจำเป็นต่อทบาทและสถานภาพทางสังคมของครูทัศนศิลป์ตามที่กล่าวไว้ข้างต้นด้วย

สิ่งที่น่าสนใจอีกส่วนหนึ่ง คือผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามผลสมรรถนะของครูทัศนศิลป์ หลังจากผ่านการเข้าโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครูทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา และมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องหลังเข้ารับการ

ทดลองเป็นเวลา 1 เดือน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสังคมออนไลน์ (Social network) มีประโยชน์อย่างมากเพราะสามารถทำให้ได้รับความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และนำความรู้ไปใช้ได้ทันที รวมทั้งส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู เกิดความสัมพันธ์อันดีและรู้จักเพื่อนครูทัศนศิลป์ด้วยกันมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมาก นอกจากเป็นแหล่งจัดเก็บความรู้ที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที ทำให้ความรู้สามารถส่งต่อกันได้อย่างรวดเร็วแล้วยังส่งผลให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องอีกด้วย ดังนั้นจึงควรใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้และพัฒนาสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาโดยพัฒนาระบบออนไลน์เพื่อการพัฒนาครู จัดตั้งคลังเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาให้ครูสามารถใช้บริการเพื่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและคล่องตัว รวมทั้งสอดคล้องกับ Jude Lubega. (2010) ในส่วนของสารสนเทศและการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ที่พบว่าเทคโนโลยีที่ใช้การพึ่งพาและกระบวนการจัดการความรู้ต่างก็เป็นคุณูปการสำคัญที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ict) เพื่อส่งเสริมการจัดการความรู้นั้นมีความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรู้ การมีส่วนร่วมช่วยในกระบวนการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ และ ผลลัพธ์ของการจัดการความรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันทั้งหมดผ่านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบ และยังสอดคล้องกับ Natarajan, G และ Shekhar, S. (2001) ที่กล่าวว่าเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการจัดการความรู้ โดยใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) การสร้างความรู้ อีกทั้งในส่วนของการเก็บรักษา (Storage) สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการระบบฐาน (Bedrock Systems) โดยการพัฒนาระบบเหล่านี้ให้มีความพร้อมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างมาก

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ สามารถจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดของข้อเสนอแนะในแต่ละส่วน ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ระดับกระทรวง

ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการสามารถใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

เพราะการพัฒนาสมรรถนะการสอน เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครู และยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนา สมรรถนะการสอนสำหรับครูส่วนมากทำในภาพรวมและไม่ตอบสนองถึงลักษณะและความต้องการของ ครูทัศนศิลป์ได้ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการใช้รูปแบบการพัฒนา สมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ ในการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์อย่างแท้จริง

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเมื่อนำรูปแบบในการพัฒนาหลักทั้ง 6 รูปแบบ มาพิจารณาราย ด้าน และรายชื่อของการพัฒนาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสอนที่ทัศนศิลป์ย่อยในแต่ละรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าด้านรูปแบบการจัดการความรู้ องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะมีลำดับความ ต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.12) และพบว่าในส่วนของกรณีการจัดการความรู้ เพื่อส่งเสริมครู ให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มีลำดับความจำเป็นมากที่สุด (PNI = 1.26)

3.1.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการ กำหนดนโยบายการพัฒนาครูทัศนศิลป์ในพื้นที่ของตน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการสอน สำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ของตนภายใต้การกำหนดกรอบ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนา การนำรูปแบบไปใช้ควรพิจารณาบริบท ความรู้พื้นฐาน และ ลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ของครูในแต่ละเขตพื้นที่ด้วย

เนื่องจากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนของความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของขั้นตอนและระยะเวลาของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน สำหรับครูทัศนศิลป์ในส่วนของความเหมาะสมของขั้นตอน ซึ่งเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของเวลา นั้น อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82 และเมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของเวลา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 80 ในขณะที่การพิจารณาในส่วนอื่นๆอยู่ในระดับมากที่สุด โดย ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าในการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูแต่ละคนนั้น มีบริบทที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึง ไม่ควรมีการกำหนดกรอบเวลาในการใช้รูปแบบ แต่ควรให้ผู้นำรูปแบบไปใช้ได้พิจารณาความ เหมาะสมของเวลาในการใช้รูปแบบของตนเอง

3.1.3 ระดับโรงเรียน

โรงเรียนสามารถนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครู ทัศนศิลป์ในโรงเรียนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน โดยเน้นการสร้างร่วมมือ

ระหว่างผู้บริหารและครู ด้วยการที่ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนของครู ทัศนศิลป์ทั้ง 5 ด้าน และมุ่งเน้นการพัฒนาผ่านรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทสมรรถนะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

เนื่องจากผลวิจัยพบว่าแต่ละสมรรถนะมีรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมแตกต่างกันไป ในการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ และทักษะ ควรใช้วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการจัดการความรู้ การพัฒนาสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ ในขณะที่การพัฒนาสมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการจัดการความรู้ และระบบพี่เลี้ยง และการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรใช้รูปแบบวิธีการพัฒนา ผ่านการจัดการความรู้ การฝึกอบรม และระบบพี่เลี้ยง

3.1.4 ระดับบุคคล

ผู้บริหารโรงเรียน ครูทัศนศิลป์ และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ผ่านการแสวงหาความรู้ในองค์ความรู้ต่างๆที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนไปใช้นั้นควรมีการวัดระดับสมรรถนะทั้ง 5 ด้านก่อนการเข้าโปรแกรมพัฒนา เพื่อเป็นการวินิจฉัยความต้องการพัฒนาสมรรถนะตามด้านที่ขาด เพื่อจะได้จัดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและตรงกับสมรรถนะที่จำเป็น เพื่อจะส่งผลให้การพัฒนาสมรรถนะการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

เนื่องจากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีการวัดระดับสมรรถนะของผู้เข้ารับการพัฒนา ก่อน เพื่อจัดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องเทคนิคการจัดการความรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูทัศนศิลป์ เนื่องจากผลวิจัยพบว่า รูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางการสอนที่คาดหวังของครูทัศนศิลป์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการจัดการความรู้ และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป

3.2.2 ควรมีการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของครูทัศนศิลป์อย่างเป็นรูปธรรม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2546*.

โกศล ดีศีลธรรม. (2546). *การจัดการความรู้แห่งโลกธุรกิจใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

จารุวรรณ ฤทธิเพชร. (2552). *กระบวนการและปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จของการจัดการความรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตรา ศาสนัส. (2542). *การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูสอนศิลปศึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2545). *การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เอช อาร์เซ็นเตอร์ จำกัด.

दनัย เทียนพุ่ม. (2551). *บริหารคนในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.

เทวี ประสาท. (2546). *ศิลปะ: รากฐานแห่งการศึกษา แปลโดย อนิตรา พวงสุวรรณ – โมเชอร์*. พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ : โครงการสรรพสาส์น สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก.

ธีระ รุญเจริญ. 2550. *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นवलลอ ทินานนท์. (2540). *การสอนมโนทัศน์ : หัวใจของการเรียนรู้*. วารสารศิลปกรรมศาสตร์, 5 (2).

เนาวนิตย์ สงคราม. (2550). *การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2547). *การพัฒนารูปแบบการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- บดินทร์ วิจารณ์. (2547). *การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ : Knowledge Management in Action*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). *การบริหารทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2547). *กระบวนการวิทยาศาสตร์สู่งานวิจัยศิลปศึกษา*. ใน ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์, บรรณาธิการ, *ศิลปศึกษา จากทฤษฎีสู่การสร้างสรรค์ ชุดรวมบทความ เล่มที่ 19*, หน้า 115-126. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปทุมรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2556). *ศิลปะคืออะไร: ศิลปะคืออารมณ์*. เอกสารประกอบการสอนชุดที่ 8 สุนทรียศาสตร์ในศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.sahavicha.com/?name=link&category=7&page=7>.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2544). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- มะลิฉัตร เอื้ออนันท์. (2545). *ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปฯ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนานวัตกรรมการศึกษา และเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารย์ พานิช. (2547). *องค์การจัดการและการเรียนรู้ : บรรยายในหลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชนรุ่นที่ 3*, สถาบันพระปกเกล้า 14 พฤษภาคม 2547. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.kmi.or.th/autopage/show_page.php?h=13&s_id=19&d_id=19, 8 มกราคม 2557.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2548). *ทัศนศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: อีแอนด์ไอเคิว.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2557). *ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานวิชาศิลปะ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/220>.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2556). *การจัดการความรู้ : Knowledge Management*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ด.
- สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย. (2557). *ภารกิจการพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะ*. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://www.artteacherthailand.com/15046499>.
- สวัสดี บรรเทิงสุข. (2542). *การให้คำปรึกษา Counseling*. เชียงใหม่ : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. (2558). *รายชื่อครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาขาทัศนศิลป์ที่ได้รับวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *มาตรฐานความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). *คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: สิริบุตการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวัดนักการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย”*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา* สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). *ภารกิจหลักสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ : (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://academic.obec.go.th/web/node/3> , 12 มกราคม 2558.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2558). *สรุปโครงการ Arts Education เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). *เทคนิคการนิเทศ : ระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษา* (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://panchalee.wordpress.com/2009/07/28/mentoring> , 10 มีนาคม 2557.
- อาชญัญญ รัตนอุบล. (2551). *พัฒนาการ การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเมเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2547). *Career Development in Practice*. กรุงเทพมหานคร : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2554). *การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 ปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

ภาษาอังกฤษ

- Amanda, Allison. (2013). *No Art Teacher Left Behind : Professional development that really matters in an age of accountability*. art education policy review, 114, 178-190.
- Bates, J.K. (2000). *Becoming an Art Teacher*. Australia: Wadsworth.
- Bob & Megan Tschannen-Moran. (2010). *Evocative Coaching : Transforming Schools One Conversation at a Time*. San Fransico : A Wiley Imprint.

- Burton, W.H., & Brueckner, L.J. (1955). *Supervision : A social process*. New York : Appleton-Century-Crofts.
- Carl R. Rogers. (1989). *On Becoming A Person*. New York : Houghton Mifflin Company.
- Carol S. Jeffers. (1996). *Professional Development in Art Education Today : A Survey of Kansas Art Teachers*. *Studies in Art Education*, 37(2) ,101-114.
- Deirdre E. Russell-Bowie. (2012). *Developing preservice primary teachers' confidence and competence in arts education using principles of authentic learning*. *Australian Journal of Teacher Education*, 37(4). Retrieved December ,21,2013 from <http://ro.ecu.edu.au/ajte/vol37/iss1/4>.
- Dewey, John. (1998). *Experience and Education, 60th Anniversary Edition*. West Lafayette,Indiana: Kappa Delta pi.
- Hogg, M., & Vaughan, G. (2005). *Social Psychology (4th edition)*. London: Prentice-Hall.
- Kai Wing Chu, Minhong Wang, Allan H.K. Yuen.(2011) *Implementing Knowledge Management in School Environment : Teachers' Perception*. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, 3(2).
- Kaltenborn. (2014). *The ABC Model of Attitudes*. (Online). Retrieved March 25,2015 from <http://timboprof.com/tag/abc-model>.
- Kucza, Timo. (2001). *Knowledge Management Process Model*. (Online). Available URL : <http://virtual.vtt.fi/inf/pdf/publications/2001/P455.pdf>.
- Lubega, Jude. (2010). *Using ICT to enhance Knowledge Management in higher education : A conceptual framework and research agenda*. *IJEDICT*, Vol. 6, Issue 4, pp 83-101.
- Malcolm S. Knowles & Associates. (1985). *Andragogy in action : Applying Modern Principles of Adult Learning*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Marquardt. (2011). *Optimizing the Power of Action Learning: Real-Time Strategies for Developing Leaders, Building Teams and Transforming Organizations*. New York : McGraw-Hill.
- Marali, Yasamin. (2001). *Building and Developing Capabilities : A Cognitive Congruence Framework*. In *Knowledge Management and Organizational Competence*. New York : University Press.

- Natarajan, G. & Shekhar, S. (2001). *Knowledge Management: Enabling Business Growth*. Malaysia : McGraw-Hill.
- Online Master of Arts in Art Education.(2014). *NAEA Professional Standards for Visual Arts Educators: 13 Qualities of an Effective Art Teacher*. Retrieved February 2,2014 from <http://education.arts.ufl.edu/13-qualities-of-art-teacher>.
- Peters, Rik. (2013). *History as Thought and Action : The Philodophies of Croce, Gentile, De Ruggiero and Collingwood*. UK : Imprint Academic.
- Robert, Sabol. (2006). *Professional Development in Art Education : A Study of Needs, Issues, and Concerns of Art Educators*. Research of National Art Education Foundation.
- Robertson, J. (2011). *Coaching educational leadership : Building leadership capacity through partnership*. In 2nd Australian Leadership Coaching Conference for Educators. Conference held at Melbourne,Australia ; 6-7.
- SEAMEO INNOTECH. (2010). *Teaching Competency Standards in Southeast Asian Countries : eleven country audit*. : Philippine Copyright.
- Seyfarth, J. T. (1999). *Principal, The New Leadership for New Challenges*. Virginia Commonwealth University.
- Shiny p. Kumar. (2009). *Competency Mapping*. (Online). Retrieved January 20,2016 from <https://www.articlesbase.com/human-resources-articles/competency-mapping-999751.html>.
- Spears, Harold. (1953) *Improving the supervision of instruction*. New York (70 Fifth Avenue) : Prentice-Hall, Inc.
- Tannenbaum & Alliger .(2000). *Knowledge Management: Clarifying the Key Issues IHRIM*. Better World Books , Mishawaka,IN,U.S.A.
- Turban, E., & Aronson, J. E. (2001). *Decision Support Systems and intelligent Systems*. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเครื่องมือวิจัย และแบบประเมินสมรรถนะ
และรายชื่อโรงเรียนที่เข้ารับการทดลอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเครื่องมือวิจัย และแบบประเมินสมรรถนะ

1. ผศ. ดร.ปองสิน วิเศษศิริ
 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร. กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน
 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทร์เดชา สิงห์ สิงหเสนี
3. ดร. นุติยาพร วงศ์เณร
 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาครูทัศนศิลป์
 ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
4. คุณจิตรา สิริภูบาล
 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาครูทัศนศิลป์
 ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.
5. อาจารย์สังคม ทองมี
 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีผลงานด้านทัศนศิลป์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ศิลป์สิรินธร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา

1. นักวิชาการทางการสร้างรูปแบบและด้านศิลปศึกษา
 - 1.1 ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร
 - 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู
 - 2.1 ดร.นุติยาพร วงศ์เณร
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษศิลปศึกษา
 - 2.2 คุณวิจิตร วิทยาวราพงศ์
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการด้านการพัฒนาบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 2
 - 2.3 คุณภาณุภรณ์ กล้าผจญ
ตำแหน่ง นายกสภาคมิวิชาชีพรุศิลปะแห่งประเทศไทย
3. ผู้เกี่ยวข้องในด้านผู้ปฏิบัติ (ตัวแทนครู และครู best practice) ด้านทัศนศิลป์
 - 3.1 ครูสุดใจ ขวัญดำ
ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 3.2 คุณนิภาพร บินสัน
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโฉลกหล้า และได้รับรางวัลครูดีในดวงใจด้านศิลปศึกษา
ปี 2555
4. นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาครูทัศนศิลป์
 - 4.1 คุณจิตรา สิริภูบาล
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สพฐ.
 - 4.2 ดร.กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
 - 4.3 ดร.ศาลินา บุญเกื้อ
ตำแหน่ง นักวิจัยอิสระ ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาวิชาชีพรุ

รายชื่อโรงเรียนที่เข้าร่วมทดลอง

ลำดับ	โรงเรียน	ลายเซ็น
1	โรงเรียนพรตพิทยพยัต	
2	โรงเรียนพรตพิทยพยัต	
3	โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพฯ	
4	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)๔	
5	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)๔	
6	โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม	
7	โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม	
8	โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	
9	โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า	
10	โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า	
11	โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า	
12	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	
13	โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	
14	โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย	
15	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)๒	
16	โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง	
17	โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง	
18	โรงเรียนนนทรีวิทยา	
19	โรงเรียนนวมินทราชูทิศ บดินทรเดชา	
20	โรงเรียนบางกะปิ	
21	โรงเรียนสตรีศรีอยุธยา	
22	โรงเรียนสตรีศรีอยุธยา	
23	โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	
24	โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย	
25	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	
26	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	
27	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	
28	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	
29	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	
30	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ	

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

1. การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับครูทัศนศิลป์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพสมรรถนะทางการสอนและสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงอย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์

4. กรุณาอ่านคำจำกัดความก่อนทำแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อคำเฉพาะต่างๆและง่ายต่อการตอบแบบสอบถามยิ่งขึ้น

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในภาพรวมจึงไม่มีผลใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม และผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับครูผู้สอนทัศนศิลป์ทุกท่าน จึงใคร่ขอความกรุณาจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วกลับมายังผู้วิจัย จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวณัฐธิดา ภู่อัจฉริยะ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความประกอบแบบสอบถาม

เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

1. **การสอนงาน (Coaching)** เป็นการชี้แนะที่เน้นการให้คำแนะนำ มีขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน ด้วยการสาธิตที่ละเอียด ผู้สอนคอยเป็นที่เลี้ยงและปล่อยให้ทำงานด้วยตนเอง ให้กำลังใจและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
2. **ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)** เป็นการดูแลให้คำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ช่วยเหลือครูให้พัฒนาศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ เป็นระบบที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำ
3. **การให้คำปรึกษา (Counselling)** เป็นการให้ความช่วยเหลือกับครู ทั้งในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ การวางแผน การตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงในหลายด้านเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา (ทั้งรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม)
4. **ระบบการฝึกอบรม (Training)** เป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ พัฒนาและปรับปรุงการทำงานของครูและโรงเรียน โดยการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และทัศนคติ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้
5. **การนิเทศ (supervision)** เป็นกระบวนการประเมินและพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. **การจัดการความรู้ (Knowledge Management)** เป็นกระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือได้เรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ประกอบด้วย การแสวงหา การสร้าง การจัดเก็บ การวิเคราะห์ และการทำเหมืองความรู้ การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ และการประยุกต์ใช้และการตรวจสอบความรู้
7. **เนื้อหาทางทัศนศิลป์ 4 ด้าน (รูปแบบการสอนศิลปะตามทฤษฎี Discipline base art education (DBAE))** ประกอบด้วย ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ และสุนทรียศาสตร์
8. **มาตรฐานการเรียนรู้ของทัศนศิลป์ (ศ.1.1/ศ.1.2)** ประกอบด้วย มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล
9. **สมรรถนะทางการสอนทางทัศนศิลป์ หมายถึง ครูผู้ซึ่งมีสมรรถนะ 5 ประการ** โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - **สมรรถนะด้านความรู้** หมายถึง ความชำนาญในเนื้อหาทัศนศิลป์ (4ด้าน) มีความรู้ในมาตรฐานการเรียนรู้ทัศนศิลป์ หลักการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาอังกฤษ และความรู้ในพฤติกรรมต่างๆของผู้เรียน
 - **สมรรถนะด้านทักษะ** หมายถึง ความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ ทักษะในการบริหารจัดการห้องเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การวัดประเมินผลผู้เรียน ทักษะในการใช้เทคโนโลยี และทักษะในการบูรณาการ
 - **สมรรถนะด้านคุณลักษณะ** หมายถึง การมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดี มีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน รักในวิชาชีพครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สำนึกในหน้าที่ รู้จักปรับตัว และตรงต่อเวลา
 - **สมรรถนะด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม** หมายถึง ความมีจริยธรรมการเป็นตัวอย่างที่ดี ประกอบด้วย การอุทิศตนต่อชุมชน ทัศนคติที่ดีที่มีต่อผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีการวางตัวที่ดี และมีความรับผิดชอบ
 - **สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต** หมายถึง การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาวิชาชีพ การเตรียมการสอนที่ดี การวิจัยเพื่อพัฒนา การจัดทำสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และการนำเสนอผลงาน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสถานภาพของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ น้อยกว่า 30 ปี 30 - 39 ปี
 40 - 49 ปี 50 ปี ขึ้นไป
3. ตำแหน่งทางวิชาการ
 ครูผู้ช่วย ครู คศ.1 ครู คศ.2
 ครู คศ.3 ครู คศ.4 ครู คศ.5
4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน
 น้อยกว่า 5 ปี 5 - 9 ปี
 10 - 14 ปี 15 - 19 ปี 20 ปี ขึ้นไป
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
6. ขนาดโรงเรียนของท่าน
 ขนาดเล็ก (นร. 1- 499 คน) ขนาดกลาง (นร. 500 – 1499 คน)
 ขนาดใหญ่ (นร. 1500 – 2499 คน) ขนาดใหญ่พิเศษ (นร. 2500 คนขึ้นไป)
7. ภาค (ตำแหน่งที่ตั้ง) ของโรงเรียนของท่าน
 ภาคเหนือ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้
8. จำนวนคาบสอน (ชั่วโมงสอน) ต่อสัปดาห์
 14-15 คาบ 16-17 คาบ 18-19 คาบ
 20-21 คาบ 22-23 คาบ 24 คาบขึ้นไป
9. ท่านปฏิบัติงานที่นอกเหนือภาระงานสอนกลุ่มงานใด
 กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล
 กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานทั่วไป
 9.1 ท่านปฏิบัติงานนอกเหนือภาระงานสอนเป็นเวลาที่ชั่วโมง/สัปดาห์
 น้อยกว่า 5 ชั่วโมง 5 – 10 ชั่วโมง มากกว่า 10 ชั่วโมง
10. ท่านเคยผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือไม่
 เคย ระบุหลักสูตร/หน่วยงานที่จัด ไม่เคย

ที่	สภาพสมรรถนะในโรงเรียน	ระดับสมรรถนะ									
		สมรรถนะที่คาดหวัง					สมรรถนะที่เป็นอยู่				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	สอนงานผ่านการสาธิตวิธีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน4ด้านของทัศนศิลป์										
6	จัดผู้สอนงาน ให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ ให้เกิดทักษะและสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้										
ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) โรงเรียนมีการสอนงานดังนี้											
7	จัดผู้สอนงานและให้คำแนะนำกับครูทัศนศิลป์ เพื่อให้ครูสามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีระบบได้										
8	สอนงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้										
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) โรงเรียนมีการสอนงานดังนี้											
9	จัดผู้ชี้แนะพร้อมให้คำแนะนำกับครูทัศนศิลป์ ให้เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน										
10	มีการให้คำแนะนำ และเน้นย้ำการปฏิบัติตนของครูทัศนศิลป์ ให้เป็นผู้รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน										
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) มีการสอนงานดังนี้											
11	จัดผู้ให้คำชี้แนะขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ครูทัศนศิลป์สามารถประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้										
12	สอนงานและให้คำแนะนำแก่ครูทัศนศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง										
13	จัดผู้ชี้แนะและสอนงานเพื่อให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ										
การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) กับครูทัศนศิลป์ คือการดูแลให้คำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ช่วยเหลือครูให้พัฒนาศักยภาพสูงขึ้น เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ											
ด้านความรู้ (Professional Knowledge) โรงเรียนมีการใช้ระบบพี่เลี้ยงดังนี้											
14	จัดครูพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือดูแลครูทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน										

ที่	สภาพสมรรถนะในโรงเรียน	ระดับสมรรถนะ									
		สมรรถนะที่คาดหวัง					สมรรถนะที่เป็นอยู่				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
25	ใช้ระบบที่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูที่ศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง										
26	จัดครูที่เลี้ยงเพื่อแนะนำสร้างมาตรฐานที่ครูที่ศนศิลป์เห็นถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ										
การให้คำปรึกษา (Counselling) กับครูที่ศนศิลป์ คือการให้ความช่วยเหลือกับครู ทั้งในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ การวางแผน การตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา (ทั้งรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม)											
ด้านความรู้ (Professional Knowledge) โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาดังนี้											
27	ให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรที่ศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน										
28	ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะในการเรียนรู้ต่างๆของผู้เรียน										
29	ให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ สามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรที่ศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้										
ด้านทักษะ (Professional Skills) โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาดังนี้											
30	ให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อพัฒนาทักษะในการเลือกกระบวนวิธีที่เหมาะสมของเนื้อหาที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน ที่สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน										
31	ให้คำปรึกษาแก่ครู เพื่อเพิ่มพูนทักษะการใช้เทคโนโลยี และนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางที่ศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน										
32	ให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน										
ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) โรงเรียนมีการให้คำปรึกษาดังนี้											
33	ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือให้ครูที่ศนศิลป์สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบยิ่งขึ้น										
34	มีการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยสัมพันธ์กับครูที่ศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่น										

ที่	สภาพสมรรถนะในโรงเรียน	ระดับสมรรถนะ									
		สมรรถนะที่คาดหวัง					สมรรถนะที่เป็นอยู่				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
44	จัดฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน										
45	จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน										
ด้านคุณลักษณะ (Professional Characteristics) โรงเรียนมีการฝึกอบรมดังนี้											
46	จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานของครูทัศนศิลป์ ให้สามารถตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองได้อย่างมีระบบได้										
47	จัดฝึกอบรมครูทัศนศิลป์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และความร่วมมือนร่วมใจในการทำงานกับครูผู้สอนอื่น										
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) โรงเรียนมีการฝึกอบรมดังนี้											
48	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน										
49	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้เป็นผู้ที่รู้จักอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน										
ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) มีการฝึกอบรมดังนี้											
50	จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูทัศนศิลป์ให้มีความสามารถในการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง										
51	มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้ที่พัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง										
52	จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ครูทัศนศิลป์เข้าใจถึงความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ										
การนิเทศ(Supervision) ให้ครูทัศนศิลป์ คือกระบวนการประเมินและพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน แนะนำช่วยเหลือครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ											
ด้านความรู้ (Professional Knowledge) โรงเรียนมีการนิเทศดังนี้											
53	มีการนิเทศครู เพื่อประเมินและพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์สุนทรียศาสตร์) และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์อย่างละเอียดถี่ถ้วน										

ที่	สภาพสมรรถนะในโรงเรียน	ระดับสมรรถนะ									
		สมรรถนะที่คาดหวัง					สมรรถนะที่เป็นอยู่				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
73	มีการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อสร้างระบบในการทำงานร่วมกัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น										
ด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) มีการจัดการความรู้ดังนี้											
74	มีการจัดการความรู้ให้ครูที่ศนศิลป์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน										
75	มีการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ครูที่ศนศิลป์เป็นผู้ที่รู้จักกู่ทศตนต่อโรงเรียนและชุมชน										
ด้านการพัฒนาดตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Professional Development and lifelong learning) มีการจัดการความรู้ดังนี้											
76	มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายโอนความรู้เพื่อพัฒนาให้ครูที่ศนศิลป์มีการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาดตนเองได้										
77	มีการจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้และตรวจสอบความรู้เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ศนศิลป์มีการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง										
78	มีระบบการจัดการความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ครูที่ศนศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนช่วยในการพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ										
การใช้รูปแบบการพัฒนา และการให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านต่างๆ											
79	โรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการสอนงาน (Coaching)										
80	โรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบระบบพี่เลี้ยง (Mentoring)										
81	โรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการให้คำปรึกษา (Counselling)										
82	โรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการฝึกอบรม (Training)										
83	โรงเรียนมีการใช้การจัดการจัดการความรู้(KM) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาแบบการนิเทศ (Supervision)										

ที่	สภาพสมรรถนะในโรงเรียน	ระดับสมรรถนะ																			
		สมรรถนะที่คาดหวัง					สมรรถนะที่เป็นอยู่														
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1										
84	โรงเรียนมีการบูรณาการรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ (การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การนิเทศ การจัดการความรู้) เพื่อให้เกิดการพัฒนา																				
85	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้																				
86	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ																				
87	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะ																				
88	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐานจริยธรรมและค่านิยม																				
89	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนในครูทัศนศิลป์ ให้เกิดการพัฒนาด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต																				

ตอนที่ 3 ปัญหาการสอนของครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและข้อเสนอแนะ
ปัญหาการสอนของครูทัศนศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

แบบประเมินตนเองก่อนเข้าร่วมโครงการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง **เพื่อจะได้จัดรูปแบบการอบรมที่เหมาะสมกับความต้องการของท่าน** จากข้อความของแบบสอบถาม ให้ท่านพิจารณา “ระดับสมรรถนะ” โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับน้อยสุด

ที่	สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
1	มีความรู้ความเข้าใจ ขำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์สุนทรียศาสตร์)					
2	มีความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์สุนทรียศาสตร์)					
3	มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์					
4	สามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้					
5	สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น					
6	มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน					
7	สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้					
8	มีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน					
9	มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์					
10	สามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้					

ที่	สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
11	มีการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน)					
12	สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้					
13	ทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ					
14	มีความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ					
15	มีความร่วมมือร่วมใจ สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี					
16	ให้การช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน					
17	มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน					
18	มีการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี					
19	เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน					
20	อุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ					
21	มีการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง					
22	ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
23	มีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ					
24	รักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู					
25	มีความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้					

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

เกณฑ์ในการหาค่าเฉลี่ยรายด้านสมรรถนะจากแบบประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะด้านความรู้ Professional Knowledge (PK)

PK 1 ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการสอนเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และ ตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1) มีความรู้ความเข้าใจ ชำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์) 2) มีความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน 3) มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรทัศนศิลป์ และ 14) มีความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ

PK 2 ความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 6) มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

PK 3 ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์/สังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี (PK3) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 7) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะด้านทักษะ Professional Skills (PS)

PS 1 ทักษะการวิเคราะห์และเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาทัศนศิลป์ ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 8) มีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้านของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน

PS 2 ทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน (PS2) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 9) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4 ด้านของทัศนศิลป์ และ 10) สามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้

PS 3 ทักษะในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 12) สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ Professional Characteristics (PC)

PC 1 ความสามารถในการสะท้อนกลับและตรวจสอบการปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 4) สามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบได้ และ 21) มีการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง

PC 2 วัฒนธรรมในการทำงานร่วมกัน และความร่วมมือร่วมใจกับครูผู้สอนคนอื่น ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 5) สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น 15) มีความร่วมมือร่วมใจ สามารถทำงานร่วมกับ

ครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี 16) ให้การช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน และ 22) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

สมรรถนะด้านจริยธรรมและค่านิยม (Professional Ethical standards and values) (PE)

PE 1 ค่านิยมความเป็นครูที่ศรัทธา (เข้าใจสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง /ยอมรับในความหลากหลายของผู้เรียน) ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 17) มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน และ 19) เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและรากฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

PE 2 การอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 16) ให้การช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน 18) มีการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นอย่างดี และ 20) อุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ

สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต Professional Development and lifelong learning (PD)

PD 1 ความสามารถในการสอนและการประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 21) มีการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง 22) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ และ 25) มีความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้

PD 2 การพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 11) มีการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน) 13) ทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ 21) มีการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง และ 22) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

PD 3 ตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนาของวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับ ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 11) มีการวิจัยในชั้นเรียนอยู่เสมอ (ทุกภาคเรียน) 13) ทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนอยู่เสมอ 18) มีการวางตัวที่ดี และปฏิบัติตนเป็นอย่างดี 23) มีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ และ 24) รักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู

แบบประเมินตนเองหลังเข้าร่วมโครงการ

หลังจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแล้ว
ท่านคิดว่าท่านได้รับการพัฒนาสมรรถนะจนเกิดเป็นสมรรถนะในระดับใดบ้าง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง จากข้อความของแบบสอบถาม ให้ท่าน
พิจารณา “ระดับสมรรถนะ” โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับน้อยสุด

ที่	สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
1	มีความรู้ความเข้าใจ ขำนาญในเนื้อหาทางทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน (ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปวิจารณ์ สุนทรียศาสตร์)					
2	มีความสามารถในการสอนทัศนศิลป์ครบทั้ง 4 ด้าน					
3	มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ทัศนศิลป์					
4	สามารถสะท้อนกลับ และตรวจสอบการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างเป็น ระบบได้					
5	สามารถบูรณาการการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนอื่น					
6	มีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะส่วนตัว ความสามารถ และลักษณะการ เรียนรู้ของผู้เรียน					
7	สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตรทัศนศิลป์ และเลือกให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้					
8	มีทักษะในการวิเคราะห์เพื่อเลือกระดับความเหมาะสมของเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ของทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน					
9	มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งใน 4ด้านของทัศนศิลป์					
10	สามารถใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าสื่อการสอน และจัดการเรียนการสอนได้					
11	สามารถท้าวใจัยในชั้นเรียนได้					
12	สามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนได้					

ที่	สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ				
		5	4	3	2	1
13	สามารถทำผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาวิทยฐานะของตนได้					
14	มีความรู้ความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนทางศิลปะ					
15	สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอนคนอื่นได้เป็นอย่างดี					
16	สามารถช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอน					
17	มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน ยอมรับความหลากหลายของผู้เรียน					
18	สามารถปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี					
19	เข้าใจและตระหนักในความหลากหลายของสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน					
20	มุ่งมั่นที่จะอุทิศตนต่อโรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มความสามารถ					
21	เห็นความสำคัญของการเตรียมการสอนก่อนคาบสอนทุกครั้ง					
22	ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน					
23	คิดว่าตนเองมีส่วนช่วยพัฒนาวิชาชีพให้มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับ					
24	รักวิชาชีพและตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู					
25	มีความสามารถในการสอนและประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้					

คำถามเพิ่มเติม

1. ท่านคิดว่าการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะรูปแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

2. ท่านคิดว่าท่านได้รับการพัฒนาสมรรถนะส่วนใดบ้าง จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ อย่างไร

.....

3. ท่านคิดว่าอยากให้มีการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ อีกหรือไม่ อย่างไร

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือค่ะ

แบบสัมภาษณ์

โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครูทัศนศิลป์
และครูมีสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียนจนได้รับรางวัลทางทัศนศิลป์
เพื่อหารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัย

นางสาวณัฐธิดา ภู่อัจฉริยะ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาศิลปศึกษา
ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียน

.....

วันนัดสัมภาษณ์

.....

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์

.....
.....
.....
.....

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์

1. ความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะครู มีความสำคัญหรือไม่

.....
.....

2. การพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในปัจจุบันทำอย่างไร

.....
.....

3. ลักษณะของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรจะเป็นอย่างไร และประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง

.....
.....

4. การพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ควรใช้รูปแบบการพัฒนาแบบใด

.....

.....

5. การพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ควรใช้ระยะเวลาเท่าไร และทำในช่วงใด

.....

.....

6. ทำการพัฒนาครูทัศนศิลป์อย่างไร ถึงมีสมรรถนะทางการสอนจนทำให้เด็กนักเรียนสามารถชนะการแข่งขันศิลปหัตถกรรมด้านทัศนศิลป์ (คำถามสำหรับผู้บริหาร)

.....

.....

7. ครูทัศนศิลป์ มีแนวทางและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างไร (คำถามสำหรับครูทัศนศิลป์)

.....

.....

8. คำถามเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

** หมายเหตุ : ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามจากครูทั่วประเทศ จะนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในวันสัมมนา

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

คำชี้แจงในการตอบแบบประเมิน

- ศึกษาเนื้อหา ตอนที่ 1 การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
- พิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ ตอนที่ 2 และทำเครื่องหมาย ในช่อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีความหมายของค่าระดับคะแนน ดังนี้

ค่าระดับคะแนนในช่อง “ความเหมาะสม”

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ มาก
 ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ น้อย
 ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความเหมาะสมของเนื้อหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าระดับคะแนนในช่อง “ความเป็นไปได้”

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
 ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
 ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่างการประเมินรูปแบบ

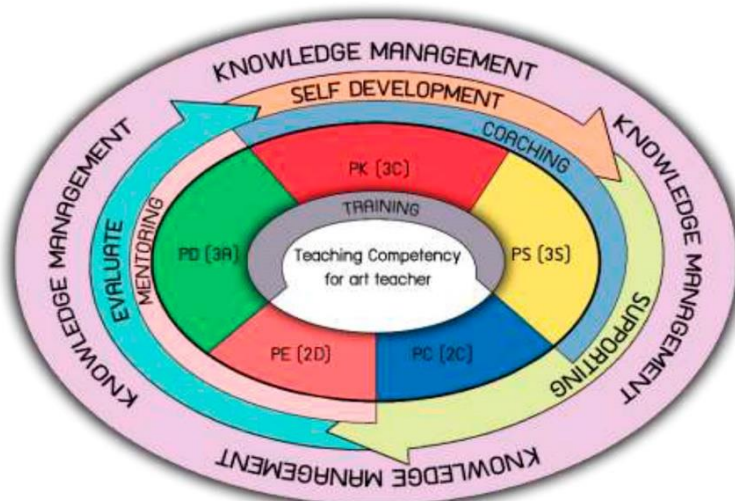
เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ชื่อรูปแบบ	✓						✓			
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม(ข้อเสนอแนะ).....										

1. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของชื่อรูปแบบ

“รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา”

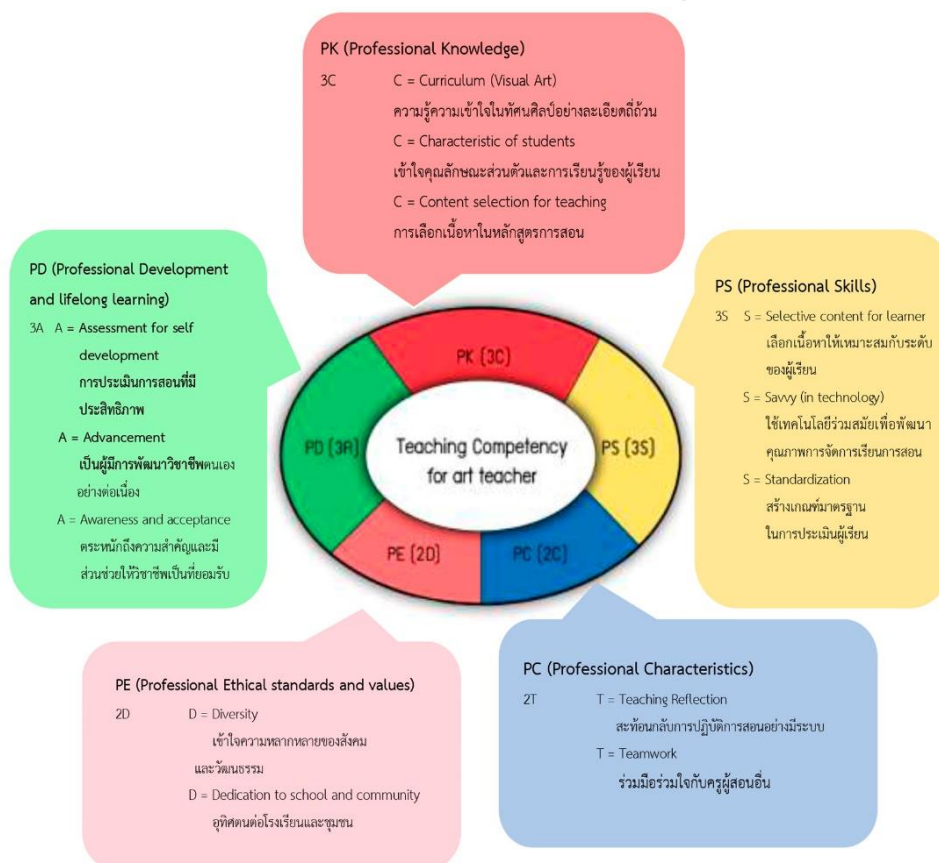
เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ชื่อรูปแบบ										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละสมรรถนะ

เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. รูปแบบในการพัฒนา										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

3. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของสมรรถนะการสอนครูทัศนศิลป์ ทั้ง 5 ด้าน

เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3. องค์ประกอบของสมรรถนะแต่ละด้าน										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

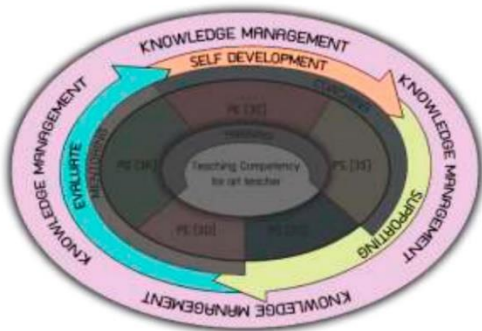
4. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลไกในการสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ การสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

Self Development ครูควรมีนิสัยรักในการพัฒนาตนเอง ซึ่งถือเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการพัฒนา

Evaluate ครูควรมีการประเมินสมรรถนะของตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

Supporting การสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงงบประมาณ รวมทั้งการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนา

Knowledge Mangement เหมาะสำหรับพัฒนาสมรรถนะทุกด้านดังนั้นจึงเป็นตัวที่วนอยู่รอบๆ เพราะ KM จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาในทุกสมรรถนะ โดยการจัดการความรู้นี้จะทำให้สมรรถนะทั้ง 5 ด้านเกิดการพัฒนาต่อยอด มีการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้สมรรถนะด้านต่างๆสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. กลไกในการสนับสนุน รูปแบบ										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

5. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของขั้นตอนและระยะเวลาของรูปแบบการพัฒนา
สมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จากตาราง หน้า 23)

เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.1 ขั้นตอนของรูปแบบ										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

เนื้อหา	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.2 ระยะเวลาในการใช้ รูปแบบแต่ละช่วง										
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม										
.....										
.....										
.....										

แบบบันทึก โครงการการพัฒนาสมรรถนะการสอนสำหรับครูทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วันที่ / เวลา	รายละเอียด
ชื่อวิทยากร	
หัวข้อที่บรรยาย	
เนื้อหาการบรรยาย	
ลักษณะรูปแบบการบรรยาย	
เนื้อหาการถาม-ตอบ	
ลักษณะ/บรรยากาศ ผู้เข้าร่วม	

บันทึกโครงการ การพัฒนาพัฒนาการสอนสำหรับรูปทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วันที่ 3 ตุลาคม 2559 เวลา 9.00 - 12.00 น.

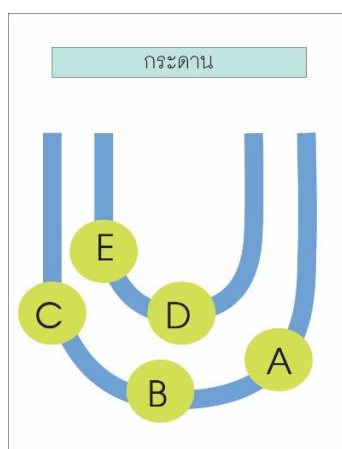
หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อวิทยากร	อาจารย์วีระยุทธ เพชรประไพ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนเสิงสาง ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ (คศ.4)
หัวข้อที่บรรยาย	การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ คุณลักษณะส่วนตัว และการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาผู้เรียนตลอดจนการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้
เนื้อหาการบรรยาย	<p>- <u>เกริ่นนำ</u> : ครูศิลปะ เหมือนครูสารพัดประโยชน์ มีงานฉาก งานจิปาละ สถานที่ ป้าย เราจะเป็นอย่างไร ทักษะ 34 ปี กับการติดอยู่ในกรอบ การบรรยายครั้งนี้นำเสนอในบริบทของโรงเรียนเสิงสาง โรงเรียนที่ขึ้นชื่อว่าเป็นโรงเรียนบ้านนอก เริ่มต้นจากการอธิบายประวัติการทำงาน โดยใช้คลิป VDO ช่อง Spring News และ PowerPoint ประกอบ โดยในเนื้อหาที่มีประเด็นสำคัญคือ</p> <p>- เด็กคนหนึ่งเล่าว่า “ชอบศิลปะมาตั้งแต่เล็ก ขึ้นมาเรียนโรงเรียนนี้เพราะมีอาจารย์พ่อที่สอนศิลปะ และให้ความรู้กับเราทั้งในเรื่องของศิลปะและสอนหลักการใช้ชีวิต หนูจึงอยากเป็นครูเหมือนอย่างท่านและสอนเก่งๆเหมือนอย่างท่าน”</p> <p>ครูท่านหนึ่งเคยถามครูวีระยุทธ ว่ามีวิธีการอย่างไร ที่ดูแลลูกศิษย์ และสุดยอดขนาดนี้ ครูวีระยุทธตอบว่าเราต้องเข้าใจผู้เรียน คุณลักษณะของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ให้การดูแลลูกศิษย์ มีคำถามถามอาจารย์ได้ตลอด และให้คำตอบเราได้เสมอ ถ้าไม่รู้เดาก็จะไปหาคำตอบให้</p> <p>- <u>บรรยายประกอบสไลด์</u> อาจารย์วีระยุทธ เพชรประไพ ปฏิบัติหน้าที่ราชการครู 34 ปีอยู่โรงเรียนเสิงสาง โดยเลือกสอบสมัครที่แรกคือที่นี่ ใ้วุฒิ ปก.ศ สูง อนุปริญญาการศึกษา ในการสมัครเลือกโรงเรียนเรื่องแรกที่ครูศิลปะทุกคนต้องไปต่อคือเรื่องทัศนคติ ของเด็กของผู้ปกครองของฝ่ายบริหาร วิชาศิลปะก็เหมือนวิชาลูกเมียน้อย คืออยู่หลังๆทำๆมองแค่ว่าศิลปะเป็นวิชาเสริม แต่แท้จริงแล้วยิ่งใหญ่เพราะว่าศิลปะเป็นวิชาที่ทำให้มนุษย์สมบูรณ์ โดยแบ่งภาพการรับราชการคล้ายกับประวัติศาสตร์ศิลป์ เป็น 4 ยุค</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ยุคบุกเบิก เป็นช่วงที่ไปประจำที่โรงเรียนเสิงสางแรกๆ ซึ่งผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารและผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญของการเรียนศิลปะนัก 2. ยุคแสวงหา เริ่มตั้งชมรมคนรักศิลป์ จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน เริ่มได้รางวัลพระราชทาน 3. ยุคค้นพบ เริ่มค้นพบศักยภาพของเด็กนักเรียน พบว่าศิลปะอยู่ในตัวเด็กทุกคนอยู่ที่ว่ามีคุณครูคอยจุดประกาย ครูมีหน้าที่สำคัญที่ต้องดึงศักยภาพเด็ก โดยเราต้องเข้าใจเด็กว่าเด็กแต่ละคนมีความชอบไม่เหมือนกัน จึงปรับวิธีสอนและกระบวนการต่างๆให้ท้าทายยิ่งขึ้น จนทำให้ได้รางวัลระดับนานาชาติ สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนและชุมชน สามารถเปิดเรียนแผนศิลปะระดับมปลาย และสร้างหอศิลป์เสิงสางจากเงินบริจาคของชุมชน. 4. ยุคตกผลึก ทำการสร้างเครือข่ายครูศิลปะ นำองค์ความรู้ที่ได้มาจัดฝึกอบรมครูศิลปะในหลายพื้นที่และหน่วยงาน ที่สำคัญครูศิลปะต้องสอนศิลปะการใช้ชีวิต ให้สอดคล้องกับ

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>เนื้อหาการบรรยาย(ต่อ)</p>	<p>จุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์</p> <p>แนวคิดการสร้าง -ผู้เรียนประกอบด้วย การสร้างแรงบันดาลใจการให้และสร้างโอกาส, การพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถการปลูกจิตวิญญาณไม่ให้ขาดคุณธรรม, โดยมีมาให้ดูคลิปประกอบการบรรยาย</p> <p>- <u>คลิปด.เด็ก ช.ช่าง</u> เป็นเรื่องราวของเด็กชายธำรงค์กุลที่ว่ารูปช่างได้เหมือนมากแต่ครูไม่เชื่อ โดยถามธำรงค์กุลว่าเธอว่ารูปนี้เองจริงๆหรือเปล่าทำไมเธอจึงว่ารูปนี้ได้สวยกว่ารูปก่อนก่อนล่ะ ครูเป็นครูมา มานานแล้วไม่เคยให้ใครได้คะแนนเต็ม 10 เลย เธอให้ใครวาดให้หรือเปล่าใช่พี่ชายหรือเปล่า แล้วครูก็เดินถามเพื่อนทุกคนว่าเชื่อหรือเปล่าว่าเค้าวาดเอง ครั้งแรกที่ผมดูคลิปนี้ผมก็น้ำตาซึมบางครั้งมันได้ทุกส่วนตัวเองได้กลับมาทบทวนตัวเองผมขอบคุณคนที่สร้างคลิปนี้</p> <p>วิทยากรขอให้คุณครูได้ลองตอบคำถามว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อดูคลิปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • รู้สึกโมโหกับการกระทำของครูในเรื่องนี้เท่ากับการก็อาชญากรรมกับเด็ก เราอาจจะรู้สึกว่าเด็กอายุเท่านี้ไม่น่า จะทำได้แต่มันมีกระบวนการพิสูจน์หลายวิธีที่จะทดสอบว่า เขาวาดเองหรือป่าว คิดว่าสิ่งที่รู้สึกคือครูไม่ควรเอาตัวเองเป็นเกณฑ์ที่จะตัดสินเด็ก เค้าทำอะไรได้หรือไม่ได้ • อาจารย์คนนี้มีมาตั้งกฎเกณฑ์ไปแล้วว่าเด็กอายุเท่านี้จะต้องวาดแค่ประมาณนี้เป็นการทำให้ความสามารถของเด็กคนนี้หดหายไปเป็นการสร้างตราบาปให้กับเด็กทำให้เด็กคนนี้จะไปกล้าแสดงออก เอนต์อาจารย์คนนี้ และอาจไม่ชอบวิชา เพราะอาจารย์คนนี้ได้ทำสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่ากำลังประจาน • ถ้าคุณครูเป็นธำรงค์กุลคุณครูจะรู้สึกอย่างไรกับการเรียนการสอนศิลปะ : รู้สึกเสียใจว่าทำไมครูถึงคิดแบบนี้ ว่าเด็กอย่างเราจะวาดรูปแบบนี้ไม่ได้ ดีค่าเราแค่นี้ , แล้วคุณครูมองครูผู้หญิงท่านนี้ว่าอย่างไรในความรู้สึกของคุณครู: ครูเขาไม่เป็นธรรม เขาตีค่าเด็กว่า ต้องเป็นเช่นนั้นเช่นนั้น ไม่เข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน <p>คลิปนี้ให้ข้อคิดหลายอย่างทั้งในเรื่องของวิธีสอนที่ดีเรื่องของการวัดผลประเมินผลก็ตีพิมพ์ว่าครูเป็นครูที่ค่าความรู้สึกของเด็กไว้ทั้งชีวิตเลย มันไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะออกแบบการสอนให้ไปถูกใจ หรือไปพัฒนาเด็ก ครูอาจจะต้องใช้จิตวิทยาค่อนข้างสูง เพราะมันไม่ได้เป็นเรื่องของทักษะความรู้เท่านั้น แต่เราต้องเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนด้วย</p> <p><u>คุณลักษณะของเด็ก 2 ประเด็น</u> อย่างแรกก็คือคุณลักษณะของครูที่สำคัญ ยิ่งกว่าคำสอนคือคุณลักษณะของครูต้องมาเป็นอย่างแรก บุคลิกภาพหรือจิตวิญญาณที่จะมาเป็นครูที่จะลงไปสู่เด็กต้องเริ่มจากคุณลักษณะของครู การที่เราเป็นแม่พิมพ์เป็นแบบอย่างทุกเรื่องต้องเริ่มที่</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>เนื้อหาการบรรยาย(ต่อ)</p>	<p>ครู ในฐานะที่เราเป็นครูศิลปะเราจะเอากิจกรรมศิลปะไปหล่อหลอมเขาอย่างไร</p> <p><u>กิจกรรมวิเคราะห์ตัวชี้วัด</u> อย่างแรกให้ครูเลือกตัวชี้วัดระดับชั้นมัธยมใดก็ได้แล้วเลือกมาเพียงหนึ่งตัวชี้วัด และให้ครูนำสาระแกนกลางของตัวชี้วัดกรอกลงไป สิ่งที่คุณครูจะต้องวิเคราะห์คือ วิเคราะห์ตัวชี้วัดนี้ดูว่ากลุ่มพฤติกรรมที่เขาต้องการนั้นเป็นระดับไหน และลงไปถึงส่วนของระดับพฤติกรรมแต่ละด้านว่าต้องการให้เด็กถึงระดับไหน และลงไปถึงพฤติกรรมย่อยๆ ที่เด็กจะไปตอบสนอง ในแผนที่ 2 จะเป็นการเขียนจุดประสงค์ โดยอิงตัวชี้วัดแรก ต่อมาคือวิธีวัด และเครื่องมือในการวัด เพื่อวัดว่าผู้เรียนได้ความรู้ถึงระดับที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจากกิจกรรมนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลนั้นคืออันเดียวกัน การจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับการวัดประเมินผล ต้องการให้เด็กได้อะไรก็ต้องสอน และวัดผลให้สอดคล้องกัน ไม่เขียนอะไรให้เยอะเกินกว่าที่จะประเมินได้หมด ต้องไม่หลงประเด็น สอนอย่างหนึ่งแต่ประเมินอีกอย่างก็จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรจะตรงตามตัวชี้วัดและเข้าใจคุณลักษณะผู้เรียน ยังควรต้องมีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องอีกด้วย ในการจัดการเรียนการสอน ต้องนำหลักสูตรไปหาผู้เรียนให้เหมาะสมกับบริบทของตน ผู้สอนต้องรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตร และเพิ่มเติมความเป็นท้องถิ่นลงไป</p> <p>การพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนตามแนวคิด FICS ประกอบด้วย <i>F: feeling</i> (ความรู้สึก) <i>I: intelligence</i> (สติปัญญา) <i>C: Characteristic</i> (คุณลักษณะนิสัย) และ <i>S: Skill</i> (ทักษะฝีมือ) โดยการประเมินผลงานศิลปะนั้นเราต้องเข้าใจก่อนว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความต้องการไม่เหมือนกัน มีความถนัดที่ต่างกัน ในการประเมินนั้นไม่เน้นประเมินผลงาน แต่เน้นประเมินสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ "ยิ้ม ไหว้ ทักทาย มีน้ำใจ"</p> <p>วิชาศิลปะสามารถบูรณาการกับวิชาอื่นได้หลากหลาย การเข้าถึงผู้เรียนนั้นควรมีการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ง่าย ยกตัวอย่างเช่น</p> <p><u>กิจกรรมการเรียนการสอน "ภาพการ์ตูนล้อ"</u> โดยหาเทคนิคที่ทำให้คนเข้าถึงและสนใจ เทคนิคนี้ต้องเริ่มตั้งแต่กระบวนการของสื่อเทคโนโลยีกับงานศิลปะ แล้วก็เข้าสู่ทักษะของศิลปะที่เป็น การขยายการตีความ เรื่องของสัดส่วนต่างๆก็บูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์</p> <p><u>ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน "เมื่อฉันเป็นศิลปิน"</u> ตัวชี้วัดการเปรียบเทียบกับศิลปะ ตะวันตกตะวันออก การศึกษาประวัติศิลปิน การวิจารณ์ โดยสามารถให้ความรู้ได้หลายแกน</p> <p>ท้ายสุด "เราไปสอนชีวิตให้กับเด็กๆโดยใช้กิจกรรมเป็นตัวนำทาง แล้วท่านอาจารย์จะรู้สึกได้ว่าในชีวิตครูนี้นั้นสุดยอด การได้มาเป็นครูนี้เป็นผู้ประเสริฐแล้ว เพราะเราได้สร้างจิตวิญญาณ ได้"</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>สร้างโอกาส สร้างความก้าวหน้าให้กับลูกศิษย์เรา ถึงแม้ว่าเราจะไม่ได้มีส่วนทั้งชีวิตเขา เห็นเด็กประสบความสำเร็จมาอาจารย์อย่าไปชี้ไม้ชี้มือ เขาประสบความสำเร็จมาจากครอบครัวจะครูคนไหนคนนี้ จากสถาบันนั้นนี้ แต่เราเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาสำเร็จ เพียงแค่นั้นผมภูมิใจแล้ว”</p>
<p>ลักษณะรูปแบบการบรรยาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายโดยใช้ Power Point : ประกอบเนื้อหาคำบรรยาย - การบรรยายโดยใช้ Power Point : ภาพตัวอย่างผลงานงานนักเรียนโรงเรียนเลิงสาข ที่ได้รับรางวัล - การบรรยายได้ใช้สื่อClip video - การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง ให้มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมองกับครูทัศนศิลป์ท่านอื่นๆ - แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมกลุ่มย่อย โดยให้วิเคราะห์หัวข้อชีวิตและเลือกออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ที่นำไปสู่การเลือกความเหมาะสมของเนื้อหาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยกิจกรรมเป็นการวิเคราะห์หัวข้อชีวิต โดยให้จับกลุ่มเพื่อวิเคราะห์หัวข้อชีวิต ให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยระหว่างที่มีการวิเคราะห์นั้นจะมีครูเข้าไปช่วยชี้แนะ Coaching และตอบข้อสงสัย และมีการให้ผู้เข้าร่วมการอบรมนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งวิทยากรได้ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ
<p>เนื้อหาการถามตอบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วงการบรรยาย มีการปฏิสัมพันธ์ถามตอบผู้ฟังเป็นระยะ โดยให้ผู้ฟังได้ติดตาม - ให้ผู้ฟังนำเสนอการวิเคราะห์หัวข้อชีวิตเพื่อนำไปสู่เกณฑ์การประเมินผลผู้เรียนตามลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน และเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล
<p>ลักษณะ/บรรยายภาคผู้เข้าร่วม</p>	<p>ผู้เข้าร่วมเป็นครูทัศนศิลป์ระดับมัธยม อายุประมาณ ปี 40-25 ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการบรรยายและกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยลักษณะการบรรยายเป็นการบรรยายให้ความรู้ ประกอบการถามตอบและการทดลองให้เขียนการจัดการเรียนรู้ที่วิทยากรได้จัดขึ้น สามารถพัฒนาให้เกิดลักษณะ ของ Professional Knowledge และ Professional Skills ได้ กล่าวคือ เกิดความรู้ความเข้าใจในทัศนศิลป์ เข้าใจลักษณะส่วนตัวและการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสามารถเลือกเนื้อหาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และสามารถสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผู้เรียนได้ โดยผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และมีการตอบโต้ถามตอบที่ชัดเจน มีการสะท้อนคิด รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูทัศนศิลป์ เกิดการพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และส่งผลต่อคุณลักษณะ จริยธรรม และนำไปสู่การพัฒนาตนเองของครูทัศนศิลป์</p>

กิจกรรมวิเคราะห์ตัวชี้วัด

กลุ่ม A เลือก มาตรฐาน ศ 1.1 ม.1 ตัวชี้วัดที่ 1 (ความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ ไม่ค่อยรู้จักกันดี แต่มีการพยายามทำความรู้จักและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน) (คะแนนโดยครูวีระยุทธ : A)

ข้อสังเกต

- การเลือกชิ้นงานไม่ยากให้อาจารย์หลงประเด็น เราอยากรู้ว่า สิ่งแวดล้อม ทักษะคู่ เหมือนกันตรงไหน การประเมินชิ้นงานระว่างการสร้างภาระไม่ตบโจทย์ แต่การให้ได้กปฏิบัติเป็นเรื่องดี เราแค่อยากรู้ว่าเหมือนหรือต่าง ระหว่าง ทักษะคู่ และสิ่งแวดล้อม ภาระงานที่ให้เป็นการสร้างภาระแต่ไม่ใช่ไปตัดสินถึงขั้นจัดองค์ประกอบ (Compose)

กลุ่ม B เลือก มาตรฐาน ศ 1.1 ม.3 ตัวชี้วัดที่ 6 (ความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ ไม่ค่อยรู้จักกันดี มีการแนะนำตัว ทำความรู้จักและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน) (คะแนนโดยครูวีระยุทธ : A+)

ข้อสังเกต

- กลุ่มนี้สามารถวิเคราะห์ได้ดี แต่ในนี้ยังไม่มี A Attitude ในความจริงเวลาเราทำงาน เราสามารถเขียนให้มากกว่าตัวชี้วัดได้ ทำอย่างไร เด็กทำงาน 2 3 มิติ เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ “สุดยอดทำได้!” เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

- ผู้เรียนรู้อะไรที่เป็น 2 มิติ 3 มิติ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเขารู้ ก็ต้องเขียนมาอธิบายมา

- ทำงาน 2 มิติ 3 มิติได้ อันนี้เมื่อถึงเวลาที่จะให้ลองปฏิบัติ ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติก็ได้

- เขียนจุดประสงค์ว่าภาคภูมิใจ กระบวนการคือให้เขาเขียนอธิบายแนวคิด อันนี้ก็ไม่น่าจะ

ครบ เด็กอาจจะเขียนหลอกเราก็ได้ อาจจะต้องเพิ่มเครื่องมือเข้ามา

กลุ่ม C เลือก มาตรฐาน ศ 1.1 ม.3 ตัวชี้วัดที่ 3 (ความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ รู้จักกันดี การทำงานราบรื่น มีการเสนอแนะมุมมอง ข้อคิดเห็น ยอมรับความเห็นของผู้อื่นดี) (คะแนนโดยครูวีระยุทธ : B+)

ข้อสังเกต

- ตัวชี้วัด เลือกมาที่วิเคราะห์บรรยายได้ และส่วนเรื่องของทักษะคู่ อันนี้เป็นเนื้อหาสาระ

องค์ความรู้ แต่พอเขียนจุดประสงค์ไม่ครบ ขาดเรื่องการวิเคราะห์ เช่นเอางานศิลปะมาแล้วให้เด็ก
ลองวิเคราะห์ ทัศนธาตุในงานศิลปะ

กลุ่ม D เลือกลงมาตรฐาน ศ 1.1 ม.1 ตัวชี้วัดที่ 1 (ความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ ไม่ค่อยรู้จักกันดี มีการ
แนะนำตัว ทำความรู้จักและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน) (คะแนนโดยครูวิทยุทธ : A)

ข้อสังเกต

- ตัวชี้วัดดี ตั้งจุดประสงค์ตอบโจทย์ตัวชี้วัดได้ดีมาก
- แต่การระบุชิ้นงานต้องคิดให้ดี ต้องคำนึงเวลา กิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกัน

กลุ่ม E เลือกลงมาตรฐาน ศ 1.1 ม.1 ตัวชี้วัดที่ 5 (ความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ รู้จักกันดี มีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้) (คะแนนโดยครูวิทยุทธ : B)

ข้อสังเกต

- ตัวชี้วัดไม่ถึงประเมินค่า แต่ในจุดประสงค์ระดับพฤติกรรมประเมินค่า ::> การเขียนให้
มากกว่าตัวชี้วัดก็เป็นเรื่องที่ทำได้ดี แต่อันนี้เขียนแล้วต้องทำให้ได้

- จุดประสงค์ปลายทาง : ควรเขียนเลยว่าเด็กออกแบบได้ (กลุ่มนี้ควรปรับไม่ต้องแจก
จุดประสงค์แยก 1.สามารถเลียนแบบรูปทรง 2.สามารถสร้างสรรค์ผลงานตามแบบได้)

- ในส่วนของวัดพฤติกรรมเชิงอธิบายความหมาย เป็นการขยายความให้กระจ่างขึ้น จะใช้
ชิ้นงานให้ทำก็ไม่เหมาะ อาจให้เขียนบรรยาย หรือการวัดโดยการทดสอบ อาจจะไม่สามารถ
ครอบคลุมพฤติกรรมได้ทั้งหมด

ครูวิทยุทธให้ข้อเสนอแนะในเรื่องของการประเมินชิ้นงาน โดยไม่ยอกให้อาจารย์หลง
ประเด็นแล้วกลับกลายเป็นว่างงาน เป็นตัวไปสร้างภาระและไม่ใช่ว่าตัวตอบโจทย์ เช่น จากตัวชี้วัดนี้คือ
บรรยายความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ความรู้เรื่อง
ทัศนธาตุ บางอย่างเราไม่จำเป็นต้องสอนด้วยการบรรยายหรือสร้างสถานการณ์จำลองเพียงอย่าง
เดียว อาจจะเป็นการลงมือปฏิบัติ แต่เวลาประเมินต้องเข้าใจว่าเราไม่ยอกรู้ว่าทำได้ดีหรือไม่ดี ไม่ได้
ยอกรู้ว่าเอาทัศนธาตุมาทำงานได้ สิ่งที่ต้องประเมินคือผู้เรียนเข้าใจหรือไม่ว่าทัศนศิลป์กับทัศนธาตุ
และสิ่งแวดล้อมต่างกันตรงไหน น้ำหนักของการวัดและประเมินผลจึงอยู่ที่วิธีการของครูควรเอาแบบ
พอดีและตอบโจทย์

บันทึกโครงการ การพัฒนาพัฒนาการสอนสำหรับรูปทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วันที่ 3 ตุลาคม 2559 เวลา 13.00 - 16.00 น.

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อวิทยากร	<ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์ศุภวัจน์ พรหมตัน (admin page อะโระอะไรก็ครู) - คุณบรรพต บุญช่วย (รองผู้อำนวยการบริษัท ทู คอรัปเปอร์เซ็น จำกัด (มหาชน))
หัวข้อที่บรรยาย	<p>การพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ และการส่งเสริมการจัดการความรู้</p>
เนื้อหาการบรรยาย	<p>อ.ศุภวัจน์ พรหมตัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมสังเกตตัวเอง : 1. ให้เริ่มจากการคุยกับตัวเอง นึกถึงความรู้สึกตั้งแต่เมื่อเข้าที่ตึ้นมาจนกระทั่งความรู้สึกตอนนี้และคิดสร้างสรรค์แปลงออกมาเป็นท่าทาง 2. พูดสิ่งที่ชอบในลักษณะพูดซ้ำๆพิมพ์ ถ้าเจอคนที่พูดสิ่งเดียวกันให้หยุดกับที่ 3. พูดสิ่งที่กลัวในลักษณะพูดซ้ำๆพิมพ์ ถ้าเจอคนที่พูดสิ่งเดียวกันให้หยุดกับที่ 4. ให้พิจารณาตนเองว่าเรากลัวอะไรบ้างเขียนลงไปในกระดาษ A4 5. ให้สร้างสรรค์ประติมากรรมจากสิ่งที่กลัว กำหนดให้ใช้กระดาษ A1 โดยเลือกสิ่งที่ตนเองกลัวมาเพียง 1 อย่าง ทำเสร็จแล้วให้เพื่อนๆทาย (ในกิจกรรมนี้ผู้เข้าร่วมทำด้วยความตั้งใจมาก แสดงศักยภาพของการเป็นครูทัศนศิลป์เต็มๆ โดยการปั้น ปิด ขดกระดาษ 1 แผ่น ให้กลายเป็นรูปร่างรูปทรง ที่สื่อออกมาถึงความกลัวของตน มีหลายชิ้นที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น ความกลัวทางตัน , ความกลัวกระโปรง , ความกลัวการจมน้ำ) ในกิจกรรมนี้ได้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด กระบวนการทำงาน มุมมองของคนอื่นที่กลัวเหมือน หรือต่างจากเรา ได้แสดงออกปลดปล่อยออกมา และร้อยเรียงเล่าสื่อสารให้ผู้อื่นได้ฟัง โดยมีการสรุปกิจกรรม ให้ครูลองมองย้อนดูตัวเอง ครูอยากให้เด็กเรียนรู้อะไรจากศิลปะ และเราจะหยิบสื่อการสอนได้จากอะไร ครูศิลปะควรจะต้องสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ตัวเอง ความสุข ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความสามารถ การแสดงออก รสนิยม วิธีการปลดปล่อยความคิดตัวเองผ่านสื่อต่างๆ - บรรยายลักษณะของวัยรุ่น เป็นวัยที่มี พลัง ต้องการการยอมรับ ความรัก การค้นหา แสวงหามิตรภาพ การแข่งขัน และ social media - เทคโนโลยีจะช่วยให้การเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนและการสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ช่องทางการสื่อสารที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียนน้อยลง สิ่งที่ครูต้องทำหน้าที่เพิ่มขึ้นมา คือการสอนให้นักเรียนมีความรู้เท่าทัน และรู้จักใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการสอนให้เป็นประโยชน์ - Model backward design เช่น นักเรียนสนใจป๊อปโซ่ นักเรียนถาม ครูตอบ และคนอื่นก็ตอบได้ มีการให้ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติมจากเทคโนโลยี การสร้างผลงาน และเผยแพร่ มีการวิจารณ์งานศิลปะผ่านเทคโนโลยี การกด like อาจจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการสร้างผลงานที่ดีผ่านสื่อของFacebook การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ “ชุมชนแห่งการแบ่งปัน” ทำให้ครูศิลปะที่

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>เข้าถึงหัวใจวัยรุ่นด้วยพลังของเทคโนโลยีร่วมสมัย</p> <p>คุณบรรพต บุญช่วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอไอเดีย คำถาม เครื่องมือ - <u>สื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน</u> ให้การศึกษาที่ประเทศสิงคโปร์เป็นกรณีศึกษา Clip <u>Singapore's 21st-Century Teaching Strategies (Education Everywhere Series)</u> อันที่จริงวิชาที่เรียนเหมือนผัก รู้ว่ามีประโยชน์ สิงคโปร์ สร้างคนที่มีวินัย วิชาศิลปะเองทำให้คนมีวินัย ประเทศนี้เขาสร้างคนโดยรู้เป้าหมายของคนนั้น ปั้นหล่อหลอมขึ้นมา เช่นคนนั้นจะไปต้องไปเป็น CEO ต้องเป็นนักธุรกิจ ต้องเป็นนักพัฒนา - ในเริ่มแรกกระยะสั้นๆ ศิลปะเป็นอย่างไร แล้วสุดท้ายศิลปะจะอยู่ในชีวิตเขาจะทำให้เขาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบได้อย่างไร ครูเป็นคนที่ดีชีวิตของเด็กได้ เพียงแค่ทำให้เรื่องที่เขาสอนสนุก ทำให้น่าสนใจ และทำให้เข้ากับกระแส ครูเป็นผู้แนะนำแนวทาง <p>ทุกวันนี้โลกเราเต็มไปด้วยเทคโนโลยี ความรู้ที่มันสามารถวิ่งเข้ามาหาได้ง่ายขึ้น ศิลปะที่สอนให้คิดและได้เรียนรู้แบบลงมือทำ เครื่องมือหนึ่งที่ทำให้ครูได้สื่อสารกับเด็กมากขึ้นคือ Social media เสนอทวิตเตอร์ให้ครูรู้จัก มันมีฟังก์ชันที่เราสามารถทำโพล์ได้ง่าย อันนี้จะสะดวกกับครูที่ต้องการทราบความคิดเห็น หรือสำรวจสิ่งที่นักเรียนต้องการ Facebook ก็จะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมมีการจัดตั้ง page Facebook ชื่อ Kru_VisualArt โดยเป็นพื้นที่ใหม่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอน แนวการสอนศิลปะ และสื่อการสอนต่างๆ ให้กับครูทัศนศิลป์ มีการจัดตั้งครูที่เข้ารับการทดลองให้เป็น Admin และ Editor เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน</p> <p>การออกแบบการจัดการเรียนการสอนก็อาจจะนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การเรียนการจัดการองค์ประกอบศิลป์จากการถ่ายภาพ มีการแลกเปลี่ยนผลงานผ่าน Facebook หรือผู้เรียนสามารถส่งงานผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และมีการเปิดสาธารณะให้ผู้เรียนวิจารณ์งานศิลปะอย่างมีหลักการผ่านสื่อเทคโนโลยี ครูสามารถประเมินความสนใจ ทักแชทการจัดองค์ประกอบ ทักแชทการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ผ่านเทคโนโลยี ช่วยลดการใช้เวลาในห้องเรียนที่มีน้อยมาสำหรับครูทัศนศิลป์</p>
<p>ลักษณะรูปแบบการบรรยาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายโดยใช้ Power Point : ประกอบเนื้อหาคำบรรยาย - กิจกรรมสังเกตตนเอง : ให้ผู้เข้าร่วมได้ทดลองศึกษาตนเองอย่าละเอียด - การทดลอง ปฏิบัติสร้าง Page FB : ครูลงมือทำ โดยมีวิทยากรคอยให้คำชี้แนะ และสอนงาน
<p>เนื้อหาการถามตอบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วงการบรรยาย มีการปฏิสัมพันธ์ถามตอบผู้เข้าร่วมเป็นระยะ โดยให้ผู้ฟังได้ติดตาม - ให้ผู้เข้าร่วมนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
<p>ลักษณะ/บรรยากาศผู้เข้าร่วม</p>	<p>การบรรยายประกอบการถามตอบและการทดลองให้เขียนการจัดการเรียนรู้ที่วิทยากรได้จัดขึ้น สามารถพัฒนาให้ครูสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีร่วมสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และมีความเข้าใจพื้นฐานเดิมดีอยู่แล้ว</p>

บันทึกโครงการ การพัฒนาพัฒนาการสอนสำหรับรูปทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วันที่ 4 ตุลาคม 2559 เวลา 9.00 - 12.00 น.

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อวิทยากร	<p>อาจารย์วิรัตน์ คุ้มดำ</p> <p>ครูศิลปะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสี่สุก และเป็นคณะกรรมการในการร่างหลักสูตรและตัวชี้วัด สพฐ.</p>
หัวข้อที่บรรยาย	<p>การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทัศนศิลป์ทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ชั้นปีของหลักสูตร เพื่อนำไปออกแบบการจัดการเรียนการสอน</p>
เนื้อหาการบรรยาย	<p>สร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้ ในหลักสูตร 44 จะเป็นเรียนเรื่องเดิม โดยจะเพิ่มทักษะไปเรื่อยๆ แต่ด้วยความที่หลักสูตรเขียนแต่ละข้อแบบกว้างๆ ให้ครูออกแบบกิจกรรมเอง ทำให้ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการ ครูบางคนไม่ชอบ ออกแบบกิจกรรมชิ้นงานภาระงานเองครูทำไม่ได้(แต่ครูบางคนที่ชอบคิดชอบออกแบบก็ชอบ) ปัญหาใหญ่เลยคือ พอย้ายโรงเรียนกำหนด ตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาไม่เหมือนกันอีก แล้วครูมักตั้งคำถามกับหลักสูตร 44 ว่า แล้วสอนอะไร เลยเปลี่ยนมาเป็นหลักสูตรแกนกลาง 51 ซึ่งมีการกำหนดตัวภาระงานอย่างชัดเจนในรูปแบบตัวชี้วัด ทำให้ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนภายใต้กรอบนี้ได้ แต่มีข้อเสียคือไม่มีอิสระในการคิดสักเท่าไรนัก และข้อเสียที่ใหญ่หลวงคือ เจตคติ ค่านิยม ความซาบซึ้งหายไปเลยไม่ถูกระบุให้ชัดเจน ซึ่งถ้าครูสอนอยู่แค่นี้ ก็จะอยู่แค่นี้ เกิดแต่ความรู้ - มาตรฐานนั้นมักจะระบุให้เห็นว่า ผู้เรียนต้องรู้ ต้องทำอะไรได้ ระบุชัดเจนเพียงอย่างเดียวไม่หลายอย่าง เพื่อให้มีการดิงศักยภาพในเรื่องนั้นโดยตรงชัดเจน - มาตรฐานการเรียนรู้ได้ถูกออกแบบมาเพื่อทุกคนมีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง นักธุรกิจ ผู้นำชุมชน - จากการเปรียบเทียบมาตรฐานการเรียนรู้โรงเรียน มหาวิทยาลัยในที่ต่างๆ รวมทั้งของไทย จะพบว่าทุกที่จะอยู่บนพื้นฐานของ DBAE - ในส่วนมาตรฐาน ศิลปะของไทย ศ1.1 จะเป็นเรื่องของการสร้างทักษะความรู้ และ ศ1.2 จะเป็นเรื่องคุณค่าของจิตใจ - การจัดการเรียนรู้ตามแนว DBAE เมื่อเรียนครบ 4 แกน ก็จะสร้างให้เด็กของเรามีวัฒนธรรม เราอาจต้องพาเด็กไปดูพิพิธภัณฑ์บ้าง ,ทำให้ทฤษฎีความรู้ สมดุลกับการปฏิบัติ ยกตัวอย่าง เช่น ภาพแวนโก๊ะ ให้ใครดูเขาก็บอกว่าสวย ทุกคนพูดเหมือนกันว่าสวย แต่ลองเปรียบเทียบกับห้องที่เล่าประวัติของศิลปินคนนี้ก่อนความรู้สึกประทับใจซาบซึ้งของเด็กก็เปลี่ยนเป็นลึกซึ้งขึ้น - การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตัวหลักสูตร 44 เหมาะกับการตั้งจุดประสงค์ก่อนแล้วค่อยคิดกิจกรรม แต่ในลักษณะธรรมชาติ ของหลักสูตร 51 ที่เอาตัวชี้วัดเป็นตัวตั้ง ครูต้องมาคิดว่าจะ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>เอาผลงานชิ้นไหน ภาระงานใดที่จะสนองบรรลุตัวชี้วัด จึงเอาภาระงานไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>- ปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ อันที่จริงแล้วการเรียนรู้ไม่ควรอยู่แต่เพียงในห้องเรียนอย่างเดียว การเรียนโดยยึดแต่ตัวชี้วัด ไม่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ การประสบความสำเร็จได้นั้นกิจกรรมที่ออกแบบมาต้องเพิ่มลักษณะของการประยุกต์เพิ่มเติมต่อยอดด้วยโดยการเอามาตรฐานเป็นตัวตั้ง</p> <p>- <u>กิจกรรมออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้</u> ให้ผู้เข้าร่วม ทดลองปฏิบัติการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด การกำหนดกิจกรรม กำหนดภาระงาน และเกณฑ์ในการประเมิน พร้อมออกมานำเสนอแลกเปลี่ยนกัน</p>
<p>ลักษณะรูปแบบการบรรยาย</p>	<p>- ใช้โปรแกรม powerpoint ประกอบการบรรยายความรู้</p> <p>- การให้ผู้เข้าร่วมทดลองปฏิบัติการออกแบบ นำเสนอผลงาน และรับข้อเสนอแนะ (Training & Coaching) ขณะที่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติ วิทยากรก็ได้เดินดูและแนะนำ</p>
<p>เนื้อหาการถามตอบ</p>	<p>- ช่วงการบรรยาย มีการปฏิสัมพันธ์ถามตอบผู้ฟังเป็นระยะ โดยให้ผู้ฟังได้ติดตาม</p> <p>- ให้ผู้ฟังนำเสนอการวิเคราะห์ตัวชี้วัด และเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล</p>
<p>ลักษณะ/บรรยากาศผู้เข้าร่วม</p>	<p>การบรรยายประกอบการถามตอบและการทดลองให้เขียนการจัดการเรียนรู้ที่วิทยากรได้จัดขึ้น ผู้เข้าร่วมได้ตอบสนองกิจกรรมด้วยความตั้งใจ เป็นธรรมชาติ และมีการตอบโต้ถามตอบที่ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงเกิดการเรียนรู้มีความเข้าใจจนสามารถนำไปใช้ได้จริง ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจในความเป็นมาของหลักสูตร เข้าใจตัวชี้วัด และสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามสาระ DBAE มาตรฐานช่วงชั้นพร้อมทั้งตัวชี้วัดได้เป็นอย่างดี</p>

บันทึกโครงการ การพัฒนาพัฒนาการสอนสำหรับรูปทัศนศิลป์ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วันที่ 4 ตุลาคม 2559 เวลา 13.00 –15.00 น.

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อวิทยากร	นายฐาปณัฐ อุดมศรี และ นางสาวณัฐธิดา ภูจีบ
หัวข้อที่บรรยาย	กิจกรรม AAR (After Action Report) การทำ Post-test ประมวลผลความรู้ การวางแผนการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
เนื้อหาการบรรยาย	<p>- ทำแบบประเมินตนเองหลังเข้าอบรม พร้อมข้อเสนอแนะ สิ่งที่ได้รับ</p> <p>- การกำหนดหน้าที่ วางแผนในการประสานงานเพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ที่ยั่งยืนต่อไป</p> <p>- พิธีกร และผู้จัดโครงการ ได้เชิญให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยน และสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับโดยเสนอตัวแทน จากภาพรวมผู้เข้ารับการทดลองรู้สึกรู้ว่าการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะรูปแบบนี้มีประโยชน์มาก และทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ และทักษะ ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์</p> <p>นายพลเทพ ดำรงตระกูลกิจ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา กล่าวว่่า</p> <p>“ตั้งแต่ผมเป็นครูมา ผมเข้าอบรมมาเยอะมาก แต่โครงการนี้เป็นโครงการที่ได้พัฒนาสมรรถนะการสอนด้านทัศนศิลป์สำหรับผมจริงๆ หากเทียบกับที่ผมเคยไปเข้าร่วมอบรมมาเขามักจะเอาศิลปะไปมาทำการ workshop นั่งอยู่หน้าห้องแล้วให้ผมปฏิบัติงานถ้าครูเยอะบางที่เขาก็ไม่ทั่วถึงแต่ครั้งนี้ผมสามารถนำสิ่งที่ผมเรียนรู้ไปใช้ได้จริง มีความรู้ มีความมั่นใจที่จะออกแบบจัดการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพให้กับผู้เรียน โครงการนี้ได้นำวิทยากรที่เป็นครูจริงๆ เหมือนกับผมมาสอนมาให้คำชี้แนะ อย่างครูวิรัช เขาทำให้ผมเห็นว่าการเข้าใจผู้เรียนเป็นอย่างไร เราสามารถประสบความสำเร็จทั้งในเรื่องการสอนนักเรียน และความก้าวหน้าในอาชีพครู ทำให้ผมเห็นภาพรวมของอนาคตของผม และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาวิชาชีพตนเองต่อไป”</p> <p>นายอุทัย นุ่นดำ โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ กล่าวว่่า</p> <p>“โครงการนี้ได้ทำให้ผมมีความรู้มากขึ้น มีความเข้าใจในสิ่งที่รู้สึคว่าตนเองเข้าใจยากมาตลอดหลายปี นั่นคือ หลักสูตรและตัวชี้วัด รู้แนวทางการทำผลงาน การสร้างผลงาน การเก็บผลงาน การพัฒนาตน ได้เห็นทัศนคติของนักเรียนสายวิทย์ที่มาเล่าในการทำงานของครูศิลป์ การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่ความสำเร็จ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ครูหลายท่านที่มาวันนี้ ก็เป็นแรงบันดาลใจให้ผมเป็นครูทัศนศิลป์ที่ดีต่อไป”</p>
ลักษณะรูปแบบการบรรยาย	- การจัดการความรู้ โดยให้ทุกคนที่เข้าร่วมร่วมเสนอ สะท้อนคิดถึงสิ่งที่ได้รับในการอบรมครั้งนี้
เนื้อหาการถามตอบ	- ให้ผู้ฟังนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้
ลักษณะ/บรรยากาศผู้เข้าร่วม	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้อบรม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐธิดา ภู่อัจฉริยะ เกิดวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2529 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (B.Ed.) (เกียรตินิยมอันดับ 2) โครงการทุนผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจบการศึกษา ระดับครุศาสตรมหาบัณฑิต (M.Ed.) สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันรับราชการครูที่โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย

